YASUO KUWAHARA GORDON T. ALLRED

KAMIKAZE

Povestea unui pilot japonez din Escadrilele Sinucigaşe

CORINT ISTORIE

YASUO KUWAHARA
GORDON T. ALLRED

KAMIKAZE

Povestea unui pilot japonez din Escadrilele Sinucigaşe

Coordonatorul colecţiei
DORU DUMITRESCU

YASUO KUWAHARA
GORDON T. ALLRED

KAMIKAZE

Povestea unui pilot japonez din Escadrilele Sinucigaşe

Traducere din limba engleză de Lidia Grădinaru
Prefaţă de Andrei Sora

CORINT
ISTORIE

GORDON T. ALLRED este de mai bine de patru decenii profesor de engleză la Weber State University în Ogden, Utah. Are un doctorat în scriere creatoare și literatură modernă și a publicat 20 de cărți, atât ficțiune cât și non-ficțiune, alături de numeroase povestiri și articole. A primit mai multe distincții pentru activitatea sa profesorală și pentru scrierile sale, printre care și Master Teacher Award, Utah Author of the Year și Utah Fine Arts Creative Writing Award pentru romanul său *Starfire*. Recent a făcut parte din consiliul de conducere al Hemingway Foundation.

YASUO KUWAHARA avea doar 15 ani în 1944 când a câștigat locul întâi la concursul național de planorism al liceelor japoneze. Drept urmare, a fost obligat să intre în serviciul militar pentru a se pregăti ca pilot pe avioanele de vânătoare. După terminarea războiului, a lucrat pentru Guvernul SUA, iar mai târziu a înființat o firmă de succes în domeniul fotografic. A murit pe neașteptate în 1980.

Redactare: Vlad Mihăilă, Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Olimpia Bolozan
Design copertă: Cristina Gvinda
Ilustrație copertă: Un pilot kamikaze japonez lansându-se asupra unui portavion american (1942, A. Beltrame, *La Domenica del Corriere*).

YASUO KUWAHARA și GORDON T. ALLRED
Kamikaze - A Japanese Pilot's Own Spectacular Story Of The Infamous Suicide Squadrons
Copyright © 2007 Gordon T. Allred
Permission for this edition was arranged through American Legacy Media, Clearfield, Utah, USA.
All rights reserved.

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin
GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN 978-606-8623-51-1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KUWAHARA, YASUO
Kamikaze: povestea unui pilot japonez din Escadrilele Sinucigașe/ Yasuo Kuwahara, Gordon T. Allred; trad.: Lidia Grădinaru; pref.: Andrei Sora. - București: Corint Books, 2014
ISBN 978-606-8623-51-1

I. Allred, Gordon T.
II. Grădinaru, Lidia (trad.)
III. Sora, Andrei (pref.)

82-31=135.1
94(520)(0:82-31)
394.86(520)(0:82-31)

Prefață

Cartea *Kamikaze. Povestea unui pilot japonez din Escadrilele Sinucigașe* este rezultatul întâlnirii dintre un fost combatant japonez și un tânăr scriitor american, amândoi lucrând, la mijlocul anilor 1950, în aceeași bază militară americană din Japonia. Fragmente ale interviurilor acordate lui Gordon T. Allred de către Yasuo Kuwahara au fost publicate în 1957 într-o revistă din Statele Unite ale Americii. Ecourile pozitive ale acestui articol au dus la publicarea, un an mai târziu, a primei ediții a acestei cărți. Rezultatul dialogului dintre Yasuo Kuwahara și Gordon T. Allred este o poveste spectaculoasă care dezvăluie cititorilor destinul unor tineri aviatori japonezi, printre aceștia și adolescenți, antrenați să facă parte din *escadrilele morții*, o tentativă disperată a Japoniei din ultimul an de desfășurare a celui de Al Doilea Război Mondial, menită să provoace pierderi cât mai mari armatei americane. Dacă Yasuo Kuwahara reușește să transmită autenticitate și să analizeze ce înseamnă această formă de sacrificiu, dar și să ne facă să înțelegem ce simțea un tânăr condamnat la moarte sau care își vedea camarazii executând ordinul de a se sinucide ca piloți *kamikaze*, americanului Gordon T. Allred îi datorăm transpunerea literară a interviurilor. Varianta în limba română propusă de Editura Corint este

traducerea ultimei ediții în limba engleză, publicată în 2007, revizuită și însoțită de o *introducere* a lui Gordon T. Allred.

La momentul apariției primei ediții, occidentalii nu reușeau încă să înțeleagă *încăpățânarea* japonezilor de a mai lupta în decursul anului 1945 într-un război pierdut. Cartea își datorează succesul mai ales capacității autorilor de a transpune cititorul în societatea japoneză implicată în Al Doilea Război Mondial și de a oferi explicații asupra fenomenului *kamikaze*. Cei doi autori ne ușurează înțelegerea civilizației și culturii japoneze. Astfel, încă din primele capitole, cititorul este familiarizat cu trăsăturile principale ale Japoniei din acea perioadă. Sunt descrise și explicate relațiile de familie, tatăl fiind stăpânul absolut al acesteia, modul în care se manifestă loialitatea și supunerea necondiționată față de Împărat și guvernul său, dar și importanța curajului și onoarei în viața unui japonez. Ne sunt prezentate atât semnificația vieții și a morții în Shintoism și în Budism, cât și starea de spirit a populației civile și a militarilor în perioada 1943–1945. Personajul Yasuo Kuwahara observă că, pe lângă ororile pe care le-a provocat, războiul a condus la limitarea diferențierilor dintre categoriile sociale. De asemenea, autorii dezvăluie și imaginea celuilalt, a inamicului, anume cum erau percepuți americanii de către populația civilă și de către militarii japonezi.

Yasuo Kuwahara ne prezintă propria transformare de la adolescent la soldatul pentru care onoarea, curajul și supunerea față de superior sunt înaintea propriei sale vieți. Paginile în care este prezentată instrucția la care sunt supuși recruții japonezi și viața de cazarmă sunt foarte intense atât pentru eroul nostru, cât și pentru cititori și ne arată drumul dificil pe care îl parcurg unii tineri sau chiar adolescenți pentru a deveni bărbați, dar mai ales viitori *samurai*. În cadrul acestei instrucții,

pedepsele corporale și alte tratamente inumane sunt frecvente, Yasuo Kuwahara conștientizând că a fost supus unui proces de spălare a creierului, în care pedeapsa este o *parte integrantă din educație* și în care trebuie să învețe că *toate ordinele sunt date pentru că sunt corecte.* Cartea ne arată, de asemenea, ce înseamnă un regim totalitar și modul în care se derulează procesul de spălare a creierului nu doar în cazul unor tineri recuți, ci chiar al întregii societăți. De altfel, Y. Kuwahara și G.T. Allred surprind foarte bine și importanța aparatului propagandistic japonez din timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Povestea vieții personajului principal este însoțită de explicații cuprinzătoare privind atât datoriile soldatului japonez, cât mai ales despre fenomenul *kamikaze.* Totuși, cu toate că educația militară, civilă și chiar familia cereau respectarea *spiritului samurailor* (*Yamato damashii*), mărturisirile lui Yasuo Kuwahara ne arată că și soldatul japonez avea pentru ce să trăiască: prieteni, rude, o soție sau o iubită, copii.

Kuwahara și Allred descriu cu precizie și cu claritate fenomenul apariției *Tokkōtai* — piloți sinucigași ai Japoniei —, cum și de către cine a fost inițiat un asemenea plan, originea numelui sub care devin cunoscuți aceștia (*kamikaze — furtună divină*) și amploarea pagubelor provocate celor două armate. Cartea de față oferă răspunsuri, sau cel puțin o altă perspectivă, față de percepția publică din anii 1950 la întrebări ca: de ce soldații japonezi luptau până la moarte, ce însemna să primești ordinul de a deveni kamikaze, cine erau cei din spatele numelui de *kamikaze*, dar și modul în care erau percepuți acești piloți în societate și ce spera Japonia prin sacrificiul lor. Autorii reușesc să demonteze o idee frecventă în epocă, aceea a fanatismului tuturor piloților kamikaze. Remarcabil este și episodul în care un pilot japonez își atacă

propria bază, devenind kamikaze împotriva armatei sale, tocmai pentru a limita ca alți colegi aviatori să-și piardă viața. Acești piloți nu au fost simpli roboți, cu siguranță conștientizau moartea iminentă.

Suicidul ocupă un loc central în această carte și, pe lângă tradiție, devine o altă cheie de lectură pentru a înțelege de ce au apărut *escadrilele sinucigașe*. Yasuo Kuwahara accentuează faptul că numeroși recruți japonezi s-au sinucis în timpul instrucției militare sau chiar după, personajul principal având la rândul său gânduri suicidare. De altfel, în cultura japoneză sucidiul are un alt sens și înțeles față de ceea ce se întâmplă în spațiul european și american. Ceea ce îl face pe Kuwahara să nu aleagă calea ușoară — suicidul — este faptul că nu-și putea dezonora tatăl, familia și numele său. Descrierea momentelor în care s-a gândit să se sinucidă, ca și alte fragmente ale cărții, conțin semnificații și simboluri importante atât pentru eroul nostru, cât și pentru japonezi. Astfel, în momentul în care caută un mod cât mai eficient de a se sinucide, o libelulă îi apare pe pervazul celulei în care este închis. Aparatul pe care a învățat să piloteze se numește *Akatombo* (*Libelula roșie*), iar libelula, insecta, nu este doar rapidă, capabilă de acrobații aeriene, un prădător eficient, ci și o emblemă națională a Japoniei, și, în această cultură, un simbol al curajului, forței și bucuriei.

În cele aproape șase decenii care s-au scurs de la prima publicare, au existat discuții privind gradul de participare a lui Yasuo Kuwahara în acțiunile descrise în carte. Chiar dacă este posibil ca la unele dintre întâmplările descrise, eroul nostru să nu fi participat, iar textul este rezultatul muncii a două persoane, cartea are totuși un puternic caracter autobiografic. Reale sau fictive, cea mai mare parte a personajelor din carte

sunt bine construite. Anumite aprecieri sunt puțin forțate, ca de exemplu aceea conform căreia prizonierii de război americani *nu o duceau în mare mai rău decât* recruții japonezi în timpul instrucției militare. Totuși, această idee, cât și altele, au rolul de a sensibiliza în special cititorul american, care la rândul său fusese poate o victimă a războiului și/sau dușman pe câmpul de luptă al soldaților japonezi. Pe de altă parte, există o descriere dramatică a atacului cu bombă atomică de la Hiroshima și a consecințelor sale imediate, ceea ce ne arată amploarea unui holocaust nuclear și a dezastrului umanitar și ecologic pe care o astfel de armă le poate provoca.

În ciuda titlului, *Kamikaze* este atât o pledoarie pentru viață, împotriva războiului și a regimurilor totalitare, ieri și astăzi, cât și în favoarea unei concilieri între vechii combatanți, cei doi autori fiind un exemplu reușit al acesteia.

Lector univ. dr. ANDREI FLORIN SORA

O explicație necesară

Răbdător și timid, de felul său rezervat și politicos, Yasuo Kuwahara avea doar douăzeci și șase de ani, eu fiind cu un an mai tânăr, când ne-am cunoscut la Camp Kobe, unde staționam cu armata Statelor Unite. Era vara anului 1955. Ne aflam între cele două mari orașe Kobe și Osaka, la trei ani de la Ocupație[1], și Kuwahara era unul dintre numeroșii japonezi angajați la acea bază. Dacă n-ar fi fost ochii lui, ochi care ardeau mocnit în adâncul lor, ca și cum ar fi văzut multă suferință și violență, aș fi zis că e și mai tânăr. Erau ochii unui om care se antrenase, după cum susținea el, să devină kamikaze, însă un capriciu al sorții îl salvase spre sfârșitul războiului.

După prima întâlnire în care Kuwahara mi-a povestit uimitoarele lui experiențe, ne-am întâlnit zilnic câte o oră, până la plecarea mea zece luni mai târziu. Scopul nostru era să colaborăm în vederea scrierii unei cărți despre fenomenul kamikaze. Pe parcursul acelor întâlniri, i-am pus mii de întrebări și am luat o mulțime de notițe, și cu fiecare vizită povestea lui devenea mai uimitoare. Totodată, am legat o prietenie strânsă și

[1] Este vorba despre ocupația Japoniei de către Puterile Aliate în frunte cu SUA, încheiată prin intrarea în vigoare a Tratatului de la San Francisco din 28 aprilie 1952 (nota coordonatorului, n.c.).

niciodată n-am avut vreun motiv să mă îndoiesc de ceva spus de el. Kuwahara a răspuns la toate întrebările, indiferent cât de grele sau tehnice erau, cu mult discernământ şi competenţă, rareori ezitând, şi niciodată nu a părut să se contrazică. Mai mult, tot ce relata el corespundea perfect cu tot ce studiam despre acest subiect.

Prin urmare, deveneam tot mai încrezător în veridicitatea povestirii lui pe măsură ce aceasta se derula. Cu toate acestea, când a venit timpul să plec din Japonia şi din armată, i-am spus lui Kuwahara că există posibilitatea ca viitorul editor să-i ceară să aducă dovezi ale experienţelor sale prin intermediul altor martori. A fost imediat de acord şi apoi am rezumat optsprezece dintre evenimentele principale din povestirea lui, pe care el le-a tradus în japoneză. Printre ele s-au numărat:

1. Obţinerea locului întâi la campionatul naţional liceal de planorism.
2. Încorporarea în Aviaţia Militară Japoneză la vârsta de doar cincisprezece ani.
3. Perioada brutalei instrucţii elementare, organizată după dictonul „Supravieţuiesc doar cei mai în formă", în timpul căreia nouă recruţi din escadrila lui s-au sinucis.
4. Admiterea la şcoala de piloţi de vânătoare.
5. Lupte aeriene feroce.
6. Misiunile de escortare a camarazilor lui kamikaze deasupra Okinawei.
7. Sfidarea morţii în întâlnirea cu inamicul american şi cu o furtună teribilă.
8. Primirea ordinului de sinucidere.
9. Modul uluitor în care a scăpat de moarte mulţumită celui mai oribil prăpăd care s-a abătut asupra omenirii.

Lista întreagă cu cele optsprezece evenimente-cheie, în engleză și în japoneză, a fost trimisă unui număr de trei persoane cu care Kuwahara afirma că avusese legături strânse în acel an și jumătate petrecut în aviația militară. Una era căpitanul Yoshiro Tsubaki, comandantul bazei Hiro, care se pare că i-ar fi dat lui Kuwahara ordinul de sinucidere. Celelalte erau colegi piloți, Seiji Hiroi și un altul al cărui nume l-am pierdut. La scurt timp după aceea au fost returnate două dintre rezumate, atestând veridicitatea celor relatate și purtând semnăturile lui Tsubaki, respectiv Hiroi. După câteva zile în care am așteptat un răspuns de la cel de-al treilea pilot, Kuwahara m-a întrebat dacă putem să continuăm fără acel răspuns. Am fost de acord, pentru că urma să părăsesc armata în scurt timp și să plec acasă, în Utah. Totuși, trebuie să subliniez că Yasuo Kuwahara știa foarte bine că puteam să le scriu lui Tsubaki și Hiroi la adresele trecute sub semnăturile lor, dacă acest lucru se dovedea a fi necesar ulterior.

După întoarcerea mea în Salt Lake City, în 1956, am publicat o versiune prescurtată a mărturiei lui Kuwahara în *Cavalier*, o revistă națională pentru bărbați, și la scurt timp după aceea am fost contactat de editura Ballantine Books, fiind întrebat dacă am material suficient pentru o carte despre acest subiect. Din fericire aveam, aceasta fiind intenția mea încă de la început. Nici redactorul-șef al revistei, James O'Connell, nici editorul Jan Ballantine nu au considerat necesar să mai ia legătura cu Tsubaki sau Hiroi și, prin urmare, nu am încercat să-i contactez.

Cartea care a rezultat, *Kamikaze*, a fost terminată în anul următor și a ajuns pe rafturi în 1957. Din fericire atât pentru mine, cât și pentru prietenul meu Yasuo, cartea s-a vândut

foarte bine, fiind în cele din urmă tradusă în mai multe limbi şi vândută în peste o jumătate de milion de exemplare.

De atunci, cititorii au tot spus: „n-am putut s-o las din mână" sau „am stat treaz toată noaptea s-o citesc", este „cea mai palpitantă mărturie pe care am întâlnit-o" etc. De-a lungul timpului, această lucrare a fost şi încă mai este propusă uneori ca lectură obligatorie la cursurile de literatură din diverse licee şi facultăţi, atât în Utah, cât şi în alte părţi ale ţării.

Deseori, cititorii au susţinut şi că din *Kamikaze* „ar ieşi un film grozav". De fapt, de-a lungul anilor am fost contactat pentru acest lucru de opt producători şi distribuitori de filme. Din păcate, niciunul nu şi-a atins obiectivul, mai ales din cauza dificultăţilor de filmare şi a costurilor de producţie. Cu toate acestea, interesul încă există, iar cheltuielile ar trebui să fie semnificativ mai mici acum datorită uimitoarelor progrese din domeniul efectelor speciale.

De bună seamă, războiul piloţilor kamikaze a fost cel mai ciudat şi, în multe privinţe, cel mai dramatic purtat vreodată. A fost un război în care mii de tineri au fost transformaţi de conducătorii lor în bombe umane, un război în care piloţii sinucigaşi care nu-şi doreau nimic mai mult decât să moară au provocat Marinei Militare a Statelor Unite cele mai mari pierderi din istorie.

Puţini vor înţelege vreodată sentimentele acelor militari care au făcut legământ cu moartea. Desigur, nenumăraţi alţi militari s-au aruncat în infernul războiului ştiind că şansele lor de supravieţuire erau mici, iar de-a lungul timpului şi-au sacrificat viaţa pentru alţii şi pentru cauzele pe care le-au îmbrăţişat. Totuşi, niciodată înainte sau de atunci n-au existat atâţia oameni care să accepte în mod deliberat şi unitar să moară pentru ţara lor, fără speranţa vreunei alternative. Unde, înainte

sau după aceea, atâția și-au planificat atât de detaliat și de minuțios propria anihilare, fiind preocupați de fiecare aspect și de fiecare detaliu, cu săptămâni și chiar luni înainte?

Există, desigur, anumite similarități evidente între războiul japonez cu piloți sinucigași și atacurile frecvente, aproape zilnice în prezent, întreprinse de indivizi și grupuri restrânse de teroriști islamiști. Există și diferențe semnificative care abia pot fi atinse în acest cuvânt-înainte. Voi accentua doar că teroriștii de azi se sinucid pentru a-i nimici pe așa-zișii „necredincioși" — aici fiind incluse și femei și copii nevinovați — care nu le împărtășesc despotica și ignoranta concepție despre lume. Luptătorii kamikaze, dimpotrivă, oricât de reprobabile au fost acțiunile lor pentru mulți oameni, au încercat să întoarcă soarta războiului atacând aproape exclusiv marina militară a Americii.

În orice caz, puțini oameni, în afara supraviețuitorilor acelei experiențe, care se duc și ei rapid, vor înțelege vreodată trauma fizică și emoțională cauzată de astfel de pregătiri. Religia a fost, fără îndoială, o forță întăritoare pentru unii, iar șintoismul ca religie națională promitea că cei care mureau vitejește în luptă aveau să fie onorați ca războinici păzitori în lumea spiritelor. Pe de altă parte, budismul (care, oricât de ciudat ar părea pentru mințile occidentale, a fost uneori îmbrățișat concomitent) oferea nirvana drept răsplata supremă. Totuși, pentru mulți, deosebirea dintre nirvana și anihilare era foarte neclară. De bună seamă că asta trebuie să fi fost valabil și pentru piloții kamikaze, pioni ai unui guvern despotic și mulți dintre ei doar niște școlari care plângeau noaptea după îmbrățișările mamelor lor.

La câțiva ani după ce a fost publicată cartea noastră, soția lui Kuwahara a murit de leucemie, iar el a plecat din Kobe și s-a

mutat în Innoshima, în apropiere de Hiroshima, cu micul lui fiu. Acolo a moştenit de la unchiul lui o casă frumoasă şi o livadă de portocali. În cele din urmă s-a recăsătorit şi a mai avut trei copii. Însă, din nefericire, după ce a înfiinţat o firmă de succes în domeniul fotografic, a murit pe neaşteptate în 1980.

Tot din păcate, trebuie să spun aici că în 2000, promoterul unui film *Kamikaze*, care se documenta în acest scop în Onomichi, oraşul natal al lui Kuwahara, a întâlnit două persoane care au susţinut că relatarea lui era o născocire. Amândoi au spus că au fost colegi de liceu cu el şi că acesta nu a câştigat niciun campionat naţional de planorism şi nici nu a fost în aviaţia militară japoneză. După spusele lor, Kuwahara a fost doar unul dintre numeroşii elevi pe care regimul i-a recrutat în bazele militare ale ţării ca să sprijine efortul de război.

Prezint aici aceste afirmaţii cu multă îndoială, căci ele pun sub semnul întrebării integritatea prietenului meu, iar el nu se mai află printre noi ca să se apere. Mai mult, aceste afirmaţii trebuie să fie comparate cu toate dovezile prezentate mai sus. Trebuie să mai subliniez faptul că individul care a discutat despre povestea lui Kuwahara de-abia îi cunoştea pe presupuşii lui colegi de liceu şi nu avea cum să le cunoască interesele şi nici cum să verifice exactitatea celor relatate.

În sfârşit, trebuie remarcat faptul că experienţele nenumăraţilor militari de-a lungul istoriei, unele extrem de fascinante şi violente, aşa cum au fost cu siguranţă cele din cel de Al Doilea Război Mondial, nu sunt cunoscute nici de cei mai apropiaţi prieteni sau membri ai familiilor acestora.

Poate că aşa a fost şi în cazul lui Kuwahara. Cu toate acestea, prezenta dezvăluire este dictată de etică şi sinceritate. În ceea ce mă priveşte, am scris şi am publicat această poveste extraordinară pe deplin convins că este adevărată şi încă n-am găsit

discrepanțe în raport cu tot ce am studiat despre războiul dintre America și Japonia, inclusiv rolul unic jucat de piloții kamikaze. Cititorii trebuie să reflecteze singuri asupra veridicității acestei povestiri.

În orice caz, trebuie să precizez că, la fel ca majoritatea biografilor, am folosit la conturarea personajelor implicate, la redarea discuțiilor dintre ele și la descrierea dintr-un punct de vedere senzorial a ceea ce părea cât se poate de firesc în situațiile specifice pe care mi le-a relatat prietenul meu Yasuo ceea ce s-ar putea numi „logică creativă". Acest lucru este valabil mai ales pentru prezenta ediție revăzută, care a necesitat multe eforturi suplimentare și care, sper eu, reflectă o mai mare înțelegere din partea mea și este, sub aspectul calității literare, superioară ediției originale.

În ciuda speculațiilor pe tema autenticității evenimentelor prezentate în cartea *Kamikaze,* cei care au citit-o au spus, aproape invariabil, că este o poveste minunată, plină de dramatism și emoționantă. Cred, alături de aceștia, că ea rezonează remarcabil cu evenimentele din acel conflict armat, că va fi citită în continuare și că într-o bună zi va putea fi privită pe marele ecran. Mulțumită lui Gary Toyn de la American Legacy Media, această ediție revăzută se află în mâinile dumneavoastră. Vă rog să o citiți.

GORDON T. ALLRED

Aprilie 2007

Nota editorului american

Kamikaze, de Yasuo Kuwahara şi Gordon T. Allred, a fost publicată pentru prima oară în 1957 de Ballantine Books Inc., făcând parte din colecţia lor clasică despre conflagraţiile mondiale, şi s-a numărat printre primele lor titluri care s-au bucurat de un mare succes pe piaţa editorială. Cartea a fost lansată după mai bine de un deceniu de recuperare postbelică de pe urma efectelor economice şi emoţionale ale celui de-Al Doilea Război Mondial, când americanii au devenit în sfârşit interesaţi să afle mai multe despre perspectiva foştilor inamici asupra războiului.

După jumătate de secol, *Kamikaze* încă este considerată de către specialişti drept una dintre cele mai bine scrise şi mai influente relatări în limba engleză despre renumitele detaşamente sinucigaşe. Volumul se află în continuare pe „lista lecturilor recomandate" ale cursurilor de literatură, istorie şi ştiinţe sociale din cadrul facultăţilor şi liceelor din lumea întreagă. Traducerile autorizate ale cărţii *Kamikaze* au fost publicate în peste o jumătate de milion de exemplare, incluzând limbile franceză, olandeză şi germană, însă datorită punerii în circulaţie a numeroase traduceri neavizate, este imposibil de stabilit numărul exact de exemplare. Unii au estimat că acesta ar fi de

câteva milioane, punându-se la socoteală și edițiile tipărite „la negru" din străinătate care continuă să apară.

Deoarece diverse părți au fost interesate să facă un lungmetraj inspirat din povestea cărții, coautorul Gordon T. Allred a decis ca volumul să nu mai fie reeditat după apariția ediției din 1982. Între timp, fiind profesor de scriere creativă la Universitatea de Stat Weber, a publicat zece alte cărți, atât de ficțiune, cât și de non-ficțiune, inclusiv titluri premiate precum *Starfire*. Mai mult, Allred a rescris și a extins de curând cartea *Kamikaze*, spre a-i spori efectul puternic asupra cititorului, însă fără a altera faptele istorice. Rezultatul plin de originalitate al acestor eforturi se află acum în mâinile dumneavoastră, iar apariția sa este cum nu se poate mai prielnică, întrucât sărbătorim împlinirea a 50 de ani de când a devenit o operă literară clasică. American Legacy Media își leagă cu mândrie numele de *Kamikaze*, iar odată cu apariția mijloacelor de tipărire digitalizate, suntem în măsură să o „tipărim" și să o facem disponibilă în mod permanent.

Începând cu 1982, revoluția digitală nu a produs schimbări doar la nivelul peisajului editorial, ci și în ceea ce privește documentarea și cercetarea istorică. Atunci când volumul *Kamikaze* a fost publicat pentru prima dată, cercetătorii întâmpinau dificultăți în a consulta multe dintre documentele istorice importante. Guvernul japonez de-abia de curând și-a făcut publice pe internet dosarele militare declasificate, făcându-le accesibile publicului internațional. Acea deschidere a impulsionat între timp un val întreg de cercetări conexe.

Accesul la aceste noi informații, însă, a condus la formularea unor rezerve cu privire la veridicitatea mărturiilor coautorului Yasuo Kuwahara. Diverși cercetători au ridicat semne de întrebare legate de modul în care Kuwahara a fost recrutat,

dacă a fost înrolat în Armată sau în Marină, dacă a făcut parte dintr-o unitate *tokkōtai*[1], amintirile sale legate de tipurile de avioane militare folosite în conflagrație și chiar în ceea ce privește existența unor oameni menționați de-a lungul cărții. În schimb, multe alte detalii au fost la fel de dificil de contestat. Din păcate, Kuwahara a murit în 1980 și nu mai poate să se apere sau să ofere explicațiile cerute. În acest sens, informațiile factuale din relatare pot fi confirmate doar prin intermediul unei colecții incomplete de documente guvernamentale, mărturiilor indirecte și zvonurilor. Deși unele detalii punctuale din carte nu par a fi corelate cu documentele istorice existente în prezent, este important de spus că o variantă condensată a acestei relatări a fost tradusă și publicată pe scară largă în Japonia în 1957. Este interesant de adăugat că la acea dată nimeni nu a contestat cele relatate. Dacă într-adevăr fundamentele povestirii ar fi fost false, o relatare de o asemenea importanță și ironie sublimă ar fi stârnit măcar un interes minim printre istoricii militari consacrați ai Japoniei acelor ani.

Natura acestei cărți transcende, însă, dezbaterile în favoarea sau contra autenticității. Încă de la început, intenția lui Allred a fost de a crea o lucrare literară, nu un tratat academic care să servească cercetărilor istorice. Cartea a fost scrisă pentru a relata trăirile și experiențele unice ale unui om din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, unul dintre cele mai marcante evenimente din istorie. Deși au fost întreprinse eforturi riguroase pentru a se verifica spusele lui Kuwahara, unele detalii pot fi în cele din urmă infirmate. Cu toate acestea, nu

[1] Detașamentele kamikaze erau identificate drept „Unități de Forțe Speciale". Termenul japonez este *tokubetsu kōgeki tai*, care mai târziu a fost abreviat ca *tokkōtai* sau *tokkō*.

punem la îndoială punctul de vedere al lui Allred privind felul în care s-a închegat această relatare şi susţinem că întreaga lucrare nu ar trebui considerată o operă ficţională atât timp cât nu există dovezi incontestabile că intenţia lui Kuwahara a fost aceea de a înşela.

Dacă, în cele din urmă, se demonstrează că relatarea lui Kuwahara este una frauduloasă, ne rămâne doar să speculăm cum de a putut să născocească un vicleşug atât de iscusit. Trebuie să fi avut un destin foarte favorabil sau pur şi simplu un noroc chior încât să nu fi fost demascat în toţi aceşti ani. De asemenea, trebuie să fi fost destul de abil din moment ce a oferit deschis coautorului său atâtea detalii ale experienţei sale, multe dintre ele fiind obţinute de-a lungul mai multor luni de intervievări zilnice. Într-adevăr, dacă cele spuse în *Kamikaze* sunt inventate, acest lucru ar constitui suprema răzbunare a lui Kuwahara împotriva fostului său inamic american.

În orice caz, chiar dacă unele elemente ale acestei relatări sunt confirmate sau infirmate, *Kamikaze* a fost şi rămâne o lucrare literară scrisă magistral, care a dăinuit în timp. Odată cu ediţia revăzută de Allred, dimensiunea ei literară a devenit şi mai valoroasă. Concluzionând, suntem de părere că republicarea acestei lucrări este de bun augur, iar orice discuţie care pune la îndoială anumite detalii istorice din *Kamikaze* este umbrită de valoarea ei literară globală.

Prolog

Este prima zi a anului 1945 la Baza Aeriană Hiro din vestul insulei Honshu, iar căpitanul Yoshiro Tsubaki, comandantul Escadrilei a patra de vânătoare, tocmai a convocat o şedinţă specială. Ne-am adunat într-o stare de aşteptare intensă... cu pas mohorât, chiar furişat. Liniştea care se aşterne este adâncă, accentuată de rafale sporadice de ploaie care bat în acoperiş şi ferestre.

Înţepenim iute în poziţia de drepţi în timp ce căpitanul intră şi ne ordonă să luăm loc. Timp de mai multe secunde stă în picioare în faţa noastră, cu braţele încrucişate la piept, cu ochii întunecaţi şi scânteietori care, fără să clipească, străpung inima fiecărui soldat. Apoi rosteşte răsunător:

— A sosit în sfârşit vremea, tineri aviatori. Suntem în faţa unei hotărâri importante.

Face o nouă pauză, dar eu simt cum mă cuprinde teama, o teamă cum n-am mai cunoscut până acum. Ploaia se domoleşte pe moment, apoi revine cu şi mai multă forţă în timp ce el continuă. Moartea e acolo cu noi, strângându-ne de gât cu tentaculele ei cenuşii, sinuoase şi inexorabile.

— Acelora dintre voi care nu doresc să-şi ofere viaţa ca fii divini ai gloriosului Imperiu Nipon nu li se va cere s-o facă.

Îmi ţin răsuflarea, simţindu-mi tâmplele zvâcnind.

— Cei incapabili să accepte această onoare să ridice mâna.

Liniştea e iarăşi palpabilă, dar tentaculele îşi slăbesc uşor strânsoarea. Ploaia se transformă în burniţă. Apoi, şovăitor, timid, se ridică o mână. Pe urmă alta şi alta... cinci, şase în total. Şase membri ai Escadrilei a patra de vânătoare au ales să trăiască. Căpitanul nostru aşteaptă, cu o sprânceană arcuită expresiv. Decizia îmi aparţine: pot alege să trăiesc sau să mor. Nu tocmai asta a spus căpitanul nostru? Totuşi, într-un fel... bineînţeles, bineînţeles că vreau să trăiesc! Dar mâinile mele rămân pe lângă corp, tremurând. Vreau să le ridic, vreau cu disperare să le ridic. Până şi sufletul meu vrea să fac asta, totuşi ele rămân pe lângă corp.

— *Ah so desu ka!* Căpitanul Tsubaki îi străpunge cu privirea pe cei care au răspuns. Extrem de edificator, spune şi ochii lui devorează. E bine să ştim dinainte exact cum stăm.

Se uită în podea, dă din cap, îşi ţuguie buzele. Îşi ridică încet privirea, de parcă ar inspecta structura tavanului, apoi se uită iar la adunarea din faţa lui. Poate că niciodată, nicăieri, nu a existat un auditoriu mai atent...

— Domnilor, continuă el, măsurându-i din priviri pe cei care au răspuns, iată şase bărbaţi care şi-au recunoscut făţiş lipsa de loialitate.

Ei se albesc la faţă, devin cadaverici. Preţ de o clipă, tonul lui e de o ironie afabilă.

— Întrucât sunt complet lipsiţi de curaj şi onoare... Dă din umeri, chiar, dar dintr-odată devine ameninţător: Întrucât sunt complet lipsiţi de curaj şi onoare... am obligaţia să le dau şansa de a le obţine. Aceşti oameni vor deveni primul grup de atac de la Hiro!

Răsuflarea, reținută atât de mult, îmi scapă aproape audibil. Vreau să inspir, să expir prelung, să mă liniștesc. Dar stomacul mi se strânge și ceva mă arde în piept ca un fier încins. Șase prieteni de-ai mei tocmai au fost aleși ca primele bombe umane de la Hiro.

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul 1

Campionul național la planorism

E greu, dacă nu imposibil de determinat de unde au început forțele Japoniei, care s-au sfârșit cu cel mai ciudat război din istorie, ofensiva kamikaze. Întreabă-l pe bătrânul, venerabilul *ojii-san*, cu barba lui lungă — omul care încă mai poartă pe stradă chimono și *geta*, saboții de lemn care troncăne — căci el e o făptură a trecutului. Poate îți va spune că aceste forțe misterioase s-au născut acum mai bine de două milenii și jumătate, odată cu țara lui, odată cu Jimmu Tenno[1], primul împărat, descendent al Zeiței Soarelui, Amaterasu-Omikami. Sau poate o să susțină că adevărata lor naștere s-a produs cu douăzeci de secole mai târziu, reflectată în spiritul mândru și tradiția samurailor, renumiții și vitejii războinici ai epocii feudale.

Indiferent de începuturile lor, aceste forțe s-au concentrat asupra mea în cursul anului 1943, în toiul celui de Al Doilea Război Mondial, când eram un băiat de doar cincisprezece

---

[1] Jimmu, complet Jimmu Tenno, în japoneză *Kow-yamato-iwarehiko No Mikoto*, este considerat primul împărat legendar al Japoniei și fondator al dinastiei imperiale. După tradiție, ar fi trăit în secolul al VII-lea î.H. Un altar șintoist a fost ridicat la Unebi în 1890 de către guvernul japonez, pe locul în care se crede că ar fi fost înmormântat (n.c.).

ani. În acel an am câştigat Campionatul Naţional de Planorism al Japoniei.

Mergând cu gândul în urmă, acolo unde amintirile se îneacă în valuri de uitare, întrezăresc vag un băieţel care se uita la şoimii ce se învârteau în cerc deasupra munţilor de catifea din Honshu, urmărindu-i cu invidie în fiecare după-amiază. Ţin minte că invidia chiar şi vrăbiile când ciripeau şi săltau prin tufăriş şi treceau în zbor arcuit peste acoperişuri. Să zbori — să depăşeşti limitele gravitaţiei! Ce libertate fără seamăn! Ce beţie! Ce bucurie!

E ciudat că încă de pe atunci simţeam că viitorul meu era undeva în cer. La paisprezece ani, pe când învăţam la liceul din Onomichi, am fost destul de mare ca să urmez un curs de planorism sponsorizat de prefectura Osaka, un curs care prezenta,două avantaje. În primul rând, era şansa pe care o aşteptasem toată viaţa — şansa de a fi în aer. În al doilea rând, ecourile războiului străbăteau lumea şi, în timp ce multor elevi li se cerea să-şi petreacă în fabrici o parte din timpul reglementar de şcoală, mie mi se permitea să învăţ să zbor cu planorul câte două ore în fiecare zi. De fapt, toţi elevii erau fie implicaţi direct în producerea de materiale de război, fie se pregăteau să devină viitori apărători ai ţării lor prin programe precum judo, lupta cu sabia sau tragerea la ţintă. Până şi copiii de şcoală primară erau învăţaţi să se apere cu beţe de bambus ascuţite.

Antrenamentul de planorism se desfăşura pe un câmp ierbos de lângă şcoală, iar primele trei luni au fost deseori frustrante, întrucât nu ne-am ridicat nici măcar o dată de la sol. Colegii de antrenament doar făceau cu rândul remorcându-se unul pe celălalt pe pajişte, făcând multă mişcare, în timp ce viitorul pilot manevra viguros cu comenzile de mână şi picior flapsurile de la aripi şi coadă, prefăcându-se că plutea la

o înălţime ameţitoare în tovărăşia vulturilor. O mare parte din timpul nostru era dedicat şi antrenamentului fizic şi era clar chiar de pe atunci că toată instruirea noastră era gândită a ne pregăti pentru mari provocări şi încercări.

Treptat, am început să ne înălţăm în aer, la început doar la câţiva metri deasupra pământului, dar ce emoţie! În cele din urmă, mulţumită eforturilor a vreo doisprezece tovarăşi, am fost remorcaţi destul de rapid pentru a urca la aproximativ optsprezece metri, înălţimea maximă pentru un planorist începător.

După ce ne-am însuşit elementele de bază, am fost transferaţi la următorul planor, care era remorcat de o maşină pentru decolare şi putea să rămână în aer mai multe minute. Avea o carlingă semideschisă şi o manetă de comandă cu un dispozitiv de dirijare în formă de fluture pentru a fi mai uşor de manevrat.

Pe lângă înţelegerea cerinţelor mecanice de bază ale zborului cu planorul, era necesar să simţi curenţii de aer, să-i iscodeşti, apreciind în mod automat direcţia şi intensitatea lor, la fel ca şoimii de deasupra munţilor.

Cât de departe să mă aventurez în vânt? De multe ori reuşeam să determin acest lucru doar scoţând capul din carlingă şi lăsând curenţii de aer să-mi biciuiască faţa. Şi uneori, în timpul coborârii, după ce mă ridicasem încă o dată deasupra coloanei de aer cald, curentul de aer care năvălea părea să fi dobândit un fel de soliditate, devenind aproape sufocant. De fapt, în clipele de dinaintea decolării, impactul cu aerul era îngrozitor, aproape copleşitor, solicitându-mi toată forţa pentru a manevra comenzile.

Cât de departe să mă deplasez într-o direcţie înainte de a mă mişca în cerc, cât anume să ridic flapsurile de la aripi ca

să evit oprirea şi să mă menţin în continuare la înălţimea maximă... lucrurile astea nu erau plănuite dinainte. Dar aveam în mine instinctul de pasăre şi reuşeam să-mi pilotez cu succes planorul, fapt care a făcut să mă califice anul următor la campionatul naţional.

La marele eveniment de pe muntele Ikoma, din apropiere de Nara şi de marele oraş Osaka, se calificaseră aproximativ şase sute de planorişti din întreaga Japonie, majoritatea liceeni. Concursul era împărţit în două etape: de grup şi individuală. Concurenţii puteau participa fie la un eveniment, fie la ambele şi erau jurizaţi în funcţie de timpul petrecut în aer, distanţa parcursă la o anumită altitudine, abilitatea de efectuare a întoarcerii într-un spaţiu prestabilit şi unghiul de coborâre.

Poate că antrenamentul nostru intensiv sau poate că destinul a făcut ca şase dintre elevii liceului din Onomichi din Honshu de Vest să ajungă în campionatul de grup. Ce veselie, ce bucurie de nedescris! Mai mult, doi dintre noi au fost selectaţi pentru concursul individual, la care participau alţi cincizeci de competitori. Unul dintre ei am fost eu.

Fiecare concurent trebuia să zboare de patru ori, iar totalul punctelor acumulate în fiecare zbor stabilea învingătorul. La început am fost extrem de încordat şi emoţionat, dar mi-am revenit repede şi, spre marea mea încântare, primele trei zboruri au fost aproape perfecte. Se întrezărea victoria!

Soarele încălzea piscul muntelui când mi-am început ultimul zbor. La o sută de metri mai jos, pe câmpul întins pe care se desfăşura concursul, mi-am ocupat locul în carlingă, simţind un tremur în structura fragilă care mă cuprindea — un schelet delicat din lemn, curbat şi întărit cu aluminiu uşor şi acoperit cu mătase galbenă ca piciorul-cocoşului. Frânghia de remorcare fusese ataşată de o maşină aflată în faţă, celălalt

capăt având un cârlig care intra într-un inel de metal prins chiar sub botul planorului. Apucând şi dând drumul manetei de comandă, am tras adânc aer în piept şi m-am concentrat asupra victoriei. „Poţi s-o faci, Kuwahara", mi-am spus, „poţi s-o faci. Eşti invincibil — ai să câştigi."

Concomitent, au început să mă furnice venele, chiar şi cele mai mici capilare din piele. Ăsta era cel mai important examen din viaţa mea, şansa de a fi încoronat drept cel mai bun licean planorist din Imperiul Nipon.

Planorul meu a zvâcnit şi a început să alunece irezistibil pe gazon, ritmul meu cardiac crescând odată cu acceleraţia. Apoi m-am înălţat, înfruntând masa de aer care brusc a părut extraordinar de grea şi rezistentă, aproape ca apa. Sus, tot mai sus... forţând comenzile, simţind vibraţii tulburătoare. Aproape la fel de brusc, presiunea a scăzut şi însăşi ziua senină mă purta în sus. Eram deasupra piscului calm şi verde al muntelui Ikoma şi razele oblice ale soarelui, în drumul lui spre apus, poleiau frunzele în culori arămii.

Am continuat să urc, stăpân pe comenzi, purtat acum spre cer de un curent de aer ascendent puternic. În scurt timp începeam primul cerc, manevrând cu grijă flapsurile pentru a-mi spori la maximum avantajul, iar acum planorul răspundea la atingerea mea cu multă empatie, cu o viaţă a lui. În acelaşi timp, amândoi deveneam o singură entitate, plutind triumfători, purtaţi şi mai sus de curenţii ascendenţi.

Apoi am făcut prima noastră rotaţie largă. M-am uitat peste umăr la pista de aterizare, la feţele întoarse în sus şi mâinile care fluturau. Am făcut trei cercuri, urcând şi coborând, cercul final având o lărgime mult peste aşteptări, în timp ce aerodromul şi cei adunaţi pe el se estompau... apoi am devenit una cu un stol de pescăruşi, vrăjit de albul lor pe fundalul albastru

al cerului. A fost un semn bun. La mică distanță spre est, Golful Kobe se scălda în soare, iar puțin mai încolo, spre nord, se zărea Lacul Biwa. La treizeci și opt de minute de la decolare m-am așezat pe pământul răbdător în mijlocul unui cor de ovații.

Juraților le-a luat aproape o jumătate de oră ca să termine de socotit totalul punctelor noastre și să compare scorurile — una dintre cele mai lungi așteptări din viața mea. Urechile îmi țiuiau tot mai tare în timp ce ascultam rezultatele. Știam că mă descurcasem bine, că aveam șanse mari la premiu, dar în momentul acela nimic nu părea real. Apoi... apoi, brusc, mi-am auzit numele strigat tare în difuzor: „Kuwahara-Yasuo, 340 puncte — locul întâi, concursul individual!" Am auzit vag numele celui care ocupase locul al doilea, în timp ce prietenii mă băteau pe spate, îmi strigau numele și mă ovaționau. Am văzut fețele rudelor, zâmbitoare și radioase, în timp ce își croiau drum prin mulțime. Eram campionul la planorism al Imperiului Nipon.

În acea clipă, habar n-aveam că acest titlu o să-mi modifice drastic întreaga existență.

Capitolul 2

O decizie predestinată

Când ne-am întors, la gara din Onomichi a avut loc o mare festivitate. Profesori, elevi, prieteni apropiaţi — toţi erau acolo să-l felicite pe noul campion. În plus, familia mea m-a sărbătorit organizând o cină somptuoasă.

Cu toate acestea, după câteva zile realizarea mea era aproape uitată. Antrenamentul la planorism a continuat dar, pentru prima dată după multe luni, viaţa îşi pierduse vioiciunea. Pluteam în derivă, devenind din ce în ce mai agitat.

Seara, după antrenament, mă duceam acasă cu prietenii mei, privind cum soarele apune după munţi, un cazan roşu care transforma oceanul de la vest în oţel topit. Apusul era un moment special al zilei — un moment în care baia fierbinte era terminată, *yukata*, chimonoul uşor şi lejer, era îmbrăcat, uşile glisante erau date în lături şi privirea devenea meditativă. Sau era momentul în care te aşezai în grădină şi contemplai silueta filigranată a unui dud profilat pe cer, la orizont, în care savurai introspecţia în aburii care se ridicau dintr-o ceaşcă de *ocha*.

Asemenea tradiţii îmi ofereau un fel de relaxare şi alinare provizorii, dar nu mă scoteau din letargie. Nici nu ne domoleau cu adevărat neliniştea crescândă legată de război. Până

acum, Guadalcanal[1] fusese câştigat de americani şi începuseră să apară îndoielile, la început foarte subtil, precum ceţurile de început de iarnă printre pinii de pe coasta dealului nostru, dar, treptat, se învolburau şi se îndesau, până când nici chiar soarele ce răsărea nu le putea risipi.

Noi, cei tineri, vorbeam despre război cu mai mult entuziasm decât mulţi dintre membrii mai în vârstă ai familiilor noastre. Fratele prietenului meu Tatsuno, din Aviaţia Militară, doborâse un avion american şi astfel de subiecte dominau discuţiile noastre în multe seri când veneam pe drum de la şcoală.

Deşi era tânăr, mărunt şi aproape fragil, Tatsuno manifesta o ardoare deosebită în felul în care cerceta cerul şi vorbea despre fratele lui. La răstimpuri, când pe deasupra treceau avioane, clătina din cap şi spunea pătimaş:

— Ştiu că Kenji va fi un as. Va face cinste ţării noastre şi împăratului nostru.

Şi, desigur, eu îl aprobam întotdeauna. Era reconfortant să-ţi dai seama că piloţii noştri îi erau superiori din naştere inamicului, că erau mai curajoşi, purtători ai unei tradiţii mândre, şi zburau în avioane mai bune. Oare nu ne asigurau zilnic de lucrurile astea profesorii şi părinţii noştri, posturile de radio şi ziarele?

Într-una dintre acele seri, la scurt timp după întoarcerea mea de la şcoală, la uşa noastră a apărut un străin şi l-am auzit clar prezentându-se:

---

[1] Bătălia de la Guadalcanal, cunoscută sub numele de cod *Turnul de Veghe*, s-a desfăşurat între 7 august 1942 şi 9 februarie 1943 în zona insulei Guadalcanal, în teatrul de operaţiuni din Pacific. Această campanie militară, disputată pe uscat, pe mare şi în aer, a fost prima victorie strategică a Forţelor Aliate împotriva Imperiului Japonez (n.c.).

— Sunt căpitanul Hiroyoshi Mikami din Aviaţia Militară Imperială.

După câteva clipe şi-a scos pantofii şi ne-a trecut pragul. După ce l-a condus în camera de primire, în stil occidental, servitoarea noastră, Reiko, s-a dus repede să-l anunţe pe tata.

Tata, antreprenor bine cunoscut şi bărbat extrem de influent în Onomichi, şi-a continuat fără grabă baia şi a însărcinat-o pe mama să-i ţină companie oaspetelui nostru. A ieşit mai târziu să încheie formalităţile de prezentare în timp ce mama s-a retras să supravegheze cum servitoarea prepara *ban no shokuji*, masa noastră de seară.

Între timp, eu zăboveam pe furiş în afara camerei de oaspeţi, convins că vizita prevestea ceva foarte rău, ascultând agitat în timp ce tata şi căpitanul schimbau obişnuitele amabilităţi, discutând politicos lucruri lipsite de importanţă, punctându-şi propoziţiile cu un şuierat moale şi curtenitor.

— A venit în sfârşit iarna, a spus căpitanul.

— Aşa este, a răspuns tata şi şi-a sorbit *ocha* într-un mod manierat.

După ce au dezbătut pe larg probleme de mică importanţă, a venit ora mesei. Mama pregătise *sukiyaki* şi, firește, căpitanul a fost invitat să cineze cu noi.

Când ne-am aşezat pe pernuţele din jurul mesei joase, rotunde, servitoarea a început să se agite de colo-colo, în vreme ce Tomika, sora mea, scormonea cărbunii încinşi cu o pereche de cleşti subţiri. Mama, aranjând cu multă grijă şi presărând cu zahăr feliile de carne de vită, a întrebat pe jumătate în şoaptă „Unde e *shoyu*?", iar Reiko s-a dus iute la bucătărie, arătând multă umilinţă şi îngânând tânguitor cuvinte de scuză pentru scăparea ei.

Eu mă uitam când şi când pe furiş la căpitanul Mikami, ferindu-mi privirea ori de câte ori ochii lui poposeau asupra mea, ochi care îmi aminteau de nişte aşchii de obsidian. Pătrunzători, intimidanţi.

În timpul mesei au vorbit doar cei doi bărbaţi, noi restul făcându-ne simţită prezenţa doar prin zâmbete slabe, prudente şi uşoare aplecări curtenitoare ale capului ori de câte ori remarcile lor se abăteau în direcţia noastră. Trebuie să adaug, totuşi, că am simţit şi o neobişnuită atmosferă de reţinere, de nelinişte, mai ales din partea mamei şi a surorii mele Tomika, ceea ce nu făcea decât să-mi sporească propria nelinişte.

Tata şi căpitanul au vorbit despre multe lucruri plictisitoare, iar din ce s-a spus nu mi-au reţinut atenţia decât comentariile lor despre război, mai ales cele privitoare la Iwo Jima[1], Okinawa şi alte insule importante. Referitor la Guadalcanal, tata a repetat convingerea fermă a multora la acea vreme: că plecarea trupelor noastre din acea zonă nu fusese o batere în retragere, ci mai degrabă o „retragere strategică". În mod categoric, n-a fost un triumf al inamicului!

Mikami a confirmat cu tărie acest punct de vedere, vorbind pe larg despre marea vitejie a ostaşilor noştri şi a conducătorilor lor. Cât despre bombardarea tot mai intensă a ţării noastre, el a subliniat altă credinţă împărtăşită pe scară largă: nobilii noştri strategi militari ştiuseră de fapt de la început că o să se întâmple asta. Prin urmare, nu aveam de ce să intrăm în panică. O astfel de eventualitate fusese luată în calcul cu mult

[1] Bătălia de la Iwo Jima, desfăşurată între 19 februarie–26 martie 1945 şi cunoscută sub numele de *Operaţiunea Detaşarea*, a fost una dintre cele mai violente bătălii ale campaniei din Pacific. În urma ei, forţele americane au capturat cele trei aerodromuri japoneze de pe insula Iwo Jima (n.c.).

înainte de atacul nostru asupra Pearl Harbor[1]. Inevitabil, da, însă eram pregătiţi din punct de vedere material, precum şi mental şi spiritual, pentru orice formă de represalii la care ar fi putut să recurgă inamicul. În ultimă instanţă, indiscutabil, imperiul nostru sorocit de divinitate avea să triumfe. Singura alternativă era de neconceput.

În cele din urmă, cina a luat sfârşit şi am fost invitat să mă alătur celor doi bărbaţi în camera de oaspeţi. Acolo, în sfârşit, eschivarea curtenitoare a musafirului nostru a lăsat locul francheţei milităreşti. Preţ de o clipă, ochii lui întunecaţi i-au cercetat pe ai mei. Apoi, întorcându-se spre tata, a spus:

— Kuwahara-*san*, aveţi un fiu care vă face cinste.

Am simţit brusc un val de mândrie.

— Fiul dumneavoastră a câştigat deja admiraţia pe care puţini oameni de vârsta lui, dacă există cumva, au obţinut-o vreodată.

Tata s-a înclinat uşor, cu modestie şi aprobare.

— *Domo arigato.*

— Este un tânăr de care stimatul său tată şi nobilul nostru imperiu pot fi mândri. S-a uitat iar la mine şi a adăugat: Într-adevăr, poate aduce multă cinste familiei Kuwahara.

Ceva a început să fiarbă în mine, o senzaţie foarte asemănătoare cu cea pe care o avusesem la începutul concursului naţional de planorism. Mi-am coborât privirea cu mare timiditate la *tatami*.

---

[1]*Operaţiunea Hawaii*, cum a fost numită de către Statul Major Imperial, a însemnat atacul prin suprindere al marinei imperiale japoneze împotriva bazei navale americane de la Pearl Harbor, Hawaii, în dimineaţa zilei de duminică, 7 decembrie, 1941. Rezultatul a fost intrarea Statelor Unite ale Americii în cel de Al Doilea Război Mondial (n.c.).

— *So desu ka*, a răspuns tata, atenuând gutural primul cuvânt, simulând uimire profundă şi modestie; şi iarăşi plecăciunea, una mai pronunţată decât prima. *Domo arigato gozai mashita*, a adăugat el încet, exprimându-şi mulţumirile şi recunoştinţa în cel mai formal mod.

— Milostivul şi stimatul nostru împărat şi onorabilii noştri conducători din *Daihonei*, a continuat căpitanul Mikami, referindu-se la Cartierul General al Armatei din Tokyo, caută astfel de tineri, aşa cum probabil ştiţi, tineri loiali Maiestăţii Sale Imperiale, cu talent şi devotament faţă de ţara lor... bărbaţi care vor zbura ca nişte vulturi răzbunători împotriva duşmanului.

Preţ de-o clipă, ochii mi-au zburat de la *tatami*-ul de paie de la picioarele mele la tata. Ochii lui aveau o strălucire pe care nu o mai văzusem şi a dat aprobator din cap.

— Asta chiar aşa e. E bine că avem asemenea bărbaţi şi a venit vremea să lovim cu putere — cu mare putere, ca vânturile din ceruri.

— *Hai!* Căpitanul a aprobat cu deosebită forţă şi asprime, apoi, după o pauză prevestitoare de rău, a spus: După cum poate aţi presupus, mă aflu aici la domiciliul vostru extrem de primitor şi ospitalier ca reprezentant special al Aviaţiei Militare Imperiale.

Zâmbind larg, din nou cu o surprindere calculată cu grijă, tata a răspuns:

— *Ah so desu ka!*

Pe toată durata conversaţiei, căpitanul Mikami mi-a adresat mie, personal, foarte puţine cuvinte, însă mi-am simţit măruntaiele luând foc când a început să vorbească despre cerinţele înrolării în Aviaţia Militară şi despre diversele şcoli disponibile în funcţie de performanţele şi aptitudinile fiecăruia.

În acele momente îmi era cu neputinţă să-mi cântăresc sentimentele. Încă de la începutul războiului mă gândisem să intru în Aviaţia Militară. Câte ore, zile şi nopţi visasem să devin pilot de vânătoare, un pilot desăvârşit, îndemânatic şi îndrăzneţ, un pilot fără egal! De câte ori nu mă văzusem în gând venind în picaj dintr-un cer auriu pentru a-i distruge şi demoraliza pe inamicii noştri americani, pe care îi uram nespus! De câte ori eu şi Tatsuno nu ne imaginaserăm bătălii aeriene în care ne trimiteam în mod inevitabil adversarii la o moarte în flăcări în apele oceanului! Cerul, apa, pământul... toate aşteptau cu generozitate să ne ajute să dobândim victoria.

Dar acum era vorba de realitate şi, în faţa durităţii ei, inima mea şovăia. Pe toată durata cinei simţisem neliniştea crescândă a mamei şi a Tomikăi, iar acum aveam o puternică presimţire neagră. Mă învăluia ca un vânt rece.

Mi-am dat seama pe neaşteptate că musafirul nostru, căpitanul, mi se adresa direct. Inima mi-a tresărit.

— Aşadar... care e părerea ta despre toate astea?

A aşteptat şi eu m-am străduit să vorbesc, m-am bâlbâit... şi n-am reuşit. Preţ de o clipă, aproape m-am sufocat. Ambii bărbaţi mă priveau cu atenţie, dar n-am putut să scot nici măcar un cuvânt.

— Gândeşte-te câteva minute, a spus în cele din urmă căpitanul Mikami. Voi aştepta.

Tonul lui era sever.

Câteva minute! Mi s-a făcut brusc rău. Trecându-mi mâinile peste faţă şi păr, am simţit sudoare pe palme dar şi tot mai puternica iritare şi umilinţă a tatei. Încăperea devenise sufocantă. Zâmbind slab, am îngânat:

— Vă rog să mă scuzaţi. Mă duc să iau o gură de apă.

Era un răspuns necorespunzător şi faţa îmi ardea când am părăsit camera. O parte din mine voise să-l asigure pe căpitan că nu aveam nevoie să mă gândesc la o astfel de solicitare. Niciun bărbat adevărat n-ar fi ezitat, nu şi-ar fi simţit inima îngheţând şi n-ar fi cunoscut o asemenea răceală a sufletului. În tradiţia *bushido*, codul de vitejie şi cavalerism al samurailor, un bărbat adevărat ar fi sărbătorit gloria morţii, spunând: „Mă bucur de prilejul de a muri pentru ţara mea. Faptul că am fost onorat de Împăratul meu astfel mă umple de o mare smerenie." Dar eu eram mai mult băiat decât bărbat. Voiam la mama.

M-am dus iute în camera ei, dar am găsit-o goală. Am strigat-o încetişor, dar n-am primit niciun răspuns. Gândindu-mă că poate şedea afară în frig, lângă grădină, m-am furişat în noapte şi am strigat-o iar. Deasupra coastei dealului se înălţa o lună plină şi lumina ei îmbrăca într-o strălucire argintie coama zidului grădinii. Dincolo, prin poarta străjuită de spaliere din împletitură de nuiele, drumul era încă în umbră, pierzându-se în întuneric şi mister, punctat în depărtare de lumina portocalie a unui felinar. Noaptea era rece şi foarte liniştită, aşteptând, parcă, ninsoarea.

Uitându-mă în sus, am văzut o lumină la o fereastră de la etaj şi am intrat repede în casă, urcând scara abruptă. Acolo, în camera mea, cu picioarele încrucişate pe *futon*, stătea Tomika. Avea deschis în poală albumul meu cu fotografii şi îl cerceta cu mare atenţie.

— Unde e mama? am întrebat.

A ridicat privirea; ochii îi scânteiau.

— Mama a ieşit să se plimbe, a răspuns.

M-am uitat curios la ea, uitând pe moment caracterul presant al situaţiei mele.

— Ce e, Tomika? I-am mângâiat cu blândeţe părul negru, lucios. S-a întâmplat ceva?

În acel moment mi-am dat seama că deschisese albumul la fotografia făcută când am câştigat campionatul de planorism — la faţa mea încălzită de un zâmbet triumfător. Apoi o lacrimă micuţă a căzut chiar pe acel zâmbet.

Ori de câte ori sora mea plângea, faţa ei rotundă, cam ca o lună plină, se transforma în ceva diafan.

— Care-i problema, Tomika? am întrebat aproape în şoaptă. De ce plângi? M-am aşezat lângă ea, luând-o stângaci de după umeri cu braţul. Tomika?

Împingând la o parte albumul, mi-a apucat mâna liberă şi mi-a strâns-o aproape dureros. Şi-a ridicat încetul cu încetul privirea până a întâlnit-o pe a mea şi a început să clatine din cap.

— Frăţiorul meu... frăţiorul meu.

Am simţit în gât un nod dureros, foarte uscat şi mare. Era ca şi cum un deget îmi apăsa traheea.

— Ce pot să fac, Tomika? am întrebat gâtuit.

Mi-am luat brusc faţa în mâini, inspirând adânc. În felul ăsta, lacrimile nu aveau să mă podidească atât de uşor.

Atunci ea m-a cuprins în braţe şi şi-a lipit obrazul de al meu.

— Nu, nu, nu! a repetat ea. Nu frăţiorul meu! Nu, nu pot să te ia — eşti doar un copilaş!

Ultimele cuvinte m-au izbit şi m-am gândit la prietenii mei, mai ales la Tatsuno. Ce aveau să creadă despre mine? Altă dovadă de smiorcăială şi laşitate! Şi mai rău, m-am gândit la căpitan şi la tata care aşteptau la parter, extrem de nerăbdători, tatei crăpându-i obrazul de ruşine. Amândoi erau convinşi deja, fără doar şi poate, că eram un laş care se smiorcăia.

— Nu sunt deloc un copilaş, Tomika, am răspuns cu mânie.

A vrut să mă strângă mai tare în braţe, dar m-am eliberat cu o smucitură.

Un copilaş! Preţ de o clipă am urât-o.

— Nu sunt un copilaş, Tomika — sunt bărbat! Am cincisprezece ani! Cum poţi să-mi spui copilaş când sunt cel mai grozav planorist din Japonia?

— N-am... n-am vrut să sune aşa, a murmurat ea.

— Nu-ţi dai seama, Tomika, că în seara asta însuşi împăratul îmi face o mare cinste?

— Ba da, a răspuns ea încetişor, ştiu foarte bine asta. Chiar vei muri pentru împărat.

Apoi am plâns amândoi.

După câteva clipe, m-am desprins din îmbrăţişare, total demoralizat. Fără să-mi dau seama prea bine ce fac, m-am dus împleticindu-mă la parter, am intrat în baie şi mi-am dat cu apă rece pe faţă şi pe gât. Când m-am uitat în oglindă, am văzut că aveam ochii injectaţi şi o mină nefericită. Îngrozit, mi-am dat iar cu apă pe faţă şi m-am şters uşor cu un prosop.

Chinuit de jenă, m-am întors la tata şi la căpitan. Când am intrat în cameră, privirile parcă li s-au unit asupra mea, evaluându-mă cu severitate, într-o linişte deplină. Am schiţat un zâmbet forţat, făcând eforturi să vorbesc. Căpitanul Mikami nu şi-a luat o clipă ochii de la mine.

Am încercat iar să vorbesc, dar n-am reuşit. Parcă eram pe buza unei prăpastii, încolţit de nenumăraţi duşmani, ştiind că n-aveam altă alternativă decât să sar sau să fiu aruncat cu capul înainte.

— Ei bine, fiule? a întrebat tata.

Înclinându-mă în faţa căpitanului, m-am bâlbâit.

— Trebuie să-mi cer scuze pentru... pentru această mare neplăcere. Am vrut să-i spun mamei despre această onoare

extraordinară... Mi-am căutat cuvintele: Dar... se pare că a plecat undeva.

Niciun răspuns de la vreunul dintre ei — doar privirea lor neînduplecată.

— Vă rog să mă iertaţi pentru această mare neplăcere, am continuat eu, ruşinat de faptul că mă repetam, dar în cele din urmă am reuşit să vorbesc mai coerent şi mai convingător. Sunt extrem de onorat să accept splendida şi generoasa ofertă pe care mi-o faceţi în numele gloriosului nostru împărat.

Pe faţa tatei, lângă gură, un muşchi a tresărit uşor, dar am văzut uşurarea din ochii lui, în însăşi dilatarea şi colorarea pupilelor.

Căpitanul a dat scurt din cap, cu aceeaşi faţă lipsită de expresie.

— Asta e bine, a spus el.

Am simţit imediat o senzaţie profundă de uşurare. La urma urmelor, nu-mi făcusem de râs tatăl. Nici nu-mi trădasem ţara. Fără vreun alt comentariu, căpitanul Mikami a deschis o servietă de piele şi a scos formularele de înrolare.

— Vă rog să citiţi astea, a spus el, punându-le dinaintea noastră pe masă.

— *Hai!* a rostit tata încet, scoţând cuvântul cu o mică explozie abruptă, apoi a început să studieze atent documentul.

Am încercat să fac şi eu la fel dar, dintr-un motiv oarecare, nu m-am putut concentra.

În cele din urmă, tata a ridicat privirea.

— Condiţiile vi se par mulţumitoare? a întrebat căpitanul.

— *Hai,* a dat din cap tata.

— Prea bine, a spus căpitanul. Atunci, vă rog să fiţi amabil să semnaţi aici. A arătat locul cu un deget subţire, cafeniu. Fiul dumneavoastră va semna acolo.

Tata s-a ridicat să-şi ia ştampila de lemn, s-a întors şi a înmuiat-o în tuşieră, apoi a aplicat-o cu fermitate în locul indicat, un oval portocaliu, imprimat pe albul imaculat al documentului: „Kuwahara, Zenji". Apoi am semnat şi eu dedesubt: Kuwahara, Yasuo. Şi iată-le: semnăturile noastre definitive, irevocabile. Formalităţile au luat sfârşit şi nu mai era cale de întoarcere — de fapt, nici nu existase altă cale din clipa în care, cu vreo două ore în urmă, apăruse căpitanul Mikami.

— Baza aeriană Hiro — *desu ka*? a întrebat tata.

Căpitanul Mikami a dat din cap o singură dată.

— Hiro, da. Preţ de o clipă chiar a zâmbit. O să fie aproape de casă — la doar 80 de kilometri depărtare. O să-i placă foarte mult la Hiro şi va primi o educaţie splendidă.

Nici nu înţelesesem îndeajuns documentul ca să observ locul în care fusesem detaşat, dar a fost liniştitor să-mi dau seama că pe durata instruirii mele aveam să fiu aproape de familie.

Acum, însă, căpitanul se pregătea de plecare.

— Aţi luat o hotărâre înţeleaptă, a spus el în timp ce-l însoţeam la uşă.

Câteva secunde mai târziu ne înclinam, schimbând *sayonara*, iar el a dispărut în noapte.

O vreme după aceea am stat cu tata, uitându-ne pe fereastră la dealurile înconjurătoare şi la cerul scăldat de lună. Cu ani în urmă, tata fusese locotenent în armată şi mi-a povestit câteva din experienţele trăite de el în China, pe care nu le mai auzisem.

Shigeru, unul dintre fraţii mei mai mari, era în Java, în cadrul Serviciului de Contraspionaj al armatei, în vreme ce celălalt, Toshifumi, era dentist în Tokyo şi nu fusese încă încorporat.

— E foarte bine să ai fii destoinici în slujba familiei şi naţiunii lor, mi-a spus tata. Iar tu, Yasuo, vei aduce cea mai mare onoare dintre toţi.

— *Domo arigato*, am răspuns, foarte supus şi mirat.

Un avion de transport traversa cerul, din vârfurile aripilor lui clipind lumini, alternanţa de roşu şi verde făcându-l să pară că are o traiectorie ciudată, de slalom uriaş. Am continuat să privim, să ascultăm, în vreme ce luminile şi zgomotul lui s-au stins în depărtare.

— Nu încape îndoială că peste câteva luni ai să pilotezi propriul tău avion, a spus tata şi chiar şi-a lăsat mâna pe umărul meu.

— Sper, am răspuns.

— Dar nu unul ca ăsta.

Tonul lui era poruncitor.

— Nu, nu unul ca ăsta. Mereu mi-am dorit să fiu pilot pe un avion de vânătoare.

Tata a dat din cap cu putere. Mâna lui mi-a strâns umărul.

— Cu siguranţă! A închis un ochi pe jumătate, ca şi cum ar fi urmărit o stea, şi a continuat să dea din cap. Da, pilot pe un avion de vânătoare..., a îngânat el în cele din urmă. Şi eu mi-am dorit mereu asta, chiar dacă pe atunci forma asta de război era foarte primitivă. Pilotul unui avion de vânătoare are ceva unic. Nici chiar piloţii frumoaselor noastre bombardiere noi, aşa cum sunt *Suisei*[1], nu se compară cu el. Pilotul avionului de vânătoare este samuraiul vremurilor moderne. Avionul e sabia lui; în ultimă instanţă, devine sufletul lui.

La gândul ăsta am simţit furnicături pe scalp.

---

[1] Yokosuka D4Y Suisei a fost un bombardier în picaj al Marinei Imperiale Japoneze. Aliaţii l-au atribuit numele de cod *Judy* (n.c.).

— Pilotul de vânătoare trebuie să lucreze cu alţii, într-o echipă, a continuat tata, dar are şi cea mai mare şansă de a deveni individualist. El poate să facă pentru împăratul nostru mai mult decât pot face o mie de infanterişti. Cu curaj, el poate dobândi multă glorie, poate mai multă decât oricare alt militar. Iar tu ai curaj, Yasuo, fiul meu.

Mâna lui m-a strâns iarăşi de umăr.

— Aşa sper, am răspuns.

— Tu chiar ai curaj! Tu ai curaj!

De data asta, strânsoarea mâinii lui chiar m-a durut.

— Familia Kuwahara a avut dintotdeauna curaj. Nimeni nu are strămoşi mai nobili!

— Aşa e, am recunoscut eu şi, cu coada ochiului, m-am uitat la profilul lui: bărbia puternică, uşor ridicată, nasul semănând puţin cu ciocul unui şoim, ochii care păreau să reflecte strălucirea lunii.

— Îţi vei apăra căminul şi ţara, m-a asigurat el, şi vei prinde ziua în care puterile occidentale vor fi respinse în mod foarte ruşinos peste ocean. Cu timpul, Calea Imperială va mătura acel pământ ca un val puternic. Vor suferi o înfrângere răsunătoare, iar tu vei avea rolul tău în acea înfrângere.

Un gând însufleţitor, dar unul care mi-a şi pus credinţa la încercare. La urma urmelor, aveam doar cincisprezece ani şi eram un băiat care cu o oră în urmă plânsese ca o fată în braţele surorii lui. M-am crispat la gândul ăsta.

— S-ar putea să fie nevoie de multe luni, am spus şovăitor. Occidentul are armate şi flote mari, avioane multe.

— E adevărat, a recunoscut tata, un pic iritat. Nu se va realiza peste noapte, dar nu trebuie niciodată să uiţi, Yasuo, că mărimea fizică şi puterea materială sunt pe locul doi. Ceea ce

va prevala în final vor fi marea hotărâre şi curajul *Yamato damashii*, spiritul samurailor.

Am dat din cap, încurajat de puterea lui de convingere.

— Gândeşte-te, de pildă, la miile de americani pe care i-am luat deja prizonieri, a continuat el. Mii! Întorcându-se, m-a privit drept în ochi. Dar câţi soldaţi de-ai noştri s-au predat americanilor?

Ce mândru eram că tata discuta cu mine în felul ăsta! Ce onoare! Aproape ca şi cum am fi fost egali.

— Foarte puţini, am răspuns.

— Corect. Doar o mână. Vezi?

Şi-a ridicat cu aroganţă bărbia, buzele lui schiţând un zâmbet dispreţuitor.

— Americanii pierd câţiva oameni şi devin îngroziţi, se demoralizează de tot şi se predau. Lagărele noastre de prizonieri sunt pline până la refuz cu americani laşi, vrednici de dispreţ. A ridicat din umeri. Sigur, a adăugat, câţiva dintre ei sunt bravi. Este o prostie să subestimezi inamicul.

Am dat din cap, atent la fiecare cuvânt de-al lui, la cea mai slabă nuanţă.

— Dar priveşte lucrurile în felul ăsta. Să presupunem pentru o clipă că o sută de infanterişti americani se confruntă cu o forţă mult mai mare alcătuită din soldaţi de-ai noştri pe o insulă mică. Ei, câţi dintre americanii ăia ar trebui să fie ucişi pentru ca restul să se predea?

— Nu mai mulţi de zece, aş zice.

Tata a clătinat din cap fără tragere de inimă.

— Ei bine, ar fi probabil nevoie de mai mulţi, în majoritatea cazurilor de douăzeci şi cinci sau chiar treizeci.

S-a oprit şi, cu ochii micşoraţi, s-a uitat gânditor la lună. Aceasta se înălţase considerabil, schimbându-se dintr-un alb celest într-un galben palid.

— Pe de altă parte, presupunând că situaţia s-ar inversa... Câţi oameni de-ai noştri ar trebui să moară înainte ca restul să se predea?

— Nu s-ar preda niciodată! am exclamat, mirat de certitudinea mea.

— Aşa că vezi? a răspuns tata triumfător. Singurii noştri oameni luaţi prizonieri sunt cei care au fost răniţi atât de grav încât nu se pot apăra — sau cei care şi-au pierdut cunoştinţa din cauza hemoragiei. Prin urmare... după cum ţi-am explicat, nu e doar o problemă de forţă fizică şi materială. Este o problemă de curaj, de hotărâre — de forţă spirituală! Din acest motiv, Japonia va izbândi, Japonia va triumfa.

A făcut iarăşi o pauză. Privirea lui s-a cufundat iarăşi într-a mea.

— Înţelegi, fiule?

Drept răspuns, am dat din cap, înclinându-mă pe jumătate.

— Da, tată, am înţeles.

Capitolul 3

Iarna şi zilele micşorate

A doua zi, la şcoală, le-am povestit prietenilor mei despre onoarea care mi se făcuse şi vestea s-a răspândit repede. Eram din nou o persoană importantă, în centrul atenţiei. În pauza de prânz abia am avut timp să-mi mănânc rulourile de *sushi*, din cauză că în jurul meu se adunaseră foarte mulţi, presându-mă cu întrebări.

— Chiar a venit la tine acasă căpitanul? a întrebat cineva.

— Da, am răspuns. De fapt, a stat două ore şi a luat cina cu noi.

— *Uso!* a exclamat cineva. *Honto?*

— Da, sincer! am spus. Nu mint.

Kenji Furuno, unul dintre elevii planorişti mai buni, m-a bombardat cu întrebări.

— A venit direct şi te-a întrebat? Adică, ce a făcut? Ţi-a spus că trebuie să te înrolezi?

— M-a întrebat, desigur, am spus. Firește că am discutat pe larg problema, cu tata.

— Totuşi, ce a spus căpitanul? a stăruit Kenji. A spus aşa, pur şi simplu: „Vrei, te rog, să fii amabil să onorezi Aviaţia Militară Imperială cu prezenţa ta?"

Câţiva elevi au râs amuzaţi.

Totuşi, nu m-am alăturat lor. Kenji îmi devenise dintr-odată inferior, la fel şi ceilalţi.

— Căpitanul Mikami mi-a spus că am fost ales să slujesc pe Maiestatea Sa Imperială şi măreaţa noastră ţară.

— Da, dar nu ţi-a lăsat măcar puţin timp să te hotărăşti? a întrebat alt elev. Nici măcar o oră sau două?

Aproape inconştient, m-am uitat la el la fel cum s-a uitat căpitanul la mine cu o seară în urmă. Zâmbetul i s-a şters de pe faţă.

— Tu ai avea nevoie de timp ca să hotărăşti una ca asta? am întrebat.

— Păi... cred că nu, a răspuns el, nesigur.

Până atunci, Tatsuno ascultase în tăcere, fără să comenteze, mulţumindu-se doar să mănânce.

— Nu cred că cineva ar refuza o onoare ca asta, a îngânat în cele din urmă. Mă îndoiesc că cineva ar îndrăzni să o facă.

Adeseori reacţiile sale păreau a fi cele ale unui bătrân — nu doar cuvintele, ci şi tonul şi expresia lui.

— Eu unul vreau să fiu pilot ca fratele meu, mai mult decât orice pe lume. Chiar şi aşa, când te gândeşti la asta... S-a oprit şi a tăcut puţin, apoi a reluat: Vreau să zic că, la urma urmelor... ar putea să nu se mai întoarcă.

— Aşa e, am recunoscut eu. Să mori pentru ţara ta este cea mai mare onoare.

Cuvintele tatălui meu. Nu eram sigur dacă le credeam întru totul, dar sunau impresionant şi în mod sigur îmi sporeau prestigiul în ochii prietenilor mei. Toată lumea tăcea acum, uitându-se fie în podea, fie pe fereastră. Apoi a sunat clopoţelul. Era vremea să înceapă orele de după-amiază.

Am trecut prin restul zilei ca într-un fel de transă, de parcă aş fi fost izolat cumva de lume. Bătrânul *sensei* Tanaka,

instructorul nostru, elevii, chiar şi pupitrele, cărţile şi pereţii cenuşii... totul părea cam ciudat şi îndepărtat. Vedeam şi ascultam ca dintr-o altă lume. Undeva afară, în după-amiaza pală, zumzăia un avion, zgomotul fiind abia perceptibil, dar stăruitor. Continuu. Când şi când părea doar o vibraţie, un ecou în memorie, dar mă făcea să simt furnicături în tot corpul.

Când a sosit vremea antrenamentului la planorism, am participat cu o determinare reînnoită, executând fiecare manevră cu o încredere totală şi precizie. M-am hotărât brusc ca de atunci înainte să nu fac nicio greşeală în timpul zborului cu planorul — nici măcar una, cât de mică. Acest obicei al perfecţiunii avea să prindă rădăcini atât de adânci, încât peste câteva luni aveam să pilotez la fel de perfect un avion cu elice.

Da, aveam să devin cel mai bun dintre piloţi. Aveam să dobor o sută de avioane inamice şi avea să vină timpul când numele Kuwahara va răsuna în toată Japonia. De ziua împăratului aveam să fiu ales să execut acrobaţii nemaipomenite pe cerul de deasupra oraşului Tokyo, în timp ce jos, departe, milioane de oameni aveau să aplaude frenetic. Mai târziu, aveam să fiu escortat într-o paradă măreaţă peste şanţul verde de apărare şi podul de lemn arcuit. Aveam să mă uit în jos la frunzele de nufăr, la lebăda elegantă, albă ca zăpada, şi la uriaşul crap nepăsător de culoarea aurului şi a lămâii verzi. Apoi aveam să intru în palatul împăratului — Marele Palat Imperial, în care împăratul însuşi avea să-mi decerneze *Kinshi Kunsho*, râvnita medalie de onoare a Ordinului Zmeului de Aur.

Fanteziile astea au dispărut în timp ce mă întorceam seara acasă cu Tatsuno, amuzându-ne de zgomotul făcut de *geta*, încălţările noastre din lemn, în timp ce ne târam picioarele pe

drumul care şerpuia printre pini. În cele din urmă, poate citindu-mi gândurile, Tatsuno mi-a spus:

— Să ştii, Yasuo, că dacă n-aî fi fost cel mai bun prieten al meu, aş fi acum foarte invidios pe tine.

După un moment de tăcere, am răspuns:

— Aş da orice să mergem împreună; asta ar face să fie cu adevărat perfect. Mi-am lăsat mâna pe umărul lui îngust şi am tropotit mai departe împreună. Dar nu m-ar mira deloc dacă nu peste mult timp ţi se va oferi aceeaşi şansă, am adăugat.

Tatsuno a clătinat din cap.

— Chiar nu cred, a spus el. La urma urmelor, uite cine eşti tu! Eşti campion naţional la planorism!

— Da, dar ce forţă aeriană am avea dacă ar alege numai campioni la planorism? am întrebat. În plus, te-ai descurcat cu adevărat bine. Ai intrat în finale, nu-i aşa?

S-a mulţumit să ridice din umeri.

— Nu-i aşa? l-am întrebat şi am început să-l zgâlţâi. Nu-i aşa? I-am tras brusc peste ochi cozorocul şepcii de şcoală. Nu-i aşa?

Râzând, a dat să-l apuce pe al meu şi m-am ferit. Apoi am mers mai departe ţopăind, râzând şi trăgând unul de celălalt, împungându-ne, cu încălţările noastre de lemn troncănind zgomotos pe strada pavată din apropiere de casă.

— Şi ai cele mai bune note din şcoală — aşa-i? Aşa-i?

— Da, a râs el, în afară de tine.

Se făcuse aproape întuneric şi ne-am despărţit la poarta curţii noastre. Am intrat în casă şi am găsit-o pe mama la masă, aplecată asupra unei cărţi mari. Mâncarea era la gătit pe *hibachi* şi mirosea foarte bine, dar mama nu părea fericită. Mi-a răspuns destul de stins la salut.

M-am uitat curios la ea.

— Tata e acasă?

— Nu.

Abia am auzit-o.

— E încă la muncă?

A clătinat din cap.

— În seara asta nu vine acasă.

Atunci am înţeles. Chiar şi după atâţia ani, nu îi era uşor. Mâinile ei cu vine pronunţate au închis cartea şi s-a uitat în tăcere la copertă — *Povestea lui Genji*[1].

— Mama mi-a dat cartea asta când eram tânără. Încă mai ţin minte o bună parte din ea.

M-am aşezat lângă ea şi i-am spus foarte şovăitor:

— Nimeni n-ar putea vreodată să-ţi ia locul, mamă. Ştii ce mult ţine tata la tine.

— Oh, da, a răspuns ea, neputând să-şi ascundă nota de amărăciune din glas. Dar nu mai sunt aşa de tânără — nu ca iubitele lui, Kimiko şi Toshiko şi toate celelalte. A râs cu şi mai multă amărăciune. A fost o vreme când tatăl tău nu se uita la altă femeie şi nici nu era singurul bărbat care mă considera frumoasă.

— Eşti încă frumoasă! am exclamat eu. Cred că eşti cea mai frumoasă femeie din lume!

Mama a roşit uşor.

— Trebuie să cred că Yasuo-*chan* al meu e un bărbat în toată firea acum din moment ce spune o astfel de nerozie, a răspuns şi apoi m-a sărutat pe obraz. Chiar n-am de ce să-mi

[1] *Genji monogatari* este o lucrare clasică a literaturii japoneze, scrisă de Murasaki Shikibu, doamnă de onoare, la începutul secolului al XI-lea şi considerată primul roman modern. Descrie viaţa la curtea imperială în perioada Heian (794–1185) (n.red.).

fac griji... Nu s-a schimbat nimic, iar tatăl tău se va întoarce ca de obicei mâine sau poimâine. Pe lângă asta... S-a ridicat şi s-a dus să se ocupe de mâncare. O să-mi am mereu copiii, a adăugat. Ei sunt cea mai mare bucurie a mea.

Nu mai era nimic de spus. Bărbatul japonez avea dreptul să aibă amante, atâta vreme cât şi le putea permite, iar tata era cel mai bogat om din Onomichi. Deşi adevăratele gheişe nu sunt prostituate, unele sunt disponibile ca amante pentru bărbaţi cu suficiente mijloace materiale, iar tata ţinea una în apropiere de Hiroshima, o presupusă frumuseţe răvăşitoare, cu un talent deosebit la dans şi la instrumente cu coarde precum *koto* şi *samisen*. Asta am aflat-o cu mult timp în urmă de la fratele meu mai mare, „secretul nerostit" ce era cunoscut de toată lumea.

Aşa că ori de câte ori tata era plecat, în afară de călătoriile de afaceri justificate, care erau aproape întotdeauna foarte lungi, mama îşi vedea supusă de responsabilităţile din casă, aşa cum se cădea să facă o nevastă în astfel de situaţii. Comentariile ei în legătură cu asta erau, de fapt, foarte atipice şi izvorau, probabil, din neliniştea ei provocată de iminenta mea plecare şi de faptul că îşi dădea seama că în scurtă vreme aveam să fiu prins într-un mare război, cel mai devastator conflict din istorie.

Oricum, în majoritatea timpului mă bucuram, de fapt, de absenţele tatei. Nu că nu l-aş fi iubit, ci pentru că mă simţeam mai puţin constrâns când era plecat. Ele îmi ofereau prilejul de a fi cu mama şi cu sora mea, de-a fi în centrul atenţiei. De fapt, pe măsură ce săptămânile treceau şi se apropia vremea plecării mele, găseam tot mai multă alinare în a fi singur cu ele.

Totuşi, mai presus de toate, Tomika era cea care făcea ca perspectiva plecării să fie chinuitoare. Fusese sora ideală, chiar

apărându-mă de ocazionalele tachinări şi sâcâieli ale fraţilor mei mai mari când aceştia erau încă acasă. Tomika, la fel ca mama, îmi spăla şi îmi călca hainele, îmi pregătea mâncărurile preferate şi îmi făcea cu dragoste toate poftele.

Deseori, când se însera, ne plimbam pe lângă ocean, pe nisipuri reci care miroseau a sare, peşte şi alge. În acele zile rare de ianuarie când soarele strălucea printre nori, adunam scoici şi ascultam bolboroseala liniştită a joncilor în port. Chiar şi când era frig, femei şi bărbaţi se agitau în barăcile lungi şi sărăcăcioase înşirate de-a lungul malului, afumând peştele şi pregătindu-l pentru piaţă. Oameni în vârstă, în general, zbârciţi şi arşi de soare, în haine ponosite, stăteau gheboşaţi acolo pe plajă, aruncându-şi şi strângându-şi năvoadele.

Nu cunoscusem niciodată sărăcia lor, nici nu umblasem desculţ sau pe jumătate îmbrăcat, precum copiii şi nepoţii lor, dar viaţa lor, în simplitatea ei absolută, părea să aibă ceva plăcut, care devenise dintr-odată nespus de atrăgător. Când şi când, ne uitam cum acei pescari puneau la uscat peşti mărunţi şi lucitori pe rogojini împletite, strângându-i mai târziu în coşuri. Uneori, când soarele încălzea plaja, se odihneau într-atât de mult încât îşi îngropau degetele de la picioare în nisip şi stăteau la taifas. Râsul şi glasurile lor erau întotdeauna molcome — în ton cu ţipetele pescăruşilor şi tălăzuirea valurilor.

Aceşti oameni ai oceanului aveau o seninătate şi o atemporalitate care făceau ca războiul să pară destul de îndepărtat. Într-adevăr, inamicul ne bombarda patria dar, până acum, zona din imediata apropiere rămăsese neatinsă şi, din când în când, chiar şi acum, războiul era privit precum ceva care se întâmpla numai în cărţi şi filme.

Această pace domnea şi când urcam coasta muntelui, având sub ochi priveliştea terenurilor cultivate în terase. Acum, în toiul iernii, terasele şi câmpurile de orez erau pustii şi lipsite de viaţă, însă în primăvară aveau să explodeze într-un verde strălucitor. Orezul avea să crească tot mai mult datorită noroiului care îi dădea viaţă, păstrându-şi strălucirea până la vremea recoltării. Între timp, munţii înveşmântaţi în frunzişul lor des aveau să se contureze şi mai întunecoşi, pe măsură ce vara înainta.

Acum, însă, întreaga natură era mohorâtă şi cenuşie, iar cele trei luni ale mele zburaseră cu o repeziciune tulburătoare. Brusc, mi-am dat seama că timpul pe care îl aveam de stat cu familia şi prietenii aproape se scursese, poate pentru totdeauna. În doar câteva zile aveam să plec din Onomichi şi, foarte probabil, nu aveam să mă mai întorc niciodată.

Într-o după-amiază, către sfârşitul lui ianuarie, stăteam cu Tomika în camera mea de sus şi ne uitam la peisajul de iarnă de afară. Pinii de pe coasta dealului erau învăluiţi într-o ceaţă care se învârtejea uşor. În dimineaţa următoare aveam să plec şi, la gândul că era poate pentru totdeauna, simţeam o arsură în stomac. Mâinile îmi tremurau uşor. Mâine! Tot corpul mă furnica de emoţie şi nelinişte — le simţeam chiar şi în capilarele din piele.

Curtea noastră era ascunsă în ceaţă, piatra cenuşie, cioplită grosolan, a altarului familiei era invizibilă, stâlpii grei din lemn ai porţii *torii*[1] dinspre drum abia se zăreau, iar

[1] Poartă tradiţională japoneză, găsită îndeosebi la intrarea unui altar şintoist, constând din doi piloni verticali, peste care este aşezată o traversă concavă cu capetele ieşite în afară, iar sub ea o alta orizontală dreaptă (n.red.).

suprafaţa sa de un portocaliu aprins era tristă şi mută ca apusul unei speranţe.

— Aş vrea să fi fost vară, am oftat eu. Atunci am fi putut să mergem în drumeţii, poate chiar să mai înotăm o dată în lac.

— *Hai*, a spus Tomika şi a dat din cap. Eu aş vrea să fie mereu vară. După o tăcere lungă, a vorbit din nou. Cum e posibil aşa ceva?

M-am uitat la ea nedumerit.

— De ce trebuie ca oamenii să se lupte şi să se urască?

Niciodată vorbele şi mina ei nu fuseseră mai rugătoare şi mai nefericite.

— Chiar e posibil aşa ceva? Ca oamenii să se omoare la nesfârşit între ei? Să existe oameni care chiar ne urăsc? Care vor să ne distrugă?

— De ce să nu fie? am răspuns cu tristeţe. Noi îi urâm pe ei. Nu vrem şi noi să-i distrugem şi să-i cucerim?

— Eu nu vreau să distrug şi să cuceresc pe nimeni.

Glasul ei era îndurerat, aproape ca al unui bătrân.

— Vreau doar ca oamenii să trăiască în pace. Vreau să fie buni unii cu alţii.

— Dar cum putem să trăim în pace când puterile occidentale ne sugrumă? am întrebat.

Era o doctrină care ni se predase la şcoală, credinţa tatălui nostru şi a multor altora. Occidentul domina de mult o parte atât de mare a lumii, încât Japonia nu avea niciun prilej să se extindă şi era treptat sufocată.

Americanii înşişi erau, în general, un popor neplăcut. Corcituri în mare parte, oameni dizgraţioşi, mulţi dintre ei obezi, cu piele pală şi păr ciudat. Unii cu părul roşu! Nu văzusem niciodată un american cu părul roşu, de fapt, văzusem foarte puţini americani, însă le văzusem fotografiile în

reviste. De fapt, mulţi aveau părul galben. Şi pe deasupra, mai aveau şi *hana ga takoi*, nasul mare! Ba mai rău, unii erau aproape negri, venind din locuri mohorâte şi groaznice ca Africa şi America de Sud.

Întreaga situaţie părea nefirească, ba de-a dreptul sinistră. În plus, cei mai mulţi americani erau lacomi, risipitori şi leneşi, scăldându-se într-un lux nemeritat. Soldaţii lor erau sălbatici şi vorbeau gutural, dar şi laşi atunci când viaţa le era în pericol, după cum mă asigurase tata.

— Ştii ce se spune despre puşcaşii marini americani? am întrebat.

Tomika s-a uitat întrebătoare la mine.

— Că trebuie să-şi omoare şi chiar să-şi mănânce bunicile pentru a fi înrolaţi, am spus. Asta-i condiţia principală.

— Ba nu, asta-i caraghios! a răspuns ferm Tomika. Nimeni, nici chiar un american, n-ar face un lucru ca ăsta.

— Păi, am spus cu îndoială, asta zic unii la şcoală — chiar şi bătrânul Tanaka-*sensei* la ora de istorie.

Fără îndoială că părerea albilor de rând despre orientali era la fel de exagerată în unele privinţe. După părerea americanilor, noi eram nişte maimuţe cu pielea galbenă şi ochi oblici, care locuiau în case de hârtie. Nu aveam nicio scânteie de originalitate şi eram în stare doar să copiem ceea ce alţii aveau talentul să inventeze. Soldaţii noştri — ba chiar toţi japonezii, inclusiv americanii japonezi în multe cazuri — erau consideraţi fricoşi, trădători şi fanatici. „Japonez mârşav" era unul dintre cele mai populare epitete.

Uneori, mă întrebam în ce măsură astfel de forme de ignoranţă şi astfel de prejudecăţi, răspândite practic în sânul tuturor popoarelor, au contribuit la războaiele duse de-a lungul secolelor.

Totuşi, în ianuarie 1944, nu cugetam prea adânc asupra unor astfel de probleme. Fusesem învăţat să cred că stilul de viaţă imperial al dreptăţii şi adevărului era calea cea mai bună — singura cale — şi că, în ultimă instanţă, în ciuda obstacolelor mari, avea să cuprindă întreaga lume. Căci, într-adevăr, era hărăzit să fie aşa. Cu timpul, toate naţiunile de pe pământ aveau să fie unite într-o vastă ierarhie având Japonia la cârmă, dar, din nefericire, asemenea condiţii nu se puteau obţine fără război. Uneori, cele mai mari binecuvântări cer cele mai mari sacrificii.

Mai mult, populaţia ţării noastre creştea rapid, neavând spaţiu să se extindă; aveam o nevoie disperată de mai mult teritoriu. Condiţiile drastice cer soluţii drastice şi, în consecinţă, atacul nostru asupra Pearl Harbor din urmă cu trei ani fusese întreprins dintr-o nevoie vitală, acţiunea necesitând un curaj imens şi multă precauţie.

Aceasta era doctrina predominantă, însă în realitate eram în mare parte de acord cu Tomika. Mai ales acum, când voiam doar să trăiesc şi să-i las şi pe alţii să trăiască. De fapt, dezvoltam tot mai mult o personalitate dublă. Pe de o parte teama, dorinţa de pace şi de adăpost. Pe de altă parte, emoţia izvorâtă din faptul că ştiam că în câteva luni puteam să zbor, să pilotez nu un simplu planor, ci un avion adevărat. Ba chiar, dacă eram suficient de bun şi foarte norocos, dacă zeii erau cu mine... un avion de vânătoare. În ochii prietenilor mei eram deja un erou, dar ca pilot de vânătoare aş fi avut parte de o faimă şi mai mare şi mai durabilă.

Terminând studiile, mi-am luat la revedere de la profesori şi de la colegii de clasă, după ce aflasem doar cu o zi înainte că alţi doi elevi de la şcoala noastră fuseseră aleşi pentru instruire la Hiro. Şi mai bine, Tatsuno era unul dintre ei. El avea să intre

în armată abia peste două luni, dar amândoi eram încântați de ceea ce se întâmplase. În ultimele zile petrecute acasă, am stat mult timp împreună.

Legătura noastră comună cu Aviația Militară ne apropiase și mai mult, în unele privințe fiind mai apropiat de el decât de frații mei. Când Tatsuno mi-a dat vestea cea bună, l-am bătut pe spate și am exclamat:

— Vezi, ce ți-am spus!

Tatsuno s-a mulțumit să zâmbească timid, vârstnicul înțelept în trupul de băiat, dar i-a fost cu neputință să-și ascundă emoția.

În ultima mea zi acasă, m-am dus cu el la câțiva prieteni de-ai noștri, apoi m-am întors să-mi petrec cu familia orele rămase. Tata era în mod evident mândru și binedispus, vorbind cu mine mai apropiat ca niciodată, în vreme ce mama și Tomika pregăteau o cină specială de despărțire, din cel mai bun orez și *sashimi*, felii de pește crud și proaspăt din mare, alături de o varietate de alte delicatese.

Înainte de miezul nopții, i-am urat familiei mele odihnă plăcută și m-am vârât în așternutul meu. Totuși, somnul m-a ocolit vreme de mai multe ore. Gândurile mele derulau întruna panorama amintirilor, viziuni despre viitor și temeri neîntrerupte. Mai presus de toate, mă temeam că n-am să pot ține pasul cu ceilalți la antrenamentul de bază. Cei mai mulți erau mai mari decât mine, în acea etapă critică a dezvoltării rapide a corpului când chiar și un an sau doi puteau să constituie o diferență vizibilă. Oare chiar voi putea să țin pasul cu ei? Căpitanul Mikami spusese că instruirea de bază avea să fie „foarte plăcută", însă mă întrebam tot mai mult dacă zisese acest lucru în mod ironic.

Apăreau tot mai multe poveşti despre programul riguros care mă aştepta, despre asprimea pedepselor chiar şi pentru cele mai mărunte greşeli.

Pe jumătate adormit, pe jumătate treaz, m-am răsucit şi m-am zvârcolit mai bine de o oră, fiindu-mi teamă că zorii mă vor găsi epuizat. În cele din urmă a început să mă fure somnul, după ce auzisem mai multe avioane trecând pe deasupra, torcând în depărtare, pierzându-se în misterioasele tărâmuri ale nopţii. Mama şedea lângă mine, mângâindu-mi uşor fruntea. Întinzând braţul, i-am simţit căldura mâinii. Din întunericul din apropiere s-a auzit un murmur slab şi mi-am dat seama că Tomika era lângă ea. Treptat, gândurile mi s-au domolit şi am adormit.

PARTEA A DOUA

Capitolul 4

Insuflarea entuziasmului

Baza Aviației Militare Hiro era doar la o oră distanță de mers cu trenul de casa mea, dar era o lume total diferită. Într-adevăr, fusesem prevenit la ce să mă aștept și încercasem într-o oarecare măsură să mă pregătesc. Încercasem și să mă ascund de adevăr. Nu prea a contat, însă, căci niciun om nu se poate pregăti psihic pentru ce îi rezervă viitorul.

Toți noii recruți, în număr de șaizeci, am fost repartizați în patru dintre cele patruzeci și opt de cazărmi ale bazei. Hiro avea o circumferință de vreo cinci kilometri și înconjura un câmp de aterizare îngust și lung care se întindea pe toată lungimea bazei. Pe lângă cazărmi, deținea și un câmp mare de instruire, hangare pentru avioane, clădiri ale școlii, un dispensar, depozite și diverse alte construcții și birouri.

Pe o parte a câmpului de aterizare erau fabrici de asamblare și o zonă de testare a avioanelor de vânătoare. În acea etapă a războiului, Japonia avea mare nevoie de bani și materiale, mai ales de aluminiu. Pe-atunci, liniile de asamblare erau operate de școlari și aproximativ unul din șase avioane construite se dezmembra în cele din urmă, uneori în timpul zborului.

La scurt timp de la sosirea noastră ni s-a ținut un curs de orientare de către unul dintre *hancho-i*, care erau toți subofițeri,

iar în cazul nostru, sergenţi. Am fost instruiţi cu rigurozitate cum să ne facem patul, cum să ne aranjăm şi prezentăm hainele şi despre importanţa de a avea la orice oră pantofii şi bocancii lustruiţi oglindă. Ni se cerea să respectăm cu sfinţenie ordinea şi curăţenia. Apoi, am fost informaţi că *Shoto Rappa* (stingerea) se dădea la ora nouă seara.

Obligaţiile şi procedurile în astfel de situaţii erau în esenţă aceleaşi ca în orice altă ţară. Militarii, indiferent de naţionalitate, urmează în general aceleaşi reguli de bază. În cazul nostru, diferenţa principală consta în felul în care erau acestea aplicate. De exemplu, unui american care nu era proaspăt bărbierit sau care nu avea pantofii lustruiţi în mod corespunzător i se putea revoca permisia din weekend sau i se dădea să facă o gardă în plus.

Pentru cei de la Hiro, însă, ca pentru toţi recruţii niponi, cea mai neînsemnată infracţiune, cea mai mică greşeală se pedepseau îngrozitor. De fapt, încă din primele ore ale sosirii noastre a început un tir de disciplinare violentă şi de corecţie necruţătoare. Asediul s-a domolit arareori de-a lungul zilelor de antrenament — un asediu atât de crunt, încât mulţi nu i-au supravieţuit.

Prizonierii de război americani, „victime ale atrocităţilor japoneze", nu o duceau în mare mai rău decât noi. De fapt, unii chiar erau trataţi mai indulgent. Prizonierii Aliaţilor, precum cei încarceraţi la Umeda şi Osaka, îşi administrau propriile dispensare improvizate şi, drept urmare, primeau tratament medical mai bun decât majoritatea soldaţilor noştri. Mulţi dintre acei americani, obligaţi să descarce vapoare şi trenuri, reuşeau să sustragă mari cantităţi de alimente nu doar pentru ei, ci şi pentru paznicii lor, în schimbul cooperării şi complicităţii acestora.

Bineînţeles că existau alţii care sufereau mult mai mult, care, după orice standard imaginabil, erau trataţi extrem de rău, dar aceeaşi soartă o aveau şi recruţii japonezi. Nu conta cât de bine ne îndeplineam sarcinile, pentru că *hancho*-ul găsea întotdeauna pretexte să ne facă să suferim. Pedeapsa era o parte integrantă din educaţia noastră şi urmărea două scopuri fundamentale: să creeze o disciplină de fier şi să dezvolte un spirit de luptă de neînfrânt. De aceea, pentru noi toţi, problema nu consta doar în a dobândi competenţele necesare, ci şi în a învăţa să supravieţuim marilor privaţiuni şi brutalităţii. Cel care putea să-i ţină piept *hancho*-ului putea să-i ţină piept inamicului şi, fără doar şi poate, avea să prefere să moară decât să capituleze.

O astfel de instrucţie, combinată cu o formă de naţionalism care accentua superioritatea Statului în faţa individului care putea fi oricând sacrificat, producea un extraordinar spirit de dăruire. După cum spusese tata, foarte puţini dintre soldaţii noştri au fost luaţi captivi la început. Până în ultimele stadii ale războiului, odată cu înfrângerea noastră de la Okinawa[1], raportul dintre soldaţii ucişi şi cei luaţi prizonieri de inamic era de 1 la o sută, de obicei indivizi neputincioşi din cauza rănilor suferite sau care au pierdut atât de mult sânge încât au leşinat. Cu toate acestea, în primele mele zile la Hiro, nu-mi prea venea să mă reped să mor în mod glorios pentru nu ştiu ce cauză măreaţă. La fel ca toţi ceilalţi, eram extrem de demoralizat şi intimidat. Parcă uitându-mă la un film, încă îl mai văd pe băiatul speriat, chinuit de dorul de casă; aşa eram în acea

[1] Bătălia de la Okinawa sau *Operaţiunea Iceberg* s-a desfăşurat între 1 aprilie şi 22 iunie 1945 şi a fost cel mai mare atac amfibie din războiul din Pacific. Bătălia a avut loc pe insula Okinawa din arhipelagul Ryukyu, la 550 de km de graniţele Japoniei (n.c.).

primă noapte petrecută în baza militară Hiro. Stăteam culcat pe patul de campanie, crezând că ziua s-a terminat, dar simţindu-mă ca un iepure încolţit de câini fioroşi, încercând să-mi imaginez cum o să fie instrucţia, întrebându-mă ce îmi va rezerva ziua următoare.

Deodată, uşa noastră s-a dat brusc de perete, iar inima mi s-a făcut cât un purice. *Shuban kashikan*-ii, sergenţii însărcinaţi cu încartiruirea, făceau prima inspecţie. Încordat, cu sufletul la gură, mă uitam cum lumina albă a lanternelor lor se plimba prin încăpere şi le ascultam bombănelile fără să le înţeleg. Tonul lor nu prevestea nimic bun. Totodată, mi-am dat seama că toţi ceilalţi recruţi aşteptau la fel de speriaţi ca mine să se întâmple ceva. Cu siguranţă că toţi ne rugam ca *shuban kashikan*-ii să plece cât mai repede, fără vreun incident, dar rugile nu ne-au fost ascultate.

Peste doar două minute, luminile de deasupra s-au aprins şi am fost daţi jos de pe paturi cu palme, şuturi şi ordine:

— Afară, idioţilor! Afară, băieţii mamei — repede!

Ameţit şi clipind, am sărit în picioare, dar nu suficient de repede ca să evit o palmă.

— Hei, cheliosule, s-a răstit atacatorul meu, referindu-se la capul meu ras, mişcă afară!

A urmat un ghiont violent şi un altul mi-a tras un şut în fund, scoţându-mă efectiv pe uşă.

Fără nimic pe noi în afară de *fundoshi*, eşarfa de pânză din jurul şoldurilor, am fost aliniaţi în lungul barăcilor şi un *hancho* grăsan, cu o faţă umflată, ciupită de vărsat, a început să ne înjure — prima noastră întâlnire cu sergentul-major Noguchi, „Porcul".

— Toţi aţi trăit acasă ca animalele? a răcnit el. Sau doar acum v-aţi hotărât s-o faceţi, că tot sunteţi departe de ai voştri?

A făcut o pauză, apoi: Aţi fost avertizaţi azi să păstraţi curăţenia în dormitoare, dar se pare că aţi crezut că vorbeam doar ca să ne auzim — *soka*? O clipă, s-a uitat gânditor la noi. *Ah so desu ka!* Spre uimirea mea, chiar rânjea, dar era un rânjet viclean. Nu ştiu nici măcar să stea drepţi, nu-i aşa? a spus şi, pentru o clipă, aproape că arăta ca un tată dojenitor. Copii cu caş la gură, a chicotit el şi a clătinat din cap.

Am răsuflat uşurat. La urma urmei, poate că instrucţia nu avea să fie atât de cumplită. Poate că acum aveau altă politică.

Era doar o amăgire prostească născută din disperare. Porcul a dat din cap către un *hancho* şi i-a făcut cu ochiul. *Hancho*-ul a ţâşnit spre o latură a cazărmii şi s-a întors imediat, întinzându-i o bâtă mare de baseball.

— *Domo arigato gozai mashita*, a spus Porcul, mulţumindu-i extrem de politicos. Preţ de o clipă, a examinat gânditor bâta. Aşa că acum... A ridicat-o ca s-o vedem mai bine. Ştiţi ce spune asta?

Linişte.

— Spune „*Yamato damashii seishinbo.*"

Îi ştiam cu toţii bine înţelesul — o bâtă pentru insuflarea spiritului de luptă japonez, spiritul lui Yamato. Totuşi, niciunul dintre noi nu s-a grăbit să răspundă.

— Ştiţi pentru ce e asta? a întrebat Porcul.

— Da, să trăiţi! au îngânat câţiva dintre noi.

— Ei, haideţi!

A plescăit din limbă, prefăcându-se foarte mâhnit.

Îmi dădeam repede seama că acesta era un om care devenise maestru în manevrarea recruţilor, care ştia toate procedurile şi căruia îi plăcea ce făcea.

— Vai, băieţi! N-aţi primit destulă mâncare? Abia vă aud. Acum, serios — chiar nu înţelegeţi semnificaţia acestei splendide bâte?

De data asta, majoritatea au răspuns, însă tot extrem de timid.

— Vai de mine! Şi-a dat ochii peste cap, uitându-se cu răutate la celălalt *hancho*. Asta s-a auzit ca un vânt tras în baie. De când nu mai sugeţi la ţâţa mamei? A scos un chicot strident şi a dat din cap către *hancho*-ul care îi dăduse bâta şi care acum rânjea. Copii cu caş la gură! Spune-mi sincer, Sakigawa, ai mai văzut aşa lepădături vrednice de milă?

Hancho-ul s-a uitat chiorâş, iar câţiva dintre noi au zâmbit timid.

— Ştergeţi-vă de pe faţă zâmbetele alea idioate! a urlat Porcul. Haideţi! Ştergeţi-le!

Şovăielnici, ne-am trecut mâna peste gură, uitându-ne la el cu ochii gata să ne iasă din orbite. Văzând asta, a chicotit aproape incontrolabil. A râs aşa o vreme, apoi şi-a şters ochii cu mâna lui grăsană şi a gemut:

— Oh, Doamne, fac meseria asta de prea mult timp! Înăbuşindu-şi încă mici hohote de râs, a continuat: E clar că e timpul să vă începeţi antrenamentul. Apoi, brusc, a devenit foarte rigid şi serios şi a strigat: Stânga-mprejur!

La comanda lui, ne-am întors stângaci cu faţa la cazarmă. O bară de metal, fixată la înălţimea brâului, se întindea pe toată lungimea clădirii.

— Iată... vedeţi bara aia de metal? Foarte îmbietoare şi atrăgătoare, *na*? A aşteptat puţin. Ei? Nu credeţi? E practică, în orice caz, după cum o să descoperiţi în curând. Acum, fiecare dintre voi se va apleca uşor înainte şi va apuca bara cu

ambele mâini. A făcut iar o pauză. Da, aşa... toată lumea! Foarte bine... excelent!

Acelaşi râs aproape maniacal, culminând cu o serie de mici chicote impulsive.

— Uitaţi-vă la cururile astea!

Ceilalţi *hancho*-i râdeau şi ei; era un râs strident şi cinic, lipsit de omenie.

— Aţi mai văzut asemenea cururi demne de milă?

Râsul i s-a transformat într-un fel de bucurie satanică.

— În regulă, băieţi..., a spus, străduindu-se să redevină serios. Acum o să băgăm în voi puţină viaţă!

Aceste cuvinte m-au umplut de groază şi mi-a venit să o iau la fugă. În acelaşi timp am auzit o lovitură puternică şi primul recrut din şir a gemut de durere şi uimire, ţinându-se de fund. Doi *hancho*-i cu bâte se apropiaseră de el.

— Ţine-te de bară! a strigat o voce ascuţită.

Victima a apucat-o din nou cu mâini tremurătoare, crispându-se când bâta a lovit a doua oară.

— Nu te mişca!

Bâta a lovit a treia oară, cu putere.

Hancho-ii au continuat cu multă vervă, în timp ce loviturile şi sunetele însoţitoare se înteţeau rapid. Eu eram aproape de mijlocul rândului, iar zgomotele lemnului care lovea carnea se apropiau cu rapiditate, la fel ca scâncelile şi gemetele victimelor. Cei care se împotriveau oricât de puţin primeau lovituri suplimentare.

Scrâşnind din dinţi, am apucat bara cu toată puterea, uitându-mă disperat la zidul din faţa mea. Recrutul din stânga mea îşi primea loviturile şi, preţ de o clipă, am aşteptat, înspăimântat, cu inima bătându-mi nebuneşte. Am simţit, apoi, cum îmi vibrează tot corpul — o lovitură puternică şi o arsură

înfiorătoare mi-a săgetat fesele şi spatele. În viaţa mea nu mai simţisem o asemenea durere. Cu toate acestea, am reuşit cumva să rămân tăcut, aproape nemişcat. Poate pentru că avusesem mai mult timp decât ceilalţi să mă pregătesc.

Omul cu bâta s-a oprit, cu ochii aţintiţi asupra muşchilor tremurători ai spatelui meu, şi a aşteptat la nesfârşit, în timp ce inima mea bubuia. Apoi a trecut mai departe.

În cele din urmă, „tratamentul" s-a încheiat şi am fost mânaţi înapoi în cazarmă. În timp ce ne zvârcoleam şi gemeam pe paturile noastre, uşa s-a deschis încă o dată. Toată lumea a amuţit — o explozie de tăcere. „Nu din nou, nu din nou!" Cuvintele astea îmi urlau în cap, cum fără îndoială se întâmpla şi în cazul celorlalţi. Prietenul nostru, Porcul, stătea într-o rână în pragul uşii, cu lumina de afară căzându-i pieziş pe faţă, lăsându-i doar orbitele cufundate în întuneric. A rămas aşa o vreme, trăgând dintr-o ţigară, scoţând fumul pe nări. Eu zăceam pe burtă, strângând în braţe salteaua, privind cum fumul urcă în spirală pe lângă becul de deasupra uşii.

În cele din urmă, a aruncat cu un bobârnac chiştocul într-un coş de gunoi şi a strigat, aproape cu bunăvoinţă, aproape conspirativ:

— Ei, dragii mei prieteni! Acum ştiţi pentru ce sunt bâtele?

— Da, să trăiţi!

Fiecare recrut din cazarmă a răcnit aceste cuvinte. Chicotind, Porcul a închis încet uşa.

Capitolul 5

Taiko binta — *un joc splendid*

A doua zi, cei şaizeci de noi recruţi din toate cele patru barăci au fost adunaţi pentru primul nostru dispozitiv de dimineaţă, şi Porcul ne-a ţinut o prelegere. A rostit cu gravitate:

— Intrăm acum în prima zi de instrucţie. Şi, de acum înainte, vreau să mă consideraţi fratele vostru mai mare. Dacă aveţi întrebări, cereri sau probleme, sper sincer că mi le veţi aduce la cunoştinţă. De-asta sunt aici.

M-am minunat. Era acesta acelaşi om pe care îl întâlnisem cu o seară în urmă? Era posibil ca pedepsirea noastră să fi fost doar un fel de iniţiere, iar acum aveam să fim trataţi omeneşte, cu bunăvoinţă şi respect? Omul avea acum o demnitate de netăgăduit, o înţelegere care genera speranţă şi un sentiment de uşurare. Cumva, arăta chiar mai bine. Acum voiam doar să-mi placă Porcul. Ba chiar îmi era ruşine că fusese poreclit aşa. Voiam sincer să merit respectul lui.

— Acum ştiu că toţi aţi auzit că instrucţia din aviaţia militară este o experienţă neplăcută şi, câteodată, s-ar putea să fie aşa. Cu toate astea... — a ridicat un deget în semn de avertizare — ...nu trebuie să fie aşa, nu şi dacă faceţi ce vi se spune. Nu dacă învăţaţi să fiţi ascultători. Supunerea, după curaj, e cea mai importantă dintre toate virtuţile.

A urmat o pauză lungă, în vreme ce se plimba înainte şi înapoi prin faţa noastră, cu mâinile la spate.

— Şi de ce este supunerea atât de importantă? A continuat să se plimbe, cercetând cerul, cu un ochi pe jumătate închis. Pentru că este necesară celor care conduc, iar ambele sunt indispensabile victoriei. S-a uitat la noi întrebător: Aţi înţeles?

— Da, onorabile *hancho dono*, am strigat.

Toţi şaizeci învăţaserăm repede că era vital să răspundem pe loc şi cu mult entuziasm la toate întrebările de acest fel.

— Bun. Porcul a dat din cap în semn de aprobare. Şi de asta începem cu mărunţişuri. Dacă soldaţii nu învaţă să fie supuşi în probleme mărunte, cum pot să înveţe să fie ascultători în cele importante? În Măreaţa Cale a Cerului şi Pământului?

Da, m-am gândit, are logică. E întru totul logic. La scurt timp după aceea, şi-a încheiat prelegerea.

— Acum a venit vremea să lăsaţi la o parte lucrurile copilăreşti. A venit vremea să deveniţi bărbaţi.

Părea aproape dumnezeiesc să vezi o duzină de bombardiere trecând în formaţii dispuse în forma literei V, în formaţii a câte trei avioane fiecare şi, preţ de câteva secunde, vâjâitul lor a fost infernal.

— Iar ca bărbaţi — cuvintele lui veneau ca o continuare — veţi purta curând pe umerii voştri răspunderea ţării voastre, răspunderea lumii. Mult mai repede decât vă daţi seama în etapa asta. De aceea, printre altele, trebuie să învăţaţi să urmaţi fără rezerve dispoziţiile! Pe loc! Fără ezitare! Să nu vă îngrijoraţi de motivele vreunei dispoziţii, indiferent cât de ciudată ar putea părea. Toate ordinele sunt date pentru că sunt corecte! Noi suntem capul; voi sunteţi braţele şi picioarele, mâinile şi tălpile. Aţi priceput ce vreau să spun?

— Da, onorabile *hancho dono*.

Ochii i s-au îngustat, cercetând cu înţeles chipul fiecărui soldat.

— Cât despre aseară...

Ne-am ţinut răsuflarea.

— Vi s-au dat instrucţiuni clare şi minuţioase privitor la ordinea din cazarmă?

— Da, onorabile *hancho dono*.

O întrebare retorică, poate, dar n-am riscat.

— Totuşi... nicio cazarmă n-a respectat regulamentul aşa cum trebuie.

Din fericire, nu eram singurii delincvenţi.

— Dintr-o cazarmă lipsea un pantof. În alta, un dulap nu era bine închis. Iar în alta era praf pe pervazul ferestrei şi aşa mai departe. Dacă se mai întâmplă infracţiuni de felul ăsta, o să fim constrânşi să vă dăm o pedeapsă adevărată. Porcul s-a uitat cu înţeles la ceilalţi doi *hancho*-i, asistenţii lui, şi a continuat: Ce aţi primit aseară n-a fost nimic. N-aţi fost vătămaţi câtuşi de puţin, doar educaţi. Dar, după ce vă veţi fi încheiat instruirea cu *Hancho* Noguchi, veţi fi în stare să rezistaţi la orice. O să vă placă să primiţi peste fund o mică lovitură cu bâta; veţi avea bucurie şi veselie în suflet. *Hancho* Noguchi va face bărbaţi din voi!

Astfel s-a sfârşit prima noastră prelegere însufleţitoare din armată, una dintre multele care aveau să vină.

Începând din acea dimineaţă, ne trezeam la şase, pentru ca zece minute mai târziu să intrăm în dispozitiv. Apoi, înainte de haleală, urmau treizeci de minute de gimnastică şi alergare. Dieta noastră era sănătoasă dar deloc apetisantă, constând în principal din orez şi supă de fasole — adusă din bucătăria bazei

în cazarma noastră în ciubăre mari, din lemn. Vesela noastră se limita la boluri şi beţişoare.

După haleală eram instruiţi pe scurt de Ofiţerul Zilei, un individ înalt, cadaveric, cu un chip ce purta nenumărate cicatrice, pare-se rezultatul unor arsuri de gradul trei. Apoi primeam instrucţiuni şi de la Porc. În afară de masa de prânz, timpul rămas îl petreceam studiind în clasă, făcând iarăşi gimnastică, pregătire de luptă şi antrenament la planorism.

De la patru până la şase după-amiaza, făceam curăţenie în barăci şi ne aranjam îmbrăcămintea şi echipamentul de luptă pentru îngrozitoarea şi inevitabila inspecţie de seară. Ni se cerea să facem curăţenie şi în casele în care locuiau *hancho*-ii noştri şi zilnic erau aleşi trei soldaţi care să le spele şi să le calce hainele. Bineînţeles că era extrem de important ca toate aceste îndeletniciri să fie executate perfect.

La ora nouă seara era ultimul dispozitiv şi se făcea apelul. La scurt timp după aceea, eram pe paturile noastre, cu toate luminile stinse. Da, la nouă se dădea stingerea, dar tot atunci îşi făceau apariţia *shuban kashikan*-ii şi rare erau serile în care nu găseau ceva în neregulă, în ciuda eforturilor noastre asidue de a menţine barăcile în stare perfectă. De exemplu, la câteva seri de la prima noastră întâlnire cu bâtele, am făcut cunoştinţă cu un alt joc fascinant numit *taiko binta*, numai din cauză că un recrut, chipurile, mutase peria de pantofi a altuia de la locul ei.

Am fost din nou mânaţi afară, în frig, luaţi la palme şi şuturi, cu multă gălăgie, îmbrăcaţi doar în *fundoshi*. O vreme, Porcul s-a mulţumit să se uite chiorâş la noi, fiind în mod clar un maestru al pauzelor pline de suspans şi al efectului teatral.

— Aşadar..., a spus el în cele din urmă, lungind cuvântul şi dându-i o rezonanţă profundă. Aşadar, dragilor, n-aţi acordat

atenţie avertizărilor noastre. Apoi, brusc: Tu, de acolo! A arătat cu un deget acuzator: Drepţi!

A luat o poziţie nătângă, stând într-o rână, cu burta în afară şi braţele bălăbănindu-i-se pe lângă corp, ca la maimuţe. Câţiva dintre noi au rânjit şovăielnic, în timp ce prietenul nostru adopta şi alte poziţii ciudate. Arătând cu degetul spre diverşi recruţi, le caricaturiza expresiile, uitându-se prosteşte de parcă era mut de uimire, bulbucându-şi ochii şi holbându-se înainte, prefăcându-se îngrozit.

În împrejurări mai fericite, Porcul ar fi fost un comedian pe cinste. Versatilitatea lui mă uimea neîncetat — un om cu personalităţi multiple, făcându-i în mod evident mare plăcere să o joace pe fiecare. De fapt, la doar câteva minute de la un asemenea preambul, ne-a prezentat următoarea noastră experienţă în pedepsele sadice.

— Aşadar, în seara asta! Porcul a ridicat în aer degetul arătător. În seara asta o să luăm cu toţii parte la un joc ce s-ar putea să fie nou pentru unii dintre noi.

A urmat iarăşi o pauză în care privirea lui ne-a cuprins parcă pe toţi şaizeci dintr-odată.

— Dar gândiţi-vă ce monotonă ar fi viaţa fără experienţe noi. Aşadar... da, un joc chiar plăcut — *taiko binta*. O experienţă nouă.

Ajutoarele lui rânjeau cunoscător, aproape prosteşte. Apoi atmosfera s-a schimbat în mod dramatic.

— Rândul întâi, stânga-mprejur! a tunat el, iar noi am făcut ce ni s-a comandat. Rândul al treilea, stânga-mprejur!

Acum rândul unu şi doi erau faţă în faţă, la fel ca rândurile trei şi patru.

Apoi, apropiindu-se de recruții din primul rând, Porcul i-a ordonat soldatului care era cu fața la el să se dea la o parte și i-a luat locul.

— Și-acum..., a spus el mieros, privindu-l în ochi pe nefericitul din fața lui. Suntem adversari, corect?

Niciun răspuns.

— Corect!

Recrutului i s-a pus un nod în gât și a dat din cap amețit, convulsiv. Era pământiu la față.

— Foarte bine. Nu e surd, e doar bătut în cap. Deci... obiectivul micului nostru joc este pur și simplu... ăsta!

Porcul l-a lovit, iute ca o nevăstuică, iar băiatul a căzut la pământ cu un geamăt, ținându-se cu mâinile de față.

Un murmur a străbătut rândurile.

— Liniște! a țipat strident Porcul. După cum vedeți, jocul e foarte simplu. Obiectivul e doar să alternați loviturile — să dați și să primiți. Din nefericire, colegul meu de echipă este un jucător lamentabil. Uitați-vă și voi! A arătat cu degetul, mimând consternarea. S-a prăbușit ca o fătucă firavă. Așa că, deși nu-mi place deloc să fac asta, trebuie să mă retrag din joc.

Așa-zisul lui adversar era tot la pământ, în poziție fetală, iar Porcul s-a aplecat binevoitor, ajutându-l să se ridice în picioare. Apoi s-a întors spre soldatul pe care îl înlocuise.

— Fii bun și ajută-l pe eroul nostru căzut să ajungă pe tușă.

Soldatul s-a supus prompt.

— După cum vedeți, *taiko binta* este un joc extraordinar de simplu. Chiar și un imbecil incurabil poate să participe. Rândurile unu și trei vor avea onoarea de a fi primele. Apoi le vor lua locul rândurile doi și patru.

De pe buze i-a scăpat un chicot mic, strident, foarte asemănător cu un hohot de plâns.

— Acum... când ajung cu numărătoarea la trei, primul şi al treilea rând lovesc în cadenţă. *Ichi... ni... san...* loviţi!

Răspunsul a fost slab şi necoordonat. Eu eram în rândul al patrulea şi loviturile date de adversarul meu au fost foarte uşoare şi nedureroase.

— În cadenţă! a strigat Porcul. Şi mult mai tare! Stânga, dreapta, stânga, dreapta, stânga, dreapta! Mai tare, mai tare! Ha — loviţi ca nişte fluturi muribunzi! Puneţi puţină energie în lovituri, altfel va trebui să vă fac o demonstraţie mai bună.

Treptat, forţa loviturilor a crescut. Una m-a nimerit în buza de jos, zdrobindu-mi-o de dinţi, alta în ochi. Ochiul mi-a zvâcnit, s-a înceţoşat şi a început să lăcrimeze tare. Pe măsură ce durerea creştea, cei care erau la primire au început să se dea uşor în lături, ferindu-se când şi când în mod instinctiv.

Acest lucru le-a oferit *hancho*-ilor pretextul de a se apropia cu bâtele şi de a-şi lovi victimele pe la spate. Din nefericire, rândul patru era cel mai accesibil şi a dus greul, dar Porcul tot nu a fost mulţumit.

— Ha! Şi voi, *hancho*-ilor, loviţi ca nişte fluturi, fluturi pe care a urinat cineva. Dă-mi bâta aia, Kakuda.

Chicotind, dar continuând să ţină cadenţa, a trecut în sus şi în jos pe la spatele nostru, dându-ne peste gambe lovituri scurte, viguroase.

Dezechilibrându-mă, m-am împleticit în faţă, fapt care a făcut ca lovitura adversarului meu să aterizeze mult mai tare decât intenţionase el. M-a nimerit în nas şi brusc mi-a amorţit toată faţa, iar sângele mi-a ţâşnit pe nări. Lacrimile m-au orbit şi am simţit sângele prelingându-mi-se pe gât.

Apoi, în cele din urmă, a venit vremea să facem schimb şi am început doar cu lovituri uşoare, pe de-o parte fiindcă abia mai vedeam, pe de altă parte fiindcă nu doream să-mi

vatăm adversarul. Totuşi, un *hancho* cu privirea ageră a început imediat să mă lovească peste pulpe cu bâta. În mod instinctiv, am întins braţul în spate şi am primit o lovitură în cot. O mână m-a apucat de gât, unghiile aproape străpungându-mi pielea.

— Hai, isteţule, a mârâit el, ia să te văd cum faci să-i dea sângele!

Pe lângă emoţiile crescânde, eram izbit de ironia ordinului, din moment ce propriul meu sânge îmi şiroia dinspre bărbie către piept.

M-am holbat la chipul din faţa mea, clipind. Era o faţă puternică, frumoasă, dar ochii aveau ceva misterios în ei, păreau chiar puţin periculoşi, precum cei ai unui animal prins în capcană.

— Eu... eu... nu pot, m-am bâlbâit.

Cuvintele erau neaşteptate, absolut involuntare.

— Ce? Ce-ai spus?

Supraveghetorului parcă nu îi venea să creadă.

— Mai vedem noi!

Am simţit o durere arzătoare pe fund, apoi a început să-mi tragă şuturi direct în anus. M-am răsucit, mistuit de durere şi furie, dorindu-mi mai presus decât orice pe lume să-l omor, să mă asigur că nu mai există pe faţa pământului. În orice caz, spiritul meu combativ nu a ţinut mult şi el m-a lovit cu bâta din stânga şi din dreapta până când am căzut, umilit.

— Data viitoare, rahat cu ochi..., a spus el gâfâind, data viitoare te fac zob, tâmpitule! M-a smucit de mână şi m-a ridicat în picioare, apoi mi-a mai tras o bâtă. Tot mai vrei să te baţi? a întrebat.

Am clătinat din cap, cu coardele vocale aproape paralizate.

— Atunci treci înapoi în rând şi începe să loveşti.

Corpul îmi ardea de durere, în timp ce băiatul din faţa mea mă îndemna:

— Hai, loveşte-mă! Loveşte-mă, pot să îndur.

I-am tras un pumn în obraz.

— Mai tare! a mârâit *hancho*-ul, lovindu-mă cu bâta peste spate, şi am continuat să lovesc cu tot mai multă forţă.

În cele din urmă, Porcul a ordonat să ne oprim.

— Foarte bine! Acum, recruţilor, sunteţi familiarizaţi cu *ţaiko binta*. Un joc splendid... Ce? Nu credeţi? a întrebat, cu un aer nefericit.

— *Hai*, onorabile *honcho dono*!

— Ce-aţi zis?

Şi-a dus mâna la ureche, iar noi am repetat cuvintele mai tare, deşi în mod limpede fără îndeajuns entuziasm.

— Ei bine, probabil că mai aveţi nevoie de puţin antrenament, a spus el, prefăcându-se blând şi înţelegător. Apoi puteţi să scrieţi acasă şi să le spuneţi familiilor voastre ce bine vă distraţi.

Capitolul 6

Măreaţa Cale a Cerului şi a Pământului

Pe urmă, am zăcut cu toţii în barăcile noastre, răniţi trupeşte şi sufleteşte, încercând să ne înăbuşim gemetele. Doi sau trei băieţi au ieşit împleticindu-se pe uşă, ca să vomite. Capul îmi zvâcnea, nasul şi zona sinusurilor îmi erau încă amorţite. Podeaua părea că se clatină ca o navă în mijlocul valurilor mari în timp ce zăceam acolo, încercând să înţeleg ce se întâmplase. Corpul îmi era plin de vânătăi şi mă durea. Viaţa îmi părea o masă amorfă de nefericire şi dezordine.

Am tresărit. Cineva mă atinsese.

— Nu te teme, a şoptit un glas.

— Ce e? am întrebat năuc.

— Şşşt! Sunt eu, Nakamura.

Stătea în picioare lângă patul meu, o rază de lumină venită de afară brăzdându-i faţa şi umerii goi. Era mai înalt ca mine şi bine clădit, cu un ten destul de urât.

— Ah! am răspuns. Cel care... M-am întors pe o parte, masându-mi cotul lovit, neştiind ce să spun. Păi..., am mormăit şovăitor, stai jos, te rog.

Durerea mi-a săgetat picioarele, deşi abia dacă le mişcasem.

— Nu, mersi, a spus el, frecându-şi uşurel şoldul cu o mână. Încă mă mai doare fundul după acea primă seară. A schiţat un

zâmbet. Voiam doar să-ţi spun că-mi pare rău că te-am lovit aşa de tare, mai ales atunci când ţi-am tras un pumn drept în nas.

— N-a fost vina ta, am spus. A fost a mea. Mă lovise împuţitul ăla de *hancho* în spatele picioarelor şi mi-am pierdut echilibrul.

— Da, a spus Nakamura, şi ai mâncat mai multă bătaie decât toţi ceilalţi.

În mod straniu, am simţit un val de mândrie, dar n-am spus nimic.

— Javrele alea ticăloase! a adăugat el. Ştii, cineva o să-i omoare într-o zi pe nemernicii ăia... o să-i omoare pe toţi, fără excepţie... o să le facă terci capetele alea împuţite, scârboase.

— Sper să fie aşa, am spus, însă dorind să plece.

Durerea venea în valuri şi a fost nevoie să apelez la toată tăria mea pentru a-mi înăbuşi gemetele. În cele din urmă, n-am mai putut să suport şi m-am chinuit să mă ridic în capul oaselor.

— Ei bine, am mormăit, îmi pare rău că a trebuit să te lovesc atât de tare. Te-am lovit destul de tare şi sper să mă ierţi, deoarece chiar nu mi-a plăcut s-o fac. Nu mi-a plăcut sub nicio formă...

În acel moment, chiar nu-mi prea păsa ce spuneam sau ce făcusem. Tot ce mă interesa era să mă lase durerea, cuvintele ieşind într-o învălmăşeală fără noimă.

Dar Nakamura nu s-a mişcat din loc şi, în sinea mea, am început să-l ocărăsc. Mi-am închis ochii, mi-am muşcat buzele, mi-am strâns şi deschis pumnii. De ce nu pleca odată tâmpitul? Nu vedea cât de mult mă chinuiam? Nici el, nici ceilalţi nu fuseseră loviţi nici pe jumătate cât mine.

— Ar fi bine să nu te găsească aici *shuban kashikan*-ii, am spus, urându-mă aproape imediat — amândoi ştiam că cel mai probabil nu aveau să se mai întoarcă până dimineaţă.

— *Hai*, cred că ai dreptate, a spus el, dând din cap.

Totuşi, nu s-a mişcat. M-am gândit că poate îi era milă de mine, că voia să-mi acorde vreun fel de sprijin moral. Oricum, am descoperit treptat că, încordându-mi toţi muşchii din corp şi apoi relaxându-i, durerea slăbea. Mi-am încordat muşchii şi am inspirat... i-am relaxat şi am expirat... făcând acest exerciţiu ritmic, în mod constant, minute în şir. Da, era o metodă bună, care chiar a avut efect. Începeam să mă simt mai bine. M-am uitat la Nakamura, realizând că se simţea singur. De asta nu voia să plece.

— De unde eşti? l-am întrebat.

— Din Kure, a răspuns el. Ştii, a spus pe un ton de confesiune, am ştiut dintotdeauna că aici o să fie greu, dar nu m-am gândit că cineva ar putea să fie atât de mizerabil ca nenorociţii ăştia... Toţi sunt sadici, ştii asta?

— Categoric, am spus. Cum crezi că îi aleg? Colindă toată ţara ca să-i găsească. Ori de câte ori văd pe cineva biciuindu-şi mama sau lovindu-şi surioara în burtă cu piciorul, spun: „Vino, vino. Avem o slujbă grozavă pentru tine — *hancho* la Baza Aeriană Hiro."

— Corect, dar asta nu-i tot, a spus Nakamura. Fiecare dintre ei e la fel de ciudat ca un peşte în deşert.

Am râs fără să vreau, apoi am devenit serios.

— Serios?

Eram foarte naiv în astfel de chestiuni, dar deja eram gata să cred aproape orice.

— Aşteaptă şi o să descoperi asta destul de curând, m-a avertizat Nakamura. Fratele meu e în armată. El mi-a povestit

despre asta. Şi împuţitul ăla de Porc! Îţi dai seama că e un pervers doar când te uiţi la el. Şi mai e şi nebun de legat.

— Absolut, am spus. Crezi că cei din armată sunt trataţi la fel de dur ca noi? Mă chinuiam la fel de mult să vorbesc. Şi fratele meu e în armată, am adăugat.

— Mă îndoiesc, a răspuns Nakamura. Deşi s-ar putea. Marşurile alea forţate în care merg necesită, probabil, mult curaj şi multă rezistenţă. Şi ei încasează bătăi, aşa că, până la urmă, nu e prea mare diferenţă.

Durerea îmi slăbise acum că eram concentrat pe altceva, în locul ei stabilindu-se o nevoie cruntă de somn. Mă întrebam cum de putea Nakamura să stea acolo, în picioare, atât de mult timp.

— Pe de altă parte, a continuat el, probabil că noi nu o ducem la fel de greu ca piloţii ăia din marină. Cei care reuşesc să treacă de instruirea de bază de acolo sunt adevăraţi tigri, crede-mă. Nimic nu îi poate opri.

M-am întrebat cum putea cineva s-o ducă mai rău ca noi, în timp ce mă cufundam într-un somn ca de moarte, iar Nakamura continua să vorbească.

Când m-am trezit, era şase dimineaţa. Am gemut şi durerea m-a făcut să-mi amintesc de situaţia noastră îngrozitoare. Pe moment, mi-a fost imposibil să cred că sunt departe de casă, că Hiro era acum realitatea mea. Ceilalţi se foiau; tocmai se dăduse deşteptarea. Gemetele au devenit generalizate, în timp ce de sub pături ieşeau capete tunse strâmb. Da, totul era real şi pentru o clipă am închis ochii, rugându-mă, străduindu-mă din toată puterea să schimb lucrurile prin puterea voinţei. Pentru o fracţiune de secundă am fost acasă, în camera mea deosebită, caldă şi ocrotitoare, în timp ce mama şi Tomika pregăteau micul dejun.

Imaginea s-a destrămat atunci când Kakuda şi Sakigawa, „Şarpele", au intrat tropăind în cazarmă, strigând şi trântind uşi, lovindu-i cu palmele şi picioarele pe cei care întârziau să se scoale, pe unii dintre ei chiar aruncându-i la podea. Un recrut a aterizat pe jos cu o bufnitură. Era Nakamura.

Trebuia să mă ridic rapid, dar, dintr-odată, n-am putut să mă mişc. Picioarele îmi erau ca de lemn, refuzând să se îndoaie, şi m-a cuprins o groază nebună. Braţul drept îmi zvâcnea în dreptul cotului şi părea de-a dreptul paralizat. M-am rostogolit de pe pat cu o smucitură violentă, durerea săgetându-mă ca nişte cioburi de sticlă când am aterizat pe podea. Cumva, în urma şocului, membrele mele au prins viaţă şi am reuşit să mă ridic în picioare. Mi-am îmbrăcat pantalonii şi cămaşa şchiopătând, dându-mi seama vag că faţa şi pieptul îmi erau încă murdare de sânge uscat. Înnebunit, mi-am legat şireturile de la bocanci, aşteptându-mă să fiu din nou pedepsit când Şarpele s-a apropiat de mine, dar a trecut mai departe, atent, pare-se, la altcineva, strigând:

— Daţi-i zor!

Ne-am făcut paturile într-un timp record şi ne-am grăbit să ajungem la primul dispozitiv, gemând şi strâmbându-ne la fiecare pas. Am format rândurile, privind drept în faţă, fiecare soldat purtând urme de lovituri şi răni. Uitându-mă în jur de câteva ori, am observat feţe tumefiate, pline de vânătăi.

— Privirea drept înainte! a tunat Kakuda, dar Porcul zâmbea frumos în timp ce ne trecea în revistă.

— Sunteţi înţepeniţi? a întrebat el. Vă doare? A ridicat din sprâncene, prefăcându-se neîncrezător. Ah, ce păcat!

A clătinat din cap, uitându-se în pământ, apoi a înălţat privirea. Acum mina lui era severă, solemnă, chiar nobilă, ca aceea a unui samurai.

— Nu aveţi... vlagă, bravi fii ai Japoniei! Ce dezamăgitor! Ce dureros! Ei bine... Şi-a mângâiat maxilarul. Poate că douăzeci sau treizeci de minute de alergare vă vor face măcar puţin mai flexibili. S-a uitat la celălalt *hancho*. Fireşte că ne-ar face plăcere să alergăm cu voi, dar, după cum ştiţi, ni se interzice asta, ceea ce e trist. Lăsând îndurerat ochii în jos, a adăugat: Noi, *hancho*-ii, suntem forţaţi să ne plimbăm cu bicicleta. Apoi, punându-ne să ne aliniem într-un singur rând, a comandat: Înainte marş!

Fiecare pas făcut era un chin. Ne mişcam ca nişte moşnegi infirmi.

— Groaznic, groaznic! a strigat *hancho*-ul nostru. Întrucât nu ştiţi să mergeţi, trebuie să încercăm cu alergatul. Marş forţat!

Ceva a trosnit şi ultimul soldat din rând s-a repezit clătinându-se înainte, intrând în cel din faţă. Încet-încet, coloana s-a pus în mişcare, precum un cârd de raţe schilodite.

În timp ce şontâcăiam pe câmpul de aterizare, straşnicul nostru prieten şi mentor se învârtea în jurul nostru pe bicicletă, ţipând, înjurând, chicotind şi făcând glume, lovindu-ne periodic cu un băţ de bambus.

Nici nu făcuserăm vreun kilometru şi jumătate şi unii soldaţi deja nu mai puteau continua. Unul rămăsese în spate la o oarecare distanţă. Zărindu-l, Porcul a întors bicicleta şi s-a îndreptat în plină viteză spre el. Când am ajuns în capătul îndepărtat al câmpului de aterizare şi am luat-o înapoi, soldatul era pe jos, iar Porcul îl lovea cu bâtul. Eforturile lui erau inutile, căci victima sa leşinase.

Pe măsură ce corvoada continua, au mai cedat şi alţii. Unul s-a împiedicat şi a căzut cu capul de ciment. Doi camarazi l-au ajutat să se ridice, dar picioarele l-au lăsat şi au trebuit să-l care

târâş. Bineînţeles că le-a fost cu neputinţă să ţină pasul cu ceilalţi şi în scurt timp Porcul şi-a făcut apariţia, lovindu-i cu acelaşi băţ. După ce a terminat cu ei, a pedalat în viteză de-a lungul rândului, lovindu-ne cu sălbăticie.

— Aşa atacă un avion de vânătoare! urla el. Repede... pe neaşteptate... mortal! Sincronizându-şi loviturile cu vorbele, înainta în mod constant, lovind cu băţul în cap fiecare soldat. Unu... doi... trei... patru... cinci... şase...

Din fericire, nu toate loviturile lui îşi nimereau ţinta.

I-am simţit băţul ricoşând din umărul meu, iar o clipă mai târziu, absorbit de rolul lui de pilot de vânătoare, a intrat cu bicicleta într-un soldat şi s-a răsturnat, căzând pe ciment.

— Tâmpit neîndemânatic ce eşti! a zbierat el.

Cât de mult m-am bucurat! Fanfaronul şi curajosul nostru pilot de vânătoare tocmai fusese doborât.

Pe măsură ce alergarea devenea mai chinuitoare, soldaţii se prăbuşeau unul după altul, până când am mai rămas doar câţiva. Porcul dispăruse, după ce se alesese şi el cu câteva julituri binemeritate. Şarpele a fost cel care în cele din urmă a pus capăt chinului. Toţi gâfâiam şi icneam, epuizaţi, dar a trebuit să recunosc că mare parte din înţepeneală îmi dispăruse. Formaţiunea noastră se împuţinase în mod dramatic. Şarpele, totuşi, s-a hotărât să-şi manifeste compasiunea faţă de noi.

— Nimic nu e ca o plimbare în pas vioi înainte de micul dejun, aşa-i?

Zâmbetul lui era aproape prietenos.

— Împrăştierea la haleală!

A fost începutul unei zile bogate în evenimente. După masa de prânz, Kakuda ne-a iniţiat şi în alte jocuri, dintre care ultimul consta în târârea pe burtă de jur împrejurul cazărmii, pe sub paturi. Asta deoarece podeaua era, chipurile, „mai

murdară ca o cocină de porci". Am înaintat târându-mă, foarte amărât, cu ochii aţintiţi pe bocancii soldatului din faţa mea. Contactul cu podeaua mă amorţise, copleşindu-mă de dorinţa de a adormi. Un glas a strigat:

— Mişcă, mişcă!

Am tresărit, clipind rapid, şi a fost cât pe ce să intru cu faţa în călcâiele celui de dinainte.

Kakuda a plecat după aceea, iar cei de la intendenţă ne-au adus mâncarea în obişnuitele găleţi de lemn. Am atacat hămesit bolul cu orez, simţind cum faţa îmi zvâcnea şi mă durea la fiecare mestecare.

— Salut, Kuwahara, prietene! a spus un glas.

Am ridicat privirea, uimit. Era Nakamura.

— Salut! am răspuns. Ia loc, te rog.

Nu fusese decât un salut banal, amândoi fiind preá înfometaţi pentru a putea discuta. Era bine, însă, să ştii că aveai un tovarăş aproape. Nakamura fusese printre cei care nu rămăseseră în urmă în timpul marşului forţat din acea dimineaţă.

— Jigodia aia nenorocită! a spus el. Chiar seamănă cu un porc. Totuşi, şi-a primit şi el porţia în dimineaţa asta, nu-i aşa?

— *Hai!* am aprobat. A căzut drept în capul ăla prost al lui.

— Chiar aşa, a spus Nakamura. Poate asta o să-l mai potolească puţin.

— Puţin probabil, am râs eu.

Niciunul dintre noi nu asistase, de fapt, la căderea spectaculoasă a Porcului; doar auziserăm de ea. În orice caz, ne simţeam răzbunaţi imaginându-ne că într-adevăr aterizase în cap. Nu a trecut mult timp şi mai mulţi soldaţi au început să răspândească plini de voioşie întâmplarea în varianta povestită de noi.

— Stai să vezi că grăsanul ăla tâmpit chiar o s-o pățească într-una din zilele astea, m-a asigurat Nakamura. Într-o noapte întunecoasă...

— Sigur o va păți, l-am aprobat eu.

Era doar o dorință deșartă, dar ne făcea plăcere să ne imaginăm astfel de scenarii. Simplul fapt că ne gândeam la o astfel de posibilitate, știind că și ceilalți se gândeau la aceleași lucruri, a născut un sentiment de camaraderie și ne-a ridicat moralul. La început, fuseserăm singuri și foarte reticenți, dar ca frați de suferință ne-am apropiat rapid. A avea pe cineva cu care să-ți plângi de milă, împreună cu care să urăști, a avut asupra noastră un efect terapeutic.

După scurta noastră pauză de prânz, calvarul a reînceput și am mai învățat niște jocuri. Dacă nu ne executam în mod acceptabil exercițiile de gimnastică, eram siliți să ne întindem pe-o parte și să ne ridicăm de la sol balansându-ne într-o mână și într-un picior, în timp ce membrele opuse erau întinse în sus la un unghi de patruzeci și cinci de grade. Era o experiență interesantă și destul de ușor de executat la început, dar cu fiecare secundă care trecea devenea tot mai dificilă. Iarăși și iarăși ne căzneam să ne păstrăm echilibrul în acea poziție absurdă, formând X-uri cu trupurile noastre, simțindu-ne brațele tremurând, pierzându-ne echilibrul și prăbușindu-ne. Toate astea, desigur, însoțite de amenințările, comenzile, palmele, loviturile de picior și râsetele răgușite ale supraveghetorilor noștri. În numai jumătate de oră, zăceam cu toții pe podea, aproape paralizați.

Șarpele și Kakuda introduseseră deja un element nou — biciurile. O dată am simțit și eu lovitura de bici pe spate, un șfichi în lungul gâtului care m-a ars ca acidul, însă doar am scrâșnit

din dinţi şi m-am ghemuit neajutorat, încercând să-mi protejez faţa cu mâna.

Au urmat şi alte forme de pedeapsă, la fel de ingenioase, iar în seara aceea, la ultimul apel, Porcul a preluat conducerea, încheind apoteotic activităţile zilei.

Am observat cu satisfacţie că avea o julitură într-o parte a frunţii şi că braţul lui stâng era destul de ţeapăn, dar bucuria mea a durat puţin, căci n-am reuşit să spunem corect principalele cinci puncte ale Rescriptului Imperial, sau ale Jurământului, după cum mai era cunoscut.

Rescriptul Imperial pentru Soldaţi şi Marinari fusese emis de împăratul Meiji[1] în 1882 şi era considerat sacru — un document de câteva pagini, pe care fiecare militar trebuia să-l înveţe cuvânt cu cuvânt. Tuturor li se cerea să-i asimileze regulile complexe şi filosofia prin studiu şi meditaţii continue, să-l memoreze şi să fie capabili să-l recite în întregime sau parţial în orice moment.

Uneori, luptătorilor japonezi li se cerea să recite întregul Rescript la fiecare apel de seară, ceea ce dura în jur de cincisprezece minute. Din fericire, la Hiro ni se cerea să reţinem doar cele cinci puncte sau precepte principale, după cum urmează:

> 1. Soldatul şi marinarul trebuie să vadă loialitatea ca o datorie esenţială ... Un soldat sau un marinar care nu are un spirit puternic, oricât de pregătit ar fi în domeniul artei sau al ştiinţei, va fi doar o marionetă, iar o unitate de soldaţi sau de marinari căreia îi lipseşte loialitatea, oricât de ordonată şi disciplinată ar fi, se va purta într-o situaţie de urgenţă la fel ca o simplă gloată... Cu inima deschisă îndeplineşte-ţi datoria

[1] Împăratul Meiji (1852–1912), pe numele său Mutsuhito, a fost al 122-lea împărat al Japoniei şi a domnit între anii 1867–1912 (n.c.).

esențială a loialității și ține seama că datoria e mai grea ca un munte, în vreme ce moartea e mai ușoară ca un fulg.

2. Subalternii trebuie să socotească ordinele superiorilor lor ca fiind date direct de împărat. Acordați întotdeauna respectul cuvenit nu doar superiorilor voștri, ci și celor mai mari decât voi, chiar dacă nu sunteți sub comanda lor. Pe de altă parte, superiorii nu trebuie niciodată să-și trateze subalternii cu dispreț sau aroganță. În afară de cazul în care datoria oficială le cere să fie exigenți și severi, superiorii trebuie să se poarte cu subalternii lor cu considerație, făcând din bunătate scopul lor principal, astfel încât toate gradele să fie unite întru slujirea împăratului...

3. Soldatul și marinarul trebuie să prețuiască vitejia. Încă din vremuri străvechi, în țara noastră s-a pus mare preț pe vitejie, iar fără ea supușii noștri ar fi nedemni de numele lor. Cum ar putea, atunci, soldatul și marinarul, a căror îndeletnicire este să se confrunte cu dușmanul în luptă, să uite chiar și o clipă să fie viteji? ...

4. Cinstea și dreapta judecată sunt îndatoriri normale ale unui bărbat, dar soldatul și marinarul nu pot rămâne în militărie nici măcar o zi fără să le aibă. Cinstea înseamnă să te ții de cuvânt, iar dreapta judecată înseamnă să-ți îndeplinești datoria. Dacă doriți să fiți cinstiți și drepți în orice ați face, trebuie de la început să vă gândiți cu grijă dacă puteți sau nu să faceți acest lucru. Dacă în mod necugetat acceptați să faceți ceva care e prin natura sa vag și vă asumați obligații nechibzuite, iar apoi încercați să vă dovediți cinstiți și drepți, s-ar putea să vă pomeniți în încurcături groaznice, din care să nu existe nicio scăpare.

5. Soldatul și marinarul trebuie să aibă ca țel simplitatea. Dacă nu vă faceți din simplitate un țel, veți deveni efeminați

şi frivoli şi veţi dobândi obiceiuri luxoase şi extravagante; veţi ajunge egoişti şi dezgustători şi vă veţi afunda până la ultimul grad de josnicie, astfel încât nici loialitatea, nici vitejia nu vă vor fi de folos pentru a vă salva de dispreţul lumii... Soldaţi şi marinari, să nu trataţi niciodată cu superficialitate acest ordin.

Aceste precepte erau denumite „Măreaţa Cale a Cerului şi Pământului, Legea Universală a Omenirii" şi se cunosc cazuri de soldaţi care s-au sinucis din cauză că au făcut o singură greşeală în rostirea lor.

Se înţelege, astfel, de ce Porcul punea atât de mult accent pe acest aspect al pregătirii noastre, fiind vorba tocmai despre acel „suflet al soldaţilor şi marinarilor" şi, evident, al aviatorilor noştri. În acelaşi timp, părea puţin ironic faptul că el şi cohorta sa se supuneau într-un mod atât de ciudat regulii de a se purta cu subalternii lor cu bunătate şi consideraţie.

În seara aceea, din cauză că n-am reuşit să memorăm destul de repede preceptele cerute, am fost aliniaţi din nou cu faţa la cazarmă. De data asta n-au mai apărut bâtele. Am fost, însă, daţi unul câte unul cu faţa de perete, lucru care s-a lăsat cu câteva nasuri sparte, buze despicate şi dinţi rupţi.

— Recruţi, ziua asta a fost extrem de bogată în întâmplări, ne-a spus mai târziu Porcul, pe un ton jovial. Încă vreo câteva ca asta şi veţi începe să deveniţi bărbaţi!

Capitolul 7

Vremea plânsului

Într-o singură săptămână, întreaga mea viaţă se transformase peste puterea mea de înţelegere — întreaga mea concepţie despre oameni, despre bine şi rău, despre corect şi greşit se schimbase dramatic. În mod ironic, însă, puteam să-mi evaluez în mod raţional sentimentele, mai mult decât îşi poate evalua durerea un om rănit.

Şocul iniţial cauzase o amorţeală, un fel de paralizie psihică, dar din ea ieşea la lumină o groază veşnic crescândă. Era absolut cu neputinţă să te supui ordinului din Rescript, acela de a nu te teme de un superior, în vreme ce superiorii noştri nu luau în seamă ordinul cu privire la respectul şi consideraţia datorate subordonaţilor. Ajunseserăm să ne ferim ca şobolanii supuşi în mod frecvent la şocuri electrice. Eram mereu încordaţi, aşteptându-l pe următorul.

Într-o singură săptămână, ajunsesem să cred că viaţa cu familia mea, zilele cu prietenii mei de la şcoală nu erau decât o iluzie copilărească. Ce departe păreau acum toate astea — ce vagi şi fără substanţă! Onomichi era doar la vreo şaptezeci de kilometri depărtare, dar la fel de bine putea să fie şi la mii de kilometri, în cel mai izolat colţ al lumii. Până şi timpul era un

lucru relativ. Tinereţea îmi era luată. Îmbătrânisem într-o singură săptămână.

„Shinpei, shinpei, kutsu migaki. Mata neté naku noka yo." Aceste cuvinte au fost îndelung cântate de recruţii japonezi la *Shoto Rappa* după ziua lungă şi grea.

„Recrutule, recrutule, lustruieşte-ţi încălţările. Mai târziu, s-ar putea să plângi în pat." Pentru recrut, noaptea a fost mereu o perioadă rezervată amărăciunii, o perioadă în care putea să se lase în voia amintirilor, să-şi tragă sufletul, iar apoi, la adăpostul întunericului, să se descarce de emoţiile, durerea şi frica acumulate.

Odată ce *shuban kashikan*-ii îşi încheiau inspecţia şi acţiunea disciplinară care urma de obicei, stăteam culcaţi pe paturile noastre, gândindu-ne la acasă, mai ales la mamele noastre. La urma urmelor, unii dintre noi aveau doar cincisprezece ani. Poate chiar amărăciunea noastră ne provoca un fel de satisfacţie perversă, cum li se întâmplă uneori oamenilor. În lipsa altora care să ne compătimească, ne compătimeam singuri şi atunci vărsam lacrimi, acolo în întunericul în care nimeni nu ne vedea şi puţini ne auzeau.

Unii recruţi, ca mine, abia intraseră la pubertate şi încă aveau glasul în schimbare. Uneori ne strigam în vis mamele, cu voce tare, dar n-am auzit niciun recrut care să-şi strige tatăl. De fapt, mai târziu am aflat că şi muribunzii tot mamele îşi strigau. Tatăl este stăpânul familiei şi iubirea lui sobră şi reţinută este cea care îi insuflă fiului, într-o oarecare măsură, spiritul combativ. Totuşi, când e nevoie de alinare sau când unui soldat i-a mai rămas puţin de trăit, acesta o vrea pe mama lui.

Pentru cei neobişnuiţi cu gândirea japoneză, unele dintre acţiunile noastre, cum ar fi plânsul şi sentimentalismul, ar putea să pară ciudate. Pentru cei din afară, noi suntem un

popor enigmatic care rareori își manifestă emoțiile. E adevărat că deseori purtăm o mască. Filosofia noastră este în multe privințe una a stoicismului și a resemnării și, în mod frecvent, nu ne afișăm sentimentele, nici chiar atunci când suntem plini de ură sau bucurie.

De multe ori chiar zâmbim sau râdem de necazuri. Toate popoarele au în comun aceleași pasiuni, doar că se manifestă diferit, în funcție de cultură și de condițiile istorice.

După părerea mea, occidentalii, mai ales americanii, pot fi comparați din punct de vedere emoțional cu o oală care fierbe cu capacul prost pus, din care aburii scapă relativ ușor. Pe de altă parte, orientalii, japonezii desigur, seamănă mai mult cu o oală sub presiune. Temperatura de fierbere și aburii sunt la fel, dar în exemplul din urmă aburii se acumulează un timp fără nicio manifestare exterioară. Totuși, când în cele din urmă izbucnesc, s-ar putea să o facă extrem de violent.

Analogia are limitele ei, desigur. De exemplu, în multe cazuri japonezii pot să diminueze sau să elimine o mare parte din aburii emoționali datorită condiționării religioase și filosofice, care încurajează acceptarea și resemnarea, o tendință de a te îndoi în vânt ca bambusul care rezistă în fața marilor furtuni fără a fi smuls din rădăcini.

Cu toate astea, se poate spune fără exagerare că poporul japonez, în general, este cel mai bun exemplu de seninătate, de politețe dusă de multe ori până la lingușeală din respect pentru alții, iar în alte circumstanțe poate reacționa imprevizibil și violent, în situații de mare tensiune emoțională. De exemplu, nu e un lucru neobișnuit ca femeile japoneze care au pierdut o persoană iubită să se arunce la podea văitându-se, fără a putea fi consolate. Mai mult, se știe că militarii japonezi atacă inamicul cu o determinare implacabilă, ba chiar cu fanatism.

Lăsând la o parte astfel de consideraţii, *hancho*-ii noştri au făcut toate eforturile de a înăbuşi orice formă de sensibilitate, în afară de cazul în care era legată de ţară şi împărat. În mod constant, inexorabil, toate emoţiile erau îndreptate spre marele creuzet al patriotismului. În mod ideal, toate temerile, neliniştile, speranţele şi bucuriile trebuiau înăbuşite, transformate şi canalizate în spiritul combativ — spiritul rasei Yamato, al samurailor.

Prin urmare, scâncitul de durere sau plânsul după mamă erau nu numai o dovadă de slăbiciune degradantă, ci şi indicii că încă nu ne dedicaserăm viaţa ţării şi împăratului. Mai aveam până să înţelegem pe deplin doctrina sacrificiului individual, până să dobândim acea mărturie de neclintit a Rescriptului Imperial — aceea că datoria era într-adevăr mai grea ca munţii şi că moartea era mai uşoară ca un fulg.

Dacă un singur recrut era auzit gemând în somn, eram pedepsiţi cu toţii. Noaptea eram în mod constant daţi jos din pat pentru întâlnirea cu Porcul. Uneori era un comedian desăvârşit, alteori era exact contrariul. Zâmbetul de superioritate îi dispărea, faţa flască i se strâmba sau, în unele cazuri, era extrem de ursuz şi plictisit.

Adesea, se plimba prin faţa noastră, cu mâinile la spate, cu capul plecat, cu buzele ţuguiate, studiind atent pământul de sub picioarele lui sau aruncând pe neaşteptate o privire spre cer. Apoi, catadicsea în cele din urmă să ia act de prezenţa noastră.

— E posibil... oare chiar e posibil? bombănea el cu multă gravitate şi neîncredere. Asemenea specimene jalnice de oameni, asemenea neghiobi incurabili şi neajutoraţi... asemenea aşa-zişi bărbaţi deplorabili urmează să fie în curând stimabilii fii ai marelui Imperiu Nipon, care au onoarea să apere gloria

venerabilului nostru împărat? Apoi clătina din cap cu durere: Numai gândul ăsta ne umple sufletele de nespusă îngrijorare!

Nakamura stătea atunci în picioare lângă mine.

— Îi umple curul grăsan de îngrijorare, a şoptit el foarte slab. De o tonă de rahat, a adăugat el, abia mişcându-şi buzele.

Am fost şocat la auzul unui asemenea sacrilegiu, dar m-am şi forţat să nu zâmbesc.

— Cu toate astea..., a continuat mentorul nostru, măreţele planuri ale cerului şi pământului n-o să fie niciodată zădărnicite — niciodată, niciodată — niciodată, nici măcar în cel mai neînsemnat mod, nici chiar cât mintea unui ţânţar. Porcul a făcut o pauză de cel puţin un minut, cercetându-ne chipurile cu multă severitate. Aşadar, *shimpei*...

Tonul lui indica în mod clar că discursul s-a încheiat.

— Am să vă dau un sfat părintesc, mai ales celor care zbiară din rărunchi în fiecare noapte ca nişte prunci mucoşi. Sunteţi aici la Baza Aeriană Hiro pentru un singur motiv.

Altă pauză lungă.

— Ştiţi care e motivul ăla?

— *Hai*, onorabile *hancho dono*! am strigat noi în cor.

— Ştiţi?

— *Hai*, onorabile *honcho dono*!

De data asta am urlat cât ne-au ţinut plămânii.

Porcul a clătinat din cap, încet, repetat, cu un aer de resemnare.

— Ba nu, nu ştiţi. Dar veţi afla. Fără doar şi poate, veţi afla înainte de sfârşitul instruirii voastre cu sergentul Noguchi.

Ritmul paşilor săi se înteţea.

— Cu toate astea, deocamdată, trebuie să învăţaţi un lucru.

O vreme şi-a privit încruntat picioarele, ca şi cum i s-ar fi topit, aşteptând atât de mult timp încât mi-am zis că îşi

pierduse şirul gândurilor. Poate era ceva în neregulă cu creierul lui. Apoi, cu multă energie, a izbucnit:

— Nu există trecut!

Cuvintele au fost atât de puternice, atât de neaşteptate, atât de uluitoare, încât mulţi dintre noi efectiv s-au clătinat. În acel moment, s-a întors practic cu spatele la noi, uitându-se la stele.

— Nu există trecut... Vorbea acum mai domol, dar la fel de convins. Numai prezentul şi viitorul... În cele din urmă, s-a întors iar cu faţa spre noi şi, aproape cu blândeţe, ca şi cum s-ar fi aflat în faţa unei tristeţi cosmice, a rostit: Trebuie să uitaţi tot, în afară de acele noţiuni pe care suntem autorizaţi să vi le transmitem. Uitaţi de viaţa civilă, uitaţi de mamele voastre, uitaţi de familiile voastre. Trăiţi, în schimb, pentru împărat — pentru împărat şi ţară, fără cea mai mică şovăire. Dacă faceţi asta, toată frica va cădea picătură cu picătură, precum chiciura sub soarele dimineţii. Şi vă veţi elibera. Veţi cunoaşte bucuria şi forţa şi libertatea — la fel ca vulturii! Apoi a continuat şi mai domol: Aşadar, *binta*, bâtele şi alte lucruri... ele nu înseamnă absolut nimic. Ele există doar în măsura în care ne ajută să facem bărbaţi din voi.

Privirea lui era aprigă, scrutătoare şi extrem de fermă.

— Aţi înţeles?

— *Hai*, onorabile *hancho dono*! am strigat noi.

Preţ de-o clipă, Porcul aproape că a zâmbit.

— Asta-i bine, iar acum vine dovada. Le-a făcut semn veşnic vigilenţilor Sakigawa şi Kakuda. Aduceţi bâtele!

În acea noapte, mulţi dintre noi am fost bătuţi până ne-am pierdut cunoştinţa, dar nimeni n-a scos niciun sunet.

În mod ciudat, deşi cei mai mulţi dintre noi eram foarte tineri, la Hiro erau şi câţiva recruţi cu vârste cuprinse între

patruzeci şi cinci şi şaizeci de ani. Şi mai ciudat, acei indivizi erau trataţi la fel ca toţi ceilalţi. Instrucţia de bază era un imens creuzet în care fiecare soldat era văduvit cât mai mult de personalitatea lui. Fiecare soldat era tuns în mod barbar. Fiecare soldat purta aceeaşi uniformă urâtă, de culoarea mlaştinii. Cei în vârstă, chiar oameni cu avere şi prestigiu în câteva cazuri, erau trataţi exact la fel ca noi ceilalţi. *Hancho*-ul, care în viaţa civilă s-ar fi închinat cu respect în faţa unora dintre recruţi sau n-ar fi putut niciodată să aibă de-a face cu ei, era aici tiran şi domnea peste toţi. El putea să dea cu picioarele, să lovească, să terorizeze şi să umilească orice recrut, fără teama de pedeapsă. Chiar şi să omoare, în unele cazuri.

Însă, în ciuda neliniştii noastre, după primele zile la Hiro dormeam de parcă am fi fost drogaţi. Trupurile noastre nu se adaptaseră încă la instrucţia grea şi la pedepse. Noaptea zăceam aproape în comă şi, uneori, Şarpele şi Kakuda intrau în cazarmă cu câţiva acoliţi de-ai lor ca să-şi pună în practică trucurile ingenioase. Odată, au intrat tiptil şi ne-au legat mâinile şi picioarele, apoi au aprins luminile, trezindu-ne cu strigăte sălbatice. Sculaţi din starea noastră de amorţeală, ne-am chinuit să ne dăm jos din pat fără să ne dăm seama ce se întâmplase, bâjbâind înnebuniţi pentru a ne dezlega. Asta printre râsetele zgomotoase ale asupritorilor noştri.

Când Nakamura îmi spusese că mulţi dintre *hancho*-ii noştri erau nişte perverşi, am fost uimit şi neîncrezător. Dar, între timp, punctul meu de vedere se schimbase radical.

Şarpelui, mai ales, îi plăcea să-i umilească în diverse feluri degradante pe recruţii mai tineri, iar aceia dintre noi care de-abia intraseră la pubertate sufereau cel mai mult. În timpul unui apel, se uita chiorâş la un ghinionist care făcuse o greşeală şi spunea:

— Hei, *shinpei*, încă te porţi ca un puşti — *na*?

La astfel de întrebări nu există un răspuns care să te ajute, pentru că el stăruia în concluzia sa.

— Hei, *shinpei* — încă nu eşti bărbat? N-ai auzit bine? Te-am întrebat dacă eşti bărbat!

— Da, onorabile *hancho dono*.

Auzind asta, Şarpele se prefăcea foarte uimit.

— Aşa?! Atunci, dovedeşte-o — dă-ţi jos pantalonii. Acum şi *fundoshi* — repede!

Apoi, nefericitul recrut stătea în picioare ruşinat, în timp ce Şarpele, uneori şi Kakuda şi Porcul, îşi băteau joc de el şi făceau comentarii dezgustătoare cu privire la dotarea lui sărăcăcioasă. De fapt, îmi era mai groază de astfel de lucruri decât de pedeapsa fizică.

Într-o noapte, trei dintre noi am fost sculaţi din pat ca să facem curat în odăile *hancho*-ilor, din cauză că în timpul zilei munca noastră nu fusese, chipurile, satisfăcătoare. După aceea am fost siliţi să ne dezbrăcăm şi să intrăm sub duşurile reci ca gheaţa. Apoi Şarpele ne-a scos în frig şi ne-a pus să alergăm de zece ori în jurul cazărmii, după care ne-a încuiat în camera cu duşuri, unde ne-a ţinut până dimineaţă. În prima oră ne-am ghemuit unul în altul pe o bancă de lemn, dârdâind în întuneric. Cum timpul trecea foarte greu, ne-am hotărât să facem mişcare. Era singurul mod de a nu amorţi de tot, de a nu îngheţa. Însă, din când în când, eram răpuşi de epuizare şi o dată m-am trezit dintr-o aţipeală şi am început să fac flotări. În toiul acestor eforturi, simţind cuţitul frigului urcându-mi-se în braţe şi picioare, m-am gândit la duşuri. Era doar o străfulgerare de optimism care s-a stins la fel de repede precum a apărut. Din câte ştiam, se dădea apă caldă numai seara, după instrucţie, pentru o perioadă scurtă de timp.

În cele din urmă, neavând altceva de făcut, m-am dus orbecăind la duşuri şi am deschis un robinet. Un jet de apă rece şi m-am dat înapoi. Apoi, când am întins mâna să-l închid, apa era chiar călâie şi devenea tot mai caldă.

În câteva secunde era fierbinte, aburindă. Am închis repede robinetul, aruncând în jur priviri furişe. Oare auziseră *hancho*-ii noştri din camerele lor zgomotul apei care curgea prin ţevi? Am aşteptat un timp, apoi am decis că dormeau adânc, somnul celor nedrepţi. M-am uitat prin întuneric la tovarăşii mei. Contururi vagi, ghemuite spate în spate, moţăind intermitent.

Preţ de o clipă, m-am luptat cu mine. Poate că apa fierbinte era doar un rest rămas din seara precedentă. Totuşi, dacă era să fac duş singur, era posibil să-mi ajungă. Dacă făceam duş toţi trei...

După o clipă, am şoptit:

— *Yai* — Oka! Yamamoto! Veniţi la duşuri.

— Apă fierbinte? a bolborosit Oka.

— Taci!

Într-o clipă erau lângă mine, îndoiţi de spate, frecându-şi braţele şi burţile şi tropăind.

— Deschide-le repede! a spus Yamamoto printre dinţii care îi clănţăneau.

— Nu, doar unul! am insistat. Nu-l vom deschide prea mult, altfel toată apa se va termina înainte să apucăm măcar să ne încălzim.

Au acceptat, supuşi, până am reglat duşul. Apoi ne-am îngrămădit sub el, gemând de plăcere în surdină.

— Ah, e grozav, am murmurat, dându-mi capul pe spate. E fantastic!

Apoi mi-a venit încă o idee.

— Mă întreb dacă... Avem ceva cu care să astupăm scurgerea?

— Aşază-te pe ea, a răspuns voios Oka. Ai fundul destul de mare.

M-am decis să las să se adune apa la o înălţime de zece centimetri, fără să inunde restul podelei. Brusc, mi-am dat seama ce pot să folosesc — hârtie igienică! Planul a funcţionat perfect. Am astupat scurgerea cu un dop de hârtie gros de aproximativ un centimetru şi jumătate şi apa a crescut pe podeaua din jurul nostru, infiltrându-se prin hârtie suficient de repede ca să nu inunde încăperea exterioară duşului şi să menţină o căldură constantă.

— De ce nu recunoaşteţi amândoi că sunt un geniu? am spus şi m-am aşezat la loc în apa care clipocea.

În cele din urmă, cu ajutorul aburilor, s-a încălzit şi în jurul nostru. M-am întins pe spate în apa care creştea. Acolo, în mijlocul frigului, întunericului, cruzimii, găsiserăm locul nostru secret şi în acea izolare caldă, binefăcătoare, am adormit.

Capitolul 8

Preţul pentru sushi[1]

În ciuda poruncilor constante de a ne uita trecutul, familiilor noastre li s-a permis după două săptămâni să ne facă o scurtă vizită. Deşi erau doar paisprezece zile de când îmi luasem la revedere de la ai mei, parcă trecuseră secole. Când s-a apropiat ora de vizită, am început să tremur de emoţie. Se petrecuseră atâtea lucruri, casa îmi părea la o distanţă de ani de zile în trecut, la mii de kilometri depărtare.

Îi aşteptam în camera de vizită, la ora patru după-amiază, unde o tejghea îi despărţea pe recruţi de familiile lor, de parcă ar fi fost puşcăriaşi. Priveam oamenii care intrau, observând cum ochii fiecărui recrut se luminau când îi recunoştea pe ai lui. Unii dintre ei păreau stânjeniţi, nefiresc de şovăitori. Tejgheaua le răpea din intimitatea unei revederi normale, tot ce puteau face era să strângă mâinile rudelor.

Au trecut douăzeci de minute... apoi treizeci... nici urmă de familia mea. Am început să mă frământ şi să mă vânzolesc. Unde erau? Ce li s-ar fi putut întâmpla? Oare nu-şi dădeau seama că aveam la dispoziţie doar această oră efemeră?

---

[1] Preparat tradiţional japonez pregătit din orez fiert învelit într-o algă, având la mijloc o legumă (castravete), iar deasupra icre de Manciuria, felii de peşte crud, creveţi, fructe de mare (n.c.).

Poate că vor ajunge când deja e prea târziu — poate nici nu mai ajung. Eram din ce în ce mai furios. Dacă nu ajungeau să mă vadă, aşa le trebuia!

Pe de altă parte, dacă înţeleseseră greşit data vizitei? Poate o trecusem greşit în scrisoarea trimisă. Da, probabil că asta s-a întâmplat. Ce tâmpit incurabil! Îmi trosneam degetele şi mă uitam fără speranţă în podea.

Apoi, pe furiş, aproape superstiţios, m-am uitat spre uşă. În mod miraculos, acolo era tata, în costumul lui gri, a cărui nuanţă sobră se asorta cu cenuşiul celor două chimonouri din spatele lui — mama şi Tomika.

— Oh, Yasuo al meu! Yasuo! a murmurat mama. Am fost blocaţi într-un ambuteiaj îngrozitor!

Vorbind în acelaşi timp, Tomika spunea ceva despre un crater de bombă, dar abia dacă am auzit-o. Erau aici. Asta era tot ce conta.

Ne-am strâns mâinile, privindu-ne în ochi. Mama şi Tomika nu s-au chinuit să-şi mascheze emoţia şi, în ciuda zâmbetelor, lacrimile le sclipeau. Pe moment, nici eu n-am putut să vorbesc pentru că mă străduiam să-mi reţin propriile lacrimi şi chiar mi-am muşcat buza de jos ca să evit să dau vreun semn de slăbiciune, mai ales în faţa tatălui meu.

Tata chiar zâmbea, lucru destul de rar. De fapt, nu văzusem niciodată un zâmbet atât de cald pe chipul său.

— Cum e noua ta viaţă, fiule? a întrebat el.

— Oh... Am ezitat. E frumoasă, tată. Foarte... — am căutat cuvintele potrivite — ...foarte educativă.

Dar ceva s-a răsucit în mine, adevărul răsunându-mi cu putere în minte: „De ce minţi? Spune adevărul! Povesteşte despre incredibila brutalitate, despre îngrozitoarea nedreptate!

Spune-i că nu suporţi să mai stai o zi în locul ăsta! Poate va face el ceva în privinţa asta!"

Ştiam foarte bine că şi tata avusese parte de un tratament asemănător în armată. Sigur îşi dădea seama prin ce treceam. Mă întrebam uimit cum de reuşise să supravieţuiască. Tata a închis pe jumătate un ochi, ridicând sprânceana celuilalt, de parcă mi-ar fi citit fiecare gând.

— *Hancho*-ii tăi te iubesc? Sunt buni şi blânzi ca mama şi sora ta?

Am căutat un răspuns potrivit, dar el a continuat:

— Arăţi foarte bine. Ba chiar te-ai mai împlinit puţin la faţă de la atâta mâncare delicioasă.

Într-adevăr, faţa mea „se împlinise" — era umflată de cât fusese izbită de zidul cazărmii şi de *binta* din noaptea precedentă.

— Nu e de la..., am început şi m-am oprit.

Tata s-a uitat fix în ochii mei şi a clătinat scurt din cap în semn de avertizare.

— Se poartă bine cu tine, Yasuo? a întrebat el.

Am zâmbit slab.

— Da, tată, mulţumesc — foarte bine.

Mina lui a rămas severă, intransigentă.

— E bine. Numai disciplina militară poate să scoată la iveală ce e mai bun într-un bărbat.

Timp de câteva secunde, niciunul dintre noi nu a mai vorbit. Apoi Tomika s-a aplecat, privindu-mă cu fruntea încreţită.

— Cum te-ai ales cu toate tăieturile astea? a întrebat ea, părând foarte afectată.

— Yasuo-*chan*, ai ochii învineţiţi! a exclamat mama. Ai fost lovit!

Era acel ton rugător, îngrijorat, care îmi era atât de familiar şi care a făcut să se dea în mine o nouă luptă. Copilul din mine voia să fie dezmierdat, însă în acelaşi timp eram şi iritat.

— Au fost cruzi cu tine, de-a dreptul brutali!

Vorbea atât de tare, încât m-am înroşit şi m-am uitat amărât la oamenii care erau lângă mine. Toţi erau, însă, cufundaţi în propriile lor conversaţii.

— Ai şi nasul umflat!

— Yasuo n-are nimic, a spus tata.

— Dar ochii lui, a stăruit mama. Sărmanii, dragii lui...

— E perfect sănătos! a spus tata şi, de data asta, tonul lui nu admitea să fie contrazis.

— N-am nimic, mamă, absolut nimic!

Glasul mi s-a piţigăiat brusc, stânjenitor, în parte fiindcă tocmai mi se schimba.

— Doar... doar am intrat într-o... creangă de copac.

Mi-am pus mâna pe ochi ca şi cum i-aş fi apărat de soare, respirând precipitat în tăcerea de după. În tot acest timp, mâna mamei o apăsa pe a mea cu atât de multă căldură, încât reuşeam să-i simt pulsul. În acele momente îmi iubeam mama mai mult ca oricând, mai mult decât orice pe lume.

Tata spunea încet:

— Fiul meu poate să-şi poarte singur de grijă. Câteva mici jurnituri sunt inevitabile. Ele îl ajută să devină bărbat. Un adevărat samurai!

Mi-am ridicat privirea, masându-mi cu o mână jumătatea de jos a feţei ca să împiedic muşchii să mi se contracte spasmodic. Apoi am zâmbit şi am dat din cap.

— *Hai!*

Asta a fost tot ce-am putut să spun.

— Sora ta şi cu mine ţi-am făcut nişte *sushi*, a spus mama. Îţi vor da voie să le iei?

Ascunseseră mâncarea sub *obi*-ul de pânză cu care erau încinse. *Sushi*-ul pregătit de ele era de mult timp mâncarea mea preferată.

— Păi, nu avem voie să primim mâncare, am spus fără tragere de inimă, dar dacă mi le daţi fără să vadă nimeni, nu se va şti despre asta.

Mama şi cu Tomika s-au arătat îngrijorate.

— Aţi adus cămăşile şi prosoapele? am întrebat.

Mama a dat din cap şi a pus pe tejghea o boccea făcută dintr-un *furoshiki* roşu.

— Pune *sushi*-ul înăuntru, am îndemnat-o. N-o să afle nimeni că l-ai adus.

Mama s-a supus cu mare reţinere, pe furiş. Ironia sorţii a făcut ca după câteva clipe să se iţte o agitaţie. Speriaţi, ne-am uitat în jur şi am văzut un *hancho* pălmuind un recrut.

— Bate-mă pe mine! Bate-mă pe mine! se jelea mama lui. N-a fost vina fiului meu. Nu ne-a cerut să-i aducem ceva — e vina mea!

Bătaia n-a fost una serioasă, dar ne-a îngrozit pe toţi, mai ales pe familia recrutului.

Duminica era singura zi din săptămână în care ar fi trebuit să fim trataţi omeneşte. Acum trebuia să fie scurtul nostru răgaz, mai ales în această zi de vizită. Un moment preţios, care trecea foarte repede, în care totul putea să fie liniştit. *Hancho*-ul respectiv, cu gâtul lung şi faţa lucioasă, arogantă, avea doar optsprezece sau nouăsprezece ani. Ar fi putut fără nicio problemă să-l pedepsească pe recrut mai târziu. L-am urât din toată inima pentru gestul lui; mi-ar fi făcut mare plăcere să-l omor.

Bineînţeles că mama şi Tomika s-au alarmat şi m-au îndemnat insistent, în şoaptă, să le înapoiez bocceaua îndată ce se ivea un moment prielnic. O clipă, am şovăit. Apoi o dorinţă irezistibilă de răzvrătire mi-a înlocuit frica.

— Nu! Ăştia... Tu şi Tomika aţi făcut *sushi* pentru mine şi am de gând să-l păstrez.

Mama şi Tomika încă bâiguiau neliniştite, privindu-mă temătoare.

— Lăsaţi-l să-şi ia *sushi*-ul, a mormăit tata. Ei nu pot răni un Kuwahara. Lăsaţi-l să-l păstreze.

Problema s-a rezolvat. Îndată ce ora de vizită s-a încheiat, femeile s-au pus din nou pe plâns.

— Încetaţi! a poruncit tata.

Întinzându-şi mâna peste tejghea, m-a apucat de braţ.

— O să ne vedem în curând, după ce ţi se încheie instrucţia, *hai?*

Am încuviinţat din cap.

— Primim o permisie de două zile.

— Vedeţi? a spus tata. Primeşte o permisie de două zile. O să sărbătorim cu fast şi o să-i ascultăm poveştile. Între timp, Yasuo va profita la maximum de şansa oferită. Ne va face pe toţi să fim mândri de el.

Privirea lui a întâlnit-o pe a mea.

— Fă-ne mândri de tine, fiule.

M-am mulţumit să dau din cap, temându-mă că m-ar putea trăda glasul. După câteva clipe, se pregăteau să plece. Tata a ieşit pe uşă fără să arunce vreo privire în urmă. Mama l-a urmat, acoperindu-şi gura cu o mână, iar Tomika s-a întors puţin, dezvăluindu-şi ochii mari şi limpezi de căprioară. Mi-a făcut cu mâna şi a încercat să zâmbească. Apoi s-au făcut nevăzuţi.

Mai târziu, în cazarmă, cei mai mulţi dintre noi ne-am relaxat stând pe paturi şi uitându-ne pe tavan, acesta fiind un privilegiu de care ne bucuram numai duminica. Vizita nu ne ridicase moralul prea mult. Nakamura stătea cocoşat pe marginea patului său, cu bărbia în palme. M-am apropiat de el şi l-am privit cu interes, însă nu părea să mă observe. Nevrând să-l deranjez, m-am plimbat încet de-a lungul camerei, oprindu-mă din nou lângă patul lui.

— *Yai*, Nakamura! i-am şoptit. Îţi place *sushi*-ul?

Zâmbind vag, a ridicat privirea.

— Ai şi tu *sushi*?

Am dat din cap.

— Da. L-am ascuns sub pături.

Continuând să zâmbească, a lovit uşurel cu mâna un loc de lângă piciorul patului său.

— Şi eu.

În scurtă vreme am descoperit că aproape toată lumea primise vreun fel de mâncare — prăjituri, bomboane sau fursecuri. Oka şi Yamamoto ascunseseră bunurile în cămăşi şi deveniseră chiar lăudăroşi.

— O să dăm petrecere! a exclamat Oka. Diseară, după *Shoto Rappa*!

Gândul ăsta ne-a umplut pe toţi de veselie şi, pentru prima dată după două săptămâni, am râs mult, cu poftă.

Din păcate, fericitul nostru răgaz a fost de scurtă durată. Când ne-am întors de la masa de seară, care duminica se servea în sala de mese, ne-am găsit paturile răvăşite. Câţiva dintre noi şopteau neliniştiţi în momentul în care Porcul a intrat intempestiv în cameră.

— Oh! a exclamat Oka.

Cuvântul i-a scăpat din gură involuntar.

— Oh? a răspuns Porcul. Cum adică, „Oh"? Cu multă blândeţe, dezarmant, i-a pus mâna pe umăr. S-a întâmplat ceva? Îţi lipseşte ceva?

Oka a înţepenit.

— Nu, onorabile *hancho dono*.

— Hmmm... Atunci, mă tem că n-am înţeles. Ca de obicei, savura penibilul situaţiei. De ce ai spus „Oh"?

Oka se bâlbâia, era incoerent.

— Hmmm, foarte ciudat... tare misterios. Porcul şi-a frecat falca, apoi, ca de obicei, a început să se plimbe de-a lungul încăperii. Chiar nu înţeleg deloc chestia asta. Poate că nu sunt bine-venit aici? Haideţi, domnilor — simt o reţinere ciudată. Ce se întâmplă?

— Nu se întâmplă nimic, cinstite *honcho dono*, a spus cu curaj Nakamura.

— Aşa! Deodată, Porcul s-a răsucit, vârându-şi degetul în vârful nasului lui Yamamoto. Atunci de ce toate paturile voastre sunt vraişte?

Yamamoto părea că se sufocă.

— Într-adevăr, e foarte ciudat, a bombănit Porcul, arborând o poziţie teatrală, cu o mână pe şold şi cu cealaltă frecându-şi maxilarul. Vin aici, a spus domol, sperând să găsesc puţină consideraţie şi prietenie, dar în locul lor, ce primesc? Nicio vorbă bună, ci numai răceală. Am pus o întrebare simplă, de bun-simţ, şi de-abia dacă vorbiţi cu mine.

S-a trântit pe patul meu, aproape dărâmându-l, şi s-a uitat la mine cu o mină îndurerată. Apoi şi-a îngropat faţa în mâini, prefăcându-se într-un mod caraghios că boceşte.

— Kuwahara, oare ce înseamnă toate astea?

— Nu... nu ştiu, onorabile...

— Sunt un străin în propria-mi familie! Copii! Copiii mei, nici măcar nu vă recunoaşteţi mama?

Apoi s-a prefăcut din nou că plânge. Era un spectacol incredibil, câţiva dintre noi au pufnit în râs, însă conştienţi că tot episodul prevestea ceva neplăcut.

Aşa a şi fost. În cele din urmă, ostenit de atâtea caraghioslâcuri, Porcul ne-a informat pe un ton destul de plictisit că o să fim aspru pedepsiţi pentru că am încercat să-l păcălim. Am fost mânaţi afară şi daţi cu faţa de zidul cazărmii. Cei mai mulţi dintre noi deja învăţaserăm să ne lovim de el mai întâi cu fruntea, alegându-ne cu nişte frumoase cucuie şi julituri, evitând astfel nasurile zdrobite şi buzele despicate. Din păcate, această pedeapsă a fost doar un preambul.

După aceea, am fost obligaţi să mergem în patru labe prin cazarmă, cu bocancii de luptă atârnându-ne de gât, legaţi între ei de şireturi. Aşa ne-am plimbat pe holurile cazărmii, vizitându-i pe *hancho*-i în camerele lor. Treaba asta semăna cu anumite ceremoniale de iniţiere din facultăţi, numai că era mult mai dură. Fiecărui recrut i se cerea să bată la una dintre uşi şi să intre în patru labe, cerându-şi iertare.

Eu am fost unul dintre cei care s-au întâlnit chiar cu Porcul. Când am intrat, l-am văzut stând sub o lumină puternică, teatral, cu picioarele încrucişate şi cu un braţ aruncat peste spătarul scaunului. Fuma un ditamai trabucul. Oftând şi suflând fumul spre becul de deasupra, a întrebat:

— Nu eşti destul de bine hrănit aici, Kuwahara?

— Ba da, cinstite...

— Atunci de ce ai adus mâncare în dormitor, chiar mâncare nesănătoasă, când ştiai foarte bine că lucrul ăsta e interzis?

Nu îmi imaginasem că *sushi*-ul ar putea fi considerat nesănătos, dar poate că se referea în general la mâncarea adusă în grupul nostru.

— Îmi pare rău, onorabile *hancho dono*.

Arareori fusesem la fel de chinuit de remuşcări. Îmi dădeam seama că săvârşisem un păcat grav.

— Kuwahara, uită-te la mine, nu în podea! Mă tem că „Îmi pare rău" nu e suficient.

În tot acest timp, îmi sufla în faţă trombe de fum înecăcios. Când am început să mă înec de la fum, a întrebat:

— Ce naiba e cu tine? Eşti bolnav? Te dezgust?

Am căutat cu disperare un răspuns, dar el a continuat:

— După cum spuneam, Kuwahara, n-am realiza mare lucru la baza asta — de fapt, chiar am pierde întregul război — dacă toţi soldaţii ar încălca regulile, apoi ar spune cu seninătate „Îmi pare rău". Înţelegi unde vreau să ajung? Sau ai uitat deja prelegerea mea însufleţitoare de săptămâna trecută despre virtuţile supunerii?

— Da, onorabile... adică nu, onorabile *hancho dono*, n-am uitat.

— Sper sincer să fie aşa, a răspuns el, dându-şi ochii peste cap în mod melodramatic.

De fapt, în împrejurări mai puţin ameninţătoare, răspunsul lui ar fi părut ridicol.

— Dar, având în vedere amnezia ta temporară, am încredere că vei aprecia nevoia mea de a sublinia în acest fel problema. M-a studiat gânditor, continuând să sufle fum. În plus, a adăugat el obosit, nu-mi place deloc că n-am fost invitat la

petrecerea pe care aveați de gând să o dați după *Shoto Rappa*. Și eu am fost cândva recrut, să știi. Apoi m-a lovit cu piciorul în față, aproape fracturându-mi maxilarul, și a strigat mulțumit: Următorul!

— Vă mulțumesc foarte mult, onorabile *hancho dono*, am îngânat, orbecăind spre ușă, cu fața amorțită și cu bocancii atârnați de gât bălăngănindu-se.

Capitolul 9

Despărţirea de Miyagame

Cu toate că fusese severă, pedeapsa din primele două săptămâni a fost o nimica toată în comparaţie cu ce a urmat. Când condiţia noastră fizică s-a îmbunătăţit, regimul de alergare zilnică a crescut de la patru sau cinci kilometri la opt. În cele din urmă, alergam peste doisprezece kilometri, iar cei care rămâneau în urmă erau ciomăgiţi cu patul puştilor.

În timpul nelipsitului *taiko binta*, în loc să ne lovim unii pe alţii cu pumnii în faţă, acum foloseam pantofi cu ţinte în tălpi, iar faţa fiecărui recrut era tăiată şi sfâşiată, mai ales în jurul colţurilor gurii. Un soldat din cazarma alăturată aproape că şi-a pierdut un ochi. Cu excepţia duminicilor, supliciul era aproape permanent.

Spre sfârşitul primei luni, mulţi din grupul nostru au cedat emoţional, într-un mod ireversibil. De vină erau durerea continuă, umilirea continuă, presiunea continuă. Stresul permanent, care nu putea fi suportat la nesfârşit. Cele două luni de instrucţie elementară rămase păreau secole. Nu credeam că e posibil să supravieţuim cu toţi. Şi am avut dreptate.

La începutul celei de a doua luni, şase recruţi din grupul nostru iniţial au dezertat. Au sărit peste împrejmuirea de sârmă ghimpată şi au fugit, însă au fost prinşi la scurt timp după aceea. Unul dintre ei a scăpat preţ de mai multe zile, ascunzându-se în munţi şi furând noaptea legume de la ferme.

Apoi a fost prins de poliţia civilă în apropierea casei lui din Hongo City. Ca să-i verifice identitatea, poliţia l-a predat familiei lui. Ce mârşăvie! „Ne pare rău", au explicat poliţiştii, „dar acest soldat şi-a trădat ţara şi n-avem încotro — trebuie să-l ducem înapoi la Hiro." Apoi a fost încătuşat şi adus înapoi.

Dezertorii din toate sectoarele de activitate militară erau trimişi în închisori militare, unde erau la mila gardienilor haini. De fapt, auziserăm că deţinuţii erau deseori torturaţi până mureau, fără să fie cineva tras la răspundere. Autorităţile închisorilor minţeau cu neruşinare, inventând explicaţii pentru decesul celor pe care îi omorau. Arareori erau investigaţi.

Pentru noi toţi, timpul se scurgea cu viteza melcului, dar aceia care nu cedaseră în faţa grelelor încercări deveneau treptat mai rezistenţi, căliţi la trup şi înăspriţi la minte. Am reuşit cumva să trecem de chinurile celei de-a doua luni. Terminaserăm deja două treimi din instrucţia de bază şi asta ne dădea curaj.

În săptămânile petrecute la Hiro mă maturizasem puţin şi eram foarte mulţumit, chiar mândru, că ţinusem piept unora dintre cele mai rele tratamente aplicate la această bază aeriană. Eram unul dintre cei mai buni la gimnastică şi la alergarea de rezistenţă şi continuam să excelez la antrenamentul de zbor cu planorul, precum şi la alte discipline. Aveam acum câţiva prieteni care păreau impresionaţi de titlul meu de campion naţional la planorism, dobândit înainte de a ajunge la Hiro, iar faima mea se răspândea. Nu neg că îmi convenea aprecierea de care mă bucuram şi perspectiva mea generală se schimba rapid în bine. Apoi, însă, am avut parte de-un şoc în urma căruia am fost demoralizat zile întregi. Într-o seară, după ce mi-am

lustruit bocancii, m-am dus la latrină. Când m-am apropiat de uşă, un recrut mi-a spus că e încuiată.

— Cred că nu funcţionează, mi-a spus, apoi a plecat.

Având nevoie urgentă să intru, am apucat mânerul uşii, l-am răsucit şi l-am împins cu putere.

— E cineva înăuntru? am strigat.

Niciun răspuns. M-am gândit că poate o încuiase Şarpele doar ca să creeze ceva mai multă dezordine şi disconfort. Era în stare să ne joace o atare festă.

Am strigat din nou. Tot niciun răspuns. Am observat că broasca nu era solidă, iar nevoia de a mă uşura era tot mai presantă. Asigurându-mă că nu mă vede nimeni, m-am dat în spate şi am lovit puternic broasca, cu călcâiul bocancului. A scârţâit, iar uşa s-a zguduit. M-am uitat iar în jur, apoi am lovit broasca şi mai tare. De data asta a cedat şi uşa s-a deschis.

Am intrat în grabă, fără să aprind lumina. În clipa următoare, m-am ciocnit de cineva... de ceva.

— Scuză-mă, am îngânat.

Niciun răspuns. Ceva, o prezenţă, părea să stea ameninţătoare în faţa mea, în întuneric. Retrăgându-mă cu spatele spre uşă, am bolborosit:

— Cine e? Ce s-a întâmplat?

Era cineva acolo. Atinsesem o persoană, simţisem un trup omenesc. Totuşi, nicio mişcare, stătea acolo într-o linişte mormântală, ca un nebun. Întunericul tulburător, duhoarea, liniştea... toate se amestecau ameninţător.

Am bâjbâit după întrerupătorul de pe perete. Lumina a umplut încăperea, dând la iveală o siluetă care atârna moale într-un şireang legat de grindă. Încă se mai legăna uşor în urma contactului dintre noi.

Asta a fost prima mea întâlnire directă cu moartea. Faţa îi era pătată, de un roşu închis, ochii îi erau uşor ieşiţi din orbite, fără irisuri. Din cauza şocului, nu l-am recunoscut. Apoi, mi-am dat seama cine era — Miyagame, un recrut cu care vorbisem de câteva ori. Da, acum îmi aduceam aminte... un băiat veşnic tăcut şi retras, destul de firav. Da, Miyagame! Cel pe care acel *hancho* idiot îl pălmuise în faţa familiei lui, în ziua de vizită.

Încă se mai legăna, iar eu mă holbam la el cu o fascinaţie amestecată cu groază.

Eram stupefiat, hipnotizat... paralizat, ca în ghearele unui coşmar.

Înainte şi înapoi... înainte şi înapoi... Apoi m-a cuprins panica. Poate, poate, printr-un miracol, încă mai era în viaţă. Undeva în acel trup ce devenea pământiu ar fi putut să existe o mică scânteie de viaţă. Iroseam timp preţios! M-am dat înapoi împleticindu-mă, m-am răsucit şi m-am năpustit în cea mai apropiată cazarmă.

— Dă-mi repede cuţitul tău de luptă! i-am poruncit unui recrut uluit.

— *Nani?* a clipit el prosteşte. Ce s-a întâmplat?

Apucând cuţitul vârât în teacă de pe raniţa aşezată deasupra dulapului lui, am strigat:

— E cineva în latrină — un mort! S-a spânzurat!

Recrutul s-a ridicat de pe pat, arătând de parcă ar fi înghiţit din greşeală arsenic.

— Vino cu mine! am ordonat. Pentru Dumnezeu, ajută-mă!

M-a urmat fără să scoată un cuvânt şi am avut impresia că se gândea că înnebunisem.

Apoi l-a văzut pe Miyagame şi a început să zbiere şi să bolborosească lucruri incoerente.

— Taie funia! am spus, iar el s-a supus în timp ce eu am ridicat corpul moale.

O clipă mai târziu funia era tăiată şi Miyagame s-a prăbuşit pe umărul meu, făcându-mă să mă clatin.

— Ajută-mă să-l întind pe jos.

Recrutul s-a supus.

Cu înfrigurare, am întins corpul pe burtă, m-am aşezat călare pe el şi am început să-i fac respiraţie artificială, apăsându-l ritmic pe spate, după cum fuseserăm instruiţi. Nu ştiam câte minute trecuseră.

— Îţi pierzi timpul, Kuwahara — e mort de-a binelea, a spus un glas.

Era Şarpele, şi vreo zece soldaţi erau adunaţi în jurul nostru.

Cineva a rostit în şoaptă:

— Oricum, acum e fericit.

Vestea s-a răspândit iute şi a doua zi am aflat de la Nakamura că Miyagame lăsase o scrisoare adresată familiei lui, în care îşi cerea scuze că i-a dezonorat şi le cerea iertare că „mor înaintea voastră, înainte de vreme". Ultimele lui cuvinte au fost: „Vă aştept pe lumea cealaltă."

Ăsta a fost încă un moment de cumpănă pentru câţiva băieţi din grupul nostru. Numai cei mai puternici aveau să supravieţuiască. Sinuciderea lui Miyagame avusese asupra tuturor un efect psihologic teribil. Îmi pierdusem şi eu speranţa, mândria şi dorinţa de a fi rezistent. La ce îmi folosea să devin rezistent? După ce instrucţia de bază se va încheia, pedepsele, hărţuirea şi umilirea aveau să continue, cu o frecvenţă din ce în ce mai mare. Şi pe urmă ce avea să se întâmple, presupunând că astea aveau să se sfârşească vreodată? Aveam să mor, probabil, pentru un împărat care nu auzise în viaţa lui de numele

Kuwahara, care niciodată nu avea să aibă nici cea mai vagă idee de existența mea.

Concepția mea naivă despre eroism s-a înveninat, s-a descompus. În locul ei era acum fața umflată a lui Miyagame, cu privirea oarbă și ochii dați peste cap... într-o continuă balansare. Am început să am închipuiri cu Miyagame, revedeam scena în care fusese pălmuit în fața familiei lui, toți cu fețele aprinse de teamă și rușine. Și mereu, după asta, imagini cu întunericul, latrina puturoasă și acel trup neînsuflețit. După *Shoto Rappa*, inspecțiile și pedepsele neîntrerupte, mă întindeam cu fața în jos pe pat, apucam strâns salteaua și încercam să alung nălucile care știam că au să vină.

Uneori, mă trezeam tresărind noaptea, cu senzația că sunt în cădere. Alteori strigam, mă ridicam brusc în capul oaselor și mă uitam înnebunit în întuneric. Nu scăpam de imaginea acelui cadâvru care fusese odată Miyagame legănându-se, legănându-se... legănându-se întruna. Zvârcolindu-mă, gemând, mă apucam cu mâinile de saltea de parcă ar fi fost o plută pe valuri și strângeam din ochi cu disperare, însă vedenia apărea și mai insuportabilă.

În cele din urmă, imaginile au început să se estompeze, învăluite în ceața timpului, în parte și din cauză că alții se hotărâseră să-l urmeze pe prietenul nostru. Watanabe, un recrut din cazarma în care eram instalat, a murit în același fel. Au urmat apoi alții, care n-au apelat doar la funie, ci și la baionete. Unul a sărit de pe turnul de apă, zdrobindu-se de asfaltul de dedesubt. În timpul instrucției de bază, din grupul nostru inițial de șaizeci de soldați, nouă și-au pus capăt vieții.

Suicidul! Era o cale de ieșire, poate singurul răspuns. Oare putea să doară mai tare să te spânzuri decât să fii ciomăgit cu patul puștii? Putea să doară mai tare să te străpungi

cu o baionetă decât să îmbrăţişezi gol un copac, să te agăţi de scoarţa rece şi aspră în timp ce spatele îţi este biciuit? De bună seamă că, folosită aşa cum trebuie, baioneta avea să fie mult mai rapidă. Neputând rezista tentaţiei, am început să mă amuz gândindu-mă la diferitele posibilităţi, apoi să plănuiesc mai serios. Am hotărât că, probabil, cea mai bună cale ar fi să-mi tai venele de la încheieturi. Sau poate jugulara. Să-mi ascut bine cuţitul de luptă, apoi... În loc să mai fiu obsedat de Miyagame, începeam să fiu obsedat de Kuwahara.

Totuşi, în fiecare zi îmi simţeam corpul devenind mai robust, simţeam umflarea bicepşilor, tricepşilor şi a muşchilor deltoizi în timp ce făceam flotări. Acum puteam să fac perfect o sută de flotări. Cu atât mai bine, pentru că altfel ne aştepta biciul. Puteam să fac perfect douăzeci de tracţiuni la bară, iar abdomene — oricâte. În fiecare zi îmi simţeam picioarele mai rezistente în timp ce alergam. Acum alergam 16 kilometri pe zi, auzindu-l mereu pe tata cum îmi porunceşte cu calm să mă întorc bărbat, samurai.

Nu, nu puteam să-mi dezonorez tatăl urmând calea uşoară. Nu puteam să-mi dezonorez familia, nici ilustrul nume Kuwahara. Mai erau doar două săptămâni şi venea primăvara. Cu fiecare zi, soarele era mai puternic, orbindu-ne în timp ce alergam, transformând zările în petice tulburătoare de albastru, în lacuri şi heleşteie micuţe şi albastre precum cerul, care se evaporau ca prin vrajă când ne apropiam de ele. Era frustrant... şi totuşi simţeam că aş putea alerga le nesfârşit, că aş putea să-mi croiesc drum prin viaţa pe care mi-o hărăziseră soarta sau zeii. Eram de neoprit.

Mai rămăsese doar o săptămână. Pedepsele fuseseră mai crunte ca oricând, dar cei mai puternici supravieţuiseră. Nu puteam fi înfrânţi, astfel că Porcul îşi realizase până la urmă

măreţul obiectiv. Sfârşitul era aproape, iar între noi, cei care izbândiserăm, se legase o camaraderie puternică. Nakamura îmi era ca un frate — sincer, uneori prea sincer, curajos şi totuşi foarte înţelegător. Îl admiram mult. Oka şi Yamamoto ne ridicau invariabil moralul. Erau de neînfrânt, părând să se încarce cu forţă unul de la celălalt, pentru ca apoi să ne-o insufle şi nouă, chiar şi în pragul dezastrului. Nişte *gokudo*-i — mari poznaşi, total extrovertiţi.

Într-un mod ciudat, deja unele pedepse deveniseră amuzante. Uneori, când *hancho*-ii noştri erau puşi pe şotii, ne puneau să facem lucruri care erau mai mult ridicole decât dureroase. Unul dintre „numerele" preferate ale lui Sakigawa era să pună un recrut să se suie pe dulap şi să stea ghemuit, cu picioarele încrucişate şi braţele îndoite, ca un Buddha adâncit în meditaţie. Trebuia să rămână în acea poziţie până când un *hancho* sau doi zgâlţâiau cu putere dulapul, izbindu-l şi clătinându-l haotic cu tot mai multă forţă. Toate astea erau însoţite de zăngănitul puternic, aproape asurzitor al dulapului şi de râsetele răguşite ale celor prezenţi. Mai devreme sau mai târziu, nefericitul recrut se prăvălea pe podea şi cel care nu devenise încă destul de agil să se ridice imediat în picioare nu era cruţat, fiind privit cu dispreţ.

În plus, din când în când ni se ordona să ne căţărăm într-un copac de lângă cazarma noastră. Apoi trebuia să stăm cocoţaţi acolo zece sau cincisprezece minute şi să scoatem sunete ascuţite, bâzâitoare, asemănătoare cu cele ale greierilor. Aceste „numere" nu îi amuzau doar pe *hancho*-ii noştri, ci şi pe noi. Mi-l amintesc mai ales pe Oka, râzând isteric şi lovindu-se cu palmele peste picior, în timp ce Yamamoto bâzâia de zor printre crengile de deasupra.

— Aha! a mârâit Şarpele, neputând să-şi stăpânească râsul şi dându-i o palmă în joacă. Dacă îţi place aşa de mult, ar fi bine să încerci şi tu.

Oka s-a suit imediat în copac, ca o veveriţă, apoi s-a cocoţat lângă Yamamoto, încercând din răsputeri să bâzâie mai tare ca el. Treaba asta era cu adevărat hilară, iar celor care nu se puteau abţine să râdă li se ordona să se urce şi ei în copac. În scurtă vreme, crengile erau încărcate cu recruţi, printre care şi eu, toţi scoţând sunete dintre cele mai ciudate.

Iar acum, când sfârşitul era aproape, pedepsele erau mai rare. Suferinţa noastră se termina şi, conform unor zvonuri, comandantul bazei voia să arătăm viguroşi şi sănătoşi în permisia care se apropia.

Într-un mod uimitor, Porcul — *Hancho* Noguchi —, pe care mulţi dintre noi juraserăm să-l omorâm, a invitat soldaţii din cazarma cea mai de seamă acasă la el, în Kure, pentru o cină *sukiyaki*! La fel de surprinzător, acea cazarmă era tocmai a mea! Ce răsturnare de situaţie ciudată! Omul de care ne era groază, cel care fusese în mare parte răspunzător de permanenta noastră teamă şi nefericire, de sinuciderea a nouă dintre camarazii noştri, ne făcea cinstea de a ne invita în chiar casa lui. Eram oaspeţi demni de respect!

Soţia lui Noguchi era surprinzător de tânără şi foarte frumoasă, o gazdă perfectă, iar cei doi copii ai lui, un băiat şi o fată în vârstă de cinci, respectiv şapte ani, erau fermecători. Timp de aproape două ore am stat acolo, pe *tatami*, în jurul unei mese mari, ovale, în timp ce soţia lui ne punea mâncare în boluri sau ne reumplea ceştile cu sake.

În tot acest timp, Porcul ne-a vorbit pe un ton prietenos, făcând glume la care am râs ascultători. M-am străduit în zadar să înţeleg această ciudată răsturnare de situaţie, noua

personalitate a Porcului. De data asta părea absolut sincer și în niciuna dintre conversațiile purtate de el n-am putut detecta nici cea mai slabă urmă de sarcasm sau vreo nuanță sinistră.

Când Porcul ne-a vorbit despre pedepse, ni s-a adresat de parcă am fi fost niște confidenți care nu doar că empatizau cu el, ci îi și împărtășeau întru totul părerile. Ștergându-se politicos la gură și sorbind din ceașca sa de sake, ne-a mărturisit:

— Dintr-o anumită privință, e regretabil că recruții noștri trebuie să suporte acest regim dur. Cu toate astea...

Oftatul lui trăda un regret sincer.

— Eu unul n-am încotro, trebuie să mă supun comandantului, iar el, la rândul lui, trebuie să se supună superiorilor săi. Și treaba merge așa până la Comandamentul Militar Imperial, până la *Daihonei*. Temelia unei operațiuni militare reușite este supunerea, de-a lungul întregului sistem de comandă. A făcut o pauză și și-a împins brusc bărbia înainte. Loialitate! Îndeplinirea datoriei cu orice preț! Indiferent cât de greu pare la prima vedere să-ți duci la bun sfârșit ordinele. Chiar dacă duc la pierderea propriei vieți. Într-adevăr, pierderea vieții devine marele și ultimul nostru privilegiu.

Toți am dat din cap cu înțelepciune. Apoi, pe un ton ceva mai lejer, s-a întors la reflecțiile de mai înainte cu privire la ierarhia de comandă.

— Dacă *Daihonei*-ul nu e mulțumit de comandanții lui și îi dojenește, comandanții nu sunt mulțumiți de subalternii lor și fac la fel. Și treaba merge tot așa până la subofițeri și *hancho*-i. *Hancho*-ii îi storc de vlagă pe recruți... și ce pot să facă bieții recruți, Kuwahara?

Mi-a aruncat pe neașteptate o privire și chiar mi-a făcut cu ochiul.

Am zâmbit uluit, clătinând din cap.

— Recrutul se duce acasă în permisie şi-şi ia la şuturi câinele, a explicat el.

Porcul s-a lovit cu palma peste coapsă, râzând zgomotos, apoi şi noi l-am acompaniat. Frumoasa lui soţie a chicotit fermecător şi s-a uitat sfioasă în jos, ducându-şi la gură mâna micuţă, fină.

— Aşadar..., a spus Porcul, mestecând bine o gură de *sukiyaki* şi dând pe gât o jumătate de ceaşcă de sake. Aşadar, prieteni, se vede că pedeapsa este indispensabilă. Indispensabilă! Este uleiul care pune roţile în mişcare.

A luat cu beţişoarele încă o îmbucătură mare, apoi o altă gură de sake. Începeam să înţeleg felul în care îşi dobândise Porcul această poreclă.

— Îmi pare rău s-o spun, dar foarte puţini se nasc cu adevăratul spirit Yamato. A ridicat din sprâncene şi ochii i-au lucit de o uimire prefăcută. Aha! Vă deranjează cumva asta?

Noguchi a continuat un timp să-şi înfulece mâncarea fără să vorbească şi părea că îşi pierduse şirul gândurilor. Dar nu era aşa.

— Acel spirit se dobândeşte! Te faci vrednic de spiritul de samurai doar trecând prin multe greutăţi! Doar făcând faţă greutăţilor cu multă forţă de caracter, până când, în cele din urmă, ajungi la...

De data asta, pauza teatrală a fost extraordinar de impresionantă.

— Invincibilitate!

Cuvântul a răsunat ca un tunet, ca o revelaţie şi, dintr-odată, sângele a început să-mi clocotească în vene.

— Aşadar..., a continuat el foarte încet. Am fost crud cu *shimpei*-ii mei? Sau le-am făcut un serviciu inestimabil?

S-a uitat îndelung la suprafaţa întunecată şi lăcuită a mesei, cu buzele ţuguiate, cufundat adânc în gânduri. Ce vedea el acolo, ce putea să zărească, nu ştiam.

Apoi, spre marea mea uimire, am zărit un strop mic de umezeală scurgându-i-se pe obraz. O lacrimă? Oare era cu putinţă aşa ceva? Sau era doar o picătură de transpiraţie? Noaptea fusese neobişnuit de caldă şi umedă.

— Voi trebuie să judecaţi acest lucru.

Abia îi auzeam vocea.

— Felul în care răspundeţi la întrebarea asta vă va determina viitorul... destinul.

Noguchi nu a mai vorbit despre asta în acea seară. În schimb, a vorbit despre filosofie, poezie, despre muzică. Casa lui era plină de cărţi şi, de asemenea, de tablouri care păreau scumpe. Ne-a vorbit pe larg despre o mare varietate de subiecte, cu o uşurinţă şi un discernământ impresionante. Apoi soţia lui a cântat cu măiestrie la *koto*, acompaniind muzica instrumentală cu un glas fremătător, obsedant, pe alocuri plin de lirism, care mi-a furnicat pielea. A cântat mai întâi popularul *Kojo-no-tsuki*, apoi un cântec străvechi pe care nu-l mai auzisem.

Acolo, în acea cameră slab luminată, florile de pe chimonoul ei păreau să strălucească de vrajă şi mister, iar umbrele de pe faţa şi mâinile ei s-au transformat într-un verde tern. Cu pleoapele pe jumătate închise, m-am uitat la curbura obrajilor ei, la nările delicate, la fruntea care dispărea sub părul negru ca abanosul. Cu ochii mijiţi, am putut să-i contopesc părul cu întunericul din jur, lăsându-i vizibile doar faţa, buzele care se mişcau şi linia gâtului.

Uitându-mă la ceilalţi, mi-am dat seama că şi ei erau vrăjiţi. Am urmărit degetele graţioase ale femeii mişcându-se pe

strunele *koto*-ului aşezat pe masă în faţa ei, asemănător cu sicriul unui copil. Concentrându-mă intens, am reuşit să uit de prezenţa celorlalţi din cameră. Noguchi, camarazii mei... au dispărut cu toţii. Rămăseserăm doar eu şi cu ea şi, peste puţin timp, aveam să mă apropii şi să mă uit în acei ochi lichizi. Iar când cântecele se vor fi stins, ea avea să se uite la mine, cu faţa plină de tristeţe, întrebătoare şi cu un dor imens. Apoi... apoi buzele ei aveau să se arcuiască într-un zâmbet de bun venit, abia expunându-i albeaţa dinţilor. Mâna ei, minunata ei mână, avea să se întindă peste strunele încă vibrând ale *koto*-ului pentru a o atinge pe a mea, iar vibraţiile aveau să se răsfrângă în noi.

Dar acum, muzica se sfârşise. Era timpul să plecăm şi ne-am înclinat în faţa Porcului, binevoitoarea noastră gazdă, mulţumindu-i din suflet... înclinându-ne în repetate rânduri. Soţia lui, în schimb, s-a înclinat la rândul ei în faţa noastră, râzând subţirel şi cristalin ca o fetiţă. Râsul ei nu evoca amuzament ci, mai degrabă, bunăvoinţă. S-a înclinat din nou în faţa fiecăruia dintre noi atunci când am ieşit.

Nu ştia cât de aproape stătusem lângă ea, că întinsese mâna spre mine când nimeni altcineva nu era acolo.

Capitolul 10

O scurtă reuniune

Şi astfel, în sfârşit, instruirea de bază se terminase. Pe de o parte, părea că timpul se evaporase, de parcă m-aş fi înrolat doar cu câteva zile în urmă. Pe de altă parte, având în vedere toate câte se întâmplaseră, părea că eram la Hiro de foarte mult timp, de cel puţin un an.

Mai important era faptul că, într-un fel sau altul, rezistasem. Nu mă zdrobiseră. Recunosc că uneori au fost pe-aproape, dar cumva reuşisem să rezist unor încercări cu mult mai grele decât mi-aş fi putut imagina înainte. Învinsesem.

În prima dimineaţă de permisie, comandantul bazei Hiro ne-a adunat în zona de defilare pentru a ne ţine un scurt discurs de absolvire. A vorbit cu multă generozitate despre realizările noastre, despre ce anume învăţaserăm şi de ce. Spunea că fuseserăm instruiţi zilnic în elementele de bază ale războiului şi nu mai eram adolescenţii timizi şi alintaţi din primele săptămâni. Puteam să facem faţă durerii şi de-acum nu puteam să fim înfrânţi în luptă decât cu mare greutate. Era păcat, a recunoscut el, că unii au trebuit să moară, dar dispariţia lor nu fusese inutilă, căci făcuse parte din măreţul plan de a ne întări pe noi toţi. Moartea lor ne ajutase să ne dăm seama şi că cei mai slabi sunt cei de care întotdeauna te lipseşti cel mai uşor.

În acea dimineaţă ne învăluia o ceaţă uşoară, care s-a risipit cât timp ne-a vorbit comandantul, dând la iveală răsăritul. Răsăritul! Sigur era un semn bun. Comandantul nostru era un bărbat scund, dar viguros şi aprig, a cărui întreagă ţinută emana încredere în sine şi forţă. Fiecare gest de-al lui era unic, memorabil, emfatic.

Priveam cum îl cuprindeau razele soarelui, răsfrângându-se scânteietoare în insignele lui în formă de vultur de pe cozorocul caschetei şi de pe revere. După ce a terminat de vorbit, cincizeci de recruţi au declamat fără greşeală principalele precepte ale Rescriptului Imperial. În timp ce cuvintele noastre se revărsau, am auzit în depărtare zumzăitul unor avioane — cele două sunete contopindu-se şi devenind tot mai cuprinzătoare, un simbol al forţei noastre de curând dobândite. Dintr-odată, făceam parte din ceva măreţ, ceva cu o semnificaţie uriaşă şi indescriptibilă. Acolo, în lumina răsăritului, am ştiut că, în mod sigur, Calea Imperială nu va da greş. Am ştiut că menirea ei era să cuprindă întreg pământul.

Aşadar, se terminase. Mă întorceam la Onomichi într-o permisie de două zile, înainte de a începe şcoala de pilotaj. În gară mă aşteptau familia şi câţiva prieteni nerăbdători să-mi ureze mult aşteptatul bun venit.

— Diseară va veni să te vadă şi Toshifumi! mi-a spus veselă Tomika.

— Toshifumi? Vine tocmai de la Tokyo să mă vadă? am strigat.

— Ei bine, poate că noi, ceilalţi, vom primi măcar un salut din partea fratelui tău, a spus tata.

Nu-l mai văzusem atât de binedispus şi am râs toţi cu poftă. Viaţa mi se părea ireal de frumoasă în acele momente. Două

zile întregi, două zile binecuvântate cu familia mea, cu rudele mele, cu prietenii mei... Iar când o să revin la Hiro, nu aveam să mai fiu *shinpei*-ul lipsit de experienţă şi neajutorat. Aveam să fiu pregătit.

Casa noastră mi-a părut mai frumoasă ca niciodată. Aprilie se apropia de sfârşit, iar cireşii din curte erau în floare — oriunde te uitai, vedeai explozii micuţe de inflorescenţe albe. Zidurile grădinii erau acoperite de azalee multicolore, iar câmpiile se îmbrăcau într-un verde aprins. Îmi venea greu să cred că suntem în război, sub atac, şi că în scurtă vreme aveam să fiu şi eu un combatant.

După ce am intrat în casă, am stat puţin la taifas cu familia, atingând destul de evaziv subiectul traiului de la Hiro. Apoi m-am dus la baie. După câteva minute, mă aşezasem pe un taburet scund în *yudono*, săpunindu-mă şi frecându-mă cu putere, când glasul Tomikăi a răsunat ca un clopoţel la uşă.

— Vrei să te spăl pe spate, frate?

— Da! am strigat.

Acum mi se părea cel mai potrivit ca o femeie să mă spele pe spate. În definitiv, devenisem bărbat. Când a intrat, m-am ghemuit, cu braţele în jurul genunchilor, expunându-mi doar spatele îndoit. S-a întâmplat apoi ceva total neaşteptat.

Tomika a icnit, apoi a ţipat:

— Ce ţi-au făcut la spate, Yasuo?

Uitasem pe moment de urmele de bici, dar m-am gândit că era bine că făcea caz de asta.

— Oh, asta nu e nimic, am răspuns. Sunt doar nişte amintiri ale unui joc pe care l-am învăţat cu toţii.

Din nefericire, ea nu mi-a gustat gluma. Îngrijorată, şi-a trecut cu blândeţe degetele peste rănile mele, izbucnind apoi în plâns.

— Fratele meu, frăţiorul meu! s-a văitat.

— N-am nimic, Tomika, am insistat. Nu mai plânge, sunt bine.

A continuat să verse lacrimi.

— Încetează, nici nu le mai simt. Nici măcar n-am tresărit atunci când ei...

Cuvinte nepotrivite, pe care le-am oprit prea târziu. Cu lacrimile şiroindu-i pe obraji, Tomika s-a dus clătinându-se în camera alăturată şi s-a aruncat pe *tatami*, tânguindu-se.

Auzind zarva, mama s-a năpustit în cameră cu o figură foarte alarmată.

— Ce s-a întâmplat? a strigat ea.

— Nu e nimic, mamă, am răspuns, aproape mânios. Am doar câteva răni pe spate.

Mama a rugat-o pe Tomika să se liniştească, apoi m-a privit, mută de uimire.. După ce a intrat în baie, a început să mă săpunească pe spate cu foarte multă grijă. A luat, apoi, cu căuşul de lemn puţină apă aburindă şi mi-a turnat-o pe umăr.

— *Atsui*? m-a întrebat.

— *Hai*, e cam fierbinte, am recunoscut, ţinându-mi răsuflarea în timp ce apa se prelingea de pe spatele meu în scurgere.

Cicatricele erau încă proaspete şi dureroase, un amestec de roz şi vineţiu, de culoarea râmelor.

Mama mi-a pus apoi pe spate un prosop parfumat, turnând peste el apă cu şi mai multă grijă.

— E în regulă? E mai bine?

— *Hai*, am dat din cap, mult mai bine.

Folosise metoda asta de multe ori când eram copil şi de fiecare dată mă liniştise.

Deja Tomika îşi revenise, dar obrajii tot îi luceau.

— Îmi pare rău, a îngânat ea. Doar că...

— Am înţeles, a spus mama. Totul o să fie bine. Doar să ai mare grijă când faci baie, Yasuo. S-ar putea ca apa fierbinte să-ţi afecteze rănile încă nevindecate.

O lacrimă i-a scânteiat în ochi. La scurtă vreme după aceea, m-au lăsat să-mi continui singur baia.

— Ai mare grijă când te bagi în apa fierbinte, mi-a repetat înainte de a ieşi.

Spălat bine şi clătit, bucurându-mă, pentru prima dată de când plecasem de acasă în acea iarnă, de intimitate totală, am intrat în cazanul care mă aştepta. Am icnit când apa mi-a atins prima urmă de bici. Cicatricea părea să se zvârcolească şi să ţipe de parcă ar fi fost vie, aproape reînnoind durerea iniţială. Dar, la urma urmelor, mi-am spus, învăţasem să rezist unor chinuri mult mai mari şi refuzam acum să renunţ la baia mea. Era un moment la care visasem aproape în fiecare noapte după ce îmi ispăşeam pedepsele.

Strâmbându-mă şi strângând din dinţi, m-am cufundat în apă cu multă grijă, centimetru cu centimetru, urmă de bici cu urmă de bici, simţind cum durerea reapare şi se domoleşte periodic. În cele din urmă, după câteva minute, eram în apă până la gât, durerea fiind înlocuită de plăcere... de extaz, de euforie. Moleşit... epuizat peste măsură, am intrat în propria-mi nirvana.

Jumătate de oră mai târziu, am ieşit din cazan, abia putând să mă ridic, zăcând un timp acolo pe jumătate în apă, pe jumătate afară, după care podeaua rece m-a readus la realitate. Moleşit, m-am şters cu prosopul, mi-am pus *yukata* şi papucii şi mi-am târât paşii pe scări până în camera mea. Preţ de o clipă m-am uitat pe fereastră, la munţi. Am îngenuncheat în faţa

geamului, ţinându-mă de pervaz şi închizând ochii. Am clipit şi am văzut un stol mare de grauri care desenau cercuri pe cer, cu lumina reflectându-se de-a lungul aripilor lor. Sau erau doar câteva puncte care-mi dansau înaintea ochilor, o anomalie vizuală, o halucinaţie?

Nu mai conta. Familia şi prietenii se adunau şi erau atâtea de spus şi de făcut, iar timpul era prea scurt. Însă toate astea puteau aştepta. Momentan, abia dacă am putut să mă vâr sub învelitoarea moale şi uşoară, să-i simt căldura mângâietoare. Somnul a venit ca un vârtej întunecat care m-a tras încet şi irezistibil în jos.

Când m-am trezit, soarele era la asfinţit, scăldându-mi camera într-o lumină aurie. Am rămas întins o vreme, clipind, căscând şi întinzându-mă. Auriul luminii s-a intensificat, dureros de frumos şi, pe neaşteptate, fără cel mai mic semn, am început să plâng.

O clipă mai târziu, am auzit uşa glisantă deschizându-se pe jumătate. Am recunoscut imediat şoaptele agitate ale Tomikăi, dar cine era cu ea? Cineva. Ştergându-mă la ochi cu învelitoarea, m-am ridicat repede în capul oaselor. Şi atunci l-am văzut, chipeş şi zâmbitor, cu mâna pe umărul Tomikăi, cu un licăr ştrengăresc în ochi.

— Toshifumi! am strigat. Ai venit! Ai bătut atâta drum tocmai de la Tokyo!

Am sperat din tot sufletul să nu observe că am ochii umezi.

Zâmbetul lui s-a lărgit şi s-a lăsat pe vine lângă mine, frecându-mă pe cap.

— Salut, *hage channu*! a spus, referindu-se la părul meu ţepos, tuns scurt. Ia să vedem... M-a cercetat curios. Te-ai schimbat. Eşti aproape bărbat.

M-a durut cuvântul „aproape", ba chiar m-a supărat puţin, dar am zâmbit şi eu.

— Aşa sper, am spus.

Îl revedeam pe Toshifumi după doi ani încheiaţi. Nu mai era aceeaşi persoană care, înainte de război, se lua de atâtea ori la trântă şi ţopăia cu fratele nostru Shigaru. Acum, respectabil şi chipeş, cu un profil de şoim, semăna mai mult ca niciodată cu tata. Avea chiar şi o şuviţă de păr uşor încărunţită — lucru rar la un japonez de vârsta lui.

După această scurtă vizită, a coborât la parter şi m-a lăsat să mă îmbrac. După vreo oră, sosiseră şi unchiul şi mătuşa mea de la Innoshima. Întoarcerea mea devenea un adevărat eveniment şi, în ciuda crizei de alimente, mama şi Tomika pregătiseră un ospăţ, cu toate mâncărurile mele preferate.

Cât de mişcat eram de dragostea lor! Din nou, m-am luptat să-mi stăpânesc lacrimile. Nu mai fusesem niciodată atât de fragil din punct de vedere emoţional. În 1944, mâncarea era raţionalizată cu stricteţe şi, cu o zi înainte de întoarcerea mea, mama şi Tomika merseseră pe jos patru-cinci kilometri pentru a lua de la un fermier orez integral — o marfă preţioasă pe care el a refuzat să o dea doar pe bani. În schimb, Tomika i-a dat unul dintre frumoasele şi valoroasele ei chimonouri, care făcea parte din zestrea ei. Apoi se întorseseră acasă, târându-şi picioarele şi cărând în spate sacii cu orez.

Fusese o dovadă de dragoste nemaipomenită, pentru care le-am mulţumit din toată inima. Când am pomenit de sacrificiul Tomikăi, ea a zâmbit şi a răspuns:

— Nu e nimic. Oricum, până când mă ia pe mine un bărbat de nevastă, am să strâng zeci de chimonouri.

— Ei, şi tu acum! a chicotit Toshifumi, luând cu beţişorul un castravete murat şi azvârlindu-şi-l în gură. Sunt o grămadă de bărbaţi care ar fi fericiţi să te aibă. Ai şi tu puţină răbdare.

Tomika a zâmbit melancolic şi şi-a coborât privirea în poală.

— Tot aştept, a spus, şi am deja douăzeci şi şase de ani.

— Tomika o să aibă un soţ la timpul potrivit, a spus tata şi a continuat să mănânce. Când o să găsim unul vrednic de ea — unul de o condiţie socială corespunzătoare. A mestecat ritmic şi a băut din ceai. Dar refuz să-l iau în considerare pe slugarnicul ăla — ah, cum îl cheamă? În primul rând, gesturile lui sunt extrem de efeminate. Mă exasperează. Mai mult, glasul lui...

— Chiar trebuie să-ţi umileşti fata în faţa rudelor noastre? l-a mustrat mama.

Cuvintele ei dovedeau mult curaj, dar înainte ca tata să apuce să răspundă, Tomika s-a ridicat, ascunzându-şi faţa înroşită, şi s-a îndreptat cu paşi mici şi repezi spre uşă.

— Tomika, vino înapoi! a poruncit tata. N-am făcut decât să spun adevărul — nu fi aşa sensibilă.

Tomika s-a întors după câteva clipe şi s-a aşezat, cu ochii în farfurie.

Nu semăna deloc cu atmosfera pe care sperasem să o găsesc şi pentru prima dată m-am simţit iritat de comportamentul tatălui meu. Totuşi, nu se cuvenea să vorbesc, aşa că am schimbat subiectul.

— Apropo, unde e Reiko? am întrebat.

— Oh, a trebuit să o concediem, a răspuns mama încet şi le-a zâmbit cu tristeţe unchiului şi mătuşii mele. Vreau să spun că ni s-a părut cam exagerat să o ţinem, din moment ce războiul se prelungeşte şi în casă am rămas doar noi trei.

— Yasuo, a spus unchiul meu, ce-ar fi să ne împărtăşeşti câteva din experienţele tale de la Hiro? Ţi-a plăcut instruirea?

Am ezitat.

— Instruirea mea... — mi-am căutat cuvintele — ...instruirea mea a fost... interesantă... foarte educativă.

Era oarecum un eufemism, desigur, dar am râs cu toţii de parcă am fi împărtăşit un secret amuzant.

După aceea, în timp ce femeile trebăluiau prin bucătărie şi îşi vedeau de ale lor, noi, bărbaţii, am vorbit în continuare despre instruirea mea, despre război, despre experienţele militare ale tatălui şi unchiului meu, despre cabinetul stomatologic al lui Toshifumi din Tokyo.

În acea seară, după plecarea rudelor mele, m-a vizitat Tatsuno. Cât timp fuseserăm despărţiţi îmi trimisese două scrisori, la care eu nu am răspuns. În mod evident, nu avusesem timp de aşa ceva, dar cu siguranţă că i-aş fi putut trimite măcar un bilet scurt. Însă, de fiecare dată când m-am gândit s-o fac, ceva m-a oprit. Probabil gândul că Tatsuno, în ciuda curajului său, era o fire prea sensibilă pentru un astfel de mediu. Semăna mult prea mult cu bietul Miyagame, recrutul care se spânzurase în latrină.

Cu toate astea, avea să fie şi el în curând acolo, iar acest lucru s-ar fi întâmplat cu mult mai repede dacă nu şi-ar fi rupt ligamentele de la braţ în timpul unui antrenament de planorism. Drept urmare, m-am simţit obligat să-i dau câteva sfaturi.

— O să-ţi fie foarte greu, i-am mărturisit, dar ţine minte că primele două luni sunt cele mai neplăcute, aşa că pregăteşte-te fizic încă de acum. Cu cât vei fi mai rezistent, cu atât îţi va fi mai uşor.

— *Hai!* a exclamat, dând din cap cu putere şi înălţându-şi sprâncenele.

— Îţi spun serios că asta va conta foarte mult. De îndată ce ţi se vindecă braţul, începe să faci flotări. Fă-le cam de cinci ori pe zi şi exersează până ajungi la serii de cel puţin cincizeci. Cum stai cu rezistenţa? Îţi va fi de mare folos dacă la înrolare ai să poţi să mergi în marş forţat cinci sau şase kilometri.

Apoi am accentuat importanţa de a fi respectuos cu *hancho*-ii şi de a evita să săvârşească fapte care ar atrage fără rost atenţia asupra lui.

— Orice ar fi, ţine minte să nu scoţi niciun sunet când te vor lovi cu bâta peste fund, fiindcă ai s-o încasezi şi mai tare. Şi să nu te mişti. Ţine-te de balustradă şi strânge din dinţi. Iar când o să înceapă să te dea cu faţa de zid, să-ţi apleci puţin capul înainte. Ai grijă totuşi să nu se observe, căci o să te lovească de două ori mai tare. Trebuie să te apleci abia perceptibil, am insistat eu. Aşa ai să te alegi cu un cucui în frunte, dar nasul şi gura o să-ţi rămână întregi. Şi încă ceva... Să le spui tuturor din cazarma ta să le scrie familiilor lor să nu le aducă bunătăţi când vin în vizită. Crede-mă, şi dacă un singur recrut primeşte ceva şi încearcă să ascundă asta, *hancho*-ii vor afla şi intraţi toţi în belele.

M-am hotărât să nu intru în amănunte, căci Tatsuno se făcuse pământiu la faţă.

— Îmi pare rău, am spus, simţindu-mă vinovat.

Pe de altă parte, m-aş fi simţit mult mai vinovat dacă nu l-aş fi pregătit într-o oarecare măsură.

— Ai să treci cu bine prin toate, l-am asigurat, străduindu-mă să cred propriile-mi cuvinte. Ia fiecare zi aşa cum

este. Am ridicat din umeri: La urma urmelor, şi eu am trecut prin asta. Nu ţi se pare că arăt bine?

— Arăţi nemaipomenit, a spus el, pe un ton uşor invidios. Dar ai ceva vânătăi şi cicatrice pe faţă.

— Am câteva, am recunoscut, dar mă simt perfect. Dacă eu am reuşit să ies cu bine din asta, ai să reuşeşti şi tu. De altfel, când vom pilota avioanele alea de vânătoare, vom fi la fel de puternici ca luptătorii sumo.

Tatsuno a râs.

— Dar nu la fel de masivi şi de graşi.

— Corect. Vom fi supli şi viguroşi, numai muşchi de la nas până în vârful picioarelor. Vom fi gata de orice, vorbesc serios.

Zâmbetul lui Tatsuno a devenit trist şi în ochi i se citea nesiguranţa.

— Yasuo, a spus el, mai ţii minte cum visam să zburăm împreună, să fim piloţi de vânătoare în aceeaşi escadrilă?

— Bineînţeles că ţin minte; aşa va fi.

Tatsuno a clătinat din cap.

— Mă îndoiesc. Deja mi-ai luat-o mult înainte.

— Mă rog, s-ar putea să nu ajungem în aceeaşi escadrilă, dar vom fi amândoi piloţi şi asta contează cel mai mult.

Din nou a clătinat din cap.

— Mi-e frică, Yasuo. Chiar mă întreb dacă am să fiu în stare să trec de acele prime trei luni.

— Ai să treci, l-am încurajat. Să nu crezi că mie nu mi-a fost frică la început. Tuturor le este. Iar trei luni par mult doar la început, însă acum nu-mi vine să cred cât de repede au trecut. Ai să te descurci la fel sau chiar mai bine ca mine. Nici n-ai să-ţi dai seama când vei ajunge la şcoala de pilotaj.

— Sună bine, a spus el.

— Este bine, am insistat. Şi pe urmă, noi am fost dintotdeauna o echipă câştigătoare, nu-i aşa? Vom zbura împreună, Tatsu-*kun*, o simt.

— Sper să fie aşa, a răspuns. Hai că te las să te întorci la familia ta.

M-a bătut pe umăr, iar eu i-am strâns antebraţul.

— Îţi mulţumesc că ai venit, *tomodachi*. Eşti cel mai bun prieten al meu.

— *Arigato*, a spus el, şi tu-mi eşti la fel. A început să coboare scările. Ne mai vedem.

— *Hai*, am zis, dând din cap. Mâine-dimineaţă. Am să trec pe la şcoală.

Atenţia pe care mi-o acordau familia, rudele şi prietenii era minunată. În ochii lor eram un erou. În prima zi petrecută acasă am rostit toate platitudinile patriotice care erau aşteptate din partea mea. Simţisem un val puternic de curaj şi determinare şi priveam cu alţi ochi iadul instrucţiei de bază.

Mai târziu, după ce din nou am vorbit pe îndelete cu tata şi Toshifumi, m-am dus în camera mea, mândru de mine şi beat de fericire. M-am uitat pe fereastra deschisă la luna ce răsărea. Atârna acolo pe cer ca în noaptea de dinaintea plecării mele — evanescentă şi strălucind slab ca o brăţară subţire de argint. După ce m-am întins şi somnul m-a prins în mrejele lui, Hiro părea foarte un loc îndepărtat, ciudat de ireal. Acum eram cu adevărat liniştit, împăcat cu mine şi cu lumea din jur.

În dimineaţa următoare, prietenii de la şcoală m-au întâmpinat de parcă aş fi săvârşit deja fapte de mare bravadă. În fiecare zi, înainte de ore, era obiceiul ca în auditoriu să se ţină o adunare generală. În timpul vizitei mele, însă, s-a renunţat

la obişnuitele anunţuri şi am fost rugat să mă adresez elevilor. Gândul de a ţine un discurs improvizat m-a speriat pe moment, dar mai mulţi profesori insistenţi m-au condus în faţă, în mijlocul unor ovaţii şi râsete puternice.

Spre mirarea mea, am vorbit cu destulă uşurinţă timp de vreo zece minute. N-am pomenit de Porc, de *taiko binta*, de dezertori sau de sinucigaşi. Nu se cade să te referi la astfel de lucruri în public. În schimb, am descris rigorile antrenamentului pentru luptă, am vorbit despre accentul pus pe obţinerea unei condiţii fizice foarte bune şi despre studiul din clasă. Am vorbit despre moştenirea noastră divină ca fii şi fiice ale Japoniei, despre viitorul nostru şi despre obligaţia tuturor tinerilor apţi de a-şi sluji ţara. Încheind, m-am înclinat în faţa unui auditoriu care mă ovaţiona frenetic.

Apoi, bătrânul nostru director, Hori-*kacho*, ne-a ţinut o cuvântare scurtă, cu glasul lui familiar, tremurător:

— Şcoala asta e mândră şi onorată că a ajutat la formarea unor astfel de cetăţeni remarcabili. Vom urmări cu un interes constant realizările viitoare ale lui Yasuo Kuwahara şi ne vom bucura cu toţii de fiecare dată când se va achita de sacra lui obligaţie faţă de împăratul nostru şi de glorioasa naţiune japoneză. Fie ca toţi cei adunaţi azi aici să-i calce pe urme, să fie inspiraţi de exemplul lui strălucit.

Am plecat de la liceul din Onomichi neştiind că următoarea şi singura mea întoarcere acolo avea să se întâmple în împrejurări foarte diferite.

În restul acelei zile mi-am vizitat câţiva prieteni, dintre care unul avea să intre curând la puşcaşii marini. Apoi mi-am petrecut ultimele ore cu familia şi am vorbit o vreme despre fratele meu Shigeru. Nu aveam nicio veste de la el de câteva

săptămâni şi deveneam tot mai îngrijoraţi. Fiind ofiţer de contraspionaj în Java, nu putea să ne dezvăluie nimic despre munca lui. Totuşi, cu câteva luni în urmă, într-unul dintre rarele sale mesaje, ne spunea că e bine, dar încheia astfel: „Dacă nu veţi mai primi veşti de la mine, vă aştept să mă vizitaţi la *Yasukuni Jinja*" — altarul naţional pentru militarii japonezi căzuţi la datorie.

Imediat după cină l-am condus cu toţii pe Toshifumi la trenul de Tokyo. Permisia mi se sfârşea cu o viteză năucitoare. De-abia avusesem timp să mă relaxez şi să respir normal, că se şi încheiase. Cu puţin înainte de miezul nopţii le-am urat mamei şi lui Tomika *sayonara* — pentru a treia oară în trei luni. Deşi mă întorceam cu mai multă încredere în mine, neliniştea-mi sporea din nou şi am tras concluzia că despărţirile nu devin niciodată mai uşoare.

Tata m-a însoţit la gară, unde, spre mirarea mea, cânta o fanfară şi mă aşteptau vreo două sute cincizeci de elevi. Când ne-am apropiat, mulţimea a izbucnit în strigăte, iar un grup de prieteni s-au năpustit să îmi strângă mâna şi să-mi ureze toate cele bune. Tata era cât se poate de mândru.

Am primit şi daruri, printre care drapelul şcolii şi câteva steaguri ale Japoniei, cu multe semnături pe ele. Ba chiar unii dintre elevi se tăiaseră la deget şi se iscăliseră cu sânge, în semn de prietenie veşnică. Aveam să port în luptă aceste amintiri pe post de eşarfe, iar acum nu ne mai rămâneau la dispoziţie decât câteva minute.

— Ei bine, am spus, uitându-mă emoţionat la tren, poate ar fi bine dacă aş...

— Yasuo! a strigat cineva.

Acolo, la marginea mulțimii, era Tatsuno, care își făcea loc cu coatele să ajungă la mine. În clipa următoare ne strângeam în brațe ca niște frați.

— Ne vedem în curând, Tatsuno-*kun*, am spus. Să nu uiți ce ți-am zis.

— Un discurs, Kuwahara, un discurs! a strigat cineva și mai multe glasuri i s-au alăturat.

— Mi-am ținut deja discursul, am spus. Azi-dimineață.

— Da, dar vrem și acum unul!

Fanfara cânta „Lumina Licuriciului" — suna un pic strident și fals, dar cântecul mi-a readus un val de amintiri și ochii au început să mă usture. Uitându-mă la fețele zâmbitoare ale elevilor, am murmurat:

— Sper ca mulți dintre voi să mă urmeze. Până atunci — *sayonara*!

În mijlocul hărmălaiei, vocea nazală, tânguitoare a conductorului a anunțat plecarea trenului. Câteva clipe mai târziu, trenul a pornit spre Hiro, prinzând treptat viteză, iar eu încă auzeam vorbele spuse de tata la despărțire: „Ai grijă ca în toate să te porți cu onoare, fiule. Nu uita că de-acum încolo viața ta nu-ți mai aparține. Dacă vreodată îți vei pierde onoarea, să nu te întorci la noi aducându-ne rușine și amărăciune. Trăiește cu mândrie, luptă-te cu glorie. Dacă ar fi să mori... voi avea pregătit un mormânt." Strângându-mă tare de braț și privindu-mă în ochi, m-a întrebat: „Știi ce e în inima mea?"

În timp ce trenul gonea în noapte, m-am uitat la propria-mi reflexie în fereastră — o fantomă transparentă, prin care vedeam îndepărtându-se luminile orașului. Am simțit dintr-odată dorința puternică de a ține minte tot, de a adăposti undeva în mintea și inima mea un tablou al trecutului.

Familie, prieteni, locuri... oceanul într-o zi de iarnă, pescarii cu năvoadele lor, soarele şi vânturile de pe coastele semeţe ale muntelui Ikoma, lanurile de orez înverzite, luna în cumpănă pe spalierele noastre şi mirosul azaleelor. Toate astea şi încă multe altele. Am simţit o nevoie acută de a le depozita pe toate într-un loc special, la adăpost de ravagiile războiului şi de distrugerea timpului.

PARTEA A TREIA

Capitolul 11

Călugăriţa

După cum anticipasem, la şcoala de pilotaj era mult mai bine decât fusese în timpul instrucţiei de bază, deşi pedepsele şi antrenamentele fizice intense pentru condiţia fizică au continuat. Legaserăm prietenii şi ne căliserăm atât fizic, cât şi mental. Am fost fericit să descopăr că fusesem repartizat împreună cu toţi supravieţuitorii din grupul nostru iniţial într-o cazarmă cu patru sectoare. Fiecare sector adăpostea cincisprezece soldaţi, ca înainte, dar camerele noastre erau întrucâtva mai bune, fiind situate într-o parte separată a bazei, aproape de piloţi.

Cu toate că cei mai mulţi dintre aviatorii noştri nu erau mai în vârstă decât noi, îi vedeam ca pe un grup viteaz şi cutezător şi îi priveam cu multă admiraţie. În fiecare zi le urmăream cu emoţie şi încântare performanţele de pilotaj. Erau războinicii desăvârşiţi, vulturii care, mai mult decât toţi ceilalţi, aveau să ne conducă la victorie.

Am fost repartizaţi la Escadrila a patra şi prima etapă a cursului de şase luni implica studierea intensivă a aeronauticii. De asemenea, am început să învăţăm să ne aruncăm cu paraşuta. Însă, timp de trei luni, n-am pilotat, iar apoi am zburat numai cu un biplan mic numit *Akatombo* (Libelula Roşie), care avea carlingi şi pentru instructor, şi pentru elev.

Din nefericire, noul nostru *hancho* era la fel de aspru şi crud ca Porcul şi acoliţii lui. Rentaro Namoto, primul nostru sergent şi instructor de zbor, era numit Călugăriţa din cauza înfăţişării lui uscăţive, ca de insectă, şi a firii distructive. Spre deosebire de cea a Porcului, personalitatea lui nu avea multe aspecte. Rareori glumea sau râdea şi era antipatic din fire. Cu toate astea era extraordinar de isteţ şi de iscusit. Înalt de aproape un metru optzeci, subţire la trup, sergentul Namoto era cel mai rece şi mai calculat om pe care îl întâlnisem vreodată. Când ne pedepsea, nu trăda nicio emoţie şi fiecare mişcare a lui era metodică şi precisă ca a unui robot.

În cea mai mare parte a instrucţiei de bază fuseserăm debusolaţi şi îngroziţi. Nesiguranţa bruscă de a fi fost smulşi din sânul familiilor noastre, teama de necunoscut, frăgezimea minţii şi a trupului nostru, durerea constantă, neliniştea şi umilirea făcuseră ca viaţa noastră să fie un coşmar aproape fără sfârşit.

În orice caz, acum sufeream o metamorfoză. Foarte discret la început, am început să ripostăm împotriva tiranilor noştri. În armată, mai ales în armata japoneză, puţine delicte sunt mai grave decât nesupunerea sau îndeosebi sfidarea făţişă. Astfel de lucruri atrăgeau în mod automat pedepsirea, dacă nu nimicirea. De fapt, neascultarea sau sfidarea făţişă aveau implicaţii cumplite şi nu însemnau doar că ţi-ai insultat superiorii direcţi, ci şi pe comandant, pe *Daihonei*-ul de la Tokyo şi, în ultimă instanţă, chiar pe împărat.

Pe de altă parte, abaterile minore erau privite oarecum altfel, poate pentru că erau lucruri care izvorau din şiretenia ascunsă, instinctivă. Deşi n-am recunoscut niciodată în mod deschis, şicanele dintre noi şi Călugăriţă se transformaseră

într-un fel de joc pe care, în final, el reuşea întotdeauna să-l câştige.

Prima încercare a avut loc într-o zi înainte de masa de seară, imediat după ce ni se ceruse să ne târâm pe burtă trei sute de metri pe pista fierbinte. În timp ce soldatul de serviciu de la bucătărie îi ducea lui Namoto cina în cameră, Oka a strigat încetişor:

— Stai aşa, Furuhashi! Avem un condiment special pentru orezul şefului nostru!

— Poftim? a întrebat Furuhashi, uitându-se neliniştit în urmă. Hei, mai bine v-aţi abţine! a protestat el când ne-am apropiat. Nu, nu faceţi asta! Vreţi să ne omoare pe toţi?

— Dacă n-o să mai guiţi ca un porc înjunghiat, n-o să ştie nimic, a insistat Nakamura.

Deja făceam toţi cu rândul, frecându-ne bine scalpul deasupra castronului cu orez aburind. În ciuda protestelor îngrozite ale soldatului, am reuşit să lăsăm în castron o mare cantitate de mătreaţă.

— Acum amestecă bine condimentul, a spus Nakamura, bătându-l pe umăr pe soldatul nefericit. Ăsta este darul nostru special pentru Călugăriţă, pentru că îl iubim tare mult.

Şovăitor, soldatul şi-a continuat drumul, clătinând din cap şi bombănind câteva înjurături.

Despărţindu-ne, l-am urmărit cum intră în camera Călugăriţei. După câteva secunde a ieşit cu mâinile goale.

— Papă orezul ca un băiat cuminte? am întrebat eu.

— Da, da! a bombănit soldatul şi s-a întors cu paşi repezi spre sala de mese.

— Auzi, chiar îi place? a strigat Oka din uşa cazărmii. Ţi-a sărutat mânuţa frumoasă?

— Du-te dracu'! a mârâit soldatul.

— S-ar duce, dar nu ştie unde să-l găsească, a chicotit Yamamoto.

Era cu adevărat un mod minunat de a ne răzbuna. Pentru noi nu conta că instructorul nostru, Călugăriţa, nu ştia că ne-am bătut joc de el. Important era că o făcuserăm. Faptul că nu ştia de insulta asta n-a făcut decât să dea şi mai multă savoare şotiei. Astfel nu existau nici consecinţe.

De fapt, escapada noastră cu condimentarea orezului a fost atât de reuşită, încât ne-am hotărât să ne facem un obicei din asta. Aproape în fiecare seară am condimentat în felul ăsta cina lui Namoto şi nu a trecut mult până când Oka a propus cu ingeniozitate ca, pentru diversificare, să amestecăm în orez puţin din excrementele noastre. Yamamoto a fost de acord, dar a insistat să încercăm mai întâi cu urina, întrucât ar fi fost mai greu de detectat. Ne gândeam în mod serios la aceste propuneri, când s-a întâmplat ceva neaşteptat.

Moriyama, alt soldat de serviciu la bucătărie, a devenit foarte agitat într-o seară când vreo zece dintre noi s-au apropiat de el pentru obişnuita condimentare a mâncării cu mătreaţă.

— Nu se poate să vă puneţi cu toţii în orez mătreaţa, a mormăit el. Călugăriţa o să observe. Ce-ar fi să uitaţi un timp de toată treaba? Devine cu adevărat periculoasă şi vă forţaţi norocul.

— O, da, a spus Nakamura, de ce să n-o lăsăm baltă un timp cât eşti tu de serviciu la bucătărie? Ne va veni tuturor rândul, aşa că nu mai fi aşa laş.

— Nu sunt mai laş decât voi, ne-a contrazis iritat Moriyama. Doar că nu sunt aşa de prost.

Totuşi, în cele din urmă, după multă muncă de convingere şi linguşeli, a capitulat.

— Dar, vă rog, nu toţi — o să dea castronul pe dinafară.

— Ba nu, avem nevoie de toată lumea, a declarat Oka. Unii dintre noi nu prea mai au mătreaţă.

Vorbele au fost însoţite de râsete pe jumătate înăbuşite şi primul soldat a înaintat să-şi depună ofranda.

— Următorul! a spus brusc şi eu am făcut un pas în faţă, ceilalţi urmându-mi exemplul.

— Acum, Moriyama, dacă nu vrei ca prietenul nostru să îşi dea seama, amestec-o bine cu orezul, l-am sfătuit.

— Cu ce s-o amestec? a întrebat el. Trebuie să mă grăbesc, altminteri o să iasă să vadă ce se întâmplă.

— Foloseşte-ţi degetele, firește, a spus cineva.

Fără tragere de inimă, Moriyama şi-a vârât degetele în castron.

— Doamne, frige! s-a plâns el.

— Fii un samurai viteaz, a spus Yamamoto.

Mariyama s-a plâns din nou:

— Acum cu ce le şterg?

— Linge-le, a spus Yamamoto. E cea mai rapidă cale.

Era gata să înceapă să se plângă din nou, dar s-a oprit brusc, cu degetele la doar doi centimetri de limba scoasă, iar noi râdeam de mama focului pe înfundate. Moriyama părea gata să vomite.

— *Bakayaro!* a înjurat el, apoi şi-a văzut de drum ca un om care aştepta plutonul de execuţie.

Cum uşa camerei lui Namoto era întredeschisă, am ascultat cu atenţie, lipiţi de zid. Se părea că Moriyama dăduse să plece, când Călugăriţa l-a oprit, vorbindu-i cu asprime.

— Fii bun şi stai o clipă, prietene.

— Da, onorabile *hancho dono*, a spus cu glas tremurător Moriyama.

A urmat o tăcere lungă, dar în cele din urmă glasul fioros a tunat din nou.

— Orezul ăsta pute. De ce e aşa de scârbos şi unsuros? Pute ca dracu'! De unde l-ai luat, din latrină?

— S-o întindem de aici până nu e prea târziu, a spus cineva.

O clipă mai târziu am auzit o pocnitură înfundată şi ceva care suna ca o lovitură, poate o cizmă trasă cu sete în fund.

— Repede, valea! am spus printre dinţi, în timp ce Moriyama ieşea împleticindu-se pe uşă, resturile ospăţului lui Namoto acoperindu-i ceafa şi scurgându-i-se pe faţă şi pe gât.

— Acum am dat de dracu', a icnit Moriyama. O să ne jupoaie de vii pe toţi.

De data asta nu l-a contrazis nimeni. Am fugit în cazarma noastră şi am aşteptat cu multă nelinişte să vină noaptea. Totuşi, spre uimirea noastră, nu s-a întâmplat nimic până dimineaţa următoare. De fapt, răspunsul lui Namoto a fost mult mai puţin periculos decât ne aşteptasem, deşi cu siguranţă mai ingenios.

După semnalul de deşteptare, stăteam ţepeni în poziţie de drepţi, chiar ţinându-ne răsuflarea, în timp ce Călugăriţa ne trecea în revistă gânditor. Deasupra capului se învârteau în cerc câteva avioane de vânătoare care se pregăteau să aterizeze la mică distanţă de noi.

— Se pare..., a rostit el cu glas puternic, ascuţit, care străpungea zgomotul motoarelor. Se pare...

Vorbele i-au fost din nou acoperite când primul avion a executat un arc de cerc cu un vâjâit asurzitor şi şi-a început coborârea finală.

— Atenţie!

Avionul a aterizat hurducăindu-se, în scrâşnet de cauciuc.

— Nu-l mânuieşte prea bine, nu-i aşa?

O clipă, am avut impresia că vorbea singur.

— Cum spuneam, a continuat el, se pare că pe unii dintre voi a început să-i preocupe sănătatea mea. A mai făcut o pauză, în timp ce avionul următor se pregătea de aterizare. Mi-aţi suplimentat dieta. Poate vă gândiţi că sunt prea slăbănog — *na*? S-a oprit şi s-a uitat la noi chibzuind, apoi a continuat: În orice caz, deşi mă simt bine, vreau să ştiţi că vă apreciez bunătatea. Desigur, este cât se poate de firesc să vă iubiţi instructorii. Când eram un recrut, şi noi îi iubeam pe instructorii noştri şi eram preocupaţi de sănătatea lor exact ca voi.

Oka a scos un sunet ciudat, ca un jet de aer ce ţâşneşte dintr-o supapă.

— Sst! am şuierat eu.

Călugăriţa a părut să nu observe.

— Totuşi, puteţi să fiţi liniştiţi. Instructorii sunt bine hrăniţi, aşa că nu există motive de îngrijorare. De fapt, seara trecută, când soldatul de la bucătărie mi-a adus cina, nici nu-mi era foame. Chiar i-am înapoiat-o pe toată.

Cu coada ochiului, m-am uitat la Oka şi Yamamoto şi mi-am dat seama că făceau eforturi disperate să nu râdă.

— Nemaipomenit de unsuroasă, de altfel!

Amândoi au hârâit şi m-am rugat să se poată abţine.

— Aşadar! Călugăriţa a ridicat un deget în aer, aşa cum ridici o spadă. Ca să-mi demonstrez aprecierea pentru bunătatea

voastră, doresc să propun un toast. *Hancho* Kitamura! *Hancho* Mukai!

Doi *hancho*-i s-au amestecat repede printre noi, împărţind ceşti de sake pe care, spre marea noastră uimire, le-au umplut dintr-o uriaşă sticlă albastră.

— Pe loc repaus! a ordonat Namoto. Ăsta e minunatul sake Awamore, adus tocmai din Okinawa!

Toţi erau uluiţi. Era cu putinţă să fie un adevărat toast închinat isteţimii noastre? Ingeniozităţii noastre?

— *Dozo*, aşa, a spus Călugăriţa. Şi acum, propun un toast pentru voi toţi, pentru soldaţii din Escadrila a patra. *Kampai!*

— *Kampai* — pân-la fund! am strigat la unison. Pentru soldaţii din Escadrila a patra!

Am dat toţi cu toţii pe gât ceştile cu sake şi ne-a luat câteva clipe să ne dăm seama ce se întâmplase.

Aveam toţi gura colorată într-un albastru închis. Elixirul cu gust îngrozitor era cerneală.

O vreme, nu ne-am mai ţinut de şotii. Tatsuno sosise la Hiro şi trecea prin iadul primelor săptămâni ale instruirii de bază, locuind în aceeaşi cazarmă în care stătusem eu. Din fericire, ştiuse foarte clar la ce să se aştepte şi se pregătise cât putuse de bine, dar în rarele noastre întâlniri continuam să îi dau sfaturi.

Într-o seară, discutam încet cu Tatsuno în faţa camerei lui când Porcul a trecut pe lângă noi cărând două dintre bâtele lui iubite. O clipă, am crezut că nu m-a observat, dar apoi a rezemat bâtele de perete, s-a întors şi a spus:

— Aşa, deci! Puternicul Kuwahara s-a întors! Apoi s-a uitat la Tatsuno. Vezi cât de tare se ataşează aceşti soldaţi de prima lor casă departe de familie? Nu pot să stea departe — *na*, Kuwahara?

Ba chiar m-a bătut prieteneşte pe umăr când a intrat în cazarmă.

— *Hai*, onorabile *hancho dono*! am strigat.

Nu-l mai uram pe Porc şi chiar am fost puţin emoţionat că m-a recunoscut şi că am fost demn de atenţia lui.

— S-ar părea că ne aşteaptă o lecţie de sporire a spiritului combativ, a spus încurcat Tatsuno. Ar fi bine să mă duc înăuntru.

— Nu, mai stai un minut, am zis. Dacă îi scoate acum afară, nici n-o să se facă apelul. Încă nu e nici opt şi n-o să observe că lipseşti.

Lui Tatsuno îi era teamă, şi pe bună dreptate, dar i-am propus să mă urmeze după nişte tufe aflate la mică distanţă.

— Dacă începe să se facă apelul, o să auzim. Te duci şi intri în formaţie, la coadă.

Încă şovăitor, s-a relaxat un pic şi ne-am dus să ne aşezăm în spatele tufelor. După câteva clipe, spre mirarea noastră, Porcul a ieşit din cazarmă şi s-a îndreptat spre camera lui.

— Iată-l pe cel mai ciudat om pe care l-am cunoscut vreodată, am spus.

Am rămas acolo, stând de vorbă, până aproape s-a făcut timpul de *Shoto Rappa*, apoi ne-am despărţit.

— Poate nici n-o să vă necăjească în seara asta, am spus.

— Sper, a răspuns Tatsuno. Sper că nici pe voi să nu vă chinuiască prietenii voştri — Călugăriţa şi ai lui.

După asta, o vreme nu ne-am mai văzut.

Primele trei luni la şcoala de pilotaj au trecut mult mai repede decât instruirea de bază, în mare parte pentru că învăţam să pilotez. În sfârşit mă antrenam pe un avion cu motor. N-am să uit niciodată acele prime zile când am zburat cu un

Akatombo, ataşându-mă de noile aparate de antrenament la fel de repede cum mă ataşasem de planoare. Studiasem conştiincios aeronautica şi, din când în când, Călugăriţa sau un alt instructor mă atenţionau că sunt prea înflăcărat. Atât de bine mă familiarizasem cu tabloul de bord, cu întreaga operaţiune de zbor, încât consideram în sinea mea că pot să decolez şi să aterizez neasistat în carlingă.

Când eram în aer şi mă uitam la pământul care se transforma încântător sub mine, aveam o stare de euforie şi un sentiment de putere care risipeau toate amintirile neplăcute şi dureroase din trecut. Teama, nefericirea şi frustrarea rămâneau pe pământ, în timp ce eu deveneam una cu cerul. Nimic nu mă putea face să sufăr pe acest tărâm nou şi fermecător. Era al meu şi locul meu era acolo

Orele petrecute la sol contrastau puternic cu cele din aer. Călugăriţa şi acoliţii lui ne bombardau constant şi fără cruţare cu pedepse. Furia şi înverşunarea creşteau. Mai mulţi soldaţi au ameninţat că îl omoară şi cineva chiar a reuşit să facă rost de otravă, cu gândul de a i-o pune în mâncare. Lui Nakamura ideea i s-a părut foarte amuzantă şi a spus că întrucât mătreaţa noastră nu îl omorâse, nimic nu putea să îl omoare. Din fericire pentru noi toţi, cei care erau în favoarea otrăvirii au fost în cele din urmă convinşi să renunţe, după multe discuţii aprinse.

Călugăriţa avea un bici mare cu care lovea la cea mai mică provocare. Îl mânuia cu multă îndemânare şi de multe ori pricinuia dureri sfâşietoare fără un efort prea mare. Într-o zi, după ce câţiva dintre noi fuseseră biciuiţi, ne-am adunat în spatele unui depozit pustiu pentru a mai pune la cale o răzbunare. Toată lumea ştia că în fiecare seară, Călugăriţa pleca în oraş,

unde bea vârtos şi adesea petrecea cu prostituate. Se spunea că putea să bea alcool la nesfârşit şi de-abia să se ameţească. Mai mult, după spusele unui pilot de vânătoare, era un mare destrăbălat, care se lăuda cu performanţe sexuale incredibile şi al cărui foc nu se stingea niciodată. Bineînţeles că toate acestea păreau să contrazică imaginea noastră despre acel individ de gheaţă, cu ochi metalici, căruia trebuia să-i facem faţă în fiecare zi.

Namoto pleca în fiecare seară în oraş la ora şapte sau opt. Se întorcea pe la miezul nopţii, mergând în zigzag pe hol şi coborând apăsat pe cele câteva trepte care duceau spre camera lui din capătul cazărmii.

Astfel s-a născut planul nostru; am aşteptat cu mult interes să-l punem în aplicare. Într-o noapte, când se apropia miezul nopţii, stăteam încordaţi în cameră, ascultând atenţi sosirea lui. Trecuse o oră, timp în care ne-a furat somnul de câteva ori, iar în cele din urmă am presupus că n-o să se întoarcă până dimineaţă.

Însă în cele din urmă uşa s-a deschis zgomotos şi pe hol au răsunat paşi, după care, la scurt timp, s-a auzit o bufnitură puternică. Toţi soldaţii din cazarmă erau acum fără doar şi poate treji de-a binelea, ascultând cu încordare, dar simţind şi o mare satisfacţie. Sârma pe care o întinseserăm de-a curmezişul holului, lângă scări, la doar câţiva centimetri deasupra podelei, îşi făcuse treaba.

În dimineaţa următoare, Călugăriţa a apărut la apel cu nasul bandajat. Ca de obicei, fără să schiţeze un zâmbet, s-a plimbat în sus şi în jos prin faţa noastră, cu mâinile la spate, târându-şi biciul ca o coadă mare de şobolan. În cele din urmă, s-a întors cu faţa la formaţie şi a spus:

— Sunt încântat să constat că unii dintre voi sunt buni farsori. Un bun simţ al umorului este adesea foarte reconfortant.

Toată Escadrila a patra ştia deja ce se întâmplase.

— Aşa că azi, a continuat el, vorbind destul de înăbuşit din cauza nasului umflat, v-am pregătit şi eu o mică glumă, doar ca să vă dovedesc că nu sunt ingrat şi nepăsător. După-amiază, când ziua va fi plăcută şi caldă, veţi purta costumele de zbor. A făcut o scurtă pauză, lăsându-ne răgaz să-i rumegăm vorbele, după care a adăugat: Foarte hazliu, nu-i aşa?

Am aşteptat după-amiaza cu nelinişte crescândă, dar în timpul dimineţii Namoto şi ajutoarele lui nu ne-au atins nici măcar cu un deget. Era în mod clar liniştea dinaintea furtunii. Apoi, în cele din urmă a sosit timpul sorocit şi, respectându-şi promisiunea, ne-a ordonat să punem pe noi tot echipamentul de zbor: costumele căptuşite cu puf, bocancii, căştile de piele, eşarfele — până şi paraşuta împachetată!

Valuri de căldură pâlpâiau pe câmpul de aterizare când ne-am început obişnuita oră de gimnastică, iar aerul era extrem de fierbinte şi umed. În primele câteva minute, costumele de zbor ne-au apărat de soare. Ba chiar câţiva soldaţi au propus să purtăm mereu costume de zbor, însă eu am fost foarte sceptic. Deja mi se formaseră câteva picături de sudoare la subraţ, care au început să se prelingă pe părţile laterale ale corpului. Căldura se acumula din interior şi nu era cale de scăpare.

— În vreo cinci minute veţi constata că sunteţi nebuni, i-am spus unuia dintre cei mai optimişti.

— Ei, şi tu acum, Kuwahara, nu fi mereu aşa de pesimist, a răspuns el.

Făceam flotări unul lângă celălalt şi am spus printre dinţi:

— O să-ţi schimbi părerea înainte să termini, prietene.

— Ba n-am să mi-o schimb!

— Prostule!

— Tâmpitule!

Nimeni nu mă mai făcuse vreodată tâmpit. Furios din cale afară, m-am ridicat în picioare.

— Sus, *shinpei*, am spus, să vedem cine e tâmpit!

S-a ridicat rânjind obraznic şi l-am lovit cu toată puterea, făcându-l să se clatine, dar pierzându-mi şi eu echilibrul. Am căzut încăieraţi printre ceilalţi soldaţi, luptându-ne orbeşte. S-au auzit înjurături şi tovarăşii noştri s-au repezit să ne despartă. Nakamura m-a prins de braţe.

— Potoleşte-te! m-a îndemnat el. Vrei să fii omorât?

Călugăriţa dădea deja de zor cu biciul în noi, însă costumele groase de zbor atenuau în mare parte loviturile. Când ne-am ridicat, gâfâind, încă mai clocoteam de mânie, tremuram de-a binelea, dar în acelaşi timp am reuşit să-mi dau seama de prostia mea. Deja arzând pe dinăuntru, am continuat să gâfâi, cu gâtul uscat. Transpiraţia mi se scurgea de pe frunte în ochi, făcând neclare spatele soldaţilor din faţa mea. Nu puteam să-mi stăpânesc tremurul şi îmi simţeam picioarele ca de cârpă. Am refuzat să mă uit la Tanaka, soldatul cu care mă bătusem.

Când, după cincisprezece minute, programul de gimnastică s-a încheiat, ne coceam practic în costumele noastre — şi ăsta era doar începutul. Acum era vremea alergării zilnice.

Ne mişcam ca nişte elefanţi în îmbrăcămintea noastră grea sub un soare arzător şi o dată chiar mi-am scos o mănuşă ca să văd cât de fierbinte e costumul de zbor. Pielea încinsă aproape mi-a fript mâna. Înaintam greoi pe vasta întindere de beton a aerodromului. În tot acest timp, Călugăriţa pedala confortabil

pe lângă noi, pe bicicletă, îmbrăcat doar cu ţinuta lui uşoară de instrucţie. Pista de beton părea să se întindă la nesfârşit şi, la un moment dat, am început să reflectez la declaraţia comandantului nostru, făcută la sfârşitul instruirii de bază: „Calea Imperială este o cale lungă, fără de sfârşit."

„Lungă... lungă... lungă..." — cuvintele se repetau cu regularitate, la fiecare pas. Deşi, din cauza ochilor plini de sudoare, vedeam doar la mică distanţă în faţă. Menirea stilului de viaţă japonez era să se răspândească pe tot pământul, aşa cum ni se spunea deseori. Poate de aceea calea trebuia să fie atât de lungă şi de grea. Înaintam minut după minut, cu bocancii tropăind ritmic pe betonul încins. Lungă... lungă... lungă.

Când şi când, vederea mi se limpezea, dar de ce îmi închipuisem că aerodromul are un capăt? Şi în ce direcţie mergeam? Habar n-aveam. Mergeam tot înainte, tropăind constant, şi treptat mi se părea că soldaţii din spatele meu se împuţinau.

Cineva din faţă s-a clătinat şi a căzut pe beton, rostogolindu-se. Pista se legăna acum. Treizeci de secunde mai târziu, alt soldat s-a apucat cu mâinile de burtă, s-a clătinat şi s-a prăbuşit, părând că se cufundă în beton ca o barcă ce ia apă, într-o mare plată, cenuşie.

Apoi a mai căzut un soldat, răsturnându-l şi pe cel de lângă el. Păreau că se evaporă, scufundându-se în pistă. Mi-am spus atunci că trupurile lor se vor face una cu betonul şi peste mulţi ani, când pista asta va fi distrusă pentru a se construi una nouă, rămăşiţele lor vor fi găsite, ajungând doar nişte statui goale pe dinăuntru. Dar chiar şi atunci încă voi alerga sub arşiţa infernală a soarelui, tot înainte, spre infinit.

Privind astfel lucrurile... poate că în cele din urmă şi eu aveam să devin o statuie. Dacă aş fi o statuie, cu restul m-aş

putea împăca. Acolo, în altarul familiei noastre, aş cunoaşte inestimabilul extaz al nimicniciei. Acolo, în răcoarea serii, sub copaci, printre flori, în cântecul cicadelor, Tomika ar veni încet în fiecare seară să răcorească piatra dură a mormântului meu cu lacrimile ei. Ar şopti: „Fratele meu, scumpul meu frate".

Nici n-am simţit când pista s-a înălţat să mă întâmpine. Lichidul călduţ dintr-un bidon s-a revărsat pe faţa mea şi am văzut spiţele unei roţi de bicicletă învârtindu-se, trecând pe lângă mine.

Capitolul 12

O revanşă completă

O vreme n-am mai pus la cale nicio boroboaţă. Farsa lui Namoto avusese un efect impresionant asupra noastră. Câţiva soldaţi chiar au fost spitalizaţi după aceea, din cauza epuizării şi a căldurii. Cu toate astea, cruzimea lui a continuat să se manifeste aproape neabătută şi din nou cineva a reuşit să facă rost de otravă. Iarăşi s-au iscat discuţii aprinse.

— Nu-mi pasă ce-mi vor face, a bombănit asasinul prezumptiv. Măcar s-o păţească diavolul ăla nenorocit. Aşa n-o să mai facă rău nimănui niciodată.

— Da, dar ce se va întâmpla pe urmă? a întrebat altcineva. Nu doar cu tine, ci cu noi toţi — cu întreaga escadrilă?

După câteva zile, otrava a fost aruncată în toaletă.

La nici o săptămână după aceea, am trăit prima mea experienţă neplăcută în aer din cauza unei situaţii mult mai puţin legată de fatalitate. Pica noastră pe Călugăriţă atinsese noi culmi şi ne gândeam ce alte jocuri să inventăm. Relaţia noastră cu acel personaj ciudat era în mod cert una bizară, ba chiar incredibilă. Este greu, poate chiar imposibil, să explic elanul pervers care ne ademenea să continuăm în ciuda unei astfel de răzbunări. Termenul de „sado-masochism" pare cel mai potrivit în

acest context, căci, luptând împotriva lui Rentaro Namoto, ieşeam în mod inevitabil perdanţi.

Ţinând cont de asta, ne-am hotărât ca următorul nostru atac să fie mai subtil decât, de pildă, să-l facem să se împiedice şi să cadă pe scări.

— Ce ziceţi să-i punem în mâncare un laxativ puternic? a zis Nakamura. Un laxativ care să-l facă să se scape pe el într-atât de mult, încât să aibă îngrăşământ pentru un întreg câmp de orez.

— A rezolvat deja problema asta cu gura, a spus Moriyama.

— Somnifere! a exclamat Oka. De ce să nu folosim somnifere? N-o să mai ajungă la apelul de dimineaţă. Atunci o să fie în mare belea — ar putea chiar să-l retrogradeze ca simplu soldat, ba chiar să-l dea afară din armată.

Tanaka, soldatul cu care mă bătusem mai devreme, a râs zgomotos.

— N-ar fi minunat? Rentaro Namoto ajuns *shinpei*! I-am face viaţa atât de grea, încât ar sări gardul în prima săptămână.

Eu am clătinat din cap.

— Nu. Indiferent ce aţi spune despre el, Călugăriţa e un bărbat tare. Nu ar ceda niciodată.

— Aaa, a spus batjocoritor Tanaka, ar zbiera după maică-sa din prima zi. S-ar spânzura.

M-am uitat neîncrezător la el, stăpânindu-mi mânia care mă măcina încă de când ne păruiserăm pe aerodrom. Puteam să mă bazez pe un singur lucru atunci când era vorba despre Tanaka — niciodată nu se punea de acord cu ceilalţi. Şi mereu îşi arăta zâmbetul ăla neruşinat! Mă vedeam pocindu-i faţa aia tâmpită astfel încât nici maică-sa să nu-l mai recunoască, însă rânjetul tot acolo i-ar fi rămas.

— Bine, *shinpei*, am spus, dă-i înainte şi fă rost de somnifere. O să vedem noi cine are dreptate.

— Bine, *shinpei*, a spus el cu o plecăciune exagerată. O s-o fac eu, fiindcă toată lumea ştie că tu n-ai curaj.

— Serios? m-am răstit eu. Măcar am destul ca să mă bat cu tine. Dar asta, de fapt, nu cere deloc curaj.

În acel moment ne-am fi putut încăiera a doua oară dacă prietenii noştri nu ar fi izbutit să ne calmeze.

În ciuda animozităţii dintre noi, m-am pomenit aşteptând cu nerăbdare rezultatele eforturilor lui Tanaka. Din păcate, nu a reuşit să facă rost de somniferele necesare. Cum de reuşiseră ceilalţi doi să procure otravă era un mister pe care cei mai mulţi dintre noi nu am reuşit vreodată să-l dezlegăm.

Treptat, a fost pus la cale un alt plan la care toţi cei implicaţi au răspuns cu entuziasm şi care necesita şi participarea soldaţilor dintr-o altă cazarmă.

— Îl vom aranja pe *hancho*-ul vostru dacă ne ajutaţi să-l pedepsim pe al nostru, le-a spus Nakamura. Avem nevoie de acele din trusele de cusut ale tuturor soldaţilor din cazarma voastră. Peste o zi sau două vi le vom da la schimb pe ale noastre.

Dacă la început au fost destule reţineri, până la urmă i-am convins, căci planul era foarte original şi nu părea să prezinte riscuri.

Într-o noapte, puţin după ora zece, în timp ce Călugăriţa se distra în oraş, patru dintre noi ne-am furişat în camera lui şi i-am dat jos aşternuturile de pe pat. Apoi am înfipt acele în saltea cu capul în jos, astfel încât vârfurile lor de-abia să iasă la suprafaţă. Apoi am făcut cu grijă patul, întinzând atât de bine cearşaful încât nu se mai vedea nimic sub el, şi ne-am întors în cameră.

În cameră am stat pe paturi, pe întuneric, vorbind în şoaptă şi râzând.

— Sper să aibă vise plăcute, a spus cineva.

— Aşa dorm în India oamenii foarte evlavioşi, a spus Yamamoto. Nu putem să îi lăsăm să ne-o ia înainte.

Eram cu toţii copleşiţi de voioşie şi de o stare de amuzament, datorate în parte emoţiei.

— Hei, hei, uitaţi-vă la mine! a strigat Oka. Sunt Namoto — sunt iubăreţul!

Împletindu-se pe culoarul întunecat, a căscat şi s-a întins cu poftă.

— Noapte bună, copii! Vise plăcute! a murmurat şi s-a întins cu grijă pe pat.

În lumina slabă, am urmărit cu atenţie cum ochii lui Oka s-au închis, apoi s-au deschis brusc, în timp ce gura lui schiţa un ţipăt de durere mut. Dând din mâini şi din picioare, s-a catapultat de pe pat şi a început să sară de colo-colo, scâncind şi ţinându-se de fund.

Ce scenetă amuzantă! Cu greu ne-am abţinut să izbucnim cu toţii într-un râs isteric. Apoi ne-am amuzat de reprezentaţiile date de Yamamoto şi Nakamura şi de-acum toţi din sectorul nostru erau treji şi ascultau.

— Ce mai e de data asta? a mormăit cineva.

— Ei, Oka şi Kuwahara şi ceilalţi *gokudo*-i, a răspuns Moriyama. Altă farsă tâmpită de-a lor. Iar o să ne bage în belea toată escadrila.

Deja era trecut de unsprezece şi, în cele din urmă, ne-am culcat.

După masa de dimineaţă, toţi soldaţii din cazarma noastră au fost chemaţi în biroul lui Namoto din cancelaria de companie. L-am găsit contemplând tavanul, bătând leneş cu degetele

în braţele scaunului şi părând să încerce să se hotărască dacă eram într-adevăr vrednici de atenţia lui. Pe masă, în faţa lui, erau înşirate ordonat, pe patru rânduri, şaizeci de ace arginţii.

În cele din urmă a cules unul şi a ochit un punct de pe perete, închizând un ochi.

— Ei bine? a spus el.

Niciun răspuns.

— Nouă nu ne-a trecut prin cap una ca asta când eram la şcoala de pilotaj. Foarte ingenios! Da, chiar aşa, foarte ingenios!

Brusc, scaunul înclinat a revenit cu o bufnitură în poziţie verticală. Privindu-ne cu răutate şi clătinând din cap, Namoto a spus:

— Şi, desigur, voi nu ştiţi nimic despre toate astea, nu-i aşa? Înţepenind, a arătat cu degetul spre Nakamura: Tu, ăla cu coşuri!

Acneea lui Nakamura se agravase considerabil în ultima vreme.

— Dă-mi un răspuns!

Nakamura a înghiţit în sec, neizbutind să spună nimic.

— Splendid! Un răspuns frumos, direct. Totuşi, frumosule, pare puţin cam ciudat că nu te arăţi deloc surprins, că nu pari a nu înţelege. Se pare că ştii la ce mă refer — corect?

Nakamura a înghiţit iar în sec.

— Nu, a reuşit să spună în cele din urmă. Adică, nu, onorabile *hancho dono*.

— Hmmm..., a spus gânditor Călugăriţa. Nu-i un mincinos prea convingător, nu-i aşa? A cules alt ac de pe masă. Bine, atunci!

Ridicându-se brusc, a început să se plimbe prin cameră. S-a oprit în faţa lui Moriyama, privindu-l cu ochi reci, nemiloşi. Chiar şi ochii îi semănau cu cei de călugăriţă.

— Nu, nu... cum ai putea tu să ştii? Eşti prea prost.

Nepăsător, i-a dat lui Moriyama peste nas un bobârnac atât de tare, încât i s-au umezit ochii. Apoi ne-a dat pe toţi afară.

Totuşi, în timp ce ieşeam doi câte doi, a strigat:

— Un mic amănunt, prieteni! Fiecare soldat din escadrilă îşi va aduce trusa de cusut la apelul de dimineaţă. Aveţi grijă să informaţi şi celelalte sectoare.

Când a descoperit că toate trusele noastre conţineau acele necesare, Călugăriţa a părut impasibil. Ne-a felicitat pentru strategia noastră, adăugând că se gândise la o modalitate specială prin care să-şi manifeste aprecierea. Apoi ne-a ordonat să rupem rândurile.

Dimineaţa a trecut fără evenimente. Nici chiar antrenamentul fizic nu ne-a fost tulburat de vreun incident. Apoi a venit vremea lecţiilor de zbor şi Călugăriţa ne-a dezvăluit planul său.

— Cu puţin timp în urmă, pare-se că unii dintre voi s-au cam încălzit în costumele de zbor, a observat el. Au transpirat puţin. Ba chiar au cam obosit — corect? A dat din cap uşor, confirmându-şi spusele. Ei bine, acum că mă gândesc la asta, s-ar putea să fi fost oarecum nedrept. Aşa că astăzi, ca să vă dovedesc ce băiat straşnic sunt, vom renunţa la costumele călduroase în timpul exerciţiului de pilotaj. Ce părere aveţi de asta?

După câteva minute, când am urcat în carlinga din spate a unui *Akatombo*, instructorul din faţa mea s-a întors şi mi-am dat seama că era fostul nostru duşman de la instruirea de bază — Sakigawa, alias Şarpele.

— Salutare, Kuwahara!

Rânjetul lui era în acelaşi timp răutăcios şi înţelegător.

Când am dat să-mi pun centura de siguranţă, a clătinat din cap.

— Nu sunt permise centurile de siguranţă, Kuwahara — ordinele lui Namoto.

— Fără centură de siguranţă?

Eram şocat.

— Mă tem că da, a răspuns el, îmi pare rău.

Era o altă surpriză. Şarpele chiar părea că vorbeşte sincer, de parcă m-ar fi plăcut cu adevărat şi i-ar fi fost milă de mine.

Am decolat, urcând rapid. La aproximativ 4 500 de metri, Şarpele s-a uitat în spate la mine. Soarele îi strălucea în ochelari, iar ochii îi păreau ca două fante.

— Ţine-te bine!

Aerul rece deja mă lovea prin carlinga deschisă.

— Să nu-ţi dai drumul!

Apucând manşele necuplate la mecanismul de zbor, am văzut şi am simţit cum lumea se întoarce cu susul în jos, năpustindu-se spre noi. Tocmai făceam un luping leneş; mi-am înfipt bărbia în piept, vârând genunchii sub tabloul de comandă. Vederea îmi era înceţoşată de puncte negre: începusem prima noastră coborâre, străpungând un banc de nori. A fost cât pe ce să mă rostogolesc din carlingă!

Când părea că punctele începeau să dispară, intram într-un alt luping. Am apucat îngrozit chingile scaunului şi am simţit cerul smulgându-mă precum mâna unui uriaş, trăgându-mă de colţurile gurii, de pleoapele strâns închise, urlându-mi cumplit în urechi. Disperat, mi-am încordat toţi muşchii, strâmbându-mă, străduindu-mă să-i rezist vântului rece care trăgea de mine.

O vreme nici n-am ştiut dacă reveniserăm sau nu la orizontală, dacă avionul era cu burta în sus sau în jos. În timp ce făceam eforturi să-mi recapăt suflul, am intrat brusc într-o spirală descendentă. Aveam deja fruntea îngheţată şi stomacul

mi se agita cu sălbăticie. Nu-mi mai fusese niciodată atât de greaţă. Voma mi-a erupt din gât, chiar şi din nas, împroşcând carlinga, pulverizându-se în aer.

Vederea mi s-a înceţoşat şi m-am chinuit din răsputeri să nu leşin. În cele din urmă, ne-am pregătit de aterizare. Punctele negre au dispărut treptat, însă eram atât de amorţit de frig, încât a fost nevoie ca Sakigawa să mă ajute să cobor din carlingă.

În acea zi, toţi soldaţii din escadrila noastră au trecut prin aceeaşi experienţă, în urma căreia cei mai mulţi nu s-au mai putut ţine pe picioare preţ de câteva minute. Muşchii feţei ne erau atât de îngheţaţi, încât nu mai puteam vorbi. De fapt, eram atât de distruşi, încât Călugăriţa oarecum s-a scuzat.

— La urma urmelor, băieţi, a spus el cu pioşenie, asta e Aviaţia Militară Imperială. Trebuie să vă obişnuiţi cu astfel de lucruri, altminteri veţi ajunge nişte rataţi. Mintea şi spiritul trebuie să înveţe să triumfe asupra corpului!

Din nefericire, asta n-a fost singura întâmplare neplăcută din *Akatombo* — nu, nici vorbă. Peste doar o săptămână, am trăit o experienţă mult mai urâtă, ceva atât de uimitor, încât nici în ziua de azi nu mi-o pot explica pe deplin. Mai mult, ea a avut consecinţe mai traumatizante decât oricare alt episod prin care trecusem.

Zburam în formaţie de şase avioane la aproximativ trei mii de metri, cu Călugăriţa în frunte, când am auzit glasul acestuia în aviofon.

— Astăzi vom afla cât de bine v-aţi învăţat manevrele. Ne vom juca acum de-a urmează liderul.

Fiind al doilea în formaţie, m-am luat după el când a făcut o întoarcere la dreapta, înclinându-se pe-o parte, intrând apoi în picaj şi continuând cu luping ascendent în direcţia opusă.

L-am urmat tot drumul cu relativă uşurinţă, ţinându-mă aproape de coada lui. Apoi, din cine ştie ce motiv ciudat, în loc să încetinesc, am accelerat.

Sesizându-mă în apropierea lui, Călugăriţa a virat şi a început să urce, însă m-am ţinut lipit de el. Era o senzaţie ciudată, care îmi dădea impresia că sunt controlat de o forţă perversă mai presus de mine, de parcă aş fi fost hipnotizat. Călugăriţa a executat o jumătate de buclă, ţâşnind pe verticală şi urlându-mi în căşti:

— Dă-te din coada mea, nebunule! Cretinule! Rămâi în urmă!

Restul formaţiei rămăsese la o oarecare distanţă de noi. Călugăriţa a intrat într-un picaj abrupt şi l-am urmat de parcă aş fi fost legat de el cu un cablu. Dacă ar fi pilotat un aparat mai rapid, mai manevrabil, nu m-aş fi putut ţine după el. Dar cu un avion de şcoală, încercările lui de a scăpa erau zadarnice. S-a răsucit, s-a rostogolit, a urcat, a zburat în cerc... toate fără niciun folos. Nu putea să se descotorosească de mine şi, cu fiecare secundă care trecea, gândul de a intra în el, de a-i curma în aer viaţa mizerabilă devenea tot mai ispititor. Irezistibil. Totodată, eram îngrozit peste măsură.

Descriind un cerc strâns, spre stânga, Călugăriţa a răcnit:

— Fă dreapta! Fă dreapta!

Ordinul nu a avut niciun efect. N-a însemnat mai mult decât măcăitul unei raţe sau răgetul unui măgar. În loc să-i dau ascultare, am cotit la stânga, intersectându-mă cu arcul lui; au lipsit doar vreo doi metri să intrăm în coliziune.

Disperat, Călugăriţa s-a îndreptat în plină viteză spre munţii de lângă Fukugawa şi în curând amândoi vâjâiam nebuneşte printre ei, de-a lungul unei văi lungi. O creastă împădurită s-a ivit în faţa noastră şi am tras înapoi de manşă în

timp ce Călugăriţa a urcat înnebunit — mai-mai să fie prea târziu! Aripa lui a retezat vârful unui pin. Eram tot în urma lui, supus unei dorinţe iraţionale şi nestăpânite de a nu mă dezlipi de el, şi ne-am continuat ascensiunea. Ne-am avântat deasupra primului pisc, învârtindu-ne în cerc. Avioanele noastre păreau efectiv contopite, graţie unei puteri extraordinare, de neînţeles.

După câteva secunde, s-a întâmplat ceva total neaşteptat, ceva incredibil. Scoţând o ultimă înjurătură disperată, Călugăriţa a sărit din avion! M-am uitat uluit cum paraşuta lui s-a umflat ca o uriaşă ciupercă mătăsoasă, imprimând siluetei de sub ea o mişcare lentă. Purtată uşurel de briza dimineţii, a devenit din ce în ce mai mică şi în scurtă vreme silueta de sub ea era doar cât o păpuşă. Apoi a dispărut cu totul, în cutele unei văi îndepărtate. După câteva clipe, ceva a scânteiat pe versantul muntelui. *Akatombo*-ul lui Namoto ieşise din circuit.

Capul îmi vâjâia, corpul îmi era ca un roi de albine. Poate că m-aş fi prăbuşit undeva, să termin pentru totdeauna cu toate, dacă n-ar fi fost glasul care îmi zumzăia în timpane. „Kuwahara! Întoarce-te! Întoarce-te! Adu-ţi aminte de familia ta, adu-ţi aminte de împărat! Ai o obligaţie de îndeplinit!" Era Şarpele, care se învârtea chiar deasupra mea.

Întregul episod, asemenea rămăşiţelor unui vis urât, durase doar câteva minute. Recăpătându-mi luciditatea şi cuprinzându-mă o groază cumplită, m-am alăturat formaţiei principale. Câteva minute mai târziu aterizam împreună cu ceilalţi la Hiro şi după aproximativ două ore eram chemat în faţa comandantului. Distracţia noastră de deasupra munţilor Fukugawa atrăsese deja multă atenţie.

Călugăriţa era deja acolo, după ce fusese adus de un vehicul militar la scurtă vreme după aterizarea cu paraşuta. În afară de câteva zgârieturi pe faţă şi pe gât, lăsate, pare-se, de crengile

copacilor, nu părea vătămat. Când am intrat în biroul comandantului, căpitanul Yoshiro Tsubaki, Namoto s-a uitat la mine cu ochi tăioşi, înghețați de ură.

— Ia loc, Kuwahara, a spus politicos căpitanul.

M-am aşezat, simțindu-mă cam ca un condamnat pe scaunul electric, însă comandantul nu părea câtuşi de puțin tulburat.

— Aşadar..., a început el, închizând un biblioraft mare şi negru şi împingându-l într-o parte a biroului său. Doresc să stabilesc cât se poate de precis ce s-a întâmplat de fapt acolo, deasupra zonei Fukugawa, în după-amiaza asta. S-a încruntat uşor şi şi-a ţuguiat buzele. Apoi a adăugat: Şi mai presus de toate, de ce. Vom auzi mai întâi varianta ta, Namoto.

Călugăriţa mi-a aruncat o privire piezişă, dușmănoasă.

— Onorabile ofiţer comandant, trebuie să vă spun că omul ăsta e de-a dreptul nebun!

Tsubaki a ridicat din sprâncene în semn de nedumerire.

— E nebun de-a binelea!

Sprâncenele s-au ridicat şi mai mult.

— În timpul unui antrenament de rutină, a nesocotit toate ordinele care i s-au dat şi a făcut tot ce i-a stat în putere să intre în mine. Dacă n-aş fi sărit din avion, am fi murit amândoi. El...

— Cât timp te-a urmărit, mai exact? l-a întrerupt Tsubaki.

Sesizasem, oare, o uşoară notă de ironie? Nu eram sigur.

— Preţ de câteva minute, onorabile ofiţer comandant. De fapt, el a...

— E un elev fără experienţă şi n-ai putut să te fereşti de el?

Namoto s-a strâmbat.

— Un *Akatombo* nu are viteza şi manevrabilitatea necesare, onorabile...

— Da, dar chiar şi aşa...

Namoto s-a întunecat şi părea să emane prin toţi porii mânie şi umilire. Căpitanul şi-a mângâiat îngândurat maxilarul.

— Ciudat... foarte ciudat. De când am sosit la Hiro, s-au întâmplat multe lucruri stranii, dar niciodată, absolut niciodată ceva de genul ăsta.

Deschizând sertarul din stânga lui, a scos un carnet cu foi galbene, liniate, apoi a luat un creion, părând că vrea să-şi ia notiţe. În schimb, l-a învârtit de două ori între degete şi a început să bată uşurel cu el în birou.

— Desigur, am mai pierdut din când în când câte un *hancho*.

Călugăriţa a înţepenit, cu privirea aţintită în perete.

Continuând să bată cu creionul în birou, comandantul mi-a aruncat o privire cercetătoare.

— Tu ce ai de spus despre asta, Kuwahara?

M-am chinuit să vorbesc, deşi n-aveam nici cea mai vagă idee cum să răspund. Cuvintele îmi înţepeniseră în gât şi, după o clipă, căpitanul a dat uşor din cap, parcă încurajându-mă să vorbesc.

— Nu ştiu, onorabile ofiţer comandant, m-am bâlbâit.

Aveam gâtul dureros de uscat, precum cel al unui om pierdut în deşert, iar glasul îmi era stânjenitor de dogit.

— Nu... nu pot să explic.

— Ai avut intenţia să-l omori pe acest om?

Am înghiţit în sec.

— Nu, onorabile ofiţer comandant. Eu doar...

— Atunci ce te-a apucat? Tsubaki s-a aplecat, sprijinindu-se în coate, şi s-a uitat atent în ochii mei, de parcă ar fi vrut să-mi analizeze creierul. Ai încercat în felul ăsta să te răzbuni?

— Nu, onorabile ofiţer comandant.

Era a doua minciună pe care i-o spuneam.

— Şi-atunci? a sâsâit cuvintele printre dinţi. Ai vrut... Şi-a înclinat uşor capul dintr-o parte în alta, aruncând spre tavan o privire meditativă. Ai vrut să te dai mare în faţa celorlalţi? Să-ţi impresionezi colegii?

— Nu, eu...

— Onorabile ofiţer comandant! m-a întrerupt răstit Călugăriţa, însă anchetatorul nostru l-a redus la tăcere cu un gest nervos.

— Şi... hmmm, când te-ai hotărât să faci treaba asta?

Iar am înghiţit în sec. Aveam gâtul mai uscat ca niciodată.

— Nu m-am hotărât. Adică, nu ştiu, onorabile ofiţer comandant. Eu doar l-am urmat — aşa cum ne-a cerut. M-am ţinut pur şi simplu după el.

— *So des.* Dar nu cumva l-ai urmat cam prea aproape? E evident că aşa a considerat sergentul Namoto. A fost atât de neliniştit încât a sărit prompt din avion, lăsând ca unul dintre aparatele noastre de antrenament, în perfectă stare de funcţionare, să se prăbuşească.

Namoto a strâns cu putere din dinţi. Nările i s-au îngustat.

— Îmi pare foarte rău, onorabile ofiţer comandant, am spus, dându-mi seama cât de superficiale îmi erau scuzele şi cât de absurd părea întregul episod în ochii oricărei persoane întregi la minte.

Cu toate acestea, nu mai era nimic de spus. Călugăriţa ne comandase să ne jucăm de-a ţinutul după lider. Asta şi făcusem.

Tsubaki a stat o vreme acolo, cu degetele împletite, cufundat în gânduri. O dată şi-a frecat fruntea. O dată a clătinat din cap şi a înjurat încetişor. Comandantul nostru era un bărbat scund, care ar fi trecut neobservat chiar şi pe străzile din Onomichi. Însă mediul militar părea să scoată la suprafaţă mărimea personalităţii lui, a spiritului său. Întocmai ca în ziua

discursului său de la sfârşitul instruirii de bază, simţeam că marele om din interior domina asupra acelui corp micuţ.

— Ştiţi ce voiam să mă fac când eram la colegiu? a întrebat el pe neaşteptate.

Ne-am uitat amândoi la el uimiţi.

— Voiam să mă fac... de fapt, eram hotărât să mă fac... psihiatru. Totuşi...

Şi-a băgat mâna în buzunarul de la cămaşă, a scos o ţigară şi şi-a aprins-o cu un băţ de chibrit pe care l-a trecut pe talpa pantofului. A pufăit gânditor preţ de câteva clipe, uitându-se cu ochii întredeschişi la rotocoalele de fum albăstrui.

— Ştiţi cum merg lucrurile astea. Te costă o mulţime de *okane* să te faci medic. A mai tras un fum şi l-a suflat pe nas. Poate că în viaţa particulară sunteţi la fel cum eram eu. Mama era văduvă şi muncea ca o sclavă ca să-mi cumpere o bicicletă.

Figura lui era nostalgică.

— Aveam... oh, nu mai mult de zece ani. Nici nu mi-am cunoscut tatăl. Dar, cu toate astea, fratele meu mai mare m-a învăţat să merg pe bicicletă. A schiţat un zâmbet, apoi a adăugat: Cel puţin, s-a străduit să facă asta. S-a rezemat de speteaza scaunului, cu braţele încrucişate la piept. Fratele meu avea deja o bicicletă — o furase, din câte îmi amintesc, a zis.

Fără vreun motiv anume, relatarea ni s-a părut amuzantă, iar Tsubaki chiar a râs puţin.

— Oricum, a vrut să mă înveţe să merg pe ea imediat. „Ţine-te după mine", îmi tot spunea. „Fă ce fac şi eu." Nici măcar nu puteam să-mi ţin echilibrul pe afurisita aia de bicicletă, dar asta n-a contat. A trebuit să îl urmez. Tsubaki a tras încă un fum. Aşadar...

Buzele i s-au ţuguiat, s-a încruntat uşor, cufundat în trecutul îndepărtat.

— Mergeam pe un drumeag de țară și începeam să-i prind rostul. Însă de fiecare dată când îi puneam o întrebare, fratele meu îmi spunea același lucru: „Ține-te după mine — copiază tot ce fac eu." Curând, totuși, am început să-l urmez prea de aproape și probabil că am lovit cu roata din față o piatră, pentru că am intrat în roata lui și am căzut amândoi într-un câmp de orez proaspăt împrăștiat cu bălegar.

Am izbucnit toți trei în râs — ca trei camarazi. A fost singura dată când l-am auzit pe Călugărița râzând. Râsul îi semăna cu croncănitul unui corb.

— „Fă tot ce fac eu!". Un timp după aceea, aproape că am fost ostracizați din comunitate.

Căpitanul a clătinat din cap și s-a șters la ochi, dar era greu de spus dacă lacrimile erau de la râs sau de la fumul de țigară. Poate că de la ambele.

— Prostul de frate-miu! „Fă tot ce fac eu!" Apoi a devenit mai serios. Acum e mort, a spus. A fost ucis cu mult timp în urmă în timpul războiului din China.

Apoi discuția a luat sfârșit și am fost trimis la corpul de gardă să „reflectez asupra consecințelor faptelor mele" sau ceva de genul ăsta. În mod evident, comandantul mă tratase cu un respect uimitor, dar Călugărița s-a grăbit să compenseze acest fapt. M-a condus repede în închisoarea mea personală, închizând ușa după el.

— Poate că prostul ăla de comandant nu s-a gândit că trebuie să plătești pentru asta, a bombănit el.

Pe moment, șocul provocat de lipsa lui de respect față de căpitanul Tsubaki a fost mai mare decât teama pentru ceea ce mă aștepta. Apoi am văzut ciomagul.

— Dar, crede-mă, ai să plătești. Pentru insulta asta, ai să plătești cu vârf și îndesat!

M-am ferit din reflex şi am întins braţul să parez lovitura, dar ea a venit prea repede, prea puternic. Am simţit o explozie în creier şi am auzit sunetul lemnului lovindu-se de ţeasta mea — l-am auzit cu tot corpul. Apoi am fost înghiţit de un vârtej mare şi negru. N-am simţit nicio durere. Nimic.

Mi-am revenit treptat, dar pentru o vreme n-am fost o persoană anume, ci doar ceva care pâlpâia într-o zonă de insensibilitate. Nu simţeam nimic, în afara frigului şi a umezelii. În cele din urmă, în mintea mea s-au format cuvinte. „Ce caut eu în ocean?" Mi-a trecut prin cap că am murit. Când mori, eşti îngropat în pământ, dar cumva te tot afunzi, te afunzi până ajungi la ocean. Zaci acolo în linişte, pe fundul oceanului, unde nu e durere, nici suferinţă. Nu e nimic, doar zaci liniştit, senin şi împăcat. Dar, desigur, acolo e întuneric şi frig, foarte frig.

Totuşi, ceva mă nedumerea... senzaţia de duritate. Aşa cum zăceam, cu faţa în jos, mi-am întins cu grijă mâinile şi am pipăit suprafaţa care mă susţinea. O podea — ciment. O podea de ciment. Apoi, am început să-mi aduc aminte vag. Un timp nu mi-am amintit cine sunt, ci doar că supărasem pe cineva, că umilisem pe cineva, că îi stârnisem ura. Simţeam ura crescând, devenind puternică şi virulentă ca duhoarea unui hoit în putrefacţie.

Cine sau care era sursa ei, cum s-a întâmplat? Încet-încet, creierul a început să mi se limpezească, repetând ultimele cuvinte pe care le auzisem: „Pentru insulta asta, ai să plăteşti cu vârf şi îndesat!" Podeaua nu era doar rece şi tare, ci şi umedă, şi aveam pe limbă gust de apă de mare... apă de mare cu un uşor gust de aramă. Apoi mi-am atins faţa şi am simţit ceva vâscos care se prelingea. Faţa a început să-mi zvâcnească, iar zvâcnetul îmi urca spre cap. Deasupra urechii stângi aveam o umflătură mare, pe jumătate crestătură, pe jumătate cucui. Aveam,

de asemenea, mai multe contuzii dureroase pe față. Era imposibil de stabilit de când zăceam acolo. Nu-mi dădeam seama dacă trecuseră câteva minute sau ore întregi.

Mi-am pipăit din nou fața, am simțit-o lipicioasă și mi-am privit vârfurile degetelor. Erau mânjite de sânge, sânge care, în lumina chioară de acolo, era negru ca smoala. Acum mi-am amintit aproape tot, însă Namoto mă lovise într-o parte a capului. De ce aveam sânge pe față? Poate mă julisem când am căzut pe ciment.

Cu chiu, cu vai m-am ridicat în capul oaselor, holbându-mă la o pată alungită de lumină formată pe podea, undeva la picioarele mele. Lumina era secționată și, încet, am ridicat privirea spre sursa ei — fereastra zăbrelită. Ridicându-mă cu greu în picioare, m-am apropiat de ea șchiopătând și m-am uitat afară.

În Hiro era liniște, cu excepția glasului ușor strident al unui *hancho* care ținea cadența unor recruți ce mărșăluiau în depărtare. Era deja seară. Mi-am cercetat iarăși fața; după cât de tare mă durea la atingere, am dedus că Namoto își folosise și picioarele. Postul santinelelor era doar o cameră mică, goală — fără masă, fără pat, fără scaune, fără măcar un *tatami* de paie pe care să te întinzi.

Timp de mai multe minute am stat pur și simplu acolo, ținându-mă de gratii și uitându-mă afară la umbrele nopții care începeau să se întindă. Nu prea aveam ce să văd, în afară de o întindere de pământ argilos galben și tare și o cazarmă neluminată. În scurtă vreme au început să mă lase picioarele și m-am așezat ușurel pe podea, frecându-mă cu spatele de perete pentru a nu cădea. Apoi m-am târât într-un colț, mi-am strâns genunchi la piept și mi-am odihnit pe ei brațele și capul.

Un clinchet din dreptul uşii m-a făcut să tresar. Uşa s-a întredeschis şi un gardian s-a aplecat şi a pus ceva pe podea.

— Uite mâncarea şi o pătură, a spus el.

Uşa s-a închis cu un zgomot metalic. Mi s-a făcut dintr-odată foame, o foame de lup. Primisem numai orez, murături şi apă, dar am hăpăit tot în câteva secunde, ca un animal, mânjindu-mă pe nas şi pe bărbie. Faţa îmi zvâcnea puternic, dar nu conta. Pe podea căzuse puţin orez, dar l-am cules cu degetele şi l-am devorat până la ultimul bob. Apoi mi-am lins degetele şi castronul.

Pata de lumină de pe podea era mai strălucitoare acum şi devenea tot mai mare. Am întins pătura subţire, m-am aşezat pe un colţ de-al ei şi cu grijă, gemând de durere, m-am înfăşurat în ea. Rostogolindu-mă atent, am reuşit să o fac să mă cuprindă strâns de două ori. Aerul rece al nopţii de toamnă îşi făcea loc printre gratii şi un timp am dârdâit de frig zdravăn. Treptat, însă, m-am încălzit şi am rămas întins acolo, urmărindu-mi răsuflarea. Concentrându-mă pe fiecare moment în care inspiram şi expiram, am reuşit, cumva, să-mi alin suferinţa.

În orice caz, mi-am spus că îl umilisem pe Namoto într-un mod iremediabil. Nu doar că mă ţinusem după el, ci şi fusesem mai bun decât el, rămânând în aer. Ca o ironie a sorţii, deşi susţinusem înainte de acest episod că este imposibil să-i zdrobească cineva nervii de oţel, eu reuşisem tocmai acest lucru, răzbunându-mi astfel întreaga escadrilă. Într-un fel, mă bucuram că mă tratase cu atâta răutate. Poate avea să considere că pedeapsa asta era suficientă şi a doua zi avea să mă elibereze. În cele din urmă, am adormit.

Speranţele mele au fost, însă, deşarte. Sejurul petrecut în postul santinelelor s-a dovedit a fi cea mai urâtă experienţă

din întreaga perioadă de instruire. Am aşteptat toată ziua următoare să fiu eliberat, dar numai două incidente au mai umplut pustietatea acelor ore. Mi s-a dat voie să mă duc o dată la latrina din clădirea apropiată, iar seara am primit din nou un castron cu orez şi murături. De data asta am mâncat mai încet, savurând cu grijă fiecare îmbucătură. Am încercat să-mi spun că mâncarea nu e importantă, că ceea ce contează de fapt e atitudinea mea faţă de întreaga situaţie. Uitasem oare că primii samurai se puteau lipsi zile întregi de mâncare? Când nu aveau ce să mănânce, aceştia stăteau liniştiţi şi se scobeau în dinţi, prefăcându-se că tocmai isprăviseră un ospăţ îmbelşugat.

Isprăvindu-mi şi eu ospăţul îmbelşugat, m-am înfăşurat încă o dată în pătură, sperând să pot dormi până dimineaţă. Sperând, de fapt, să pot dormi până când mi se va isprăvi pedeapsa. Însă, după vreo două ore de moţăială intermitentă, m-am sculat şi am început să mă plimb prin celulă. Podeaua era la fel de tare şi, cu toată tehnica mea specială de înfăşurare în pătură, frigul era tot mai pătrunzător.

Începeau să mă doară omoplaţii şi oasele bazinului de la atâta dormit pe ciment. Partea stângă a capului continua să-mi zvâcnească puternic de la lovitura de ciomag şi aveam încă ochii învineţiţi de la şuturile Călugăriţei. Deşi nu mă puteam vedea într-o oglindă, îmi dădeam seama după textura umflăturilor dureroase că nu mă lovise doar o dată în faţă cu picioarele. M-am gândit că măcar scăpasem de pedeapsă şi că eliberarea o să vină în curând.

Se înserase de ceva timp când cineva m-a strigat pe nume.

— Kuwahara!

M-am trezit tresărind, întrebându-mă dacă nu cumva visasem. În timpul zilei, în mintea mea răsunaseră diverse cuvinte.

— Hei, Kuwahara, vino la fereastră!

De data asta, nu mă înşelam. Fără doar şi poate, mi-am zis, prietenii mei erau îngrijoraţi. Poate chiar îmi aduseseră nişte mâncare.

Ţinându-mă de gratii, m-am holbat în întunericul ce se îndesea. Un greier ţârâia slab, amorţit de frig.

— Sunt aici — cine e?

— Eşti bine? Lasă-mă să-ţi văd faţa. S-a mai vindecat?

Cuvintele m-au umplut de speranţă.

Vârându-mi printre gratii partea din faţă umflată, am şoptit:

— Nakamura? Cine e?

— Eu sunt! a mârâit un glas diavolesc şi ceva m-a plesnit, arzându-mi faţa ca o lampă de sudură.

Ţipând, m-am dat înapoi împleticindu-mă şi m-am lovit de perete. Călugăriţa stătuse ghemuit acolo cu biciul lui. Când m-am prăbuşit la podea, a şuierat:

— De ce faci pe nebunul aşa, jigodie mică? Voiam doar să mă asigur că ţi s-a vindecat faţa.

Urma de bici mi se întindea de la gură în sus, pe obraz, până la coada ochiului. Ochiul îmi lăcrima abundent şi după câteva lungi minute de agonie m-am târât până la pătură şi mi-am pus-o pe umeri. M-am înfăşurat în ea cu greutate, lăsându-mi liberă o mână ca să-mi mângâi cu grijă zona vătămată. De fiecare dată când mă opream, începea să mă usture şi să mă ardă înfiorător.

Şi uite aşa am dus-o aproape toată noaptea, moţăind din când în când, încercând în repetate rânduri să alung durerea prin puterea voinţei. Până la urmă m-am trezit şi am descoperit că fereastra devenise din cenuşie albastră. M-am sculat şi am început să mă plimb prin celulă. Departe, pe aerodrom, motoarele erau turate — un zgomot minunat, care-mi dădea furnicături pe piele. Apoi m-a străfulgerat un gând înspăimântător.

Dacă mai rămâneam mult aici, în celulă, şansele de a termina şcoala de pilotaj erau distruse. Capul mi se învârtea, plin de gânduri demoralizante; în acea clipă, uşa s-a deschis scârţâind.

Era prietenul meu, Călugăriţa.

— Vino-ncoace! mi-a ordonat. Întoarce-te!

Aşadar... iar urma să mă biciuiască. Ei bine, mai primisem multe alte lovituri de bici până acum. M-am supus cu amărăciune, spunându-mi că cel puţin asta mai alunga din monotonie, dar ceea ce a urmat m-a surprins la fel de mult ca lovitura de bici din seara precedentă.

Prima lovitură m-a trântit la podea în patru labe. Cea de-a doua m-a lipit de podea. Călugăriţa folosea o frânghie udă, groasă de aproximativ trei centimetri.

Aceeaşi pedeapsă mi-a fost aplicată de mai multe ori în acea zi, folosindu-se aceeaşi frânghie groasă, împletită, cu şuviţe aspre, ţepoase, înmuiată de curând în apă pentru a fi mai grea şi mai solidă. De obicei, o singură lovitură mă arunca la podea şi dacă nu reuşea să mă facă să-mi pierd cunoştinţa, leşinam oricum de durere. Iar şi iar şi iar... aşteptând următoarea lovitură, tremurând şi gemând, înjurând, invocând zeii care uitaseră de mine. Când gardianul a deschis uşa pentru drumul meu zilnic la latrină, mi-am înăbuşit un ţipăt. Când mi-a venit cina, m-am făcut mic într-un colţ, tremurând. Am continuat să tremur minute în şir după plecarea gardianului, rozându-mi nodurile degetelor. Eram bătut cu funia cam din două în două ore.

Aşa s-a făcut trecerea de la a treia la cea de-a patra zi, iar în aceasta, dis-de-dimineaţă, am reînceput să gândesc raţional. M-am întrebat oare cum ar fi reacţionat Călugăriţa dacă s-ar inversa rolurile? S-ar fi făcut şi el mic de frică, s-ar fi târât în genunchi, implorându-mă să am milă? Ei bine, realizasem

inimaginabilul cu doar puţin timp în urmă, forţându-l să-şi abandoneze avionul.

Cu toate astea, reacţia lui mi-a părut atipică. Din câte ştiam, asta fusese singura dată când cineva l-a făcut să-şi piardă cumpătul, autocontrolul de nezdruncinat. Chiar şi pedeapsa actuală, deşi marcată de o dorinţă evidentă de răzbunare, îmi era administrată cu o răceală maşinală.

Mi-am amintit de antrenamentul de supravieţuire din munţii de lângă Hiro. Călugăriţa nu ne-a lăsat să dormim timp de patru zile consecutive, iar în alte două ne-a ţinut fără hrană. Îmi aminteam perfect scenariul: recruţi fioroşi înconjurându-l, cu pistoalele încărcate, hotărâţi să-l omoare indiferent de preţul plătit. Însă omul nu trădase nicio emoţie, nu lăsase să se vadă nici cea mai vagă urmă de nelinişte. Doar se uitase la ei cu răceală şi întrebase: „De ce să faceţi asta? O să daţi de belele adevărate — belele care vor face ca toate astea să pară ca o excursie cu clasa." Recruţii începuseră deja să şovăie şi au bătut în retragere. „La urma urmelor", a adăugat el, „aţi fost învăţaţi să mâncaţi şi să dormiţi de când v-aţi născut. Acum trebuie să învăţaţi să nu mâncaţi şi să nu dormiţi."

Pe omul acesta reuşisem să-l umilesc! Namoto nu numai că mă ura, ci se şi simţea obligat moral să mă facă „să plătesc cu vârf şi îndesat". E adevărat, era un adevărat sadic, dar oricum m-ar fi pedepsit cu severitate. E datoria morală a unui japonez să răsplătească atât o nedreptate, cât şi o favoare.

Gândurile mi s-au întors până la urmă la şcoala de pilotaj. Era încă ţelul meu cel mai important. Ba acum chiar conta mai mult ca niciodată. O vreme n-am putut să-mi amintesc câte zile trecuseră. Poate mai aveam timp să mă calific. Doar asta conta. Nici la familie nu prea m-am mai gândit.

Apoi strălucirea de optimism s-a stins. Uşa s-a deschis cu un zăngănit asurzitor, însă de-acum nu mă mai puteam controla.

— Omoară-mă! am strigat.

Glasul meu suna ca un raşpel.

— Omoară-mă şi isprăveşte odată!

S-a apropiat încet, cu frânghia în mână.

— Ridică-te, Kuwahara!

— Nu! am ţipat. Nu poţi să mă obligi!

— Ridică-te!

În loc să mă ridic, l-am înjurat.

— *Konchikusyo! Bakayaro! Gaki!*

S-a aplecat asupra mea, ameninţător, cu frânghia pregătită.

— Bine, dacă tu vrei asta pe podea...

M-am răsucit şi i-am tras un şut în ţurloaie, iar el s-a bălăbănit de-a-ndărătelea, înjurându-mă cu toate cuvintele urâte care îi veneau în minte.

O făcusem din nou! Iarăşi îi spulberasem calmul şi mă ura mai mult ca niciodată pentru asta. Am încercat să mă feresc rostogolindu-mă, însă frânghia s-a abătut asupra gâtului meu, aproape frângându-l. Apoi a coborât iar şi iar, ca nişte fulgere repetate. Ajunsesem să îi simt chiar şi culoarea galbenă, lividă. Gaura neagră s-a deschis din nou, înghiţindu-mă.

După ceva timp, uşa iar s-a deschis. M-am uitat în gol.

— Ridică-te!

— Nu, am spus slab, cu un glas dogit.

Braţul s-a înălţat, frânghia a coborât cu sete şi iată că mă absorbea din nou — aceeaşi gaură neagră. Minunata, binecuvântata, marea gaură neagră! Neantul.

După-amiaza m-a găsit gândindu-mă la gaură. Era foarte bună, singura mea speranţă acum, totuşi nu putea să mă ţină

în ea foarte mult timp. În mod inevitabil, ieşeam la suprafaţă. Câteodată, atunci când lumina începea să se dilate, înotam înapoi înspre adâncuri, dar şederea-mi era din ce în ce mai scurtă. Între gaura aia şi colţul întunecat al celulei exista o relaţie. De ce trebuia să mă întorc de fiecare dată? De ce nu puteam să rămân la fund? De ce? De ce?

Apoi, m-am prins: puteam să rămân la fund pentru totdeauna!

Un sentiment de triumf, aproape de exaltare, mi-a umplut sufletul. Am început să mă târăsc prin cameră, debil şi schilod ca un moşneag, dar toate astea nu mai contau. Căutam ceva care să mă ajute să-mi duc planul la bun sfârşit — poate castronul metalic pentru orez. Poate că, zdrobindu-l, aş fi putut obţine o margine zimţată. M-am aplecat să-l ridic, gemând. Sau l-aş putea freca pe podeaua de ciment până când marginea îi devenea ascuţită ca lama unui cuţit.

Proptindu-l de perete, am încercat în repetate rânduri, fără succes, să-l strivesc cu piciorul. Auzeam cum motoarele avioanelor zbârnâiau pe cer, într-o continuă încrucişare de zgomote. Privind către zăbrelele ferestrei, am zărit o libelulă. M-am apropiat de ea şi de lumină cu grijă, şchiopătând. Aripile insectei luceau ca argintul, scoţând un sunet ciudat, care le trăda fragilitatea, în timp ce ea se îndepărta dansând în lumina soarelui.

Apucându-mă de gratii, m-am uitat afară, încercând în zadar să-i urmăresc zborul. Deja dispăruse. Pervazul ferestrei era la înălţimea umărului meu, fiind lat de aproximativ cincisprezece centimetri. Găsisem răspunsul pe care îl căutam. Da, o margine perfectă! Şi alţii o făcuseră aşa — o bancă, o masă, o balustradă... o margine. O ieşitură ca asta era perfectă. Ştiam cum să procedez. Scoteam limba, mi-o prindeam între

dinți, îmi puneam mâinile pe cap... apoi îmi izbeam bărbia de pervaz tare, cu toată puterea. Așa aveam să-mi retez limba și muream din cauza pierderii de sânge. Da, mai mulți soldați muriseră așa la Hiro. Ce simplu! Ce minunat!

Împletindu-mi degetele, mi-am pus mâinile pe cap, testând cu grijă ideea, foarte meticulos, pentru a stabili exact unghiul de impact dintre bărbie și pervaz. Era esențial s-o fac corect și să nu iasă o treabă de mântuială, în urma căreia să mă aleg doar cu limba mutilată. În cazul ăsta, voi trăi tot restul vieții bolborosind. Scoțându-mi limba și mai mult, am mușcat-o mai tare, încercând să apreciez intensitatea durerii. Fără îndoială că avea să fie foarte dureros, agonizant. Asta era singura mea problemă. Cu toate astea, aveam să sângerez abundent și probabil că nu avea să dureze mult.

Am făcut iar proba, mestecând. Limba e un lucru ciudat, un organ foarte nelalocul lui. Dintr-un motiv oarecare, părea să nu fie nicicum compatibilă cu restul anatomiei mele. Mai ciudat mi se părea faptul că nu îmi era deosebit de frică, nici pe departe atât de frică pe cât mi-aș fi imaginat. În schimb, corpul meu ardea încet, transmițând vibrații fierbinți de simpatie motoarelor care zumzăiau în depărtare.

Apoi s-a întors libelula și s-a oprit într-un balans delicat pe marginea din afară a pervazului, de parcă ar fi fost purtătoarea unui mesaj. Oare ce învățasem la ora de biologie, în școală? Ceva despre felul în care libelula închisă, care nu primește mâncare, va începe în cele din urmă să-și mănânce coada, oprindu-se doar după ce își va fi devorat aproape jumătate din corp. Prin urmare, sigur puteam și eu să fac un lucru atât de mărunt precum retezarea vârfului limbii.

Ce ochi imenși avea, ca de migdală! Nu mă gândisem niciodată că niște ochi ar putea arăta așa. M-am uitat fascinat la acel

corp albastru lucitor, la aripile transparente, filigranate. De ce avea patru aripi în loc de două? Mi-am întins degetul spre ea şi libelula s-a desprins de pervaz, apoi a dispărut.

Am rămas cu privirea pierdută în zare. Apoi mi-am privit mâinile. Le-am văzut desfăcându-se şi strângându-se de bunăvoie. Mâinile-mi semănau cu ale mamei — aşa spunea ea mereu. Aveam chiar şi aceleaşi noiţe. Mi-am pus din nou mâinile pe cap, de data asta cu hotărâre, şi mi-am pipăit părul. Era murdar, năclăit de sânge, sudoare şi funingine. Dar era al meu. Era important — părul meu unic. Apoi mi-am trecut cu mare grijă degetele peste nas şi gură. Erau stâlcite în bătaie şi umflate, dar erau ale mele; şi ele erau speciale. Motoarele avioanelor au devenit brusc mai zgomotoase, mai zgomotoase decât le auzisem vreodată.

Ei bine, m-am hotărât să mai aştept puţin. Da, aveam să mă omor, dar aveam să mai aştept încă puţin. Încet, chinuindu-mă, m-am trântit pe podea şi am început să plâng.

Capitolul 13

Pilotul de vânătoare

În seara celei de a patra zi am fost eliberat şi pus să fac de serviciu la latrină timp de-o săptămână. În acea săptămână am descoperit că, gemând încet, puteam să-mi alin considerabil durerea. Nu era mult de muncă, dar era umilitor.

Nici nu mai ţineam minte de câte ori mă bătuse Călugăriţa, de cel puţin zece ori, de umblam şontâcăind şi şchiopătând, având mai multe răni şi contuzii ca niciodată. Cu toate astea, spălam podeaua, curăţam frecvent closetele şi pisoarele. Păstram imaculate până şi oglinzile, nevrând să-i dau motive prietenului meu să mă mai pedepsească.

Într-adevăr, săptămâna de serviciu la latrină a fost hotărâtoare. Dacă aş fi cedat durerii, aş fi fost spitalizat şi, probabil, aş fi pierdut orice şansă de a termina şcoala de pilotaj. Antrenamentele de pilotaj avansau rapid şi, la absolvire, aveam să fim repartizaţi în funcţie de aptitudinile noastre şi de nivelul de performanţă: pe avioane de vânătoare, pe bombardiere, la transmisiuni, sau la şcoala de mecanici de bord.

Bineînţeles că cei mai mulţi dintre noi aspirau la avioanele de vânătoare. Cât despre mine, să nu fiu admis la şcoala de aviaţie de vânătoare ar fi fost o tragedie. După atâta chin, durere şi amărăciune, ar fi fost de neconceput să fiu trimis la şcoala

de mecanici sau transmisiuni. Să devii pilot pe bombardier ar fi fost cu siguranţă mai bine, dar tot inacceptabil.

Dacă n-ar fi fost prietenii mei, sigur aş fi ajuns la spital. În fiecare noapte, Nakamura şi Yamamoto mi-au masat cu ulei rănile şi vânătăile. Ba chiar m-au ajutat de mai multe ori să fac curăţenie la latrină — adevărate dovezi de devotament. Acum eram un fel de erou în Escadrila a patra şi în acea săptămână, Tatsuno m-a vizitat de două ori, fiindcă aparent vestea privitoare la experienţa mea cu Călugăriţa se răspândise în toată baza aeriană. Din fericire, Tatsuno o ducea bine, ţinând seama de situaţie, şi în curând avea să se antreneze pe un *Akatombo*.

La unsprezece zile de la fatidica urmărire aeriană, zburam iar. Între timp, colegii mei progresaseră considerabil, dar tot mă mai număram printre cei mai buni aviatori, iar într-un mod destul de curios, stimatul nostru mentor Călugăriţa nu a mai iniţiat jocuri de-a urmăreşte liderul. Fără doar şi poate, antrenamentul progresase prea mult pentru astfel de urmăriri copilăreşti.

În fiecare zi mă avântam spre cer mai entuziasmat. Aveam un talent înnăscut când era vorba de zbor şi toată lumea o ştia. Instinctul de pasăre pe care îl simţisem deasupra muntelui Ikoma era din ce în ce mai puternic.

Acum nu mai existau tentative — cel puţin, nu din partea mea — de a-l umili pe Namoto sau pe ceilalţi *hancho*-i. Consecinţele ar fi fost prea dure, preţul prea mare. Mai mult, se apropia sfârşitul instruirii, iar pedepsele fuseseră reduse.

Pe măsură ce se apropia absolvirea, eram tot mai emoţionat, dar şi mai îngrijorat. E drept că zburam cu cei mai buni din escadrilă şi nu făceam multe greşeli. Cu toate astea, încrederea se lupta constant în mine cu îndoiala şi teama. În ciuda

zborurilor frecvente, niciunul dintre noi nu ştia câţi aveau să fie selectaţi pentru şcoala de piloţi pe avioane de vânătoare. Unii susţineau că numai doi sau trei aviatori de frunte aveau să se califice. Alţii erau de părere că puteau fi până la douăzeci. Indiferent de perioadă sau de ţară, în armată zvonurile circulă nestăpânit.

La îndoielile acestea se adăuga şi gândul că purtarea mea faţă de Călugăriţă mă putea dezavantaja. Pe de altă parte, mi-am spus că nici comandantul însuşi nu păruse supărat pe mine. Afişase doar o mare curiozitate. Şi nu era oare adevărat că foarte puţini soldaţi, cu siguranţă niciunul dintre colegii mei, ar fi fost în stare să urmărească un instructor experimentat, în timpul manevrelor lui disperate, aşa cum o făcusem eu? În mine se dădea o luptă constantă între optimism şi pesimism. Când mai era doar o săptămână, tensiunea a devenit atât de mare, încât sufeream psihic. Dacă aş fi eşuat... ei bine, nu-mi rămânea decât să mă sinucid. De data asta fără să dau înapoi.

Poate că unii nu o simţeau atât de puternic ca mine, dar tensiunea creştea în toată escadrila. Deseori prieteni buni se sâcâiau unul pe altul, uneori luându-se la bătaie din nimic. De două ori a fost cât pe ce ca Oka şi Yamamoto să-şi dea pumni, iar eu mă abţineam din răsputeri să mă bat cu Tanaka de fiecare dată când ne întâlneam. Întotdeauna rânjea sarcastic, întotdeauna făcea comentarii înjositoare, iar eu îi răspundeam prompt cu aceeaşi monedă. Cred că pentru amândoi era ceva de neînţeles, căci aveam acelaşi cerc de tovarăşi.

În ciuda tuturor adversităţilor, cumva am supravieţuit tensiunii din acele ultime zile şi dintr-odată a venit absolvirea. Se afişaseră repartizările! Era o după-amiază de toamnă când mi-am făcut loc, dând din coate, prin grămada de colegi

emoţionaţi. Erau îngrămădiţi în jurul avizierului cancelariei, privind cu atenţie, vorbind repede şi aprins, exclamând. După ce îşi citeau ordinul de repartizare, mulţi se întorceau şi plecau, cu faţa lipsită de expresie, cu umerii căzuţi, întregul lor corp emanând descurajare.

Am înaintat cu forţa, m-am ridicat în vârful picioarelor, lungindu-mi gâtul ca să citesc vorbele care însemnau viaţă sau moarte, dar mă tot împiedicau umerii şi capetele celor din faţă. Obrajii îmi ardeau şi începeam să-mi pierd răbdarea.

— Şcoala de piloţi pe bombardiere! a strigat cineva, citindu-şi numele. Mă rog, nu-i aşa de rău. Mă temeam că am să fiu mecanic.

Unul după alţii, băieţii îşi citeau repartizările, apoi se întorceau şi plecau, tăcuţi şi abătuţi sau zgomotoşi şi bucuroşi.

— *Oi* — Kuwahara! a răcnit Oka. Am reuşit!

Cineva i s-a pus în drum în timp ce se grăbea spre mine, dar Oka l-a împins la o parte.

— Am reuşit, Kuwahara!

— Bine, am spus, e minunat.

Dar glasul îmi era prefăcut. Eram gata să explodez.

— M-am uitat după numele tău, a spus el, dar n-am avut timp — se tot împingeau ca o turmă de capre proaste. Hei, uite-l acolo pe Sakamoto! Repede, roagă-l să caute numele tău. Hei, Sakamoto — caută numele lui Yasuo!

Sakamoto s-a întors fără tragere de inimă la avizier, dar a fost dat la o parte.

— Cred că transmisiuni, a spus el cu îndoială. La fel ca mine.

— Ce? am icnit, aproape sufocându-mă.

Niciodată, nici chiar în corpul de gardă, nu mi-a fost atât de frig. M-am repezit înainte, intrând în spatele celui din faţa mea.

— Uşor, Kuwahara. Ai reuşit la piloţi de vânătoare. Nu e nevoie să-i dărâmi pe toţi.

Era Tanaka şi, pentru prima dată, rânjetul său dispăruse. S-a întors şi a plecat agale.

O clipă chiar mi-a fost milă de el, dar eram prea preocupat de mine. Încă nu eram sigur. Oare nu spusese Sakamoto...?

Am ajuns chiar în faţa avizierului. Am parcurs febril lista cu nume. Unde era? Numele meu nici nu... Nu, stai aşa! Iată-l! „Kuwahara — Şcoala de piloţi de vânătoare"! M-am holbat, am dat să plec, m-am uitat iar ca să fiu sigur. Încă eram într-o stare puternică de şoc şi de neîncredere. Da, şcoala de piloţi de vânătoare. Idiotul de Sakamoto! Se înşelase.

— Oka! am strigat răguşit şi am ridicat degetul mare.

— *Oi*, Kuwahara! a spus el, zâmbind larg. Bravo ţie! A intrat şi Yamamoto!

După câteva clipe l-am zărit pe Nakamura împingându-se înainte la marginea mulţimii, cu gâtul întins, cu ochii plini de îngrijorare.

— Hei, pilotule de vânătoare! a urlat Yamamoto. Ce cauţi acolo cu pifanii?

Nakamura s-a întors, zâmbind nesigur.

— *Honto?* Mi-ai citit numele?

— *Hai* — sigur! Treci încoace! Eşti pilot de vânătoare ca şi noi, şi tu şi Yasbei!

Yasbei era numele unui renumit samurai din vechime şi, la auzul acestui compliment spontan, am zâmbit larg. Amândoi l-am felicitat pe Nakamura, bătându-l pe spate atât de tare

încât s-a clătinat. Niciunul dintre noi nu mai fusese atât de entuziasmat. Pentru mine, ăsta era un eveniment chiar mai important decât câştigarea campionatului de planorism.

Aproximativ un sfert din soldaţii din escadrila nostru fuseseră aleşi pentru şcoala de piloţi pe avioane de vânătoare — mult mai mulţi decât anticipaserăm. Totuşi, noi patru eram singurii aleşi din sectorul nostru din cazarmă şi veselia ni s-a mai domolit când ne-am dat seama că ceilalţi treceau prin clipe grele.

În seara aceea, seara de dinaintea absolvirii, mulţi dintre ei stăteau amărâţi în cazarmă, măcinaţi de gânduri negre şi uitându-se în gol. Foarte ciudat, mie îmi părea deosebit de rău pentru Tanaka. Zâmbetul insolent îi dispăruse dē tot. Câţiva dintre noi ne aşteptaserăm să devină pilot de vânătoare şi nu înţelegeam cum de picase. Aş fi vrut sincer să-i spun ceva — măcar câteva cuvinte de consolare —, dar mă temeam să nu se simtă jignit. Măcar reuşise să intre la şcoala de piloţi pe bombardiere, ceea ce nu era un lucru ruşinos.

Moriyama şi Furuhashi stăteau împreună pe patul lui Furuhashi, iar Moriyama rămăsese sprijinit cu mâinile pe genunchi şi se uita gânditor la duşumeaua murdară, nevopsită. Bătându-i cu mâinile pe umeri, le-am spus:

— Nu fiţi trişti, prieteni. Din câte am auzit, nu e deloc rău la şcoala de mecanici. De fapt, se zice că e foarte interesant.

N-au răspuns, abia uitându-se la mine.

— Oricum, am continuat eu, s-ar putea să aveţi mai târziu o şansă la şcoala de piloţi de vânătoare.

Stupiditatea propriilor vorbe m-a uimit, căci păreau să-mi fi ieşit pe gură fără pic de judecată. Moriyama a dat din umeri

şi chiar a zâmbit batjocoritor. Cu fiecare comentariu mă afundam mai mult, insultându-i din ce în ce mai tare.

— În fine..., am îngânat, i-am bătut uşor pe spate şi am plecat, simţindu-mă mai prost ca niciodată.

Restul serii am stat departe de ei, iar când Oka a început să se laude, i-am atras atenţia să se abţină. Noi, cei patru care fuseserăm repartizaţi la şcoala de pilotat avioane de vânătoare, am ieşit în linişte din cazarmă şi o vreme am stat alături şi ne-am uitat la o lumină roşie, îndepărtată, din turnul de control. Cu toate acestea, treptat am uitat de necazul tovarăşilor noştri şi am început să vorbim despre viitor.

Îmi amintesc bine discursul pe care l-a ţinut comandantul nostru la ceremonia de absolvire. Aveam motive întemeiate să-mi placă acest om şi eram pregătit pentru încă o manifestare înflăcărată de patriotism şi dăruire, asemănătoare aceleia la care asistasem la sfârşitul instruirii de bază. De data asta, însă, tonul şi conduita lui n-au fost aceleaşi şi îi ţin minte discursul, dar mai ales încheierea, din cu totul alt motiv.

— Viitorul nostru devine tot mai sumbru, a spus el, adăugând cu solemnitate: Ca atare, vouă, viteji fii ai Japoniei, vă revine sarcina să vă închinaţi viaţa ţării, să muriţi cu curaj pentru marea cauză.

M-a cuprins un val de îngrijorare, de mirare. În jumătatea de an care trecuse, fuseserăm atât de absorbiţi de instruirea noastră, de multe ori de procesul de supravieţuire, încât pierduserăm legătura cu lumea din jurul nostru. Personal, acest val m-a izbit în faţă asemenea unei găleţi cu apă rece, trezindu-mă la crunta realitate — nu numai că eram în război, dar, pentru prima dată, cineva de la Hiro, învestit cu autoritate, recunoştea gravitatea situaţiei.

Era octombrie 1944 şi se întâmplaseră multe de când plecasem de acasă, în februarie. Kwajalein[1], primul teritoriu japonez, fusese invadat chiar în acea lună, iar Insulele Mariane[2] căzuseră în iunie. În iulie, Tōjō[3] recunoscuse pierderile suferite de noi în „marele dezastru" din Saipan şi fusese demis din funcţia de şef al statului-major general. Concomitent, tot cabinetul lui a demisionat. Totuşi, la momentul absolvirii, majoritatea cetăţenilor japonezi nu ştiau de întorsătura bruscă pe care o luase războiul.

Dar, pentru unii dintre noi, întorsătura era dramatică, la fel ca viitorul meu rol de pilot de vânătoare.

[1] Bătălia de la Kwajalein, câştigată de SUA, face parte din campania din Pacific din cel de Al Doilea Război Mondial. S-a desfăşurat între 31 ianurie şi 3 februarie 1944, în atolul Kwajalein din Insulele Marshall (n.c.).

[2] Bătălia din Marea Filipinelor (19–20 iunie 1944), bătălie navală decisivă din cel de al Doilea Război Mondial; a culminat cu invazia amfibie a flotei americane care a eliminat efectiv capacitatea Forţelor Navale Imperiale Japoneze să mai întreprindă în viitor acţiuni de mare anvergură cu portavioane. Bătălia a fost poreclită de americani şi *Marea vânătoare de curcani din Mariane* (n.c.).

[3] Hideki Tōjō (1884–1948), general al Armatei Imperiale Japoneze şi prim-ministru al Japoniei între octombrie 1941 şi iulie 1944 (n.red.).

PARTEA A PATRA

Capitolul 14

Primele bombe umane

Din nou, viaţa se schimbase brusc. Ca viitori piloţi de vânătoare, eram trataţi cu mult mai multă bunăvoinţă. Pedepsele fuseseră suspendate, astfel încât vieţile să ne fie dedicate în totalitate aerului. În primele două luni am zburat pe avioane de antrenament similare cu avioanele de vânătoare obişnuite, deşi nici pe departe la fel de puternice şi manevrabile, având doar un tun de calibru mic pe fiecare aripă. Aşa ne-am pregătit pentru trecerea la avansatul *Hayabusa*, cel mai bun avion de vânătoare produs atunci.

Cursul implica însuşirea cunoştinţelor de tragere, zbor în formaţie, manevre aeriene de bază şi simularea misiunilor sinucigaşe. Aceasta din urmă presupunea să zburăm în picaj de la înălţimi prestabilite spre un oval mare, cu un diametru de aproximativ şase metri, desenat cu vopsea pe câmpul de aterizare. Asta era cea mai grea parte a zborului, din cauza efectului ei psihologic — ideea că ne antrenam să murim. Era de la sine înţeles că orice pilot al cărui avion a fost avariat şi scos din luptă o să-şi dea toată silinţa să moară conform adevăratei tradiţii a samurailor. Dacă i se va acorda şansa, el va intra în picaj în navele sau avioanele inamicului, luând cu el cât mai mulţi adversari.

Aceste gânduri m-au frământat în ziua în care am executat primul plonjon mortal spre turn. De la o înălțime de șase sute de metri m-am uitat în jos la Hiro și la peisajul înconjurător — șiruri de dealuri și vâlcele de un verde închis, pământ arabil care se întindea până la marea scânteietoare. Sub mine era câmpul de aterizare, o cicatrice hidoasă de beton pe fața pământului, la capătul căruia erau înșiruite avioane și hangare. Instructorii noștri zburau deasupra noastră într-un șir de formațiuni în „V", distanțate între ele și alcătuite din câte trei avioane. Treptat, șirul s-a înălțat într-un cerc larg, turnul din stânga noastră devenind tot mai mic sub noi.

Câteva secunde mai târziu, instructorul nostru s-a desprins din cerc și și-a început picajul. A fost urmat de al doilea și de al treilea, toți aruncându-se cu viteză spre pământ. Apoi a coborât următoarea formațiune, iar acum, ca pilot conducător al formațiunii noastre, era rândul meu.

Împingând manșa la stânga, am văzut și am simțit pământul înclinându-se spre mine. Prima formațiune ieșea deja din picaj, apoi cea de a doua, iar eu coboram rapid în urma lor, câmpul de aterizare precipitându-se înspre mine ca și cum acea parte a lumii se umfla brusc. Clădirile creșteau ca prin minune. Preț de-o clipă am fost aproape hipnotizat. Totul devenea tot mai mare și se apropia tot mai mult. Turnul de control se înălța amenințător și aproape de el era fatalul cerc negru. Aproape și totuși întrucâtva ireal — era îngrozitor de aproape acum, iar propria-mi cutezanță m-a uimit. Acum! Am tras manșa înapoi și avionul și-a început vuind ieșirea din picaj, în vreme ce sângele din cap mi se opunea acestei mișcări, hotărât să-și continue cursul descendent.

Pete negre mă asaltau în carlingă și mi-am dat seama că dintr-odată sunt la orizontală, undeva la șaizeci de metri

deasupra ţintei mele. Consternat şi plin de amărăciune, am urmat formaţiunea din faţă. Cu câteva clipe înainte mi se păruse că am să ies din picaj la doar câţiva metri de ţintă. Însă nu poţi pur şi simplu să te opreşti în aer pentru a-ţi contempla greşelile. Am urcat din nou, dar se pare că nu mă descurcasem mai rău decât majoritatea celorlalţi. Asta era singura mea alinare şi, cum nu aveam timp să reflectez asupra ei, am intrat în următorul picaj. Avionul meu s-a repezit în jos vuind iar de data asta, de data asta... aveam să-i uimesc pe toţi cei aflaţi pe câmpul de aterizare. Nu aveam să las pământul care se ridica să mă hipnotizeze — nu şi de data asta.

Concentrându-mă asupra formaţiunii de dinainte, am văzut-o redresându-se la orizontală şi am simţit un uşor dispreţ. Ieşeau din picaj la o înălţime prea mare faţă de ţintă. Concomitent, dintr-un anume motiv, mi s-a părut că văd un al doilea val, copie a primului şi uşor transparent, continuându-şi drept drumul spre distrugere, alături de diferite versiuni ale impactului, exploziilor, fumului şi flăcărilor iscate.

Descurajat, am ieşit din picaj la o înălţime chiar mai mare decât înainte. Ce deziluzie! Ce supărare! Ce umilinţă! Preţ de-o clipă, mi s-a părut că am înţeles perfect cum o să fie să-i văd pe alţii murind şi să fiu tras în mod implacabil după ei. S-o ţin tot înainte spre devastatorul punct de impact. Spre distrugere! Spre anihilare!

Am repetat iar şi iar picajele sinucigaşe dar, în acea zi, doar instructorul nostru a ieşit la mai puţin de treizeci de metri de ţintă. Pe măsură ce zilele treceau, însă, deveneam tot mai încrezători în noi şi am început să executăm zboruri în picaj spre nave şi portavioane având piste de aterizare vopsite într-un capăt. După câteva săptămâni, ieşeam din picaj la doar cincisprezece sau şaisprezece metri de ţintă.

Deveneam pe zi ce trecea mai încrezători în forţele noastre şi după trei săptămâni am avut parte de o nouă provocare: trebuia să terminăm fiecare picaj cu ochii închişi. Coborând iniţial de la aproximativ o mie opt sute de metri, trebuia să numărăm până la zece înainte de a trage manşa în spate. Mai târziu, coborând de la nouă sute de metri, trebuia să numărăm până la şase, apropiindu-ne şi mai mult de distrugere.

Bineînţeles că tendinţa iniţială era să numeri foarte repede şi fie să tragi cu ochiul, fie să-ţi închizi ochii doar pe jumătate. Cu timpul, însă, am ieşit învingători şi din această provocare. Cu toate că nimeni nu putea şti dacă trişam sau nu, provocarea a devenit o chestiune de mândrie personală pentru mulţi dintre noi. Aşa am devenit maeştri la „picajul orb" şi, treptat, am renunţat complet la a mai număra. Am ajuns să simţim cu adevărat apropierea de pământ, la fel cum nevăzătorii simt uneori un zid din faţa lor.

De asemenea, de acum ne angajam zilnic în simulări de bătălii aeriene, folosind muniţie de exerciţiu şi perfecţionându-ne îndemânarea la tăiat arcuri strânse, la rostogoliri şi la picaje, executând lupinguri şi alte manevre mai complicate. Iar în fiecare zi îmi creştea încrederea în forţele proprii, căci de-acum terminam fiecare şedinţă de antrenament cu precizie, făcând puţine greşeli.

De asemenea, cei trei tovarăşi ai mei s-au dovedit a fi şi ei foarte pricepuţi. În timp ce Oka şi Yamamoto se lăsau pradă zborului cu îndrăzneală, Nakamura era mai cumpătat şi mai minuţios. Chiar şi aşa, curajul şi determinarea lui erau neîndoielnice. Picajele lui sinucigaşe erau executate aproape perfect şi de fiecare dată ieşea din picaj la acelaşi nivel, cu mici diferenţe de înălţime.

De-acum încolo, picajele deveniseră mai puţin tulburătoare pentru noi, deoarece eram mult mai încrezători în propriile reflexe şi în capacitatea noastră de a aprecia distanţele. În plus, picajele deveniseră mai mult o joacă decât o repetiţie pentru moarte. E adevărat, încă le înţelegeam scopul, dar semnificaţia lor completă era o abstracţie, ceva care li se putea întâmpla oamenilor doar într-un roman sau în filme.

Drept urmare, puţin mai târziu în octombrie am suferit un şoc care ne-a trezit pe toţi. În acea lună, primul nostru *Tokkōtai* (grup special de atac) a lovit inamicul. Aceştia au fost primii piloţi sinucigaşi ai Japoniei. În următoarele zece luni, aproximativ şase mii de avioane conţinând fie un singur om, fie, mult mai rar, doi, le-au urmat exemplul.

„Un samurai trăieşte astfel încât să fie întotdeauna pregătit să moară." Toţi luptătorii japonezi cunoşteau vorbele astea. „Suntem oameni de sacrificiu." „Ţine seama că datoria e mai grea ca un munte, în vreme ce moartea e mai uşoară ca un fulg." Toate astea făceau parte dintr-o matrice culturală imemorabilă, dintr-o filosofie străveche şi venerată — şintoismul naţional.

Vlăstarul ei modern, care implica distrugerea cu bună ştiinţă a mii de piloţi de-ai noştri, a încolţit însă în mintea unui militar de la Baza Aeriană Tateyama, colonelul Motoharu Okamura[1]. El şi-a prezentat cu discreţie planul viceamiralului Takijirō Ōnishi[2], ajuns să fie cunoscut drept „tatăl *Tokkōtai*-lor".

[1] Motoharu Okamura (1901–1948), aviator naval japonez care a servit ca pilot de teste în anii 1930, iar ulterior, în iunie 1944, ca şi comandant al unităţii 341 Tateyama Kōkūtai pentru atacuri kamikaze (n.c.).

[2] Takijirō Ōnishi(1891–1945), amiral în Marina Imperială Japoneză din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, care a ajuns să fie cunoscut ca „părintele piloţilor kamikaze" (n.c.).

Mai târziu, planul a fost aprobat de *Daihonei*. Okamura era încredinţat că piloţii sinucigaşi puteau să stârnească vânturile luptei în favoarea Japoniei. „Am vorbit personal cu piloţii aflaţi sub comanda mea şi sunt convins că vor exista atâţia voluntari de câţi e nevoie", a declarat el. După câteva deliberări, propunerea lui a fost acceptată.

La sfârşitul lui octombrie, la scurt timp după ce trupele americane şi-au lansat asaltul pentru recuperarea Filipinelor, *Daihonei*-ul a emis următorul comunicat memorabil:

> „Pe 25 octombrie 1944, la orele 10.45, Unitatea Shikishima a Corpului Special de Atac Kamikaze a întreprins cu succes un atac-surpriză împotriva trupelor de asalt inamice, în alcătuirea cărora au intrat şi patru portavioane, la treizeci de mile marine nord-est de Sulan, Insulele Filipine. Două avioane aparţinând Corpului Special au plonjat în tandem într-un portavion inamic, provocând incendii şi explozii importante şi probabil scufundând nava de război. Un al treilea avion a intrat în alt portavion, provocând noi incendii. Un al patrulea a plonjat într-un crucişător, provocând o explozie teribilă, scufundând vasul imediat după aceea."

Prima bombă umană oficială din lume a fost un locotenent tânăr, pe nume Yukio Seki[1], care a condus acel faimos atac kamikaze asupra Golfului Leyte. Seki, căsătorit doar de puţin

[1] Yukio Seki (1921–25.10.1944), aviator naval japonez din Marina Imperială Japoneză din timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Ca pilot kamikaze, locotenentul Seki a condus una dintre cele trei grupuri de luptă în cel de-al doilea atac kamikaze (primul atac a fost condus de Yoshiyasu Kuno pe 21 octombrie 1944, dar fără succes). Acţiunea finală condusă de Seki a avut loc pe 25 octombrie 1944, în timpul bătăliei de la Golful Leyte. Din unitatea sa făceau parte cinci oameni-bombă, îmbarcaţi pe avioane *Mitsubishi Zero*, fiind primii piloţi kamikaze care au reuşit să scufunde o navă inamică (n.c.).

timp, a fost abordat de superiorii săi şi întrebat dacă acceptă această onoare. El a ezitat o clipă, doar cât să se uite în jos şi să-şi treacă mâna prin păr. Apoi şi-a ridicat încet privirea, s-a uitat în ochii anchetatorilor şi a dat scurt din cap.

— *Hai*, a spus el tăios, sunt profund onorat că mă consideraţi demn de misiunea asta.

Atacul a avut, aşa cum anunţa comunicatul, un succes uimitor. Deşi toţi piloţii erau relativ lipsiţi de experienţă, patru dintre cele cinci avioane de vânătoare *Zero*, fiecare purtând o bombă de două sute cincizeci de kilograme, îşi loviseră ţinta.

Cu toate că *Tokkōtai* era denumirea generală a avioanelor de vânătoare cu piloţi sinucigaşi, fiecare grup purta un alt nume. Totuşi, denumirea primului corp de atac, *Kamikaze*, după „Furtuna Divină" care a scufundat flota invadatoare a lui Gingis-Han în secolul al XIII-lea, a devenit termenul popular. Numele de *Kamikaze* a ajuns să reprezinte întreaga noastră forţă de atac sinucigaş, cea care a provocat cele mai mari pierderi din istoria marinei militare a Statelor Unite, înregistrând sute de lovituri directe asupra vaselor ei.

Astfel, la sfârşitul lui octombrie 1944, Kamikaze devenise un simbol mobilizator. Dacă odată Zeul Cerului dezlănţuise elementele naturii împotriva duşmanilor noştri, acum avea să trimită asupra lor avioane încărcate cu bombe, pilotate de fiinţe umane. Puterea noastră recent descoperită era de netăgăduit. Sub asediul continuu al agenţiilor de propagandă japoneze, optimismul tuturor s-a aprins.

Doar o minoritate, o mână de oameni lucizi, şi-au permis să suspecteze că noua forţă, Kamikaze, era un indicator grăitor al situaţiei disperate în care se afla Japonia.

Capitolul 15

Rendez-vous la înălțime

Primul raid american asupra capitalei Tokyo[1] avusese loc în urmă cu mai bine de doi ani și de atunci atacurile împotriva fortărețelor-cheie japoneze sporiseră, însă la Hiro, bombele au început să lovească odată cu intrarea mea la școala de piloți de vânătoare.

Pierderea unor baze vitale precum Indonezia, Burma și Sumatra redusese simțitor rezerva noastră de combustibil. De fapt, penuria era într-atât de severă, încât a fost interzisă angajarea în bătălii aeriene foarte lungi, chiar și atunci când erau folosite cele mai bune avioane de vânătoare. Stațiile radar de pe insulele noastre principale anunțau apropierea inamicului. Când cursul avioanelor inamice era de la Nagoya spre est sau spre Oita, în direcția opusă, ne linișteam. Dacă se îndreptau spre Osaka, aflată între acestea două, începeam să scrutăm cerul, temându-ne că ar putea vira spre Hiro. Deja se punea doar problema de a ne proteja avioanele cu orice preț.

Sirenele care anunțau raiduri aeriene au răsunat pentru prima dată într-o zi de noiembrie, chiar înainte de amiază. Am alergat spre avioanele de antrenament, ne-am cățărat în ele,

[1] Primul raid al bombardierelor americane care a avut drept obiectiv, printre altele, și orașul Tokyo, a fost cel de pe 18 aprilie 1942 (n.c.).

am pornit vâjâind pe pistă şi ne-am îndreptat spre nori. Când ne-am întors puţin mai târziu, baza era tot intactă. O formaţiune de bombardiere B-29 escortată de avioane de vânătoare ocolise Hiro şi atacase Kure, aflat în apropiere. Situaţia s-a repetat timp de mai multe zile: sirenele zbierau, noi ne repezeam înnebuniţi să decolăm, după care ne întorceam cu prudenţă. De fiecare dată, găseam baza Hiro aşa cum o lăsaserăm.

Nu a trecut mult şi instruirea noastră s-a înteţit. Am avansat de la avionul-şcoală la *Hayabusa 2*, devenind pilot de vânătoare în toată regula, lucru la care visasem o mare parte din viaţa mea. Cu toate acestea, tactica de a ne juca de-a v-aţi ascunselea cu inamicul mă deziluzionase teribil. Yasuo Kuwahara nu era nici invincibilul samurai din ceruri, nici nobilul şi gloriosul pilot de vânătoare care avea să execute cascadorii deasupra oraşului Tokyo de ziua împăratului sau de Ziua Întemeierii Naţiunii. În schimb, eram obligat să fug la primul semn de pericol, să mă ascund ca un laş.

Situaţia ne-a dezgustat pe toţi. Era deprimant şi alarmant în acelaşi timp să ne dăm seama că ţara era într-o încurcătură atât de groaznică. E drept că mai-marii noştri ne asigurau că tacticile de eschivare erau doar temporare, că Japonia era pregătită să reziste năvălirilor continue ale inamicului, că la momentul potrivit avea să contraatace cu o cruzime copleşitoare. Dar pentru mulţi dintre noi, această propagandă căpătase un miros putred. Era drept că tacticile kamikaze făcuseră victime în rândul duşmanilor noştri, dar ele nu reuşiseră să-i întoarcă înapoi.

Într-o zi, ne-am întors din nori şi am descoperit că recentele noastre jocuri se terminaseră. Hiro scuipa fum, unul dintre hangarele sale fiind învăluit în flăcări. Câteva bombardiere Liberator apăruseră din senin şi ne atacaseră, sfâşiind o parte

din câmpul de aterizare şi distrugând aproape în totalitate uzina de asamblare a avioanelor de vânătoare.

Pompierii se luptau din răsputeri cu focul, în timp ce o echipă de reparaţii se străduia să umple în grabă craterele de pe pistă. A durat mai bine de două ore până când, cu combustibilul pe terminate, am reuşit să executăm o aterizare riscantă. După ce ne-am prezentat rapoartele în cancelarie, am rătăcit fără ţintă prin bază, trecând în revistă dezastrul. Eram un grup de tineri piloţi de vânătoare amărâţi şi descurajaţi.

Eu şi Nakamura ne târam încet pe pista cenuşie, cu mâinile în buzunare, cu capetele aplecate, aruncând din când în când câte o privire în jur pentru a evalua pagubele. Deci asta puteau să facă bombele unei baze şi era abia începutul. Amândoi ştiam asta şi o vreme ne-am uitat la hangarul carbonizat cu avioanele distruse din el.

— Piloţi de vânătoare care nu pot să lupte, a spus Nakamura. Ha!

Mai târziu în cursul acelei zile, l-am vizitat pe Tatsuno. Apucase să zboare singur cu *Akatombo* şi până acum se descurca bine. Acum, când bombele loveau Hiro, era puţin probabil ca el şi tovarăşii lui să-şi mai termine ucenicia.

— S-ar putea să fie nevoie să pilotezi un *Hayabusa* foarte curând, am spus. Dintr-o zi în alta.

O vreme, Tatsuno nu a răspuns. Stăteam împreună în preajma unui hangar, pe coada unui bombardier grav avariat, şi urmăream reparaţiile care se făceau în diferite zone ale câmpului de aterizare. În cele din urmă, s-a întors şi m-a privit cercetător.

— Poate că o să fie aşa cum am sperat mereu, Yasuo. Pare prea frumos ca să fie adevărat şi totuşi...

A ezitat, încruntându-se. M-am uitat la el, simţind că era pe cale să spună ceva ce nu voiam să aud.

— În fine, nu m-am aşteptat niciodată ca lucrurile să fie aşa.

— Aşa cum? am întrebat, un pic supărat.

A dat din umeri.

— Nu ştiu, dar dacă vrem să câştigăm, când începem? Atacurile devin tot mai nimicitoare. Şi dacă nu le putem opri de pe-acum, cum să ne aşteptăm să le oprim peste o lună sau o jumătate de an? Care-i secretul? Ce aşteptăm?

Glasul lui Tatsuno era coborât şi încordat.

— De obicei, lucrurile se strică pentru ambele tabere înainte să se termine războiul, am spus.

— Da, dar noi ce facem? Chiar le facem rău americanilor? Bombardăm cumva California, New York şi Washington?

— Locurile alea sunt mult prea îndepărtate acum.

— Sigur, a zis Tatsuno, iar noi suntem prea aproape. Asta-i toată problema. Ei sunt prea departe, iar noi prea aproape; ei sunt prea mari, iar noi prea mici! Îţi dai seama că numai California — unul dintre cele patruzeci şi opt de state ale lor — e cât toată ţara noastră?

— Nu se poate, am mormăit.

— Ba se poate! a insistat el. Mai ţii minte ora de geografie? California e cât cele patru insule principale ale noastre la un loc.

— Poate că aşa e, am admis eu, dar războaiele nu sunt câştigate doar datorită mărimii, ci a spiritul. Datorită curajului şi a determinării.

Tatsuno mi-a aruncat o privire cam dispreţuitoare.

— Şi nu sunt şi ei curajoşi şi determinaţi? Trebuie să fie, din moment ce ne-au lovit până acum atât de puternic. Când o să

ripostăm, forțându-i pe americani să se retragă? După ce își vor fi aruncat bombele asupra tuturor orașelor din Japonia și vor fi pus mâna pe palatul împăratului?

Nu i-am răspuns. Nu exista vreun răspuns. În cele din urmă, m-am ridicat.

— Ar fi bine să mă întorc în cazarmă, am spus.

— Deja?

Părea destul de trist.

— Ai stat aici doar câteva minute.

— Știu, am răspuns nesigur, îndepărtându-mă. Dar am multă treabă. N-am terminat de învățat pentru testul despre navigație.

Am privit o singură dată în urmă. Tatsuno stătea tot acolo, aplecat pe genunchi, uitându-se la câmpul de aterizare. I-am făcut cu mâna, dar abia mi-a răspuns.

În acea după-amiază, am decolat din nou împreună cu patru tovarăși, zburând deasupra Mării Continentale la 3 600 de metri, undeva între Kure și Iwakuni. Sub noi, efectiv văzând cu ochii, se formau cu rapiditate nori care rămâneau în urmă ca bumbacul scărmănat. În depărtare, dincolo de munți, atârna palidă și gri o lună spectrală, iar eu mă uitam când și când la mare, la suprafața ei nesfârșită, cu petice succesive de umbră și strălucire care uluiau privirea.

Pe moment, mi se părea foarte ciudat să mă gândesc că peste tot în lume, soldații erau prinși într-o luptă catastrofală dominată de moarte și ură. Puțin înaintea și deasupra mea era locotenentul Shimada, un pilot de vânătoare veteran pe care îl respectam cu toții. Shimada se bătuse în numeroase lupte, încă de pe vremea când avioanele noastre surclasau modelele americane P-39 și P-40. Cunoscuse gustul victoriei și mulți dușmani căzuseră victimă tunurilor lui.

Soarele strălucea pe carlinga lui, dându-i când şi când la iveală silueta. Îi vedeam casca de piele, ochelarii ce i se odihneau pe frunte, iar inima îmi era plină de admiraţie. Suplu şi modest, vorbea foarte puţin, dar se lupta cu mult talent şi vitejie. Din când in când, capul lui Shimada se înclina dintr-o parte în alta, în timp ce studia cerul. Dar chiar şi acele mişcări, însăşi linia umerilor lui, exprimau precizie şi vigilenţă.

Vastele întinderi ale cerului, apa şi peisajul care dispărea, luna palidă... toate transmiteau seninătate. M-am mişcat pe scaun, uitându-mă în urmă şi în jos peste aripa stângă, la ocean. Iarna avea să se abată în curând asupra noastră şi din nou, uitându-mă spre ţărmurile îndepărtate ale insulei Honshu, mi-am amintit de plimbările cu Tomika, de pescarii cu năvoadele lor — picioare goale afundându-se în nisipul cald, sunetul glasurilor lor şi râsetele lor ocazionale. Râsul pescarilor şi al nevestelor lor nu era acela întâlnit în baruri sau pe străzile aglomerate. El făcea parte din mediul natural, amestecându-se cu oftatul şi foşnetul valurilor şi cu ţipetele păsărilor de mare.

Oare chiar schimbase războiul toate acestea? Le ştersese pe vecie? Mi-am dorit dintr-odată cu disperare s-o iau spre Onomichi, să aterizez pe o fâşie pustie de ţărm şi să-mi găsesc alinarea în chiar singurătatea mea. Colibele pescăreşti ar fi fost goale, chiar şi năvoadele ar fi dispărut, dar eu m-aş fi oprit să ascult, să fiu atent dacă aud ultimele note slabe ale acelui râs hipnotizant.

Căştile au pârâit, întorcându-mă brusc la realitate. „Duşman la stânga, jos!" M-am uitat cu atenţie, neliniştit, apoi, neobservând nimic, mi-am aruncat privirea spre conducătorul nostru. El a dat din cap, arătând cu degetul în jos, iar eu i-am urmărit atent mişcarea. De data asta le-am văzut — formaţiune

după formaţiune — un roi înfricoşător de avioane Grumman Hellcat[1] care se îndreptau direct spre Hiro!

Preţ de-o clipă, mi s-a tăiat răsuflarea. Nu, aşa ceva nu se putea întâmpla; era o iluzie optică, o năzărire. Mi-am verificat surescitat masca de oxigen; totul era în ordine. Dar duşmanul era tot acolo, tot în depărtare, însă crescând din ce în ce mai mult — un roi imens, prea numeros pentru a putea fi contorizat.

Bineînţeles că nu aveam să atacăm, mi-am spus — eram doar cinci avioane. Nu, asta ar fi fost nebunie curată. Din fericire, păreau să nu ştie de prezenţa noastră. Oricum, ar fi fost mai bine să ne perfecţionăm îndemânarea de a zbura. Lupte aeriene? Mai târziu, când vom fi căpătat mai multă experienţă. M-am uitat în urmă peste aripa dreaptă la Shiro Hashimoto, un prieten pe care mi-l făcusem recent, şi i-am arătat cu degetul spre inamicul de dedesubt. Apoi am deschis şi am strâns mâna rapid. Hashimoto a dat din cap şi chiar a schiţat un rânjet.

Spre mirarea mea, însă, Hashimoto s-a întors, îndreptându-se înclinat pe-o parte spre avioanele inamice. La fel am făcut şi noi, urmându-l îndeaproape în mod automat. Era clar că o luase pe urma Hellcat-urilor. Era posibil să atacăm? Nu, mi-am spus. Eram doar în observaţie, pentru a ne da seama de intenţiile lor. Cu toate astea, mi-am verificat tunurile. Întotdeauna era bine să le verifici pentru că într-o bună zi, când soarta ne va fi favorabilă, aveam să le folosim.

Urechile mi-au ţiuit şi am tresărit. Incredibil! Urma să atacăm! Ce să fac? Uitasem deja tot ce învăţasem. Mintea mi se

[1] Avionul de vânătoare american Grumman F6F Hellcat, creat pentru a acţiona de pe portavioane (n.c.).

golise. Eram în pragul panicii! Desprinde rezervorul auxiliar de benzină! Da, ăsta era primul pas. Altfel, un singur glonţ era de-ajuns să mă trimită pe lumea cealaltă. Rezervoarele de la celelalte patru avioane se rostogoleau deja spre pământ, în timp ce ne apropiam cu viteză de ţinte. Mi-am potrivit iarăşi masca. Mi-am verificat din nou tunurile.

Şi-acum ce e de făcut? Urmează-l pe Shimada, ia-te doar după el. Fă tot ce face el şi va fi bine. Mai ţii minte cum te-ai ţinut după Călugăriţă? Ţine-te după Shimada, numai nu atât de aproape, nu atât de aproape! Nu te încorda! Nu fi rigid! Relaxează-te, Kuwahara, relaxează-te! Spatele tău e ca un stâlp de poartă. Aşa... e mai bine acum. Respiră rar, calm. Nu poţi să te lupţi cu inamicul dacă te lupţi cu tine. Shimada îşi începe picajul, aşa că urmează-l. Du-te, Kuwahara, du-te!

Shimada s-a desprins, părând să se ridice puţin. A stat o secundă întreagă în echilibru pe vârful aripii, apoi şi-a început picajul cu botul avionului îndreptat spre inamic. I-am urmărit coada care dispărea tot mai iute. Hellcat-urile se vedeau bine acum, devenind mai mari cu fiecare secundă care trecea. Cu doar câteva minute în urmă păreau doar avioane de jucărie, dar acum erau avioane adevărate, avioane de vânătoare nemaipomenite, cu oameni înăuntrul lor. Americani!

Acum totul e clar. Îi vom lovi în coadă, apoi o vom întinde rapid. Sunt prea multe pentru a încerca orice altceva. Inamicul încă nu ne-a observat. Să încep să trag? Nu, aşteaptă-l pe liderul nostru. Fă tot ce face şi el. Dar de ce nu trage? Putem să tragem acum, să le împrăştiem în masă şi să doborâm o duzină sau mai multe. Da, da! Sunt sigur că putem. Mai aproape... mai aproape... apropiindu-ne rapid. Shimada deschide focul! Rafale scurte, mortale... urme roşii de foc care par să se arcuiască şi curbeze se îndreaptă cu o viteză diabolică spre inamic.

Acum Hellcat-urile ştiu de noi. Mintea piloţilor lor e în tangaj, fără îndoială. Trage, Kuwahara, trage! Nici n-am apăsat cu putere trăgaciul. Înnebunit, trag încontinuu. Rafale compulsive, atenuate — toate consumate de cer. Apoi un Hellcat se răsuceşte nebuneşte în aer, ajunge cu burta în sus, îşi schimbă direcţia şi o ia oblic în jos. O manevră formidabilă — ba nu, e lovit. L-am lovit... i-am venit de hac!

Nu, nu... Shimada a făcut-o. Proiectilele mele sunt înghiţite iar şi iar de un nesfârşit vid albastru. Trecem ca fulgerul pe lângă avionul lovit, înclinându-ne şi urcând, dornici de altitudine.

Toată coada formaţiunii de Hellcat-uri a fost împrăştiată, formaţiunea principală fiind mult în faţă. Cu mult sub noi, victima lui Shimada se prăbuşeşte spiralând în chinurile morţii, vomitând fum negru precum smoala. Cu un fel de bucurie îngrozitoare, flăcările îi cuprind tot fuzelajul.

I-am urmărit cu fascinaţie plonjeul mortal, cuprins de bucurie şi de frustrare totodată. Nici nu bănuisem că o să fie atât de plăcut să văd un inamic distrus. Dar de ce nu fusesem eu cel care făcuse asta? De ce nu distrusesem Hellcat-ul atunci când avusesem acea ocazie perfectă? Aveam să descopăr, însă, că ocaziile perfecte sunt rare şi durează foarte puţin, de obicei doar câteva secunde, chiar şi pentru cei mai talentaţi. Însă la acea vreme nici nu ţineam minte să-l fi avut în cătare. Tot ce reuşisem să fac a fost să trag întruna, compulsiv, sperând să-l nimeresc măcar o dată.

De-acum ne întorceam grăbiţi spre casă şi am zărit cu coada ochiului un licăr argintiu, undeva deasupra vârfului aripii drepte şi la vreo patru sute de metri depărtare. Apoi au apărut încă unul şi încă unul, trecând fulgerător şi dispărând printre fuioarele de nori. La un moment dat, m-am uitat în jos

şi mi-am ţinut răsuflarea. Puţin mai jos şi în stânga mea, trei Hellcat-uri ţineau pasul cu noi. Am presupus dintotdeauna că avioanele *Hayabusa 2* puteau să lase în urmă aproape orice alt aparat, inclusiv pe cele ale inamicului, însă avioanele de vânătoare americane nu se lăsau, deşi noi mergeam cu toată viteza. M-am gândit că poate aveau un combustibil mai bun, cu cifră octanică mai mare.

Nu mai era timp şi pentru alte reflecţii. Încă trei Hellcat-uri — pare-se licărele argintii pe care le zărisem cu câteva secunde mai devreme — se materializaseră, venind în picaj spre noi de la o înălţime de peste 900 de metri, coborând cu o viteză înspăimântătoare. Am auzit zgomote ciudate în partea de sus a carlingii mele, dar nu le-am înţeles proveniența. În mod ciudat, de-a lungul bordului de fugă al aripii drepte au apărut nişte găuri. M-am uitat instinctiv în spate şi am zărit un singur avion inamic apropiindu-se cam la 270 de metri — linii roşii întrerupte străbătând spaţiul care ne despărţea şi zburând pe lângă carlinga mea.

„Taie-o la dreapta! Taie-o la dreapta!" Glasul îi aparţinea lui Shimada, care era chiar în faţă; spusese aceasta în timp ce executa un tangaj. L-am urmat cu toţii şi în scurtă vreme eram în coada unui avion inamic. Se ivea o altă şansă, pe care de data asta nu aveam să o irosesc. Îl aveam acum în cătare şi am tras o rafală calculată. A fost puţin prea sus. Încă două... mai lungi, dar mai precise. Proiectilele l-au nimerit în plin!

Totul era ca într-un vis... huruitul motorului, loviturile cumplite şi sacadate ale tunurilor, cerul care se înălbea... Dar Grumman-ul era rănit, lăsând în urmă fuioare de fum. Intrând într-o ascensiune abruptă, m-am uitat în jos, urmărindu-i traiectoria şi văzându-l pe pilot cum sare din el. Paraşuta plutea în urma lui şi preţ de-o clipă, m-am gândit că se defectase. Apoi

s-a deschis brusc, fapt care mi-a amintit de episodul cu Călugăriţa din ziua în care zburam deasupra munţilor Fukugawa.

Deodată, mi-am dat seama că nu mai eram în preajma liderului. Din formaţiunea noastră nu mai rămăsese nimic. Nu mai erau decât americanii şi câţiva japonezi în inferioritate numerică agitându-se printre nori. Apoi, din senin, am auzit glasul locotenentului Shimada. „Sunt rănit... ard... o să mă prăbuşesc. Salvaţi-vă! Întoarceţi-vă şi raportaţi!" În acelaşi timp, i-am zărit avionul. Descrisese un arc chiar în faţa mea, cuprins de flăcări... o adevărată minge de foc. Apoi s-a auzit o explozie cumplită în momentul în care a lovit flancul Hellcat-ului american şi cele două avioane au picat ca plumbul, învăluite în flăcări şi fum, dezintegrându-se.

Acum, propriul meu avion vibra ciudat, tuşind şi tremurând, iar vâjâitul elicei devenise răguşit şi grav. Eram ameţit. Nu primeam destul oxigen. Smulgându-mi masca, am intrat în picaj vertical, am văzut oceanul apropiindu-se şi m-am uitat la indicatorul de viteză. Nu funcţiona, iar vântul şuiera prin găurile proaspete de proiectil. M-am holbat la indicatorul de combustibil şi temerile mi s-au confirmat: rezervorul era aproape gol. Nu aveam cum să ajung la Hiro.

Deocamdată, însă, inamicul nu-şi făcea apariţia. Era ca şi cum distrugerea zămislise un vânt care curăţase cerul. Treptat, agitat şi alert, am revenit la orizontală şi am luat-o şontâcăind spre Kyushu. Mitralierele de calibrul 50 ale inamicului făcuseră ravagii mai mari decât anticipasem mai înainte. Chiar şi busola dispăruse, dar era imposibil să ratezi Kyushu, una dintre cele patru insule principale, situată la sud de extremitatea de sud-vest a insulei Honshu.

După vreo douăzeci de minute, cu motorul încă bolborosind la răstimpuri, cu rezervorul aproape gol, mă apropiam de

baza aeriană de la Oita. Tot nu-mi vedeam tovarăşii şi nu-mi venea să cred că Shimada nu mai era. Asistasem la cumplita lui moarte. Eram poate singurul martor încă în viaţă şi totuşi îmi era imposibil să accept adevărul. Mintea-mi era amorţită.

Începea să se zărească pista de aterizare, tot mai mare, şi m-am rotit în jurul ei, cerând permisiunea de a ateriza. Câteva clipe mai târziu, în timp ce mă pregăteam să aterizez, am auzit o avertizare venită de jos.

— Aici turnul de control. Nu ateriza — trenul tău de aterizare nu e coborât!

Mi-a crescut pulsul.

— Repet — nu ateriza! Trenul tău de aterizare nu e coborât!

Trăgând înapoi de manşă, mi-am reînceput urcarea, rotindu-mă, apăsând iar şi iar butonul. „Trenul tău de aterizare nu e coborât!" M-am uitat înnebunit la tabloul de bord, ştiind că mai aveam doar câteva minute până rămâneam fără combustibil. Apoi, bâjbâind sub tablou, am descoperit că firele care conectau trenul de aterizare se desprinseseră, probabil retezate de un proiectil. Din fericire, nu trebuia decât să reconectez capetele, iar când am apăsat de data asta pe buton, roţile au coborât.

În câteva secunde m-am apropiat din nou de pistă, aterizând cu o uşoară zdruncinătură şi cu cauciucurile scrâşnind, rulând apoi încet spre hangarul principal. Prima mea luptă aeriană se încheiase.

Capitolul 16

Onoarea şi cauza pierdută

Întorcându-mă la Hiro, am aflat că încă doi din grupul nostru reuşiseră să scape cu bine. Prietenul meu Shiro Hashimoto fusese doborât dar supravieţuise, alegându-se cu un picior zdrobit rău. Câteva zile mai târziu, l-am vizitat împreună cu Oka, Yamamoto şi Nakamura la un spital din Hiroshima şi am fost afectaţi de ceea ce am descoperit. Lui Hashimoto i se amputase piciorul, iar el încercase să se sinucidă.

Când am pătruns în camera lui, mirosul de antiseptice mi-a invadat nările şi mi-am dorit să nu fi venit. Ce puteam noi să facem sau să zicem ca să-l ajutăm? În acelaşi timp, scena mă fascina într-un mod ciudat.

În patul său alb, Hashimoto părea o altă persoană — o fantomă. Avea pielea cadaverică. Numai ochii arzători dezvăluiau ce se petrecea înăuntru lui. Pătura de bumbac cobora brusc în locul în care ar fi trebuit să-i fie piciorul. Saluturile noastre au fost şovăielnice, plate, oarecum stânjenite.

— Ţi-am adus nişte reviste, am spus, umilit de banalitatea unui astfel de gest.

— Mulţumesc, Kuwahara, a spus el, dar acum n-am chef de citit.

— Păi..., am răspuns şovăind, am să ţi le las... până te simţi mai bine. Adică... sunt sigur că în câteva zile ai să te întremezi.

Hashimoto a clătinat din cap şi a râs sec.

— Cum să te întremezi când ţi s-a tăiat un picior? Îţi creşte unul nou?

N-am răspuns. Stăteam cu toţii acolo, muţi, cu un aer tâmp. Totuşi, trebuia zis ceva. De ce lăsau asta în seama mea? Începeam să mă enervez, iar în cele din urmă am dat-o înainte.

— Ştim că acum ţi-e foarte greu, am spus, bătându-l uşor pe mână şi căutând o continuare inteligentă. Dar ţi-ai îndeplinit datoria faţă de împărat. Eşti un samurai adevărat, mult mai mult ca noi. De acum înainte, ai să poţi să faci ce-ţi place, chiar să-ţi găseşti o nevastă şi să te însori.

Mi-am dat seama chiar înainte de a o spune că această ultimă parte e o greşeală, dar m-a luat gura pe dinainte.

— O, da! a zis iritat Hashimoto. Minunat! Poate reuşesc să găsesc una vânjoasă — una ca un bou, care să poată să care în spate un schilod.

În ciuda acestei replici, am continuat să vorbesc.

— Ştiu ce simţi, dar în acest mare război foarte mulţi oameni sunt răniţi şi asta nu înseamnă că nu se pot căsători. Gândeşte-te la locotenentul Shimada. El niciodată nu va...

— De-ar da Dumnezeu să-l urmez pe Shimada! a cârâit Hashimoto, chinuindu-se să se ridice în capul oaselor, de parcă ar fi putut să mă atace. Apoi a căzut pe spate gemând, închizând ochii şi părând că abia mai respiră. Cui îi mai folosesc? a oftat abia perceptibil.

Înjurându-mă în gând, m-am uitat la ceilalţi. Feţele lor nu aveau o expresie acuzatoare, ci erau doar absente. Yamamoto

a clătinat din cap şi s-a uitat în jos. Apoi Oka a arătat spre uşă, cu o mişcare uşoară a capului. Am dat să plec fără tragere de inimă, dar m-am întors şi l-am bătut pe Hashimoto pe umăr.

— Ne revedem în curând, am spus, ştiind că era posibil să nu-l mai vedem niciodată.

Scena era prea dureroasă.

Chiar atunci s-au auzit paşi pe hol. În cameră au intrat un bărbat şi o femeie, în mod evident părinţii lui Hashimoto. După ce ne-am prezentat, femeia s-a întors spre fiul ei şi i-a pus mâna pe frunte. Avea degete lungi, delicate, uşor tremurătoare.

— Poftiţi, a spus Oka, împingând spre ea singurul scaun din cameră.

Mulţumindu-i, s-a aşezat şi a continuat să-l mângâie pe frunţe pe Hashimoto.

S-a lăsat iarăşi tăcerea şi iar eram gata de plecare, dar femeia a început să vorbească.

— De ce trebuie să se lupte oamenii? De ce trebuie să se urască şi să se distrugă? De ce?

Glasul ei era surprinzător de plăcut şi de coborât, plin de neîncredere. A început să clatine din cap, cu ochii pe jumătate închişi.

— Oh, ce nesăbuinţă! Ce nerozie! De ce nu pot...? A ezitat şi şi-a închis ochii pentru o clipă, adunându-se. Eu şi cu tatăl lui Shiro nu l-am crescut ca să-şi piardă piciorul. Nici pe fratele lui, Joji, nu l-am crescut ca să moară într-o junglă îngrozitoare de pe Guadalcanal.

Şovăitor, i-am spus că le recomandasem fiul pentru medalia de vitejie, dar şi asta a fost o greşeală. Era clar că singurul mod de a evita alte imbecilităţi era să tac.

M-am uitat o clipă pe fereastră spre Hiroshima. Habar nu aveam atunci cât de ironice aveau să fie în zilele viitoare comentariile ei despre moarte şi distrugere şi cât de bine se vor aplica în cazul acestui oraş. În acel moment îmi doream sincer să nu fi venit acolo, să fi putut pur şi simplu să dispar.

— N-am vrut să vă jignesc sau să par nerecunoscătoare, a adăugat ea, dar trebuie să vă spun ceva înainte să plecaţi. Uitaţi-vă cu toţii la mine. Ascultaţi-mă cu atenţie, fiii mei.

Deveneam din ce în ce mai uimiţi. Avea glasul aspru şi sec, aproape gutural, totuşi cumva foarte atrăgător, iar ochii ei aveau un fel de fluiditate pătimaşă.

— Aveţi mintea plină de idei ciudate, multe false şi dăunătoare. Idei despre onoare şi glorie, despre a muri cu vitejie. Astea şi multe altele.

Chipul ei era plin de solemnitate, extrem de autoritar, gravat cu multe riduri, dar cu toate acestea frumos. Părul ei avea o uimitoare şuviţă albă, de parcă fusese împroşcat cu acid.

— Dar vă sfătuiesc să uitaţi de astfel de lucruri. Căutaţi doar să păstraţi viaţa — a voastră şi a altora. Viaţa şi numai viaţa este sacră.

Ochii ei ne hipnotizau.

— Nu e nicio onoare în a muri pentru o cauză pierdută, fiii mei.

M-am uitat la ea uluit şi am aruncat o privire spre soţul ei, aşteptându-mă să o dojenească. Parcă citindu-mi gândurile, ea l-a privit tăios, iar el a continuat să tacă.

— În adâncul inimii lor, taţii gândesc la fel ca mamele în privinţa asta, a spus ea.

Brusc, mi-am amintit foarte clar cum, cu câteva luni în urmă, tata se uitase în ochii mei şi mă întrebase: „Îmi cunoşti inima?"

La scurt timp după aceea ne-am luat la revedere de la ei, însă tot drumul până la Hiro am auzit vorbele mamei lui Hashimoto. „Nu e nicio onoare în a muri pentru o cauză pierdută." Cauză pierdută? Un sentiment greu de descris a pus stăpânire pe mine, îmbibându-mi toți porii cu deznădejde. Acele cuvinte m-au bântuit și în zilele următoare. Starea aceasta s-a accentuat și, treptat, m-a cuprins indignarea. Cine se credea femeia aia de își permitea să spună o asemenea erezie? Era doar o femeie! Iar soțul ei — trebuie să fi fost un bărbat nevolnic. Da, un bărbat foarte slab! Evident că ea era capul familiei. Ea îl controla. Ce erezie în toată regula!

Dar, de multe ori, indignarea mă părăsea la fel de repede precum venise, urmată întotdeauna de un sentiment tot mai intens de răceală și de spaimă. În ultimele săptămâni nu îl prea mai văzusem pe Tatsuno. Desigur, amândoi eram foarte ocupați cu îndatoririle noastre militare, dar mi-am dat seama treptat că mă făcea să mă simt la fel de inconfortabil precum mama lui Hashimoto. Ce spusese el când ne văzurăm ultima dată? Ceva despre secret. Da, care era acel secret? Ce așteptam cu toții?

Nu aveam niciun răspuns, cel puțin niciunul pe care să-l accept din punct de vedere emoțional. De bună seamă, vorbele mamei lui Hashimoto și ale lui Tatsuno nu reflectau atitudinea generală a poporului nostru. Și totuși... nu, nu puteam să neg asta. Dezamăgirea creștea și în cele din urmă am început să înfrunt realitatea.

Japonia fusese împinsă înapoi trei mii de mile marine peste Pacific. MacArthur se întorsese în Filipine, intrând în Luzon și învingându-ne forțele în Golful Leyte. Aflasem asta din zvonurile care circulau în armată, zvonuri care erau de-acum foarte

răspândite. Cu toate că la început nu mi-am dat seama de asta, acea pierdere făcea ca Japonia să nu mai fie o putere navală. Chiar şi atunci, însă, am ştiut că pierderea a avut un impact puternic asupra moralului trupelor. Dacă timp de mai multe luni americanii luaseră puţini prizonieri, acum ne predam în număr mare.

Sigur, existau piloţii kamikaze. Atacurile sinucigaşe se înmulţiseră la o scară mare şi, din câte am putut afla, fuseseră foarte eficiente. De fapt, o vreme chiar reuşiseră să întreţină flacăra speranţei, şi totuşi... oare chiar ar putea ei să oprească inamicul? Dacă da, atunci avea să fie nevoie de mult mai multe bombe umane. Estimarea colonelului Okamura cum că trei sute de avioane sinucigaşe puteau să schimbe soarta războiului în favoarea noastră fusese greşită — în mod evident, numărul estimat era mult prea mic.

Cu toate astea, o parte din mine se agăţa de crengile şubrede ale speranţei. Dacă o „Furtună Divină" ne mai salvase ţara o dată, când situaţia fusese la fel de disperată, de ce nu s-ar fi întâmplat şi acum la fel? La urma urmelor, nu era Calea Imperială calea cea dreaptă? Nu era ea cea mai bună cale pentru întreaga lume? Nu era Japonia hărăzită să conducă? Dacă într-adevăr exista un Dumnezeu — unul al adevărului, al raţiunii şi al dreptăţii —, oare nu era nu numai drept, ci şi logic să ne vină acum în ajutor? Să fi fost posibil ca necazurile noastre actuale să fie testul final, în care ne vor fi evaluate curajul şi valoarea? Poate că acum, când chinul nostru arăta cel mai sumbru, când noaptea se apropia, situaţia noastră avea să se schimbe în bine.

Dar de câte bombe umane avea să fie nevoie? Mulţi soldaţi de-ai noştri erau încă dispuşi să-şi jertfească viaţa. Pentru

mulţi, de fapt, acest lucru nu era un sacrificiu. Pentru unii, onoarea şi datoria erau într-adevăr mai grele ca munţii, iar moartea mai uşoară ca un fulg.

În orice caz, Furtuna Divină creştea constant şi, pe măsură ce se întetea, tot mai mulţi dintre noi aveam să fim înghiţiţi de ea. Era doar o problemă de timp, numai o problemă de timp. Nori negri se adunau deasupra bazei Hiro. Veneau primele rafale de vânt.

Capitolul 17

Moartea salută Anul Nou

În prima zi a anului 1945, piloții de vânătoare din Escadrila a patra de la Hiro au ținut o ceremonie comemorativă pentru cei căzuți la datorie. Căpitanul Yoshiro Tsubaki, comandantul bazei, a rostit un discurs înflăcărat în care ne-a vorbit despre datoria noastră morală de a-i răzbuna pe cei răpuși. Mai târziu, am mers la altarul militar. De la Hiro încă nu muriseră mulți. Încă îmi aveam aproape toți prietenii dragi. Totuși, era un nume pe care nu-l voi uita niciodată, cel al locotenentului Jiro Shimada, care murise în prima mea luptă aeriană, luând un inamic cu el. M-am uitat îndelung la placa de la baza altarului pe care era înscris numele lui. Numele unui viteaz căzut la datorie.

Am văzut din nou avionul lui prăbușindu-se ca un meteor în flăcări, ciocnirea și explozia cumplită — cele două avioane contopite într-unul singur, apoi spulberate... fragmentele înnegrite, care cădeau fumegând spre apă. Japonez și american, uniți chiar și în toiul propriei dezintegrări. Căzând, căzând... căzând și risipindu-se. „Pentru tine, locotenente Shimada, nu vor mai fi zile de Anul Nou." Cuvintele n-au fost rostite, ci doar mi-au pulsat în minte. „Ți-ai îndeplinit datoria față de împărat." Apoi, foarte încet, m-am întors și am plecat.

Oricât ne-am străduit, urări precum „Un An Nou fericit" cădeau ca niște bulgări de pământ înghețați. Toți ne gândeam, fără îndoială, la Anul Nou de acasă, petrecut cândva în trecut. Mi-am amintit cu o tresărire de nostalgie cum obișnuiam să alerg împreună cu Tomika prin casă, împrăștiind cu voioșie boabe de fasole ca să alungăm spiritele rele.

Din păcate, fantoma care intrase în Hiro în acea după-amiază nu putea fi alungată împrăștiind boabe de fasole și nici măcar prin vărsare de sânge. Tot atunci, căpitanul Tusbaki a convocat o ședință diferită față de toate cele de până atunci. În acea zi au fost desemnați primii kamikaze de la Hiro.

— Aceia dintre voi care nu vor dori să-și jertfească viața ca fii divini ai marelui Imperiu Nipon, nu vor fi obligați să o facă.

Acestea au fost vorbele lui, așa ne-a promis. Apoi a urmat pauza finală, plină de dramatism. Ochii îi erau ca niște tăciuni care ardeau mocnit.

— Cei care nu sunt capabili să accepte această onoare să ridice mâna acum!

Ah, da — să fii pilot sinucigaș, un kamikaze, era onoarea onorurilor. Nu asta spusese toată lumea? Dar la acea ședință, în urma promisiunii căpitanului, șase piloți pe care îi cunoșteam bine au ridicat mâna. Ei au fost cei suficient de fricoși sau, poate, de curajoși să admită ceea ce cei mai mulți dintre noi simțeam în secret.

Ei au ales viața și li s-a dat moartea, o onoare ciudată.

Cu câteva luni în urmă, piloții de la altă bază se oferiseră voluntari cu o promptitudine indiscutabilă. Acum, mulți trebuiau să fie constrânși, chiar păcăliți. Existau dovezi clare că practicile kamikaze începeau să fie considerate de tot mai mulți oameni un eșec, o moarte inutilă. Aliații deveneau pe zi ce trecea mai puternici. Acest lucru era de netăgăduit. Se

apropiau tot mai mult, cu mai mulţi soldaţi, mai multe nave, mai multe avioane. Superfortăreţele zburătoare B-29[1], monstruozităţi zgomotoase şi ameninţătoare, începuseră să împânzească cerul, lăsând în urmă brazde de foc şi distrugere. Forţele navale americane înaintau cu o putere teribilă.

Oricât de mult nu-mi plăcea s-o recunosc, era clar că Japonia pierdea rapid teren. Cât timp avea să se mai ascundă poporul nostru în spatele unei măşti propagandistice care se năruia? Cât timp nu va mai accepta realitatea? Şase piloţi de la Hiro au refuzat să se mai mintă, iar acum, în mod paradoxal, aveau să-şi piardă viaţa. La începutul lui ianuarie, la doar câteva zile de la şedinţă, au plecat de la Hiro pentru antrenamentul în vederea sinuciderii.

Din acel moment, piloţi din escadrila mea au fost selectaţi şi transferaţi la Kyushu cu regularitate, pentru ultimele lor pregătiri. Nu s-a mai auzit niciodată de ei.

Timp de aproape un an am fost pregătiţi cu grijă să acceptăm faptul că moartea în luptă este inevitabilă şi glorioasă. De fapt, pentru mii de soldaţi, această viziune făcea parte din străvechea noastră filosofie. Dar acum, dintr-odată, moartea îşi întindea tentaculele necruţătoare, luând tot mai mulţi oameni. Cu fiecare plecare, aveam un sentiment de osândire tot mai accentuat. Uneori se simţea ca o bucată de plumb în măruntaie,

[1] Superfortăreaţa B-29 a fost unul dintre cele mai mari avioane cu patru motoare (cvadrimotor) cu elice folosit de SUA în timpul celui de Al Doilea Război Mondial şi în Războiul din Coreea. Denumirea de *Superfortăreaţă* este legată de numele predecesorului său, modelul B-17, denumit şi *Fortăreaţa zburătoare*. Trebuie menţionat că a fost principalul avion folosit de SUA în campania de bombardamente incendiare desfăşurată împotriva Imperiului Japonez în ultimele luni ale celui de Al Doilea Război Mondial, fiind, de asemenea, şi bombardierul care a lansat bombele atomice asupra oraşelor Hiroshima şi Nagasaki (n.c.).

alteori ca un nod în gât. Din ce în ce mai mult părea să cuprindă ambele senzaţii, însoţite adesea de valuri de tristeţe, de lacrimi reţinute şi de un fel de bocet al inimii.

Pe de altă parte, aveam deja la activ mai multe lupte aeriene şi doborâsem încă un avion inamic, acestea dându-mi mai multă încredere în abilităţile mele de pilot de vânătoare. Zburând deasupra golfuleţului dintre Kure şi Tokuyama, am atacat împreună cu alţi cinci piloţi două avioane de vânătoare americane, întreaga operaţiune desfăşurându-se surprinzător de uşor. Eram la aproximativ trei sute de metri deasupra lor când am virat; venind în picaj cu o viteză formidabilă, le-am lovit în spate, aproape înainte chiar să-şi dea seama de existenţa noastră. Toţi şase am deschis simultan focul cu tunuri şi mitraliere.

Cel mai apropiat aparat american efectiv s-a dezintegrat în urma atacului nostru combinat şi s-a prăbuşit într-o perdea de flăcări. Al doilea a încercat să fugă, executând o înclinare bruscă pentru a scăpa de noi, dar i-am anticipat mişcarea şi peste câteva secunde îl aveam în cătare. A fost foarte simplu. După trei sau patru rafale s-a îndoit, prăbuşindu-se ca plumbul într-un vârtej de fum. Ce diferenţă faţă de prima mea întâlnire cu duşmanul! Mă simţeam aproape frustrat.

Astfel, am devenit destul de repede un pilot competent şi la fel şi Nakamura, care avea la activ un avion doborât. Însă indiferent cât de pricepuţi am fi fost şi indiferent cât de mulţi adversari am fi doborât, resursele lor păreau a fi nelimitate. Aprovizionarea lor creştea necruţător, aproape diabolic. Sentimentul de fatalitate era omniprezent, ca un val imens. Exista de-acum o singură speranţă, un fir subţire de care abia îndrăzneam să mă agăţ. Doar simplul fapt de a recunoaşte că această speranţă exista însemna să fii neloial, dacă nu chiar laş. Era februarie 1945 şi inamicul ataca Iwo Jima, aflată la doar 650 de

mile marine de capitala noastră, aşa că era posibil ca războiul să fie pe terminate. Bănuiesc că mulţi dintre noi se rugau să se întâmple asta. Poate că nu pentru înfrângerea ţării noastre, ci mai degrabă pentru încetarea ostilităţilor. Era cu adevărat o formă ciudată şi paradoxală de a fi în negare. Mulţi civili de-ai noştri încă mai aveau credinţa că Japonia o să învingă, însă noi, cei care trăiam în infern, trebuia să fim fie naivi, fie fanatici, fie ambele ca să mai credem acum în victoria noastră.

În doar câteva săptămâni, convingerea mea privind iminenta îngenunchere a Japoniei devenise aproape o certitudine. În felul acesta, treptat, teama mea de a renunţa la principii a dispărut. Din moment ce capitularea era iminentă, mă rugam tot mai mult şi cu o fervoare crescândă ca ea să vină mai repede. Era vorba din nou despre vechea cursă contra calendarului, poate chiar contra cronometrului, din care, în mod ironic, numai duşmanul ne putea salva.

Unii dintre noi îşi putea permite să spere mai mult decât alţii. Majoritatea piloţilor de la Hiro erau lipsiţi de experienţă, iar eu eram deja printre cei catalogaţi drept piloţi de top. Astfel de piloţi erau păstraţi cât mai mult timp posibil, pentru a asigura protecţia bazei şi escortarea avioanelor de vânătoare care plecau în misiuni sinucigaşe în Pacific. Urma să ne întoarcem şi să raportăm amănunţit izbânda lor.

Drept urmare, cei mai slabi dintre piloţii noştri mureau primii, fapt care l-a făcut iniţial pe inamic să tragă concluzia că nu existau piloţi kamikaze iscusiţi. Această idee a fost rezumată de amiralul american Marc Mitscher: „Un lucru e cert: nu există piloţi kamikaze experimentaţi."

De regulă, în această etapă a războiului, *Daihonei*-ul din Tokyo trimitea în mod regulat ordine spre bazele aeriene importante de pe toate cele patru insule principale, precizând

cu câţi piloţi trebuia să contribuie fiecare la un moment dat. La rândul lor, aceste baze mai mari adunau piloţi de la bazele aflate în jurisdicţia lor. De exemplu, cea de la Hiroshima aduna de la Hiro, baza noastră, precum şi de la Kure şi Yokoshima — toate aflate pe insula principală Honshu. Piloţii erau apoi încredinţaţi bazelor speciale pentru misiuni sinucigaşe precum Kagoshima, cea mai mare, din sudul golfuleţului Kyushu.

În general, atacurile kamikaze erau iniţiate în valuri de 15 sau 20 de avioane, la intervale de treizeci de minute. Se zvonea că unii piloţi erau încuiaţi în carlingă, dar eu n-am fost niciodată martor la astfel de lucruri. După părerea mea, nici n-ar fi fost nevoie. Odată ce totul începea, nu exista cale de întoarcere, cu excepţia rarelor cazuri în care piloţii s-au întors deoarece n-au reuşit să găsească inamicul. De fapt, s-a întâmplat deş ca piloţii noştri kamikaze să-şi deschidă carlingele şi să semnaleze cu steaguri sau eşarfe la vederea primelor nave americane — o manifestare finală de bravură, un ultim gest de încurajare înainte de plonjarea în neant.

Niciun om în viaţă nu va putea înţelege vreodată trăirile acelor bărbaţi care au făcut legământ cu moartea. Nici chiar condamnaţii la moarte. Criminalul plăteşte pentru crima supremă împotriva divinităţii şi a umanităţii; se face dreptate. Bineînţeles că bărbaţi din toată lumea au murit pentru ţara lor, uneori ştiind dinainte că sacrificiul suprem era inevitabil. Dar unde, înainte sau după aceea, s-a mai pomenit de o astfel de autodistrugere enormă şi premeditată ca în cazul piloţilor kamikaze? Unde s-a mai văzut ca mii de bărbaţi să-şi pună la cale cu sârguinţă propria anihilare, antrenându-se metodic, necontenit, luând în calcul toate detaliile săptămâni, uneori luni la rând?

Nici conceptul şintoist de existenţă de după moarte ca războinic păzitor în lumea spiritelor, nici doctrina buddhistă a nirvanei nu pot oferi întotdeauna consolare. „Nebunul, fanaticul japonez" a fost de cele mai multe ori doar un şcolar prins în marele tăvălug al sorţii, adeseori încă plângând după braţele mamei.

Nimeni nu spune că n-ar fi existat şi luptători japonezi fanatici. Unii nu voiau decât să moară plini de glorie, să-şi îndeplinească datoria faţă de împărat, să se răzbune. Chiar şi studentul ochelarist, liniştit, care căuta cărţi prin vreo librărie din Tokyo putea fi modelat de împrejurări astfel încât să devină un suflet înflăcărat dedicat morţii. Alţii păreau să privească sfârşitul ca pe-o simplă plimbare de dimineaţă.

În mare, noi, piloţii, ne împărţeam în două categorii. *Kichigai*-ii (nebunii) erau aprigi în ura lor, căutând onoare şi nemurire şi trăind pentru un singur scop — să moară. Mulţi dintre ei proveneau din forţele aeriene ale marinei militare, care dădeau un număr mult mai mare de kamikaze.

A doua categorie, alcătuită în general din tineri mai şcoliţi, îi cuprindea pe cei numiţi *sukebei* (libertini) de către *kichigai*.

Cu trecerea timpului, m-am apropiat mai mult de cei din a doua categorie, ale căror sentimente erau fundamental opuse faţă de cele ale primilor, deşi rareori exprimau acest lucru în mod deschis. Vreau însă să subliniez că *sukebei*-ii nu erau lipsiţi de patriotism, cel puţin nu în propria lor concepţie asupra lumii. Aş muri şi azi pentru ţara mea dacă ar fi nevoie, cum aş fi murit şi atunci. Dar nouă viaţa ne era cu siguranţă mai dragă. Nu vedeam niciun rost să murim doar de dragul morţii, mai ales într-o vreme în care soarta ţării noastre era atât de incertă.

Bineînţeles că exista şi o cale de mijloc, iar atitudinea fiecărui om varia într-o oarecare măsură de la oră la oră. Erau dăţi

când tânjeam după răzbunare, altele când mă gândeam că, distrugând o navă americană, salvam mulţi conaţionali. În acele momente, propria-mi viaţă mi se părea insignifiantă.

De multe ori m-am zbătut pentru o anumită atitudine faţă de moarte, pentru un sentiment de acceptare special, inexprimabil. Oare ce îi făcea pe oameni neînfricaţi? Era cumva curajul? Ce era curajul? „Suntem oameni de sacrificiu." Asta trebuia repetat. „Ţine seama că datoria e mai grea ca un munte, în vreme ce moartea e mai uşoară ca un fulg." Am repetat aceste vorbe de nenumărate ori, le-am repetat obsesiv. La unii colegi, această convingere părea înnăscută. La mine, era efemeră; mă luptam mereu să-i reaprind flacăra.

Toţi prietenii îmi erau încă aproape, Tatsuno devenise şi el pilot de vânătoare. Ah, să fiu pilot de vânătoare, să lupt cu prietenii împotriva inamicului! Ăsta fusese dintotdeauna visul meu. Dar deja era un vis care se risipea. Unii dintre noi aveau să fie siliţi să facă în scurtă vreme ultima călătorie, indiferent cât de buni eram. Cine avea să fie primul?

Îmi făceam zilnic antrenamentul în vederea misiunii sinucigaşe. Executam metodic fiecare picaj, cu precizie absolută acum, aproape perfect, dar fără satisfacţie. Executam mecanic exerciţiile, având la început o senzaţie de plumb în stomac care urca apoi în gât, transformându-se în groază. De multe ori auzeam în gând cuvintele: „Haide! Haide! Nu te opri! Fă-te praf! Totul se va termina într-o clipă. Gata cu frica, gata cu aşteptarea, gata cu întristarea!" Dar întotdeauna ieşeam din picaj, spunându-mi că sunt un laş.

În plus, se mai iveau când şi când şi lupte aeriene, majoritatea fiind doar ciondăneli scurte sau misiuni în care loveam rapid şi fugeam. În mod invariabil, inamicul ne depăşea numeric, iar noi trebuia să ne închinăm viaţa unui lucru mult mai

important decât o simplă hărţuială aeriană. Japonia era ca un muribund pierdut în deşert, căruia i-a mai rămas foarte puţină apă. Ultimele picături trebuiau folosite cu cumpătare, păstrate pentru orele în care soarele avea să ardă cel mai tare.

Pe măsură ce lunile treceau, Japonia slăbea tot mai mult, pierzând controlul asupra Chinei de Est. Inima capitalei Tokyo fusese demolată, întreaga ţară era devastată. Milioane de tone de marfă de pe vasele comerciale fuseseră scufundate şi în aprilie 1945, de ziua împăratului, inamicul ataca Okinawa, însăşi poarta Japoniei.

Era un moment crucial. Premierul Suzuki[1] spusese cabinetului japonez: „Singura noastră speranţă de a câştiga războiul constă în apărarea Okinawei. Soarta naţiunii şi a poporului depinde de acest rezultat." Okinawa a căzut după 81 de zile de lupte aprige.

Lunile au trecut şi într-o zi din mai s-a întâmplat — Oka şi Yamamoto. Mă întorsesem dintr-un zbor peste Shikoku când am auzit vestea. Nu-i văzusem de două sau trei zile pentru că zburam în misiuni de recunoaştere în schimburi diferite. Şi acum se întâmplase lucrul de care m-am temut dintotdeauna, însă pe care refuzasem să-l accept întru totul. Ordinele fuseseră date pe neaşteptate şi, într-o oră, prietenii mei fuseseră transferaţi la Kagoshima. Oka şi Yamamoto plecaseră! Nu mi-a venit să cred şi m-am repezit în cazarma lor. Era imposibil să fi fost luaţi aşa de repede!

Uşa a scârţâit când am intrat şi m-am uitat la şirul lung de paturi. Două dintre ele nu mai aveau aşternuturi, iar saltelele

[1] Baron Kantarō Suzuki (1868–1948), amiral în Marina Imperială Japoneză, cel de-al 42-lea prim-ministru al Japoniei între aprilie şi august 1945 (n.c.).

lor subțiri și uzate erau făcute sul, dând la iveală arcurile. Paturile acelea aveau ceva înspăimântător, arcurile dezgolite părând a urla. Am deschis dulapurile lor goale și le-am auzit zăngănitul dogit — un sunet trist, de moarte.

Uluit, m-am trântit pe unul dintre paturile părăsite, simțind arcurile lăsându-se. Era ca și cum Oka și Yamamoto ar fi fost luați brusc de un vânt puternic. Cum s-a putut întâmpla așa ceva? Subit, fără înștiințare, dar probabil era mai bine așa. Am stat acolo singur și o vreme nu s-a auzit nimic, nici măcar zgomotul motoarelor. M-am uitat preț de câteva minute în jos, prin podea. Nu vedeam nimic, nu simțeam nimic. Se întâmplaseră prea multe pentru a le putea înțelege. Locul acela era un vid.

Nu știu cât am stat acolo amorțit. La un moment dat chiar am ațipit, apoi am tresărit când o mână s-a așezat pe umărul meu. Era Nakamura. Nici nu-l auzisem când intrase. Fără să vorbim, ne-am uitat unul la altul. Cu el mai era cineva. Tatsuno. Șovăind, am întins mâna și el mi-a strâns-o.

— Știți, am reușit să spun în cele din urmă, cu gâtul uscat. Stând aici, am avut un sentiment extrem de ciudat. A fost ca și când...

Glasul mi s-a frânt.

— A fost ca și când toată lumea ar fi plecat. Ca și când toată baza asta ar fi fost pustie — nu era nimeni, nicăieri. A fost tulburător. Ați avut vreodată un sentiment ca ăsta?

— Au zis să-ți spun *sayonara*, Yasbei, a spus Nakamura. (Prietenii îmi spuneau adeseori Yasbei, după numele renumitului samurai.) Glumeau chiar și când s-au urcat în camion. Nakamura a râs scurt, ciudat. Știi ce-a spus Oka — știi care au fost ultimele lui cuvinte? A spus: „Tu și Yasbei să aveți mare grijă de toate fetele noastre din Hiro!"

Am râs şi eu, chiar dacă numai pentru a mă destinde. Niciunul dintre noi nu fusese în Hiro sau în oraşele învecinate. Rareori beam şi nu ştiam mai nimic despre fetele de oraş cu care umblau prietenii noştri mai extrovertiţi.

Mi-am amintit preţ de o clipă de vremurile petrecute cu cei doi prieteni plecaţi, de noaptea de iarnă în care ne-am cunoscut şi am descoperit împreună duşul cald. De atunci erau puşi pe glume şi n-au mai încetat niciodată. Glumeau chiar şi în toiul luptei; erau unici, mereu împreună. Ironia sorţii era că aveau să şi moară împreună, dacă nu se întâmplase asta deja.

— Dar de ce au plecat aşa de repede? am întrebat. Amândoi sunt piloţi buni.

— Da, foarte buni, a răspuns Nakamura, dar erau lupi singuratici, poate un pic cam ciudaţi. S-au dus vremurile în care puteai fi un lup singuratic.

— Ştiu, Nakamura, am spus, dar uită-te la unii dintre ceilalţi piloţi din escadrila noastră — nu sunt nici pe jumătate la fel de buni, nici pe jumătate!

— Poate că acum pun toate numele într-o pălărie, a spus Tatsuno. Aşa e mai interesant. În felul ăsta nu ştii dacă o să mori în cinci minute sau peste cinci luni.

— Hai să plecăm de aici, am spus. Să facem o plimbare — orice.

PARTEA A CINCEA

Capitolul 18

Vânt printre felinare

Groaza de kamikaze fluctua uneori chiar şi în aceste momente, ba chiar părea să dispară. Ne tot spuneam că, la urma urmelor, poţi să mori în multe feluri. Bombele cădeau des de-acum, iar noi descopeream cum e să cauţi refugiu în găuri precum şobolanii. Se întâmpla chiar ca inamicul să se strecoare în spatele aparatelor de radar, iar alarmele să zbiere când deja era prea târziu. De-acum ştiam cum e să simţi pământul zguduindu-se din cauza exploziilor, să te ghemuieşti în craterele înecate în praf, în timp ce colegii mai lenţi erau deseori spulberaţi. Odată am văzut doi muncitori fugind înnebuniţi, pentru ca bombele să cadă apoi direct pe ei. Am închis ochii, apoi i-am redeschis. Nu mai rămăsese nimic în afară de noi cratere.

Hangarele şi uzina de asamblare erau de-acum în mod regulat şi intens bombardate de Hellcat-uri, Mustang-uri P-51[1] şi bombardiere uşoare. Apoi, într-o zi fatidică de iunie, o

[1] P-51 Mustang — avion de vânătoare american, performant, cu un singur loc, cu rază lungă de acţiune, care a intrat în serviciul forţelor aeriene Aliate în a doua jumătate a celui de Al Doilea Război Mondial. Avionul P-51 Mustang a fost folosit în misiunile de escortă pentru bombardiere care au acţionat asupra Germaniei naziste şi în luptele împotriva Japoniei, în Războiul din Pacific (n.c.).

escadrilă uriaşă de avioane B-29 a pulverizat Hiro şi portul naval Kure din apropiere. Alarma fusese dată jumătate de oră mai devreme, însă datorită numărului mare de avioane inamice, toţi piloţii disponibili decolaseră pentru a proteja avioanele rămase. După bombardament, n-a rămas mai nimic din Hiro; nu mai aveam nicio bază la care să ne putem întoarce. Drept urmare, a trebuit să zburăm plini de amărăciune tocmai până la Baza Aeriană Oita, din nord-estul insulei Kyushu.

Acolo am devenit pilot de escortă pentru avioanele sinucigaşe. Astăzi au mai rămas foarte puţini dintre noi — singurii care pot să depună mărturie pentru ce s-a întâmplat acolo, în Pacific, cu navele americane, care pot să descrie cum au acţionat piloţii condamnaţi şi, probabil, ce au simţit aceştia în momentul final.

Viaţa la această bază devenea tot mai sumbră, însă chiar şi aşa era fascinant să observi reacţiile indivizilor. Se terminase cu pedepsele de altădată. Experimentaţi şi călîţi, ne număram printre piloţii de elită ai Japoniei. Ca atare, ni se dădeau mai mulţi bani şi ni se spunea să ne distrăm în orele libere. Bărbaţi care arareori se atinseseră de băutură s-au apucat să bea vârtos, iar cei care nu sărutaseră în viaţa lor o femeie făceau coadă la uşa prostituatelor pentru o partidă de zece minute.

În ceea ce îi priveşte pe piloţii de vânătoare, femeile şi băutura fuseseră mult timp considerate vicii — nu tocmai imorale, cum poate că le consideră alte culturi, ci mai degrabă neprielnice, deoarece piloţii aveau o îndatorire de îndeplinit, o obligaţie uriaşă pe care nimic nu trebuia s-o stânjenească. Însuşi Rescriptul Imperial conţinea avertizări explicite cu privire la dedarea la băutură şi plăceri trupeşti. Însă noi am avut parte de un tratament mai indulgent. Noi eram bărbaţii cu zilele numărate, iar sentimentul sfârşitului devenea tot mai prezent în

sufletele noastre. Oamenii care în alte împrejurări ar fi condamnat astfel de fapte acum nu mai spuneau nimic. Viaţa era scurtă, iar aviatorii şi cu precădere piloţii de vânătoare erau foarte respectaţi, aproape idolatrizaţi de către public.

Pentru unii, religia şi viaţa pură au devenit cu atât mai pline de înţeles. Unii dintre noi făceau drumeţii în munţii din apropiere ca să simtă mângâierea naturii, să evadeze, să mediteze. Din când în când, plecam şi eu împreună cu Nakamura şi Tatsuno, încercând să lăsăm cât mai mult în urmă aspectele mai crude ale vieţii. Odată stăteam împreună şi reflectam la viaţă într-o manieră destul de profundă pentru vârsta noastră. Tatsuno era adevăratul filosof, cercetând misterele vieţii şi morţii cu mai multă seriozitate decât o fac alţii. În ciuda a tot ceea ce văzuse, Tatsuno credea că viaţa are un scop, că ea era şcoala şcolilor şi că până şi cele mai cumplite dureri fizice sau suferinţe psihice îşi au locul în ordinea eternă.

La un moment dat, stăteam toţi trei pe o colină şi ne uitam peste ocean la norii care creau un apus splendid, colorat în portocaliu, galben-maroniu şi roşu incandescent, ca inima unui furnal. Între nori se întindea orizontul ca o fâşie îngustă, neregulată, de culoare verde-deschis. Pe cerul de un albastru intens pâlpâia o singură stea de culoarea mercurului.

— Într-o bună zi..., a spus gânditor Tatsuno.

— Într-o bună zi, ce? a întrebat Nakamura.

Tatsuno a făcut o pauză lungă.

— Poate că într-o zi totul o să capete înţeles. A ridicat din umeri şi şi-a rotit capul. Durerea... întristarea... Poate că nu vor conta cu adevărat decât în măsura în care le facem faţă. Unii vor ieşi mai puternici... mai buni. Sau când vine vorba de moarte, unii o văd şi sunt nimiciţi. Alţii par să înveţe să preţuiască mai mult viaţa, să aibă un respect mai mare pentru ea.

E ca şi cum spiritul însuşi s-a cizelat şi s-a rafinat. Poate că sună aiurea, dar cred că asta-i ideea.

Nakamura s-a încruntat.

— Da, dar a cui idee?

— A cuiva, a răspuns Tatsuno în cele din urmă. Poate chiar a mea. Poate a aceluia care conduce.

Altă dată am plecat să mă plimb singur. Era într-o dimineaţă de duminică. Am luat-o spre munţi, trecând pe lângă ferme mici, bine întreţinute. De-o parte şi de alta se întindeau câmpurile de orez, punctate din loc în loc cu fermieri, unii cu cobiliţe pe umeri, cărând găleţi cu îngrăşăminte, alţii irigând sau săpând. Acei fermieri erau adevăraţi artizani, îngrijindu-şi pământurile foarte bine delimitate cu răbdare şi devotament

Pe unele câmpuri erau şi bătrâne care smulgeau buruienile. Aveau să stea aplecate ore întregi în tradiţionala poziţie ghemuită, lăsându-şi la iveală doar spatele şi pălăriile de paie în formă de umbrelă.

Aceste bătrâne *obasan*-e ale pământului trăiau pentru a trudi. Pentru ele, munca era mai mult decât o activitate care trebuia finalizată. Era însăşi viaţa. Toate cunoscuseră privaţiuni. Multe îşi pierduseră fiii în război. Multe fuseseră silite să-şi vândă fiicele. Şi cu toate acestea, acele feţe bătute de vânt şi soare erau întotdeauna gata să schiţeze zâmbete de salut sau de bun venit. Pentru ele, viaţa însemna orezul crescut în acel loc în care soarele le încălzea spatele şi noroiul le intra printre degete, o altă femeie în preajma lor, pentru a sta de vorbă şi a râde puţin. Asta era viaţa şi era de ajuns. Niciodată până atunci nu invidiasem bătrânele. Le respectam, e drept, aşa cum se cuvenea să faci cu toţi oamenii în vârstă, dar nu le invidiasem.

Mergând agale pe lungul drum de ţară, am trecut pe lângă un bou cu belciug în nas. Era legat de un copac şi din când

în când alunga muştele cu coada. Acel bou părea foarte liniştit şi resemnat. Aceea era viaţa lui, acolo sub copac, iar el şi-o acceptase. Gaura din nas i se cicatrizase de multă vreme. Belciugul nu îl mai durea. M-am gândit că dacă i l-aş fi scos, era posibil să fi rătăcit la întâmplare. Mai probabil, însă, e că ar fi rămas acolo unde era, dând în continuare din coadă. Asta era de ajuns. Nu, în cele din urmă condiţiile nu contau nici pe departe la fel de mult ca perspectiva. Acceptarea, resemnarea — acesta era lucrul cu adevărat important.

Aproape de poalele muntelui, drumul de ţară dădea într-un drum cu pietriş care se întindea pe vreo sută de metri până la o scară de piatră. Treptele treceau pe sub mai multe porţi *torii* mari de lemn. La mijlocul scării, o femeie cu o umbrelă de soare de un galben aprins urca, ducând în spate un copil într-o pânză de cărat. Chiar dacă eram la o oarecare distanţă, ştiam că pruncul nu atârna acolo inert. Într-adevăr, el strângea spatele femeii ca o micuţă creatură arboricolă, iar ochii lui negri, incredibil de luminoşi, se uitau vioi peste umărul ei, sorbind lumea, universul. Reflectându-le.

Trecând pe sub ultima *torii*, am ieşit într-o poiană unde mai multe temple şi altare erau aşezate în formă de semilună, cu zidurile acoperite de gravuri complexe şi cu streşini care se curbau în sus la vârfuri. Pe o parte a unei faţade erau gravaţi dragoni aurii, pe alta lei roşii şi negri care, în mod ciudat, aveau feţe omeneşti. Altă faţadă era împodobită cu flori, plante exotice, trestii aplecate şi păsări care zburau aproape de suprafaţa apei.

La intrarea în poiană, un bărbat în vârstă şi o fată, probabil nepoata lui, vindeau amulete. Nu mai era nimeni în preajmă — erau doar ei doi. Soarele şi copacii filigranau pământul cu

lumini şi umbre, iar o briză uşoară adia intermitent printre zăbrele şi clădirile foarte vechi.

După ce am cumpărat o amuletă, am pornit înspre clădiri. La intrarea în templul principal erau multe felinare, cel din centru — colorat cu roşu, negru şi auriu — având în jur de un metru optzeci în diametru. M-a mirat faptul că erau aşa de puţini oameni acolo, dar mi-am amintit că zona aceasta era destul de izolată. Era încă devreme. Am zărit umbrela galbenă planând printre copaci înainte să dispară după o pagodă.

Am urcat treptele templului foarte încet, gânditor, m-am oprit la intrare şi m-am uitat înăuntru. Mi-au trebuit câteva secunde să mă acomodez cu întunericul, dar treptat duşumeaua de-abia lustruită a devenit vizibilă, apoi şi coridoarele întunecate, toate emanând veneraţie şi tihnă, ca un ecou slab al epocilor trecute. Aici nu căzuseră bombe şi am sperat din toată inima nici să nu cadă. Aici războiul nu exista, totul părând să te îndemne cu blândeţe să intri.

Mi-am scos pantofii şi am şovăit, mângâiat brusc de răcoarea dinăuntru. La câţiva paşi în faţa mea se zărea o statuie imensă, rotunjită, a lui Buddha, care se înălţa la vreo patru metri şi jumătate în întuneric. Avea o culoare verde-gri-deschis, ca arama oxidată, şi totuşi părea să emane o incandescenţă subtilă. Am îngenuncheat automat şi m-am uitat în sus la faţa ei. Ce expresie blajină şi imperturbabilă, atât de greu de descris! Cât de ruptă părea de grijile meschine ale lumii!

Cu cât mă uitam mai mult, cu atât devenea mai luminoasă şi cu atât mai mult părea să emane... ce anume? Aproape îngâmfare, pentru că a reuşit să transcendă cu totul existenţa lumească. Dar nu, nu îngâmfare, căci şi de asta trecuse — de toate preocupările de felul acesta, de toate nimicurile, de toate frivolităţile. Era, în cele din urmă, expresia calmului desăvârşit.

Am stat poate o oră acolo, cu picioarele adunate sub mine, meditând. Nu înţelegeam diferenţele subtile dintre religia budistă şi şintoism. Nici cum era cu putinţă ca o persoană să le îmbrăţişeze concomitent pe amândouă, cum se întâmpla în cazul multor conaţionali de-ai mei, căci doctrinele lor cu privire la viaţa de dincolo păreau total opuse.

Pe de o parte era transcendenţa finală, desfiinţarea finală a identităţii individuale şi absorbţia în marele „suflet" universal, cam cum intră o picătură de apă în ocean. De cealaltă parte, era vorba despre perpetuarea personalităţii şi a relaţiilor umane. Pentru luptătorii noştri, cei care mureau vitejeşte în luptă, era onoarea de a fi războinici păzitori în lumea de dincolo.

Dar deocamdată diferenţele teologice erau irelevante. Deocamdată, eram deja în altă lume. „Dacă moartea e cât de cât aşa", m-am gândit, „atunci poate nu prea contează cum vine ci, după cum spune Tatsuno, cum o întâmpinăm." Mai devreme sau mai târziu, toţi murim. Moarte vine la fel de sigur ca apusul soarelui, la fel de sigur precum cad florile de cireş la marginea drumului. Şi după asta? Nu ştiam ce urma, însă trebuia să fie ceva, un rezultat corect şi în armonie cu marea ordine a lucrurilor.

Templul avea ceva care mă îndemna să zăbovesc. Acolo, în acel sanctuar izolat, eram în siguranţă, iar lumea de dincolo de munţi era ireală. O vreme chiar am crezut că am găsit soluţia. Aveam să rămân aici pentru totdeauna, departe de toate relele, de toate conflictele, de toate necazurile. Peste puţin timp, aveam să devin preot. Da, acesta era răspunsul meu. Aici, unde străvechimea plutea în aer, absorbind prezentul şi viitorul. Aici, în această a patra dimensiune eternă, în acest loc de

dulce tristeţe şi de nostalgie diluată, de bunătate... de reconciliere finală.

Nu ştiu cât am stat acolo, dar deja soarele trecuse de zenit şi umbrele după-amiezii creşteau. În cele din urmă m-am ridicat şi am plecat, întorcându-i spatele marelui Buddha, simţindu-i în continuare vibraţiile, şi am intrat în ziua care mă aştepta. Mai jos, la mică distanţă, şedea pe scări un bărbat îmbrăcat într-o robă albă, ras în cap. Îşi ţinea mâinile în poală şi pe măsură ce mă apropiam mi se părea că e total relaxat, într-o armonie desăvârşită cu mediul înconjurător, cam ca Buddha însuşi. Se uita în zare la cer şi la ocean.

Când am trecut pe lângă el, i-am auzit vocea caldă, nemaipomenit de vibrantă.

— Bună ziua, tinere aviator.

— Bună ziua, am răspuns şovăitor.

— Vii de la Oita?

— Da, venerabile domn, de la Oita.

Am ezitat şi m-am uitat la el pe furiş, temându-mă şi să-mi ascund privirea, şi să-l privesc drept în ochi, pentru a nu părea lipsit de respect. În acelaşi timp, mi-a trecut prin cap că părul lui era de fapt foarte des, rădăcinile închise la culoare lucindu-i prin scalp ca un strat gros de pilitură de fier.

— Ai câteva clipe sau trebuie să te întorci imediat la baza ta? a continuat el.

Am ezitat, stânjenit.

— Trebuie..., am început, răzgândindu-mă apoi. Am câteva minute, onorate domn.

— Bun, a spus el, dând scurt din cap. Vino şi stai jos. Să ne bucurăm împreună de copaci şi de priveliştea frumoasă.

Făcând o plecăciune, m-am prezentat şi m-am aşezat lângă el. În mod straniu, stingherealа mi-a dispărut rapid. La urma

urmelor, mi-am spus; după-amiaza era pe sfârşite. De ce s-o irosesc din cauza timidităţii? Prezenţa acestui om îmi făcea bine, fie că stăteam de vorbă, fie că tăceam.

Curând, însă, a început să-mi pună întrebări — unde era casa mea, de cât timp eram pilot, de cât timp eram la Oita şi în cele din urmă:

— Care e misiunea ta actuală?

— Sunt pilot de vânătoare. În câteva zile am să plec în misiuni de escortare.

— *Ah so!* A rostit cuvintele încet, politicos, cu sprâncenele abia ridicate. Pentru kamikaze?

Am dat din cap.

— Da, onorate domn.

O vreme n-a mai spus nimic, doar a dat încetişor din cap, contemplând orizontul. În cele din urmă a vorbit, întrebându-mă în amănunt despre situaţia şi familia mea şi în tot acest timp m-am întrebat când o să-mi vorbească pe un ton oficial, formal, ca preot budist şi ca om cu mai multă experienţă de viaţă. Nu a făcut-o niciodată.

Începeau să se adune nori în jurul soarelui, sporind umbrele şi înteţind briza. Cârceii ei se jucau deasupra noastră, agitând copacii din valea de dedesubt.

— Vântul e un lucru ciudat, nu-i aşa? a spus el încet.

I-am admirat pentru o clipă profilul, care semăna puţin cu al tatei.

— Nu-i cunoaştem punctul de plecare, nici nu-l vedem.

— Aşa este, am recunoscut.

— Totuşi, mereu e prezent undeva, mereu se manifestă, mereu se deplasează. Este, fără îndoială, unul dintre acele lucruri care vor fi mereu. A făcut o pauză, apoi: Crezi că spiritul omului ar putea fi oarecum asemănător?

— Poate că da, am spus.

— Tu şi eu. Mă refer la esenţă, a continuat el. La acel ceva care ne face pe mine şi pe tine cine suntem — bănuiesc că el va fi mereu, la fel ca vântul. Întotdeauna undeva, în mişcare, făcându-şi treaba, manifestându-se.

— Aşa consideră şi prietenul meu Tatsuno, am spus. Vreau... vreau şi eu tare mult să cred asta.

— *Ah so!*

Aceeaşi exclamaţie, cu aceeaşi politeţe domoală. S-a uitat curios la mine, cu seriozitate.

— Nu există niciun lucru care să se reducă doar la absenţă, a spus el. Nici chiar corpul omenesc.

Şi-a întins mâinile — mâini puternice, cu vene pronunţate care se ramificau ca nişte crengi. Unghiile erau deosebit de îngrijite.

— E distrus, fără doar şi poate! Dar nu anihilat!

A spus aceste cuvinte încleştându-şi degetele. M-am uitat la el. Rostise ultimele cuvinte cu un fel de pasiune. Faţa lui trăda o extraordinară hotărâre.

Apoi a redevenit blajin.

— Schimbat, da, în feluri deosebite, dar nu nimicit definitiv. Materia, energia — au existat mereu. Ele n-au fost ţesute dintr-un război de ţesut gol. Vor exista pentru totdeauna.

Am dat din cap.

— Poate că da, onorate domn.

— Şi astfel, prietene, a spus el, punându-şi o clipă mâna pe umărul meu, cu toate că spiritul poate părăsi acest templu fragil numit corp, acest fapt nu trebuie să ne îngrijoreze. Totul face parte din marea ordine cosmică, iar noi dăinuim. Vântul a părăsit acum aceste felinare. E departe, poate că e liniştit în clipa asta, dar aerul e peste tot.

Curând s-a făcut vremea de plecare şi m-am pus în mişcare, mulţumindu-i în repetate rânduri şi făcând câteva plecăciuni pline de respect.

— Sper să te întorci, aviatorule Kuwahara, a spus el.

— Şi eu sper, onorate domn.

Apoi am părăsit poiana, coborând lunga scară de piatră de sub *torii*.

Capitolul 19

Miracolul vieţii

După vizita aceea, am început să privesc oarecum altfel lumea, viaţa şi moartea. Templul, marea statuie radiantă a lui Buddha, preotul... şi vântul printre felinare. Acceptasem filosofia preotului şi, cu toate că îmi depăşea puterea de înţelegere, mi-o şi punea la încercare. Ba mai mult, cumva se afla în rezonanţă cu ceea ce simţeam.

Totuşi, nicio filosofie, nici chiar cea mai convingătoare, nu a putut pe deplin să mă facă să uit ceea ce am trăit în timpul primului meu zbor de escortare deasupra Okinawei sau ce am simţit după aceea. Nu mai văzusem niciodată bărbaţi, darămite pe tovarăşii mei, aruncându-se în ghearele morţii în felul acela.

După primul meu zbor de escortare, m-am zvârcolit toată noaptea, într-o stare aproape de delir, în vreme ce imaginile acelei misiuni îmi treceau fulgerător prin minte într-un nesfârşit şir haotic. La răstimpuri mă trezeam, mă ridicam brusc în capul oaselor şi îmi strângeam fruntea cu ambele mâini, sperând să le alung printr-un act de voinţă. Hotărâre! „Dacă eşti destul de hotărât", mi-am spus, „poţi să alungi imaginile şi să ai puţină linişte." Dar, inevitabil, cum se apropia somnul,

imaginile reveneau cu o hotărâre diabolică. Nu puteam să le fac să dispară.

Mă vedeam, iar şi iar, însoţind cele cincisprezece avioane kamikaze, uitându-mă cum începeau picajele, două sau trei transformându-se în izbucniri cumplite de flăcări şi fum, flăcări de culoarea lavei topite, fum negru ca blana unei pantere. Din când în când eram singur, doar cu apa nemărginită de dedesubt. Apa nesfârşită în nuanţe infinite — albastru indigo, gri întunecat... sidefiu uşor strălucitor... turcoaz şi verde strălucitor, ca orezul primăvara.

Imaginea apei era în regulă, însă adormit sau treaz, oricât de tare îmi strângeam ochii, nu puteam să o alung pe cea a prime nave... şi a următoarei... şi a alteia. Apoi, inevitabil, mi se arăta întregul convoi inamic — zeci de nave de luptă, portavioane, distrugătoare şi alte vase ce pluteau mohorâte pe valuri — aproape nevăzute la prima vedere, lunecând, lăsând în urmă făgaşe albe ce se lărgeau. Navele se măreau cu iuţeală... proiectilele loveau cu furie în linii roşii şi drepte, iar focurile artileriei antiaeriene semănau cerul cu flori aducătoare de moarte.

În acel moment, întotdeauna mă trezeam din coşmar tresărind. Aveam acea senzaţie de cădere pe care o trăiesc uneori aproape toţi oamenii când adorm, însă mult mai intensă. Apoi... zăceam acolo tremurând, fiindu-mi frică să mă trezesc şi totuşi temându-mă mai tare de somn.

În noaptea aceea şi în zilele următoare, m-am tot întrebat ce o să se întâmple cu corpul meu la sfârşitul primei şi ultimei mele călătorii într-o singură direcţie. Dacă îmi îndeplineam misiunea şi loveam o navă inamică, cum avea să fie explozia? Fără doar şi poate, doar o fracţiune de secundă de conştienţă...

în afară de cazul în care, printr-un noroc chior, aveam să supraviețuiesc. Nu, nu — era caraghios. Nimeni nu ar supraviețui unui asemenea impact.

Ce avea să se întâmple cu capul meu? mă întrebam. Oare explozia avea să-l despartă de trup? Parcă îl și vedeam, o tărtăcuță carbonizată și lipsită de trăsături, scufundându-se în ocean. Cât de adânc era oceanul acolo, în largul Okinawei? O milă? Mai mult? M-am gândit la Groapa Marianelor din Pacificul de Vest... șase mile adâncime, punctul cel mai adânc din tot oceanul.

Îmi imaginam un picior — piciorul meu — aruncat pe un val uriaș. Vedeam un braț. Oare brațele și picioarele mele aveau să ajungă hrană pentru rechini? Degetele mele... aveau degetele mele să li se pară ciudate unor pești? Îmi închipuiam un pește al cărui ochi rotund se holba impasibil la niște degete înfipte într-o pătură de alge marine. Peștele era galben precum canarul, cu dungi de un albastru strălucitor, și-și unduia înotătoarele aproape transparente.

Totuși, dacă loveam o navă americană, s-ar fi putut să-i iau cu mine și pe alții. Ce ironie minunată să-mi am mormântul în imediata vecinătate a inamicului! Ah, da... moartea, marea și incontestabila forță egalizatoare! Ce imparțialitate nemaipomenită! Ce camaraderie curioasă ne acordă tuturor!

De multe ori, în aceste nopți înăbușitoare, salteaua mea se umezea atât de tare și se încingea, încât mă sculam și mă duceam la fereastră în căutarea unei urme de adiere, o boare oricât de slabă. De obicei nu aveam parte de acest lucru, dar rămâneam acolo, cufundat în gânduri, destul de mult încât salteaua să se răcorească puțin. Uneori o întorceam, pentru că

partea de dedesubt era mai răcoroasă. După ce luam cearşaful, îl fluturam în aerul umed ca să se zvânte puţin.

În ultimele săptămâni îmi apăruse o erupţie pe piept şi pe braţe, care uneori îmi dădea mâncărimi cumplite. Dar nu conta, îmi spuneam — grijile de felul ăsta aveau să fie curând lipsite de importanţă.

De foarte multe ori gândul mă ducea către acasă. Acum nu prea mai scriam scrisori, pentru că erau cenzurate, şi câteva se pare că nici nu ajunseseră. De aceea, chiar şi această fragilă, ultimă legătură cu trecutul meu se redusese la câteva cuvinte banale, la nişte sentimente abstracte care nu prea puteau fi exprimate.

Cu toate astea, mama şi Tomika îmi scriau cu regularitate. Asupra oraşului Onomichi căzuseră primele bombe, însă, până acum, casa noastră şi zona din imediata vecinătate fuseseră cruţate, poate pentru că acolo populaţia era mai risipită şi locul era greu de observat la adăpostul versantului înverzit al muntelui. Din fericire, nimeni din familia noastră sau dintre vecini nu fusese rănit, dar acum, după atâtea luni de când eram plecat, totul devenise un vis drag. Însă chiar şi acest vis se destrăma, căci nu aveam să mă mai întorc.

Acum, că eram escortă pentru avioane de vânătoare, nu mă mai vedeam atât de des cu Nakamura şi Tatsuno, iar cazărmile noastre erau la oarecare depărtare una de alta. Când şi când zburam cu Nakamura în aceeaşi misiune, dar asta nu ne dădea prilejul să fim foarte apropiaţi, iar Tatsuno, care avea mai puţină experienţă, zbura doar în misiuni de recunoaştere.

Odată cu neliniştea, teama, frustrarea şi amărăciunea, noi, piloţii de escortă, învăţam ceva valoros, învăţam ce se

cerea pentru ca un pilot kamikaze să moară cu folos şi cu onoare. Noi, mai bine ca oricine, ştiam ce trebuia ca să scufunzi o navă inamică. Eu cunoşteam cea mai bună strategie, după ce asistasem la câteva succese şi la mult prea multe eşecuri.

Pentru începători, a intra în picaj într-o navă americană ar putea părea un lucru relativ simplu. În realitate, însă, devenise tot mai dificil. În primul rând, avioanele de vânătoare inamice era întotdeauna vigilente. În al doilea rând, fiecare vas avea o putere de tragere uluitoare. Tunurile antiaeriene, mitralierele de calibru greu şi alte arme creau, la răstimpuri, un adevărat zid de plumb.

Mai mult, în clipa în care erau atacate, navele începeau să meargă în zigzag, astfel încât mulţi piloţi de-ai noştri îşi ratau ţintele, plonjând în ocean. De asemenea, era uşor să fii derutat în timpul atacurilor de dinaintea zorilor sau pe furtună. Se spunea că un pilot kamikaze de la altă bază confundase în primele ore ale dimineţii o insulă de mici dimensiuni cu o navă de luptă. O explozie puternică pe ţărmul întunecat relevase greşeala sa.

După părerea mea, cea mai bună metodă era să cobori de undeva între trei mii de metri şi o mie cinci sute, cu soarele în coada avionului. Unghiul picajului varia între patruzeci şi cinci şi şaizeci de grade. Cel mai bine era să intri în zbor orizontal la aproximativ cinci sute de metri de ţintă şi să te repezi în ea cât mai aproape de apă. Astfel, contactul cu nava se producea sub unghiul de tragere al armelor mai mari. În felul acesta, navele erau în pericol să se lovească între ele cu propriile arme, iar o lovitură pe linia de plutire creştea mult probabilitatea ca vasul să fie scufundat.

Cu toate acestea, în ciuda eforturilor noastre disperate şi ingenioase, numărul mediu de lovituri era acum de doar zece până la cincisprezece la sută. O diferenţă regretabilă faţă de acele prime rezultate impresionante de la Luzon[1].

[1] Bătălia de la Luzon (februarie–august 1945), luptă de teren din Al Doilea Război Mondial desfăşurată în Filipine, în care s-au confruntat SUA alături de Aliaţi cu trupele japoneze. Victoria clară a SUA şi a filipinezilor a dus la obţinerea controlului asupra punctelor strategice şi economice şi eliberarea, în mare parte, a insulei Luzon în martie 1945 (n.c.).

Capitolul 20

Femeile din umbră

În lunile petrecute în aviaţia militară, n-am prea fost prin oraşe. Spre deosebire de majoritatea tovarăşilor mei, rareori am intrat în baruri şi n-am frecventat niciodată vreunul dintre numeroasele bordeluri. În consecinţă, am avut parte de multe tachinări. Mi-e greu să explic de ce unii dintre noi se abţineau. După cum am lăsat să se înţeleagă, relaţiile sexuale în afara căsătoriei erau privite de poporul meu oarecum altfel decât sunt privite de multe alte culturi. În ciuda Rescriptului Imperial, satisfacerea poftelor fizice nu era considerată a fi ceva imoral atâta vreme cât nu îţi afecta îndatoririle şi obligaţiile.

Atitudinea mea era, în parte, rezultatul mândriei. Provenind dintr-o familie înstărită, cu înalt statut social, nu voiam să mă cobor asociindu-mă cu elementele degradante ale vieţii de la oraş. În plus, eram încă foarte tânăr şi timid. Nu mă simţeam confortabil în preajma femeilor. Îmi era greu chiar să stau de vorbă cu cele care nu făceau parte din familia mea.

În orice caz, nu mă gândeam să cumpăr sex aşa cum cumpărai carne într-o prăvălie. Sigur nu era nicio ispravă. Banii unui bărbat sunt la fel de buni ca ai altuia. Adesea, după cum am observat cu amuzament şi dispreţ, bărbaţi la care o femeie

obişnuită nici nu s-ar fi uitat în viaţa civilă ajungeau să se creadă acum amanţi fermecători.

Pe de altă parte, ispita nu-mi era străină. În unele nopţi, auzeam în afara bazei glasuri feminine, râsete — uneori calde şi mângâietoare, dar cel mai des neruşinate şi ademenitoare. Şi de multe ori acele sunete mă umpleau de frustrare. „Timpul trece, Kuwahara", îmi spuneam. „Mai bine trăieşte-ţi viaţa din plin. Du-te şi caută ce e mai bun în oraş. Bani ai."

În timpul plimbărilor prin oraş, pe care le făceam din când în când cu Tatsuno şi Nakamura, eram abordaţi de prostituate, unele dintre ele uimitor de agresive. Îmi amintesc de una, mai ales — o femeie poate cu puţin trecută de treizeci de ani, cu sâni mari, obraznici, machiată atât de puternic, încât faţa ei părea îmbălsămată, şi o gură peste măsură de rujată. Mă apucase de braţ şi mă trăsese spre o uşă aflată în umbră. Îi simţeam mirosul de mosc al trupului, amestecându-se cu mirosul dulceag de tutun al respiraţiei şi cu parfum. Cât de bine îmi amintesc chiar şi acum glasul ei gutural! „Hai, vino, tinere aviator, pot să te fac fericit toată noaptea pe doar câţiva yeni!"

Tulburat şi scârbit totodată, mă eliberasem din strânsoarea ei, bâlbâindu-mă: „Nu, mulţumesc." Ce mai râseseră Tatsuno şi Nakamura! Mai să moară de râs când, cu o supărare batjocoritoare, ea strigase: „Aşa deci, nu vrei o femeie bună! Nu eşti încă bărbat, aşa-i? Eşti doar un ţânc. Întoarce-te când vei fi bărbat, *akachan*, poate atunci am să te servesc pe gratis!"

Acum că ni se acordau permisii şi pe timpul nopţii, doar câţiva piloţi mai dormeau în cazarmă. În acele nopţi fierbinţi în care mai erau acolo doar trei sau patru, mă zvârcoleam în pat şi chiar vorbeam singur. Ştergându-mi fruntea şi buza de sus de transpiraţie, auzeam cuvintele: „Întoarce-te când vei fi bărbat, copilaşule!"

Odată, pe la miezul nopții, am sărit din pat și am început să-mi smulg hainele de pe mine, aproape rupându-le. Naiba s-o ia de privire! Fața aia îngâmfată, neruşinată... Afurisita aia de față atrăgătoare, ademenitoare și rânjetul ăla superior! Afurisiții de sâni mari, obraznici! Aveam să-i arăt eu ei! N-avea să mă mai facă țânc după ce isprăveam cu ea. Avea să geamă, să plângă, să implore! Asta avea să facă.

M-am lovit la un deget de la picior și am înjurat, apoi m-am izbit de ușa deschisă a dulapului și am înjurat și mai tare. „Ce-ai pățit, Kuwahara?" s-a auzit un glas din capătul îndepărtat al încăperii.

Înăbușindu-mi dorința de a urla „Taci și vezi-ți de treaba ta!", am rămas lângă dulap, cu pumnii strânși, dar nu i-am răspuns. Ce era să-i spun? Multă vreme m-am uitat în dulap, ca într-un hău, lăsând întunericul din el să-mi umple mintea, lăsându-l să absoarbă și să facă să dispară chipurile și glasurile, permițându-i pustietății lui să-mi pătrundă în suflet și să șteargă totul.

În cele din urmă, m-am culcat la loc, oftând. În sfârșit, o adiere ușoară se strecura prin cazarmă. Mi-am reamintit cum reacționasem la vederea fetelor — unele nu mai mari de treisprezece sau paisprezece ani — care stăteau în umbră de-a lungul fațadelor întunecate ale clădirilor și pe alei. Multe dintre ele nu se deosebeau cu nimic, la înfățișare, de fetele pe care le cunoscusem la școală.

Apoi mi-am spus că o vizită într-unul din acele locuri n-ar fi fost oricum foarte plăcută. Nakamura încercase, o singură dată, și se întorsese la bază scârbit și dezamăgit. În lumina palidă a dimineții, se trezise la realitate și se uitase la femeia de lângă el. Rujul i se șterse de pe buze, rămânând doar câteva pete, iar fardul de ochi i se întinsese, de parcă era mânjită cu

cenuşă. Părul ei era aspru şi răvăşit şi respira greu pe gură. Nakamura plecase rapid, brusc conştient că era posibil să fi contractat gonoree sau sifilis.

Nu, eu nu aveam să fac niciodată greşeala pe care o făcuse Nakamura. Măcar aveam să rămân cu onoarea nepătată. Pe urmă mi-a venit o idee. Exista un lucru pe care puteam să-l fac în timpul care-mi rămăsese, ceva care să diminueze neliniştea şi frustrarea fără de sfârşit, care măcar să facă viaţa un pic mai suportabilă. În multe orăşele existau cluburi de noapte administrate de armată, localuri cu o atmosferă destul de plăcută, mi se spusese, în care puteai să comanzi o masă sau o băutură. Şi, desigur, existau fete, fete cu care să dansezi sau să stai la taifas.

Cum se numea clubul ăla din Oita, cel mai apropiat de baza noastră? m-am întrebat. Tokiwaya Club — ăsta era. Da, aveam să mă duc la Tokiwaya, doar ca să văd cum e. Poate avea să mă ajute să-mi iau gândul de la Okinawa. Poate n-aveam să mă mai întreb aşa de des când aveam să primesc ordinul de a-mi pune capăt zilelor.

Capitolul 21

Toyoko

Într-o seară de iunie, stăteam într-un colţ retras al clubului Tokiwaya. Prietenii mei se duseseră în altă parte; eram singur acolo, contemplând spuma din paharul meu de bere. Mai erau prezenţi şi alţi piloţi de la bază — prea mulţi, bărbaţi care râdeau gălăgios la răstimpuri şi care dansau spasmodic, chiar prosteşte în unele cazuri. Sau poate că aşa mi se părea mie.

În mod cert, nu la asta mă aşteptasem. Asemenea frivolităţi mă deprimau. Stând acolo, uitându-mă în pahar, mi-am zis că berea arăta ca urina, ba chiar mirosea ca ea. De când nu-mi mai vizitasem familia? De mai bine de un an, mi-am dat seama, şi gândul ăsta m-a afectat mai mult ca oricând. Acum avea să fie nevoie de un miracol, de miracolul miracolelor, ca să-i mai văd vreodată.

De ce venisem aici? Dând la o parte paharul cu bere, mi-am pus braţele pe masă şi mi-am odihnit faţa pe ele. În ce alt loc puteam să mă duc? Unde se afla scăparea? Doar în acel picaj ultim, fatal. Restul era doar o chestiune de aşteptare... aşteptare... aşteptare chinuitoare.

Au trecut mai multe minute şi chiar eram pe punctul de a aţipi, când o mână m-a atins foarte uşor pe umăr.

— Eşti bolnav?

Uimit, mi-am ridicat privirea.

Glasul era incredibil de dulce, faţa în formă de inimă avea pomeţii înalţi, iar ochii erau negri şi adânci. Figura ei? Îmi amintea foarte mult de cea a surorii mele în momentele ei de mare îngrijorare. Era întrebătoare, însă şi blândă şi compătimitoare, nu ca figura acelei femei de pe stradă.

— E totul în regulă? a întrebat ea.

Ce blândeţe nemaipomenită! Nu exista alt cuvânt care să o descrie.

— Nu arăţi prea bine.

Pe moment, mi-a trecut prin minte că nu putea fi cu adevărat interesată de mine sau de problemele mele personale. La urma urmelor, era plătită să fie drăguţă; asta era pur şi simplu o parte a slujbei ei. Şi totuşi ochii ei trădau ceva, un fel de lumină visătoare care dezmintea o astfel de explicaţie. Privirea ei o capturase pe a mea într-un fel aproape hipnotizant; foarte stânjenit, m-am uitat brusc în jos, la masă.

— Nu, nu sunt bolnav. Doar... în fine, mă gândeam.

— *Ah so*, a spus ea încetişor şi ciudat de mirată, de parcă gândurile mele trebuie să fi fost foarte profunde, demne întru totul de atenţia ei.

Zâmbetul ei avea acum o tentă ştrengărească, însă figura îi rămăsese de o blândeţe inefabilă.

— Vrei să dansezi?

Schiţând un zâmbet forţat, am clătinat din cap.

— Mă tem că nu mă prea pricep. Apoi m-am bâlbâit din nou, teribil de ruşinat. Nici nu ştiu cum, de fapt.

— Nu-i nimic, a spus ea, şovăind.

M-am temut preţ de o clipă că o să plece, că o să dispară din viaţa mea pentru totdeauna.

— Te superi dacă stau puţin aici, cu tine? m-a întrebat.

M-am uitat la ea şi m-am înroşit. Avea aceeaşi expresie. Nu-şi luase nicio clipă privirea de la faţa mea.

— Da, am spus. Adică, nu. Aş fi fericit să... stai jos. Adică, dacă nu eşti prea ocupată. Dacă vrei într-adevăr să stai.

— Mulţumesc, a spus ea.

Am stat tăcuţi o vreme, ochii ei fiind în continuare aţintiţi asupra mea, în vreme ce eu îmi priveam mâinile. O dată sau de două ori am ridicat în treacăt privirea, întâlnind-o pe a ei pentru scurt timp.

— Pot să-ţi cumpăr o bere, ceva de mâncare? am întrebat.

A clătinat din cap.

— Nu, dar e frumos din partea ta. Îţi mulţumesc foarte, foarte mult.

Da, semăna cu Tomika, nu atât fizic, cât în privinţa expresiei, a purtării sale. M-am uitat pe furiş la desenele florale complexe de pe chimonoul ei — aurii şi argintii — şi mi-am coborând privirea spre *tabi*, ciorapii albi şi moi în care degetul mare stătea separat de celelalte. Totul la ea era îngrijit şi delicat — mâini ca ale unei gheişe de porţelan şi picioare încălţate cu *zori* împletiţi. Şi cu toate acestea avea acele contururi feminine fluide care fascinează orice bărbat.

În zadar m-am străduit să găsesc ceva de spus. Nu mi-a fost niciodată greu să discut cu prietenii, dar acum, când femeia aceasta stătea pur şi simplu şi se uita la mine... situaţia era într-adevăr ciudată.

— Ei bine..., am reuşit în cele din urmă să spun, cred că ar trebui să mă întorc la bază.

Vrând să-mi dau pe gât berea, am dat să mă scol în picioare, am ridicat paharul şi am luat accidental o gură prea mare, aproape înecându-mă.

Ochii îi erau plini de voioşie, zâmbetul i-a devenit şi mai strengăresc. A întins mâna şi a atins-o pe a mea, chiar apăsând-o.

— Mai stai, te rog!

Dezorientat, m-am aşezat la loc, de data asta uitându-mă direct la ea. Oare era cu putinţă ca femeia asta să fie atrasă de mine sau poate, din vreun motiv ciudat, chiar să se fi îndrăgostit de mine? Ce idee prostească, dar care era răspunsul?

— Te-ai supăra tare dacă ţi-aş pune o întrebare personală? a întrebat ea.

— Ah... da, cred că da.

Iarăşi bâlbâiala mea imbecilă!

— Adică — nu, nu mă supăr!

Am spus aceste cuvinte pe nerăsuflate, întrebându-mă de ce rostisem atât de tare banalul cuvânt „nu!". Oamenii din jur chiar se uitau la noi.

— E-n regulă, am adăugat.

— Bine, a zis ea. Te rog să nu te simţi ofensat, dar sunt foarte curioasă câţi ani ai.

Deci asta era! Am simţit că mă cuprinde mânia. Aproape ţâfnos, am răspuns:

— Am... am douăzeci, douăzeci de ani. De ce? De ce întrebi?

— *Ah so desuka!* a exclamat respectuos, de parcă lucrul acesta era o mare realizare. E adevărat? Douăzeci?

— *Hai*, am răspuns şi mai repezit. De ce vrei să ştii?

— Oh, chiar te-ai supărat, nu-i aşa? Pentru prima dată, şi-a coborât privirea. Te rog să mă ierţi pentru marea mea îndrăzneală.

Preţ de câteva clipe am crezut că o să plângă.

— Am întrebat doar pentru că... trebuia să fac asta pentru că... îmi aminteşti atât de tare de fratele meu mai mic... atât de tare că nu-mi vine să cred.

Din nou, asemănarea cu Tomika — mai ales cu ea din seara în care m-a privit cu ochi rugători aflând că voi pleca în armată.

— A fost ucis în Burma.

— Oh! am spus, făcându-mi-se deodată foarte milă de ea, dar şi îngrozindu-mă, de parcă vorbele ei ar fi fost o prevestire. Îmi pare teribil de rău.

Multă vreme ne-am uitat pur şi simplu unul la altul, cufundaţi în tristeţe, în tragic — într-un fel de comunicare spirituală cum nu mai cunoscusem până atunci.

— Îmi pare nespus de rău, am zis. Bănuiesc că ţi-e foarte dor de el.

A încuviinţat uşor din cap. Am stat aşa, tăcuţi, vreme de câteva minute. În cele din urmă a întins mâna, şi-a aşezat-o pe a mea şi am simţit viaţa cum pulsează. Cumva, totul părea foarte firesc.

S-a făcut ora de închidere şi ne-am luat la revedere. Pregătindu-mă de plecare, m-am oprit şi m-am uitat în urmă la ea. Luminile se stingeau, iar în întunericul din jur faţa ei era nemaipomenit de luminoasă, ca de fantomă.

— Îmi pare nespus de rău pentru fratele tău, am repetat şi am ezitat. Te-am... te-am minţit în privinţa vârstei, pentru că mi-a fost ruşine. Şi eu am numai şaisprezece ani. Mă rog, aproape şaptesprezece.

— Îţi mulţumesc, a spus ea, pentru compasiune şi pentru sinceritate.

O lacrimă îi strălucea în colţul ochiului şi de-abia şi-a atins-o cu vârful unui deget.

— Te vei întoarce?

— Sper că da, am răspuns. Vreau să mă întorc.

În seara următoare, după o altă misiune de escortare, m-am întors nerăbdător în Tokiwaya, am comandat o altă bere

otrăvitoare şi m-am aşezat la aceeaşi masă. Minutele treceau greu, iar eu îmi omoram timpul, prefăcându-mă interesat de băutura mea, chiar ridicând la un moment dat paharul şi privind prin el luminiţele colorate din bar. O luminiţă albastră s-a făcut verde, o alta roşie un portocaliu deschis. Măcar se întâmpla ceva, însă pe mine mă interesa de fapt un singur lucru: uluitoarea fată din seara precedentă.

În cele din urmă m-am ridicat şi am traversat ringul de dans, salutând câţiva prieteni pe drum, ca să iau nişte alune şi o pungă de calamar prăjit. Şi gestul acesta era doar un pretext. Timp de aproximativ douăzeci de minute, m-am uitat discret şi obsesiv peste tot, însă în zadar. Apoi m-am întors la loc şi m-am aşezat, uitându-mă lung la masa care reflecta mişcările neclare, vagi şi amorfe, ale celor care dansau. Poate că ideea era să nu o caut. Poate că atunci avea să se materializeze ca prin minune, la fel ca în seara precedentă, aşezându-şi mâna pe umărul meu.

Au mai trecut alte cincisprezece minute şi deveneam tot mai agitat, chiar iritat. De fiecare dată când pe lângă mine trecea o fată, îi aruncam o privire piezişă, însă niciodată nu apărea cea pe care o aşteptam. La un moment dat mi s-a părut că o văd dansând cu un aviator pe care îl cunoşteam şi inima mi s-a strâns. Dar a fost din nou o alarmă falsă. Nu era ea cea de acolo.

Dezamăgit, m-am ridicat gata să plec, aruncând o ultimă privire peste întregul club Tokiwaya. Dispăruse... inexistentă... Un simplu vis. Mă aştepta încă o noapte fierbinte şi de coşmar în cazarmă, o noapte în care aveam să fiu asaltat de gânduri. Pe lângă mine a trecut o fată care ducea boluri cu tăiţei de *soba*, vărsând în graba ei o parte din conţinutul unuia. Spre propria mea surprindere, am strigat-o, însă şi-a văzut

de drum, abia aruncându-mi o privire şi murmurând ceva indescifrabil.

Apoi s-a întors.

— Ce anume doriţi?

Mi-am dat seama pe loc că nici nu ştiam cum o cheamă pe cealaltă fată.

— Persoana aceea cu care eram seara... Am simţit că mă bâlbâi. Cea care a stat cu mine aici, aseară. La masa asta. Ştii la cine mă refer?

Ea a părut derutată şi a clătinat din cap.

— Fata cu părul lung, am insistat. Foarte drăguţă.

Faţa îmi ardea de ruşine.

— Cu părul lung, legat la spate.

— Îmi pare rău, a răspuns ea, dar abia am început să lucrez aici.

— În regulă, mulţumesc, am spus abătut şi m-am îndreptat spre ieşire.

Am trântit uşa după mine şi am pornit agale pe stradă, cu mâinile în buzunare, uitându-mă cum picioarele mi se mişcau de parcă ar fi avut propria lor voinţă. Poate aveam să mă plimb puţin prin oraş. Poate, la urma urmelor, aveam să mă duc la o prostituată. Asta avea să-i fie învăţătură de minte — mi-a cerut să mă întorc, apoi nici n-a fost acolo! Am scuipat în şanţ şi mi-am simţit gura uscată. În aceeaşi clipă am auzit troncănitul unor saboţi de lemn care se apropiau grăbit din spate.

— *Ano!*

M-am întors. Era fata de la Tokiwaya, cea pe care tocmai o chestionasem.

M-a acostat, vorbind gâfâit.

— Fata aceea de care întrebai — e seara ei liberă.

I-am mulţumit călduros, chiar înclinându-mă, iar ea a chicotit.

— Cu plăcere.

Apoi a plecat cu acelaşi troncănit.

— Stai puţin! am strigat. În mod normal, n-aş fi pus niciodată întrebarea următoare, dar acest lucru îmi părea acum absolut necesar. Cum o cheamă?

A ezitat.

— Cum o cheamă? Eu nu... Ezita în continuare. Poate că Toyoko. Da, cred că Toyoko.

— Ştii cumva unde locuieşte? Trebuie să-i transmit un mesaj important.

— Nu ştiu sigur. N-aş putea să spun sigur. A pornit înapoi, troncănind prin întuneric. Trebuie să mă întorc.

— Bine, dar spune-mi doar unde crezi că locuieşte. Trebuie neapărat să vorbesc cu ea. Am scos din buzunar o bancnotă de zece yeni şi am fugit după ea. Stai puţin!

S-a oprit din nou, aruncând în urmă o privire scurtă, aproape speriată.

— Nu, nu vreau niciun ban.

— Ia-i, am insistat, fiind acum faţă în faţă cu ea. Ştiu că îţi prind bine. Spune-mi doar unde crezi că ar putea să fie. Doar atâta vreau şi n-am să spun nimănui.

— Bine, a spus ea amărâtă, luând bancnota. Cred că locuieşte undeva lângă plajă, în blocul Miyazaki, dar nu îi ştiu adresa exactă. Să nu mă învinuieşti dacă nu asta e...

— Îţi mulţumesc foarte mult, am întrerupt-o şi am pornit-o deja.

— Nu sunt sigură, nu uita asta, s-a auzit vocea ei, sunând ca a unei şcolăriţe, dar nu i-am răspuns.

Mi-au trebuit câteva minute pentru a găsi zona, dar în cele din urmă stăteam în faţa blocului Miyazaki. Din fericire, nu era foarte mare, având probabil doar zece sau douăsprezece apartamente, amplasate în spatele unui zid alb, cam dărăpănat, tencuit cu gips şi acoperit cu iederă şi flori înmiresmate.

Era abia ora zece, iar unele dintre ferestre erau slab luminate. După câteva clipe am intrat în holul întunecat de la parter şi m-am uitat, mijind ochii, la cutiile poştale. Erau şase, dintre care două fără nume. Pe ultima, însă, scria „Toyoko Akimoto". Inima mi-a tresărit. Da, aia trebuia să fie! Scoţându-mi pantofii, am urcat scările iute, aproape pe furiş, şi m-am oprit în faţa uşii apartamentului cu numărul 6.

Pe sub uşa de la intrare licărea o lumină slabă şi am simţit cum îmi creşte pulsul. Inspirând adânc, am bătut la uşă şi am aşteptat, simţind cum ard pe dinăuntru. Niciun răspuns. Am ezitat, apoi am bătut mai tare. Poate că Toyoko Akimoto dormea. Sau poate că era cineva cu ea. Gândul acesta m-a demoralizat complet.

Am aşteptat o vreme, neştiind ce să fac, apoi, sub imboldul momentului, am încercat uşa. Am simţit cum glisează câţiva centimetri, scârţâind uşor. Am văzut două camere mici, cea de a doua ridicată puţin deasupra primei, dând într-un balcon micuţ.

— Toyoko? am spus încetişor, mirat de sunetul propriului meu glas. Domnişoară Akimoto?

Totul era un vis, o nebunie.

Deodată, o uşă de dedesubt s-a deschis zgomotos, făcându-mă să tresar; era doar cineva care pleca.

Am ezitat din nou, apoi am mai împins puţin uşa. Era în mod cert o locuinţă de femeie. Mirosea discret a parfum, iar pe perete erau atârnate mai multe chimonouri. Unul era roz, altul

violet. Da, însăşi atmosfera aceea emana feminitate. În camera principală erau doar o masă de ceai rotundă, lăcuită, de culoarea melasei, un arzător cu cărbune şi două perne de un roşu închis cu brocarturi aurii. În camera de dincolo, cea înălţată, era aşternută o saltea de dormit de o singură persoană. Deasupra ei era împăturită încă una, împreună cu două cearşafuri şi cu o cămaşă de noapte albă.

Vrăjit, am împins uşa şi mai mult. Într-o parte a camerei, lângă o fereastră deschisă, era o măsuţă de toaletă ca pentru un copil. Pe tăblia ei era întinsă o pereche de ciorapi de mătase — o adevărată raritate. Pe fereastră intra o adiere uşoară, ridicând vârfurile ciorapilor şi umflând draperiile de la un balcon deschis.

Ştiam că trebuie să plec, mă simţeam la fel de vinovat ca un hoţ în noapte. Şi dacă locuinţa aceasta era a unei alte Toyoko? Sau dacă nici măcar n-o chema aşa? Fata care îmi dăduse informaţia aceasta presupusese că aşa o chema şi nici nu-i ştiuse numele de familie. Ce scuză puteam să găsesc dacă persoana care locuia aici apărea pe neaşteptate?

Şovăind, am dat să plec, nepăsător că lăsasem uşa pe jumătate deschisă. În acel moment, am auzit un clinchet slab. M-am întors şi am ascultat. Da, venea dinspre balcon... un clinchet plăcut, de argint — un sunet care a făcut puţin mai răcoroasă noaptea fierbinte. Era un sunet din trecutul meu — clopoţei de sticlă, suspendaţi de consola din balcon, mângâiaţi de degetele brizei. Mi-am întins gâtul, cercetând cu privirea, şi am văzut fragmente de sticlă care tremurau şi se legănau abia perceptibil, reflectând licăre rătăcitoare de lumină ca nişte stele în miniatură.

Am zăbovit, ascultând vrăjit, apoi am tresărit la auzul unei uşi care se deschidea dedesubt. Nişte saboţi au troncănit unul

după altul pe pardoseala de beton a holului, stârnind ecouri. Apoi am auzit cum cineva urca în grabă scările înspre mine. Acum nu mai aveam scăpare! Ce să fac? Ce să spun?

Purtând o *yukata* de un albastru închis, aplecată mult peste scări, nu m-a observat decât în momentul în care era să ne ciocnim, apoi şi-a ridicat privirea cu un icnet de uimire şi şi-a dus mâna la gură. Am făcut eforturi mari să vorbesc, dar parcă aveam corzile vocale uscate. Preţ de-o clipă, doar ne-am uitat unul la altul. Avea pe un braţ un prosop mare şi alb. Fără machiaj, arăta cu totul altfel. Eram tare derutat. Părul ei bogat nu era prins. I se revărsa pe spate, încă umed şi uşor ciufulit, mirosind a săpun parfumat.

— Oh! a murmurat ea. Tu erai! M-ai... m-ai speriat.

Cuvintele mi-au ieşit pe gură doar în urma unui exerciţiu de voinţă.

— Îmi pare rău, am gângăvit. N-am vrut să te sperii. Tocmai plecam.

Vorbele mele nu aveau niciun sens.

— Vreau să spun că voiam doar să...

— Nu-i nimic, a răspuns. Doar că nu ştiam că vei veni. A râs — un sunet asemănător cu clinchetul clopoţeilor. Tocmai m-am întors de la baie.

— Da, îmi dau seama, am zis, cu atât mai stânjenit. Îmi dau seama că nu e o oră tocmai potrivită, aşa că ar fi mai bine să plec. Doar că de-acum plecăm în multe misiuni şi...

Iar n-am mai ştiut ce să mai spun.

— Oh, nu! A clătinat din cap, uitându-se în ochii mei ca în seara precedentă. Şi-a întins mâna, abia atingându-mi braţul cu degetele. Nu... Nu pleci de tot, nu-i aşa?

— Nu, am răspuns mai încrezător, nu de tot. Cel puţin, nu încă.

— Aşteaptă doar un minut, te rog, a spus şi a intrat în apartament, închizând uşa, apoi a deschis-o din nou pentru o clipă. Să nu pleci.

După câteva minute, uşa s-a deschis de tot şi am văzut-o pe Toyoko îmbrăcată cu chimonoul ei roz, rujată şi fardată ca în seara de dinainte.

— Intră, te rog, a spus ea.

— Eşti sigură că e în regulă să fiu aici? am îngânat, simţindu-mă mai nătâng ca niciodată.

— Bineînţeles că e, a răspuns ea, pe un ton matern. Apoi mi-a întins o pernă. E mult mai plăcut pe balcon, Yasuo. Dinspre mare vine briza.

Clopoţeii se auzeam mai bine acum, erau mai melodioşi.

— Şi putem să ne uităm în larg, la apă, a adăugat ea.

Sub balcon cobora o margine lată, înclinată, cu ţigle, sub care se întindea o curte, iar dincolo de ea, peste alei întunecate, acoperişuri şi vârfurile copacilor, se vălurea oceanul. Talazurile şi mugetul lui erau blânde, dar stăruitoare, crescând treptat, iar noi vedeam marginea albă şi zdrenţuită a valurilor care spălau plaja, se retrăgeau, ca apoi să revină şi să se spargă de ţărm cu un oftat prelungit.

— Îţi place sunetul oceanului? m-a întrebat Toyoko.

— Da, foarte mult, am răspuns.

Lăsându-şi capul pe spate şi închizând ochii, a murmurat:

— Hmmm, ador oceanul. Miroase atât de minunat. Şi sunetul... Indiferent ce problemă ai avea... te ajută cumva.

— Foarte adevărat, am spus. Indiferent ce problemă ai avea.

Am reflectat o clipă la faptul că, în scurtă vreme, oceanul avea să-mi rezolve toate problemele, avea să-mi simtă clocotul sufletului. Apoi, odată cu următorul val care murea, fierberea avea să înceteze şi o vreme aveam să-mi găsesc liniştea.

— Îmi plac clopoţeii ăia, am spus. Îmi amintesc de cei din grădina noastră de acasă. De unde i-ai luat?

A zâmbit, rememorând o amintire frumoasă.

— I-am primit de la un prieten. Apropo, ce-ar fi să-ţi scoţi şosetele şi să-ţi atârni picioarele pe marginea balconului aşa cum fac eu?

— Nu, lasă, am răspuns agitat. Mi-e bine aşa.

— Ei, haide! a spus, începând chiar să tragă de vârfurile şosetelor, ca să mi le scoată.

Între timp, m-am pomenit râzând emoţionat, dar şi recunoscător în sinea mea că mă spălasem cu mult săpun înainte de a părăsi baza şi că-mi schimbasem lenjeria de corp şi şosetele. Măcar nu miroseam urât, în timp ce Toyoko mirosea minunat.

Apoi mi-a suflecat şi manşetele pantalonilor.

— Gata. Nu te simţi de o sută de ori mai bine?

— *Hai,* am răspuns râzând, chiar mă simt.

În unele privinţe era ca o fetiţă, uimitor de naturală şi de sinceră. Într-adevăr, începeam să mă simt în largul meu. Instinctul nu mă înşelase până la urmă. Ori asta, ori fusesem extrem de norocos.

— Aseară mi-ai pus o întrebare, mai ţii minte? am spus.

Toyoko m-a privit întrebătoare.

— Despre vârsta mea. Ţi-am spus că am doar şaisprezece ani. Pot să-ţi pun aceeaşi întrebare?

— Oh, de ce nu? Am douăzeci şi patru de ani. Sunt o femeie bătrână, bătrână, a spus ea şi am râs împreună.

— Mi-ai spus că îţi amintesc de fratele tău, am continuat. Mi s-a părut un lucru interesant, adică m-am mirat să te aud spunând asta, căci şi tu îmi aminteşti de sora mea, Tomika.

După aceea am stat la taifas timp de aproape două ore, vorbind despre trecutul nostru. La vârsta de optsprezece ani, Toyoko îşi părăsise familia numeroasă din Nagasaki şi de atunci se întreţinuse singură, lucrând în baruri şi, o perioadă, ca slujnică într-un conac. Ba chiar călătorise câteva luni cu o trupă de dansatori şi, ocazional, fusese model pentru magazine universale mari. De un an era animatoare la Tokiwaya.

— Mi-a făcut plăcere să stau de vorbă cu tine, Yasuo, mi-a spus ea când mă pregăteam să plec. Asta e prima noapte din ultimele luni în care nu m-am simţit singură. Ai să te întorci în curând?

— Da, da, oricând... dacă vrei într-adevăr să mă întorc.

Zâmbetul ei era absolut fermecător.

— Mâine-seară eşti liber? m-a întrebat. Eu am să ies la zece de la muncă şi mă gândeam că am putea să facem o plimbare pe plajă.

În noaptea aceea m-am întors la bază fericit cum nu mai fusesem de multe luni. Chiar şi zborurile, tot viitorul, mi se păreau mai puţin sinistre. Poate că războiul avea să se termine în curând, mi-am spus, destul de repede încât să fiu cruţat. Pentru prima dată în viaţa mea mă simţeam foarte apropiat de o femeie din afara propriei familii. De fapt, mi-am dat seama că traiul exclusiv printre bărbaţi poate deveni teribil de anost.

În săptămâna care a urmat, m-am întâlnit aproape în fiecare seară cu Toyoko în apartamentul ei şi treptat am început să-i aduc provizii de la bază. Aproape orice fel de mâncare era greu de obţinut de-acum şi eram foarte fericit că puteam să o ajut puţin. Când nu găsea ceapă pentru *sukiyaki*-ul nostru,

Toyoko folosea varză. Chiar şi varza era raţionalizată, dar se mai găsea în unele pieţe.

Din când în când, îi mai aduceam haine la spălat. În ciuda reţinerii mele, ea insistase şi chiar îi făcea plăcere să facă diverse lucruri pentru mine. Mă urmărea de fiecare dată cu o expresie aproape maternă în timp ce înfulecam cu poftă mâncarea gătită de ea.

Într-o noapte de sâmbătă, în timp ce mă pregăteam să plec la bază, Toyoko m-a privit întrebătoare.

— Yasuo..., a spus ea, ezitând.

— Ce e? am întrebat-o.

A întins mâna şi şi-a pus-o pe braţul meu.

— Chiar trebuie să pleci?

— Păi, se face târziu, am răspuns nesigur. Nu pot să te ţin trează toată noaptea.

Privirea i-a devenit blândă.

— De ce nu rămâi aici? N-ar fi nicio problemă.

Emoţionat, dar şi derutat, am mormăit ceva incoerent, iar ea a continuat:

— Am două saltele şi două cearşafuri, câte unul pentru fiecare.

M-am simţit din nou umilitor de stânjenit şi am căutat în zadar un răspuns adecvat.

— Oh, de ce nu, Yasuo? Eu am să dorm aici, iar tu în cealaltă cameră, lângă balcon, unde e mai răcoare. Uite, putem chiar să tragem draperiile pentru intimitate totală.

A arătat cu graţie spre voalul alb, diafan de lângă ea, abia atingându-l cu unghiile.

Era evident că aşa-zisele draperii ale lui Toyoko n-ar fi oferit prea multă intimitate, dar m-am hotărât să nu o contrazic. Deja mă transformasem în captivul ei obedient.

— Bine, am spus, eşti foarte amabilă.

Mi-a luat doar o clipă să desfac salteaua. M-am întins pe ea în întuneric, cu antebraţul pe frunte, ascultând şoaptele mătăsii în timp ce Toyoko se dezbrăca în camera alăturată. Clopoţeii clincăneau încântător undeva deasupra capului meu, iar pe o ulicioară îndepărtată un vânzător ambulant de tăieţei cânta la fluier.

Capitolul 22

Clopoţei în noapte

Acum rămâneam în mod regulat la Toyoko Akimoto şi mi se părea aproape la fel de firesc ca şi cum aş fi fost cu familia mea. În ciuda diferenţei de vârstă, aveam multe în comun şi, de obicei, nu aveam nevoie de altă distracţie în afară de sunetul glasurilor noastre. Uneori stăteam seara în grădina din spate, rezemaţi de un bolovan de lângă zid, acoperit cu licheni.

Deasupra atârnau crengile unui copac plin cu flori galbene, înmiresmate, ale căror petale se scuturau când şi când, ca într-o sărbătoare paşnică. Deseori Toyoko punea un beţigaş de tămâie într-o urnă ruginită din apropiere şi, cu ochii închişi, ne desfătam cu mirosul plăcut, în timp ce briza uşoară a nopţii împrăştia fumul în fuioare şi cercuri.

Oricât de mult voiam să fiu alături de Nakamura şi Tatsuno în acele ultime zile, doream mai mult să fiu cu Toyoko. De fapt, nu puteam să stau departe de ea nici măcar o noapte, iar zilele fără ea erau o tortură lentă. În acelaşi timp, eram de multe ori nesigur, întrebându-mă cum era cu putinţă ca ea să vrea să-şi petreacă timpul liber cu cineva atât de tânăr ca mine... o relaţie aşa de firească, pe de-o parte, şi totuşi atât de ciudată, încât de multe ori mi se părea că sunt într-un vis.

Bineînţeles că prietenii mei au început să comenteze. Mi-am dat seama că lucrul ăsta era inevitabil şi mulţi aviatori

începuseră să se refere la Toyoko ca la „femeia" mea. Câţiva, neputând să-şi mascheze invidia, au început să mă bombardeze cu întrebări. La întoarcerea la bază pentru apelul de dimineaţă, eram întâmpinat cu multe glume şi întrebări. „Cum a fost, Kuwahara? Nemaipomenit, nu-i aşa?" sau „Hei, iubăreţule! Cum de nu mai locuieşti în cazarmă?"

Însă cei mai mulţi piloţi nu erau la curent cu lipsa mea, întrucât ei înşişi părăseau baza noaptea. Cât despre ceilalţi, nu mă oboseam să lămuresc situaţia şi, de obicei, reuşeam să schimb subiectul. Motivul era că puţini m-ar fi crezut dacă le-aş fi spus adevărul, iar cei care m-ar fi crezut m-ar fi ridiculizat fără milă. Mai mult, o respectam prea mult pe Toyoko pentru a-i expune viaţa privată grosolăniei aviaţiei militare.

Pe de altă parte, cu Tatsuno şi Nakamura lucrurile stăteau altfel. Ei meritau să ştie adevărul şi să înţeleagă ce simţeam.

— Ca să ştiţi şi voi, nu e deloc ce crede lumea, le-am spus. Avem o relaţie care e imposibil de înţeles dacă nu ai trăit-o. Ea îmi aminteşte mult de sora mea mai mare, iar eu îi amintesc de fratele ei mai mic care a fost ucis în Burma.

— Eu te cred, a spus Nakamura, dar, să fim serioşi... chiar vrei să ne spui că îţi petreci fiecare noapte cu o *musume* ca asta, aproape pe aceeaşi saltea, şi nu...

— Dormim în camere separate! am ripostat, uşor mâniat.

— Bine, bine! a spus Nakamura, ridicând palmele într-un gest de capitulare. Însă ea trebuie să te placă mult, aşa că poate chiar pierzi ocazia.

— Eu unul înţeleg ce vrea să spună Yasbei, a zis Tatsuno, liniştit şi gânditor ca de obicei. Aş da orice pentru o situaţie ca asta — să fiu cu cineva deosebit cu care doar să stau de vorbă. Cei mai mulţi de pe aici nici nu sunt în stare să poarte o conversaţie inteligentă. Nu ştiu decât să vorbească urât.

— Așa-i în armată, a spus Nakamura.

— Adevărat, a răspuns el, dar asta nu înseamnă că trebuie să fie tolerat.

— Știu că nu trebuie, eu doar spun că...

— Nu e numai degradant, e prostesc. E o insultă pentru oricine are măcar jumătate de creier.

— De acord! a spus tăios Nakamura. Sunt de partea ta. Totuși... o femeie ca asta? Și nimic decât vorbărie? Și-a dat ochii peste cap. Eu n-aș face asta!

Am dat să răspund, dar el a continuat.

— Nu e treaba mea. Doar că așa văd eu lucrurile. A dat din umeri și a clătinat din cap, părând chiar puțin întristat. Nu, nu m-aș mai duce niciodată la vreo târfă din oraș, dar tu ai găsit ceva deosebit.

— Știu, am spus, de asta nu vreau să stric relația.

— Da, dar să ai contact intim nu înseamnă că strici relația. E vorba despre cum abordezi toată treaba. Dar nu e vorba numai de tine, e vorba dacă și ea vrea, și fac rămășag pe solda de luna viitoare că vrea. Mi-a aruncat o privire și a continuat: Uite ce e, Yasbei. Niciunuia dintre noi nu i-a mai rămas mult timp. Când unui flămând i se oferă o masă, el nu stă pur și simplu și se uită o veșnicie la ea. M-a bătut pe braț: Dă-i bice, Kuwahara!

— Nu-l zăpăci de cap, a spus Tatsuno. A găsit ceva bun și știe ce vrea.

Sfatul lui Nakamura m-a întristat și m-a neliniștit. La acea vreme, Toyoko era la Fukuoka, în vizită la niște cunoștințe. Drept urmare, îmi petreceam serile libere cu prietenii mei și nu eram un tovarăș prea plăcut. Fără Toyoko, viața era mai searbădă decât fusese vreodată.

Nopțile în cazarma umedă și încinsă erau ca o pustietate mohorâtă și izolată și curând, mai întâi ca o cale de scăpare,

am început să-mi imaginez că făceam dragoste cu Toyoko. Dar dacă s-ar fi întâmplat vreodată, ar fi fost în regulă, pentru că ar fi devenit soţia mea, mi-am spus. Însă între fiecare plăsmuire simţeam cum creştea frica. Sfârşitul se apropia din ce în ce mai mult.

Toyoko s-a întors după nici o săptămână, dar eram înnebunit să o văd. În seara în care mi-a deschis uşa, am rămas pur şi simplu acolo, holbându-mă la ea.

— Ce e? a întrebat ea, râzând. Nu mă recunoşti?

La fel ca în prima mea noapte în apartamentul ei, tocmai se întorsese de la baie şi era îmbrăcată cu *yukata* albastră.

— S-a întâmplat ceva, Yasuo-*chan*? m-a întrebat ea, cu capul aplecat într-o parte.

— Nu, nu, nimic, am spus, Arăţi altfel şi... mi-a fost dor de tine.

— Ei bine, sunt aici — m-am întors, a spus ea cu o voce mângâietoare şi a întins mâinile.

Instinctiv, am întins şi eu mâinile, le-am băgat pe sub mânecile largi şi i-am apucat braţele. Era prima dată când atingeam aşa o femeie, iar braţele ei erau mai suple, mai netede şi mai catifelate decât mi-aş fi imaginat. Brusc, mi-am dat seama că în ultimele luni mă maturizasem mult.

Stângaci, am tras-o spre mine şi i-am căutat buzele. O secundă de amăgire, apoi s-a ferit, răsucind uşor capul într-o parte.

— Yasuo! a murmurat ea pe un ton mult prea matern.

Trăgând-o şi mai aproape, am sărutat-o pe gâtul ei minunat, repetând:

— Mi-a fost dor de tine, Toyoko.

Am căutat iar să o sărut, dar n-am reuşit decât parţial.

— Nici nu ştii ce singur m-am simţit!

Când s-a dezlipit de mine, ochii ei erau visători.

— Şi mie mi-a fost dor de tine, Yasuo. Foarte dor.

În acea clipă mi-am amintit că îi adusesem un cadou, o sticlă de parfum *Kinsuru*, rar şi scump. Umblasem mult după el.

— Ce dulce eşti, Yasuo-*chan*! Ce atent şi generos!

Mai fâstâcit ca niciodată, am răspuns:

— Oh, e o nimica toată. E un dar sărăcăcios, zău. Am vrut doar...

Deschizând sticla, a mirosit, cu ochii pe jumătate închişi şi cu o expresie de încântare.

— Oh, da, *Kinsuru*! Minunat!

Înclinând provocator capul într-o parte, şi-a pus pe degete un strop şi s-a dat după lobul urechii, apoi mi-a întins degetele parfumate şi uşor tremurătoare să le miros.

Totuşi, în seara aceea, în timp ce ne plimbam pe faleza cu nisip de lângă ocean, Toyoko părea ciudat de tăcută.

— Eşti tristă? am întrebat-o în cele din urmă.

Ea s-a oprit, a măturat cu privirea orizontul şi a oftat uşor.

— Nu te-ai simţit bine cu prietenii tăi? am insistat.

I-am văzut pieptul ridicându-se şi coborând. Apoi s-a uitat la nisipul de sub picioare.

— Să stăm jos, a rostit ea în cele din urmă. Trebuie să-ţi spun ceva.

— Bine, am răspuns, dar glasul îmi tremura.

Când ne-am aşezat pe nisip, m-a cuprins groaza, aproape ca şi cum aş fi fost pe punctul de a primi ordinul pentru ultimul zbor.

— Ce e? Ce s-a întâmplat?

— Promite-mi mai întâi că nu te superi, a spus ea.

M-am uitat ciudat la ea.

— Cum pot să-ţi promit asta când n-am nici cea mai vagă idee ce vrei să-mi spui?

— Oh, a oftat ea, te-ai supărat, nu-i aşa?

Aceleaşi cuvinte pe care le rostise în acea primă seară în Tokiwaya şi, dintr-un motiv oarecare, m-au deranjat foarte tare.

— Doar pentru că mă superi tu, i-am răspuns ţâfnos. Spune-mi odată despre ce e vorba şi termină cu joaca.

— Bine, a spus ea, oftând. Poate că asta am făcut. Doar că... în fine, acea călătorie pe care am făcut-o la Fukuoka n-a fost doar ca să-mi văd prietenii.

A făcut o pauză atât de lungă, încât m-a apucat disperarea.

— Şi? Indiferent despre ce e vorba — spune-mi odată!

Alt oftat.

— Am fost la un bărbat pe care îl cunosc de mult timp.

Am aşteptat, ţinându-mi răsuflarea.

— E ofiţer de armată.

Minunat, m-am gândit cu amărăciune, un caporal de şaisprezece ani concurează cu un bărbat adult, ofiţer!

— Ce grad are? am întrebat fără să vreau.

— E locotenent, a răspuns Toyoko.

Aşadar, ar fi putut să fie mai rău, însă...

— Era încartiruit în Hiroshima şi acum un an şi ceva urma să ne căsătorim. Dar acum câteva luni, după ce a fost transferat, s-a răzgândit. Cred că, de fapt, amândoi ne-am răzgândit. Uneori, relaţia mergea foarte bine... alteori, foarte rău. Şi-a încrucişat braţele şi a clătinat uşor din cap, privind cum se lăsa seara. Apoi a continuat: Oricum, acum vreo două săptămâni mi-a trimis o scrisoare în care mă ruga să-i fac o vizită. Am stat pe gânduri dacă să mă duc sau nu, dar până la urmă am hotărât că trebuie să mă duc, trebuie să-i dau o ultimă şansă.

Am aşteptat iar, simţind că înnebunesc.

— Însă, după ce ne-am reîntâlnit, ne-a fost foarte clar că trebuie să mergem pe drumuri separate.

— Adică nu te măriţi?

Aparent, era o întrebare prostească. Îmi spusese deja şi răsuflasem uşurat. Cu toate astea, voiam să fiu absolut sigur.

— Nu, e bine că m-am dus, ca să nu mai existe nicio îndoială, dar acum totul aparţine trecutului. Şi trebuia să îţi spun.

Inima mea îşi reluase ritmul normal, dar tot eram nedumerit.

— De ce? am întrebat în cele din urmă. Puteai pur şi simplu să te întorci şi să spui că ţi-ai vizitat prietenii, te-ai simţit bine şi să o laşi aşa.

— Pentru că vreau să fiu o persoană sinceră şi demnă de încredere, mai ales cu tine.

După aceea, multă vreme n-am vorbit niciunul, iar eu m-am rezemat într-un cot şi m-am tot întrebat. De ce să fie sinceră cu mine? Doar pentru că semănam aşa de bine cu fratele ei?

Înaintea noastră se întindea marea liniştită, dar vie, plină de valuri enorme, însă lipsite de putere, în imensitatea ei întunecoasă.

— Sunt onorat dacă îţi sunt ca un frate, Toyoko, dar dacă asta este tot ce sunt, poate ţi-ar fi mai bine cu locotenentul tău, totuşi. Peste puţin timp, nici eu n-am să mai fiu aici.

Dintr-odată, pe neaşteptate, am început să plângem amândoi, nestăpânit, agăţându-ne unul de altul ca ultimii supravieţuitori de la capătul unei lumi care se năruia.

— Nu, Yasuo, nu! s-a văitat ea. N-am să las să se întâmple asta!

Lacrimile noastre se amestecau, rostogolindu-mi-se pe obraji. Era ciudat că nu puteam să deosebesc gustul lacrimilor

ei de cel al lacrimilor mele, sărate ca marea şi totuşi cumva mai dulci, mult mai pure.

— N-am să las să se întâmple asta! a repetat Toyoko şi şi-a lipit maxilarul de fruntea mea. Războiul se va sfârşi! Se va sfârşi la timp!

În cele din urmă am adormit strâns îmbrăţişaţi, neluând în seamă picăturile calde de ploaie care cădeau din când în când. Ne-am trezit tremurând de frig, la revărsatul zorilor, când înspre est se vedeau nuanţe de galben parcă desprinse din vise. Părul lui Toyoko era ud şi murdar de nisip, iar valurile se năpusteau asupra ţărmului, spuma lor albă ajungându-ne aproape de picioare. O aglomerare mare de alge marine cu bulbi şi tentacule de culoarea iodului se apropia şi se retrăgea în ritmul fluxului. Crabi micuţi ţopăiau, se mişcau cu repeziciune şi dispăreau în nisip fără urmă când ne-am ridicat şi am plecat spre apartamentul lui Toyoko.

Era timpul să mă întorc la bază.

O vreme, viaţa mea a rămas într-o ciudată suspensie. Zborurile au continuat, însă eu trăiam numai pentru nopţile petrecute cu Toyoko. Perspectiva propriei morţi părea cumva mai puţin reală, şi nu inevitabilă, atunci când eram lângă ea. Raze de speranţă, deşi slabe, totuşi prezente, la fel ca răsăritul acelei dimineţi pe plajă. Voiam să cred că războiul avea să se sfârşească, să se sfârşească la timp, pe de-o parte pentru că Toyoko o spusese cu atâta pasiune, pe de altă parte fiindcă credeam ce voiam să cred.

Fâşia de plajă pe care o frecventam era relativ sigură pentru înotători şi, în nopţile în care marea era calmă, intram în apă, înotând uneori în larg, dincolo de linia ţărmului, ridicându-ne împreună pe talazurile blânde, imaginându-ne că am putea fi duşi de acele ape calde, în care se oglindea luna, spre o insulă

fermecată, departe, departe, spre un loc plin de fericire perpetuă, eliberaţi ca prin minune de toate pericolele, de teamă şi durere... un loc în care războiul n-avea să vină niciodată.

Într-o noapte, chiar după un astfel de moment, ne-am întors la mal şi am mers, ţinându-ne de mână, înapoi către apartamentul ei, în miros de sare şi alge de mare amestecat cu aerul proaspăt din răsuflarea unui început de furtună. Întorşi în apartament, fără nicio lumină în afară de incandescenţa cărbunilor din *hibachi*, ne-am schimbat hainele cu *yukata*. M-am uitat o dată la Toyoko şi am văzut pe rotunjimea coapsei ei goale şi pe umăr o strălucire slabă, roşu-portocaliu. Restul era în umbră.

Apoi am ieşit pe balcon şi ne-am aşezat, ascultând trilurile ca de pasăre ale fluierelor de *soba*. Chiar şi acum, când războiul se apropia de punctul cel mai critic, oamenii trebuiau să-şi câştige traiul. Inevitabil, viaţa mergea înainte.

— În noaptea asta sunt foarte mulţi oameni singuri pe lume, milioane de femei singure, a murmurat Toyoko.

— Şi tu te simţi singură? am întrebat.

— Nu, a spus ea şi mi-a apăsat mâna. Nu cu tine alături, Yasuo. Doar că...

Şi-a retras mâna.

— Doar că ce?

A închis ochii şi a inspirat adânc.

— Oh, nu ştiu, nu ştiu... De ce nu eşti...

— Cum? am întrebat, începând iar să mă supăr. Mai mare? Mai puţin asemănător cu fratele tău?

Nu a răspuns. M-a apucat tremuratul.

— Tot mă mai vezi ca pe un copilaş?

— Nu, nu un copilaş.

— Am aproape şaptesprezece ani, Toyoko! Poate îţi par îngrozitor de tânăr, dar vârsta nu e doar o chestiune de ani. Am văzut multe lucruri! Am făcut multe lucruri! Ştiu lucruri pe care alţi bărbaţi, milioane de bărbaţi mai în vârstă ca mine, nu le ştiu. Lucruri pe care nu le vor şti nici dacă ar trăi veşnic.

Cuvintele ieşeau pe nerăsuflate şi eram surprins şi eu de ele, de emoţiile mele. Cu toate astea, erau de netăgăduit, copleşitoare.

— Trebuie să-ţi spun, Toyoko... Nu pot să mai continui aşa. Situaţia asta mă scoate din minţi. Da, la început mi-ai fost ca o soră, dar acum nu mai eşti! Te doresc!

— Nu, Yasuo-*chan*, te rog! a murmurat ea.

Am mângâiat-o pe faţă, pe gât, am tras-o spre mine şi i-am sărutat pleoapele, urechile, toată faţa. Am pus stăpânire pe gura ei şi nu i-am dat drumul şi, preţ de-o clipă, ea s-a înmuiat şi mi-a răspuns fără rezerve, cu o incredibilă tandreţe. Apoi, am lipit-o strâns de mine, m-am lăsat cu ea pe podea şi atunci a început să se zbată.

— Nu, Yasuo — te rog, nu!

— Dar de ce? am întrebat cu glas chinuit. Când o să fie momentul potrivit? Niciodată? Sau numai când voi fi mort?

Băgând mâna pe sub *yukata* ei, am început să-i mângâi coapsa, iar pielea era incredibil de netedă şi atât de fierbinte, încât părea să-mi ardă degetele.

— Am nevoie de tine, Toyoko — avem nevoie unul de altul! Lasă-mă să-ţi dovedesc că sunt bărbat!

Însă acum ea îmi împingea mâna la o parte cu şi mai multă hotărâre.

— Nu, Yasuo, nu, nu! Nu e bine pentru niciunul dintre noi! Nu acum!

— Dar de ce? am implorat-o. Când?

În lupta noastră, *yukata* ei se desfăcuse, dezvăluindu-i sânii. Nu mai văzusem niciodată ceva atât de fin, atât de frumos, atât de ispititor. I-am căutat cu gura, cu mâinile, cu faţa, le-am savurat catifelarea nemaipomenită, dar ea a scos un ţipăt înăbuşit şi m-a lovit cu genunchiul în stomac, făcându-mă să-mi pierd echilibrul.

Ne-am rostogolit prin balcon, luptându-ne, şi ne-am pomenit deodată lipiţi de grilajul fragil al balustradei. În urma impactului, mai multe zăbrele s-au desprins, două sau trei au lovit acoperişul de ţiglă şi au căzut zăngănind pe pavajul de piatră al curţii. Undeva s-a auzit o voce iritată. Încă puţin şi ne-am fi prăbuşit!

Gâfâind, am privit-o cu ochi mari, trăgând-o înapoi, la loc sigur. Plângea ca un copil, fără încetare. Cu inima grea, i-am dat drumul din braţe şi i-am strâns bine *yukata* în jurul taliei.

— Te rog să mă ierţi, Toyoko! am spus cu glas rugător. Îmi pare rău, îmi pare nespus de rău!

Mi-am îngropat faţa în umărul ei. Acum plângeam amândoi. Ce mult plângeam în ultima vreme!

Trilurile fluierelor încetaseră când în cele din urmă ne-am întors în apartament şi ne-am întins în camere separate, pe saltele separate. Când şi când, o auzeam pe Toyoko trăgându-şi nasul, încă încercând să se liniştească. Dintr-odată m-a cuprins un val de durere cum nu mai simţisem vreodată.

— Îmi pare rău, Toyoko! am strigat. Te rog să mă ierţi. Măcar nu mă urî!

Niciun răspuns — doar ecoul glasului meu, stins şi amărât, şi omniprezentul oftat al oceanului. Ei bine, mi-am zis, s-a terminat. Nu-ţi mai rămâne decât să te întorci în acea imensă gaură neagră numită Baza Aeriană Oita. Să te oferi în mod

voluntar să pleci în misiunea fără întoarcere. Poate cererea îţi va fi admisă imediat... căci, cu siguranţă, n-a mai rămas nimic.

Cu toate astea, după câteva clipe am auzit mişcare. Toyoko îşi târa salteaua în camera mea. A lăsat-o pe podea, în linişte... a netezit-o cu palmele... s-a întins lângă mine. Apoi mâna ei a căutat-o pe a mea şi degetele noastre s-au împletit.

— Nu te urăsc, Yasuo.

Glasul ei era încă plin de emoţie, foarte slab.

— N-aş putea niciodată să te urăsc şi n-am de ce să te iert. N-a fost vina ta.

— Ba da! am protestat. Eu am fost cel care a forţat lucrurile.

— Nu, a şoptit ea, nu... ssst! A pus două degete pe gura mea. N-a fost vina ta — a fost vina mea şi nu cred că nu eşti bărbat. Nu eşti nici doar frăţiorul meu. Numai că între noi a fost ceva minunat şi deosebit şi nu vreau să-l distrug. Înţelegi ce încerc să spun?

— Poate, am răspuns eu. Aşa cred.

— N-am fost mereu persoana care am vrut să fiu, Yasuo, dar încerc să mă schimb. Vreau să mă uit în oglindă la Toyoko Akimoto şi să ştiu cine e — să ştiu că e demnă de propriul respect. Vreau să mă uit în ochii mei şi să văd pe cineva cu... A început iar să plângă, de data asta abia auzit. Apoi a continuat: Cineva cu valoare. Nu să fiu ca majoritatea fetelor de la Tokiyawa sau cele care bat străzile.

— Tu ai valoare, am spus. Valorezi mai mult ca propria-mi viaţă. Şi nu eşti aşa, nu eşti deloc aşa. Nu m-am gândit nicio clipă la tine în felul ăla. Doar că... Am făcut o pauză lungă, încercând să mă adun, întrebându-mă cum să-i explic. Doar că m-a luat valul şi îmi pare rău.

— Ssst! a spus ea încetişor, punându-şi iar degetele pe buzele mele. N-are de ce să-ţi pară rău. Hai doar să fim împreună şi mulţumiţi; e bine aşa.

— Da, am spus şi am făcut o pauză. Trebuie să-ţi spun ceva, Toyoko. Dacă nu-ţi spun, n-o să am linişte niciodată.

— Spune-mi, a zis ea. Orice ar fi.

Am tăcut mult timp, făcându-mi curaj, căci asemenea vorbe nu sunt rostite uşor de oamenii din familia şi mediul de unde provin. Ba chiar nici nu se rostesc.

— Te iubesc mai mult decât pot să spun, am zis.

Mâna ei s-a strâns pe încheietura mâinii mele, încât mi-am simţit pulsul.

Respiraţia ei, ca nişte şoapte lungi, tremurătoare, se contopea cu mugetul slab al valurilor şi cu clinchetul blând al clopoţeilor de vânt. Ploaia cernea fin, semănând mai mult cu o ceaţă deasă.

— Şi eu te iubesc, Yasuo, a spus ea. Chiar din prima seară.

Ceva părea să se scurgă din mâna ei în încheietura mea, prin toate venele şi arterele mele, furnicându-mi pielea. Inimile noastre băteau la unison.

— În acea seară, Yasuo, eram tare singuri.

Respiram adânc şi liniştit acum, încet şi regulat. Clopoţeii şi marea ne purtau, încetişor, departe.

— Atât de singuri, a repetat, atât de siguri.

Capitolul 23

Cenuşă pentru altarul familiei

În acea dimineaţă, m-am trezit la ora şapte. M-am îmbrăcat în linişte în timp ce Toyoko dormea liniştită. Înainte să plec, am îngenuncheat lângă ea şi i-am privit chipul. Se spune că dragostea te face să nu vezi defectele persoanei iubite. Aşa o fi, dar eu nu văzusem niciodată vreun defect la Toyoko, fie el interior sau exterior. Pentru mine, era aproape perfectă.

Era îmbrăcată cu o cămaşă de noapte albă cu dantelă fină la gât şi la poale, iar pometii ei înalţi străluceau parcă mai tare în lumina dimineţii. Nu observasem ce gene lungi şi dese avea şi cât de negre erau, însă lumina tot mai puternică îi colora părul în nuanţe roşcate. Sânii i se ridicau şi coborau uşor cu fiecare răsuflare, dar acum simţeam doar o tandreţe inexprimabilă.

Aşa cum dormea acolo, părea doar o adolescentă. Doar ridurile foarte fine de lângă colţurile gurii şi ale ochilor destrămau iluzia. În acele ultime momente îi auzeam respiraţia uşoară, felul liniştit în care inspira şi expira. Până şi sunetul respiraţiei ei era perfect. Dintr-odată, mi s-a părut foarte important să-mi imprim în suflet imaginea ei, s-o gravez adânc acolo pentru totdeauna.

Aplecându-mă, mi-am lipit foarte uşor obrazul de al ei, de-abia atingându-i fruntea cu buzele. Preţ de-o clipă, a părut agitată, schiţând un zâmbet care trăda fericire şi tristeţe, dor şi neastâmpăr şi alte secrete născute în adâncurile viselor. Apoi m-am ridicat încet şi am plecat, aruncând o ultimă privire în urmă. Am închis cu grijă după mine uşa glisantă şi am coborât scările pe vârfuri ca să nu le fac să scârţâie.

Pe străzi şi ulicioare era linişte la acea oră, iar către est norii acopereau cerul, alungând treptat lumina. Pe câmpuri şi între case, vârtejuri micuţe de vânt adunau frunze uscate, praf şi bucăţi de hârtie. Un vânt rece bătea dinspre ocean, aducând un miros de alge moarte şi de peşte. Era una dintre acele rare dimineţi de vară care aminteau, chiar şi în toiul căldurii şi al înverzirii, că iarna va veni iarăşi.

Apropiindu-mă de bază, am simţit un gol în stomac, alături de acea senzaţie de emoţie şi de groază care anunţa începutul unei noi misiuni. Venea iarăşi zborul de escortare, protejarea şi asistarea avioanelor de vânătoare care-mi duceau tovarăşii la moarte. Era o senzaţie foarte ciudată, iar cu fiecare misiune îndeplinită, spiritul mi se umplea de îngrijorare şi de pieire. Soarta avea să-şi urmeze cursul imperturbabil, iar eu şi tovarăşii mei eram prinşi în tumultul ei precum sunt bulele de aer într-un val.

Oare cum avea să fie de data asta? m-am întrebat. Alţi cincisprezece sau douăzeci de piloţi, dar în ultima vreme nu le mai verificam numele. Era mai bine aşa. Cumva, mă convinsesem că atâta vreme cât nu vedeam un nume pe listă, el nu exista, tot aşa cum oamenii îşi spun că nu sunt bolnavi până în momentul în care primesc diagnosticul medicului. În orice caz, la Oita nu aveam alţi prieteni apropiaţi în afară de Tatsuno şi Nakamura. Era mai bine aşa.

La intrarea în bază, am întins permisul de liberă trecere ofiţerului de gardă, care mi-a făcut semn să trec, fără să se uite la el. Era o simplă formalitate de-acum. Spaţiul din jur începea să vibreze, iar pe cer, aproape ascuns, jelea un avion. Am grăbit pasul. Mai era puţin timp până la apel.

Apelul s-a terminat repede, cu obişnuitele raportări de tipul „toţi prezenţi sau absentând motivat" date de conducătorii noştri de zbor comandantului. Apoi m-am grăbit spre sala de mese, cu gândul să termin repede de mâncat, după care să-mi verific o ultimă dată avionul. În privinţa asta eram mai precaut decât ceilalţi, fiind foarte meticulos şi vrând mereu să mă asigur că mecanicii îşi făcuseră treaba cum trebuie. Bine că măcar devenisem încrezător în capacităţile mele de pilot şi că eram hotărât să nu părăsesc lumea asta din cauza unei neglijenţe banale. Moartea mea avea să însemne ceva.

Lăsasem în urmă luni întregi de antrenament istovitor — o serie de lupte aeriene de mică anvergură şi doar câteva bătălii care într-adevăr meritau această denumire. Nu mai eram pilotul necopt şi timorat din prima luptă. Acum aveam la activ două avioane doborâte, iar la Oita fusesem promovat la gradul de caporal, un grad care pe atunci nu se obţinea uşor de către militarii japonezi. Şi acum, chiar dacă misiunile erau cumplite, eram pilot de escortă, cel care îi conducea şi îi proteja pe piloţii noştri kamikaze, care îi apăra de inamic până când se aventurau în acel ultim picaj fatal şi care după aceea se întorcea la bază şi dădea raportul asupra celor întâmplate. Asta era slujba mea. Cine altcineva se putea lăuda că avea o slujbă mai importantă?

Iar noaptea... o aveam pe Toyoko. Toyoko îmi spusese că mă iubea şi asta îmi era de ajuns. Mă asigurase că războiul o să se termine înainte de a fi prea târziu şi îmi găsisem refugiul

în acele vorbe. Nu conta că fuseseră spuse într-o clipă plină de emoție, într-un moment de disperare. Eu tot mă agățam de ele, într-o stare de negare absolută.

Pentru mine, acesta era acum singurul mod de a supraviețui din punct de vedere psihic. Da, da — avea să se întâmple ceva care să mă salveze. Nu numai că războiul avea să se termine la timp, ci urma să se întâmple și ceva cu totul ieșit din comun. Câteodată, acest sentiment pulsa când mă așteptam cel mai puțin, chiar și atunci când intram în lumea viselor. Era un fel de previziune care-mi stârnea o ciudată efervescență în vene, în întreaga epidermă. Cu toate acestea, și acum stările de spirit îmi fluctuau. Sentimentul fatalității încă plutea în aer și de multe ori se revărsa peste granițele micului meu sanctuar.

Chiar azi, el năvălea în forță. Azi aveam să zbor cu Nakamura. L-am zărit în sala de mese, stând la coadă în fața mea, și l-am urmat la o masă.

— *Yai, tomodachi!* am spus și l-am ciufulit în joacă.

A fost un salut neprotocolar, un efort de a destinde atmosfera.

— L-ai văzut în dimineața asta pe Tatsuno?

Nakamura s-a uitat la mine, dar zâmbetul lui familiar dispăruse.

— Da, l-am văzut pe Tatsuno.

— Și? Ce face? Unde e?

— Se pregătește, a răspuns el.

Am simțit un fior de gheață pe șira spinării, dar am sperat că nu era ceea ce credeam.

— Merge cu noi? Este escortă acum?

— Da — merge cu noi. Nu — nu e escortă.

Dintr-odată, aveam în piept un sloi de gheață.

— E norocos, a spus Nakamura. Pentru el, după prânz, s-a zis cu grijile. Noi doi... mai avem de aşteptat.

Mi-am pus beţişoarele pe masă cu mare grijă, ca şi cum acel gest simplu ar fi fost extrem de important.

— Când a aflat? De ce nu mi-a spus cineva mai devreme ca măcar să fi fost alături de el?

— S-a întâmplat abia ieri, a spus cu răceală Nakamura. Şi în ultima lună n-ai fost chiar cel mai disponibil om din lume. Ar trebui să citeşti din când în când ordinele, Kuwahara, ca nu cumva să-l ratezi şi pe al tău.

— Serios? am ripostat, enervat de propria mea vină. Şi ce-o să-mi facă? O să mă împuşte? Apoi, cuprins de remuşcări, mi-am lăsat capul în jos, mi-am închis ochii şi mi-am împreunat mâinile. Ai dreptate, am spus. În ultima vreme nu m-am purtat deloc ca un prieten cu el. Nici cu tine şi nici cu nimeni altcineva.

Mi-am muşcat cu sălbăticie pumnul. Asta era tot ce puteam să fac în acel moment, dinţii tăindu-mi pielea până la os.

— În paranteză fie spus, am încercat să te anunţ, a zis Nakamura. Am fost pe la zece la apartamentul prietenei tale, dar nu eraţi acolo.

— Eram pe plajă.

— Frumos! Mult mai plăcut decât să fii cu...

— Încetează!

Am dat cu pumnii în masă şi mi-am împins zgomotos scaunul în spate, atrăgând privirile mirate ale celor din apropiere. Apoi, fără să mă fi atins de mâncare, m-am ridicat şi am ieşit poticnindu-mă din sala de mese. Se părea că toată lumea se holba la mine. Unde era Tatsuno? Trebuia să-l găsesc, să-i spun că o să ne prăbuşim împreună. La naiba cu aşteptarea ordinelor! Aveam să-l păzesc pe tot parcursul drumului şi apoi să

punem capăt împreună acestei nebunii. Nu-mi voi lăsa cel mai bun prieten să moară singur.

Fără să-mi dau seama, am început să alerg, auzind în minte glasul lui Nakamura. Când mai erau trei sute de metri până la cazarma lui, am mărit viteza, simțind sângele zvâcnindu-mi în tâmple, auzindu-mi respirația hârâită în plămâni, dându-mi seama în treacăt că nu mai aveam condiția fizică de pe vremea instruirii de bază. Apoi, brusc, m-am oprit. Tatsuno și tovarășii lui condamnați nu mai erau în cazarmă, fiind cu siguranță la instructajul final.

Supărat, am făcut cale întoarsă și m-am îndreptat spre cazarma mea, târșâindu-mi picioarele. Mai erau două ore până la decolare și o oră până la propriul meu instructaj. Nu-mi rămânea decât să aștept. Nici nu-mi mai venea să-mi verific *Hayabusa* înainte de plecare. Ori zbura, ori nu. Totul era în mâinile sorții.

Când am intrat în cazarmă, l-am găsit pe Nakamura așteptându-mă. Era întins pe spate pe un pat, cu mâinile sub cap și cu ochii în tavan. Când m-am apropiat, s-a ridicat în capul oaselor; m-am așezat lângă el și am auzit arcurile patului scârțâind.

— Să nu te simți prost, Yasbei, a mormăit el. Tatsuno n-ar fi vrut să fie altcumva. Nu și pentru tine. Ai găsit pe cineva cu care merită să-ți petreci timpul, tot timpul care ți-a mai rămas. Am fost doar invidios.

— Dar nu l-am mai văzut de-o săptămână, am spus. Știi de când ne cunoaștem?

A dat din cap.

— De când aveați vreo patru ani — mi-a povestit Tats. Dar cu ce l-ai fi putut ajuta dacă ardeai gazul pe aici? Niciunul dintre noi nu știe când vine ordinul. Probabil că doar ne-am fi

călcat pe nervi reciproc. Nakamura a dat din umeri. Nici eu nu l-am prea văzut. A fost pe munte, la preotul ăla de care ne-ai povestit.

Am stat mult timp acolo, în tăcere. Auzeam doar un ţiuit uşor, continuu, ca cel al unei cicade îndepărtate.

— Presimt lucruri ciudate azi, a spus gânditor Nakamura şi cuvintele sale abia se auzeau. Poate că azi o să ne prăbuşim cu toţii, într-un fel sau altul. Să ne achităm datoria faţă de împărat.

Timpul a trecut foarte repede, de parcă s-ar fi evaporat. Semăna cu un spaţiu gol, cu un vid fără dimensiuni şi fără memorie. Apoi ne-am trezit amândoi pe aerodrom, echipaţi şi gata de zbor. Eram cu toţii şaisprezece piloţi — patru escorte, restul fiind condamnaţi să nu se mai întoarcă. Ne-am grupat pentru a primi ultimele indicaţii în faţa unui ofiţer care ţinea o hartă de mari dimensiuni a Pacificului.

După câteva minute, s-a făcut ultimul apel şi am luat cu toţii poziţie de drepţi, ascultând cuvintele de despărţire ale comandantului. Îl vedeam cu coada ochiului pe Tatsuno, dar cumva nu părea real, ci era mai degrabă o copie palidă a persoanei pe care o cunoşteam. Spiritul lui... poate că deja îi părăsise corpul, ca vântul printre felinare.

Fiecare pilot kamikaze avea legat în jurul capului proaspăt ras un steag de mici dimensiuni, al cărui soare stacojiu răsărind le venea direct deasupra frunţii. Aceste plecări nu erau niciodată organizate în mod superficial. Ele aveau loc într-un cadru fastuos, cuprinzând ceremoniale, discursuri de îmbărbătare, toasturi, pe care aproape că le învăţasem pe dinafară.

La aceste manifestaţii aveau voie să participe fetele şi băieţii aleşi din şcoală pentru a lucra în cadrul bazei. Printre

spectatori am văzut multe fete care plângeau, apoi se liniștea în momentul în care comandantul se pregătea să ni se adreseze. Glasul lui semăna cu un vaiet nazal și a continuat așa, într-o manieră monotonă, amestecându-se cu valurile de căldură, coborând din când în când într-un ton sumbru, gutural. În cele din urmă, și-a încheiat discursul:

— Și astfel, tovarăși viteji, zâmbiți când plecați... Aveți un loc pregătit în glorioasa și prețuita prezență a strămoșilor voștri, unde veți obține onoare veșnică. Samurai ai cerurilor... războinici păzitori, vă urăm cu toții *sayonara.*

A urmat apoi cântecul de luptă pentru această ocazie:

„Culoarea aviatorului e cea a florii de cireș,
Privește, oh, privește, cum cad florile pe dealurile din Yoshino.
Dacă ne-am născut ca mândri fii ai poporului lui Yamato, haideți să murim,
Haideți să murim cu glorie, luptând în ceruri."

Pe urmă toastul final, paharele cu sake ridicate și strigătul însuflețitor: „*Tennoheika Banzai!* Trăiască Împăratul!"

Piloții noștri kamikaze au spus acum *sayonara*, râzând și glumind nervos ca niște atleți înainte de începutul unei curse. Apoi au urcat în avioanele lor învechite — avioane de vânătoare depășite, unele chiar avioane de antrenament. Nu prea conta că erau avioane vechi. La urma urmelor, și pentru ele era ultimul drum.

Zâmbetele? Poate că aveau să rămână pe unele dintre acele fețe până la sfârșit. Zâmbetele altora aveau să moară de îndată ce aceștia se instalau în carlingă. Poate că pentru câțiva, foarte puțini, șarpele fricii nu avea să muște până când va apărea nava inamică. Și ce este curajul? O întrebare la care n-am găsit

niciodată un răspuns. Cine este de fapt cel mai curajos — omul care nu cunoaşte frica sau cel căruia îi este foarte frică şi totuşi îşi îndeplineşte obligaţia?

Dar acum există un singur om, unul foarte tânăr, aproape un copil. Da, e împreună cu Nakamura, vin amândoi spre mine. Nu pare real, are faţa palidă, aproape transparentă. Da, da — spiritul i-a luat-o deja înainte. Corpul lui îşi va îndeplini datoria mecanic, dar cu loialitate. Ce zâmbet ciudat, trist dar şi frumos pe acel chip de ceară, poate cheia unei mari enigme pe care noi mai avem până să o aflăm.

Spune-i! Spune-i! Spune-i că ai să-l protejezi până la capăt, că veţi muri împreună! Dar nu, el nu vrea asta şi ceva îţi pune un nod în gât. Va veni în curând şi vremea ta, Yasuo Kuwahara, vremea pe care soarta ţi-a sorocit-o. Aşa e corect.

Repetându-mi aceste vorbe, mă retrag din hula tristeţii şi a vinovăţiei. Totuşi, nu-i sunt prieten; nu i-am mai fost de săptămâni întregi. Iar el nu a îndrăznit nici măcar o dată să-mi spună adevărul.

Plumbul din pieptul meu s-a întărit acum, mă zdrobeşte. Cuvintele ies dureros de sub atâta presiune.

— Tatsuno... Eu...

Ne întindem mâinile şi ni le strângem cu putere, dar, în ciuda arşiţei soarelui, degetele îi sunt reci. Sigur că da, sigur că da: spiritul său e în altă parte. Nakamura, un prieten mai bun decât mine, ne acordă acest ultim moment.

— Mai ţii minte, Yasbei... — cuvintele vin aproape subliminal — ...că mereu am visat să zburăm împreună?

— Da, am spus.

Privirile noastre s-au contopit într-o ultimă cercetare a sufletului.

— Ei bine, a venit timpul să se întâmple şi asta, a murmurat el, zâmbind. Astăzi zburăm împreună.

— Aşa e, am spus, simţindu-mi muşchii de pe o parte a feţei zvâcnind. Te voi urma în curând, până la capăt. Poate chiar în după-amiaza asta.

Apoi, pe neaşteptate, mi-a întins cealaltă mână. Era înfăşurată într-un bandaj încropit, care se înroşea.

— Uite, Yasuo — ai grijă de ăsta pentru mine. Nu-i mare lucru de trimis înapoi, dar ştii tu ce să faci.

Mi-am întors iute privirea. Tatsuno tocmai îmi dăduse degetul mic de la mâna lui stângă.

Aproape mereu, piloţii noştri kamikaze lăsau în urmă o parte din ei pentru incinerare — o şuviţă de păr, unghii, un deget întreg. Cenuşa era apoi trimisă acasă pentru a se odihni în altarul familiei. În altar era o nişă specială cu fotografii ale strămoşilor. O dată pe an, în acel spaţiu intra un preot pentru a se ruga.

Primele motoare începeau să tuşească şi să-şi mărească turaţia. M-am repezit dintr-odată la Tatsuno şi l-am strâns tare în braţe, ca şi când aş fi putut cumva să-l păstrez. Să păstrez măcar tot ce fusese înainte, tot ce însemnaserăm unul pentru celălalt. O clipă am stat îmbrăţişaţi strâns, de parcă am fi fost pe marginea unui hău fără fund. Apoi ne-am despărţit şi, trecând printr-un alt spaţiu gol, m-am instalat în avionul meu *Hayabusa*, mi-am prins centura de siguranţă, am pipăit comenzile şi mi-am potrivit ochelarii pe frunte. Întreaga bază mârâia acum în pragul plecării.

Am verificat amestecul de propulsie, am apăsat butonul de pornire, iar un cilindru a tuşit exploziv, apoi altul şi altul. Motorul a pornit neregulat, cu lăcomie, apoi s-a reglat într-un vâjâit puternic, constant. Ne-am pus în mişcare, unul

câte unul — nişte fiare înaripate, letargice, trezite din bârlogul lor. Uno, un veteran cu cinci avioane doborâte la activ, era în frunte, iar eu îl urmam îndeaproape, cu ochii la semnalele scurte care veneau din turnul de control. Spectatorii erau deja în altă lume, retraşi. Erau un cerc de feţe triste şi de mâini fluturânde care a dispărut atunci când suflul propulsiei a aruncat în aer nisip, bucăţi de paie şi hârtie.

Comandantul, piloţii rămaşi la sol, elevii, mecanicii care au venit să-şi ia adio de la avioanele pe care le îngrijiseră un anotimp întreg — cu toţii se micşorau în timp ce lăsam în urma noastră aerodromul.

Capitolul 24

Furtuna divină

Era o vreme numai bună pentru zbor. Ploile de sezon încetaseră în sfârşit, lăsând cerul de un albastru splendid, ca de cicoare. În câteva clipe eram deasupra munţilor şi mi s-a părut, mai mult ca niciodată, că Japonia însăşi era o nesfârşită aglomerare de munţi — rămăşiţe mari şi vălurite din trecut, când insulele se ridicau vulcanic ca nişte monştri înspăimântaţi, când din cuptoarele ascunse ale naturii izbucneau focuri ce aveau să fie stinse în cele din urmă de timp şi de mare.

Am lăsat în urmă ţărmurile străvechi, ţărmurile celor patru insule ale noastre, oraşele zgomotoase şi satele liniştite în care trăiau mai mult de şaptezeci de milioane de oameni.

La treizeci de minute de la decolare am aterizat pentru a realimenta în Kagoshima, pe insula Kyushu, ceea ce pentru cei doisprezece piloţi, dintre care cei mai mulţi încă adolescenţi, era ultima dată când îşi vedeau pământul natal. Pentru aceştia, cele trei ore de zbor până la Okinawa aveau să fie tot ce le-a mai rămas, ultimele clipe petrecute pe pământ. Oka şi cu Yamamoto plecaseră în urmă cu trei săptămâni, dispărând pentru totdeauna, făcându-şi intrarea în istorie şi în ţinuturile infinite ale uitării în flăcări.

La câteva minute de Kagoshima, am zărit o escadrilă de B-29 escortate de avioane Grumman îndreptându-se spre Shikoku. Modificându-ne uşor cursul, am intrat într-o formaţie de nori cirus, apoi ne-am continuat cu hotărâre drumul. Departe, sub noi, se afla Pacificul... o imensă întindere verde, veşnic încreţită, strălucind şi scânteind în soare pe alocuri ca un miliard de focuri de artificii.

Acum, mintea îmi era plină de amintiri. Căminul meu, la fel ca prietenii dispăruţi, devenise o fantezie amară care vibra şi slăbea, vibra şi slăbea. Şi mereu, irezistibil, chipul lui Toyoko. Pe măsură ce clipele treceau, îl vedeam în nenumărate feluri. Uneori vedeam doar figura unei fantome, colorată în nuanţe de argintiu şi sidefiu, eterică în lumina lunii din grădină... sau slab luminiscentă sub lumina roşie-portocalie a felinarului de la poartă. Ochii ei limpezi şi negri erau plini uneori de curiozitate sau de elogii, reflexiile irezistibile ale unei zburdălnicii iubitoare, ale empatiei materne şi ale amuzamentului.

Câteodată, ne priveam atât de fix încât îmi vedeam chipul reflectat în miniatură în pupilele ei. De câte ori nu mă vrăjiseră mişcările fluide ale lui Toyoko atunci când degetele ei mângâiau strunele unui *samisen* sau îi ridicau de pe ceafă părul lung şi frumos mirositor! Cât de mult admirasem felul în care mergea în chimonoul ei strâmt, cu paşi precişi şi extrem de graţioşi, cu un picior pus exact înaintea celuilalt.

Însă mai mereu simţeam cum se mărea uriaşul vid din interiorul meu şi îmi aminteam obsesiv cuvintele lui Nakamura, profetica lui afirmaţie făcută cu puţin timp în urmă, venită parcă din altă lume: „Poate că astăzi ne vom prăbuşi cu toţii... achitându-ne de datoria faţă de împărat." În ciuda tuturor acestor gânduri, am reuşit ca o singură dată să-mi scutur

capul, schiţând un zâmbet. Kenji Nakamura! Ce spirit de nestăpânit! Nakamura, recrutul care se împrietenise prima oară cu mine în acele zile distrugătoare din timpul instrucţiei de bază, în care ni se părea că ne erau smulse măruntaiele pe gât cu cârlige. Nakamura, volubilul meu tovarăş — credincios şi foarte descurcăreţ în multe privinţe, dar care şi trăia cu o degajare nemaipomenită.

Mă gândeam tot mai mult la Tatsuno. Mi-am amintit o zi de demult când alergasem râzând pe străzile din Onomichi, lovindu-ne unul pe altul cu şepcile de şcoală. Ce tineri, ce copilăroşi şi inocenţi eram cu doi ani în urmă! Tatsuno, dintotdeauna cel mai bun prieten al meu — uneori jucăuş, un farsor, şi totuşi loial până la moarte, adeseori închis în sine, adâncit în gânduri. „Tatsuno... Tatsuno..." I-am repetat numele de multe ori, clătinând din cap şi închizându-mi ochii în treacăt... continuându-mi zborul din ce în ce mai copleşit de contemplarea imensităţii.

Sub noi, în acele momente se formau cu intermitenţă nori, mai albi decât cea mai pură zăpadă, aruncând umbre cenuşii şi măslinii pe apele aflate la şase mii de metri dedesubt. Deodată, aparatul radio a scos un ţiuit ascuţit, făcându-mă să tresar şi să ies din reverie. Sunetul de fond mi-a lovit timpanele. „A mai rămas o oră", a pârâit glasul de la celălalt capăt. În faţa mea şi puţin dedesubt, la cincisprezece metri în diagonală faţă de vârful aripii drepte a avionului meu, era conducătorul nostru de zbor, sergentul Motoharu Uno. Îşi rotea capul fără oprire, cercetând împrejurimile. Întâlnindu-i privirea, mi-am ridicat un pumn înmănuşat şi am dat scurt din cap.

La douăzeci şi şase de ani, Uno era unul dintre cei mai în vârstă piloţi din escadrila noastră. Îndesat şi vânjos, până la război nu făcuse altceva decât să cultive orez, însă era foarte

inteligent, cu o tărie de caracter şi o coordonare extraordinare. Avea un curaj fantastic. Avea, de asemenea, o vedere nemaipomenită, iar prietenii lui îi spuneau *Washi* — Vulturul. În curând, dacă reuşea să supravieţuiască misiunii, Uno avea să ajungă un as.

Norii din faţa noastră începeau să se mărească, întunecându-se uşor în partea de jos ca bumbacul murdar, umbrind întinderile orbite de soare de dedesubt. Piloţii kamikaze zburau în grupuri de câte trei — fiecare fiind o săgeată letală care înainta neabătut spre inamic. Ascultam vibratoul neîntrerupt, aspru, ciudat de reconfortant al avionului meu. Pe fundalul acelei după-amiezi, sunetul urca şi cobora în tonalitate.

În mod miraculos, timpul însuşi dispăruse ca aburii de pe o oglindă imensă. Pe măsură ce ne apropiam de destinaţie, gura îmi devenea tot mai uscată, ca de ghips, o senzaţie care apărea mereu în astfel de momente. Şi, ca de fiecare dată, capul a început să-mi zvâcnească, durerea instalându-se deasupra orbitelor şi a sprâncenelor, insinuându-se treptat şi la baza craniului. Am apucat comenzile, apoi mi-am deschis mâinile, flexându-mi degetele. Am simţit cum de sub casca de aviator o picătură de transpiraţie mi s-a prelins încet pe tâmplă... urmată de încă una.

„Eşti prea tensionat, Kuwahara, prea încordat!" mi-am spus. În mod ironic, cuvintele au fost rostite cu o mare încordare. Mi-am strâns degetele din nou, apoi mi-am masat ceafa şi capul cu o mână, mi-am rotit capul. „Destinde-te, Kuwahara, destinde-te!" Mi-am ridicat umerii, i-am rotit odată cu capul, i-am coborât. Vedeam frânturi dureroase din trecutul meu, cu casa şi familia mea... cu Toyoko. Toyoko dormind liniştită, Toyoko în cămaşa albă de noapte cu volănaşe de dantelă. Fruntea şi pometii ei înfrumuseţaţi de lumină, buzele purtând

fermecătorul ei zâmbet visător, toate foarte îndepărtate în timp și spațiu, într-o dimensiune pierdută.

Cât de ciudat că toate aceste gânduri, toate neavând nicio legătură cu ce urma să se întâmple, continuau să mă asedieze. Poate că ele făceau parte din mecanismul meu de apărare, sedative care-mi neutralizau frica. Totuși, în curând, în foarte scurtă vreme, efectul acelor sedative avea să treacă de tot.

Trecuserăm de ceva timp (sau doar de câteva clipe?) de micuțele insule Yaku și Togara, iar acum, când Amami dispărea în urma noastră, am văzut primele contururi întunecate ale sorții noastre. Okinawa! M-a străbătut ceva ca un șoc electric. Da, Okinawa, stând tolănită acolo, ocrotită de ocean, ca un imens monstru marin.

Apoi am avut parte de un alt șoc atunci când Uno și-a legănat aripile. Am văzut în zare vagile siaje argintii... iar acum... primele nave americane. *Ichi, ni, san, shi*... Am numărat în continuare. Douăzeci și cinci în total, iar în mijlocul acelei formațiuni, nu mai mari ca semințele de castravete la început, erau prăzile noastre — patru portavioane, păzite îndeaproape de cuirasate și de un perimetru mai larg de crucișătoare și distrugătoare.

Uno și-a legănat din nou aripile, apoi ne-am început coborârea. La trei mii de metri ne-am repoziționat pe orizontală, iar cei doisprezece piloți kamikaze au luat-o înaintea noastră cu toată viteza. Timpul a accelerat brusc și nemilos, navele crescând... crescând... crescând într-un ritm de-a dreptul stupefiant. Acum au deschis focul! O înlănțuire lungă, spasmodică de proiectile trase de tunurile lor uriașe, urmate toate de nori de fum negru și de țâșnituri portocalii de la navele înghițite de umbra norilor.

În sfârşit, se terminase cu aşteptarea. Chiar m-am bucurat că mă cuprinsese frica, deoarece odată cu ea venea agitaţia datorată adrenalinei şi un sentiment al inevitabilului. Oricât de pricepuţi am fi fost, cu oricâtă viclenie şi curaj am fi acţionat, intraserăm de-acum pe porţile sorţii şi nu mai era cale de întoarcere. Totodată, acea ciudată şi familiară voce interioară continua să mă asigure că doar alţii pot muri. În curând, cumva, toate aveau.să treacă. Aveam să mă întorc nevătămat şi să-mi prezint raportul ca până acum.

În faţă, prima formaţiune sinucigaşă începe să intre în picaj la patruzeci şi cinci de grade, urmată metodic de următoarea... şi de următoarea. Tatsuno conduce ultimul grup, într-un avion vechi al aviaţiei marine gata să se dezmembreze cu mult înainte de ultima lui decolare — un Mitsubishi Tip 96[1]. Cei doisprezece sortiţi să moară îşi deschid acum carlingile şi îşi flutură în vânt eşarfele lor de mătase, un simbol al disponibilităţii lor de a muri pentru împărat, gestul din urmă care dovedeşte că acceptă această ultimă şi supremă onoare. Mereu vântul, Vântul Divin.

Flota americană e la mai puţin de o milă în faţă şi eu sunt leoarcă de sudoare, nescăpând din ochi convoiul, urlând în interior, sunetul din mintea mea fiind mult mai puternic decât cel al avionului meu *Hayabusa*. Pilotul kamikaze din frunte se aruncă aproape vertical în focul artileriei antiaeriene. Mai mult ca sigur că nu va ajunge până la portavioane. În schimb, îşi frânge picajul şi ajunge la orizontală, virează scurt la dreapta şi se repede spre un crucişător din apropierea perimetrului

[1] Mitsubishi A5M (*Tip 96*), a fost un avion de vânătoare monoplan, proiectat să acţioneze de pe nave de luptă. S-a aflat în dotarea Serviciului Aeronaval al Marinei Imperiale Japoneze (n.c.).

convoiului. O clipă, pare că îşi va atinge ţinta. Dar nu — este lovit, practic e făcut bucăţele, totul într-o fracţiune de secundă. Din el rămâne doar o vâlvătaie galbenă care se dezintegrează rapid... care se preface în cenuşă, în nimic.

Totul e acum o negură, un amestec de mişcare, sunet şi culoare — verdele pestriţ al oceanului, cenuşiul tare, dezolant al navelor, neîntreruptele erupţii negre produse de rafalele tunurilor cu calibrul de 12,5 centimetri care lansează rafale ucigătoare de şrapnel, periodicele străfulgerări portocalii din spatele umbrelor şi un adevărat labirint de roşu incandescent desenat de proiectilele trasoare lansate de tunurile antiaeriene de calibrul 20 şi 40 de milimetri. Încă două avioane explodează simultan, dar un al patrulea trece neatins prin întregul baraj, ieşind sub umbrela artileriei antiaeriene la doar şase metri deasupra apei...

O reuşită! A lovit un distrugător chiar deasupra liniei lui de plutire. Acesta se zguduie ca şi cum ar fi fost izbit de un berbece imens şi chiar mi se pare că aud explozia înfricoşătoare dinăuntrul lui, apoi încă una şi încă una, acoperind necontenitul vâjâit al motorului meu. E bine! E bine! Vasul e deja în spasmele morţii. Apa intră gâlgâind printr-o gaură uriaşă care aproape l-a rupt în două şi năvăleşte peste proră. În timp ce îmi urmez conducătorul de zbor, urcând şi încercuind perimetrul bătăliei, distrugătorul se răstoarnă cu susul în jos, cu pupa neagră şi ameninţătoare prinsă într-o ciudată stare de suspensie, de parcă ar fi martoră la propria execuţie. Apoi, aproape instantaneu, vasul dispare... înghiţit de ape... devine inexistent.

Am pierdut deja urma avioanelor. Ele s-au împrăştiat ca nişte libelule înainte de furtună. Cele două formaţiuni rămase în urmă spintecă aerul prin tirul letal ale artileriei antiaeriene.

În jur e numai violenţă teribilă şi confuzie. Unul dintre avioanele noastre zboară jos de-a lungul apei, în vreme ce mitralierele inamice împroaşcă nenumărate jerbe de foc în jurul lui. Se îndreaptă direct spre un portavion, cu o viteză fantastică. Mai sunt mai puţin de şaizeci de metri până la navă. O să reuşească o lovitură directă! O veselie nemaipomenită îmi inundă tot corpul. Dar nu, nu — îl opresc, spulberându-i o aripă şi cea mai mare parte din coadă. Virând neconvingător, se ciocneşte de prora navei, fără să-i provoace avarii prea mari.

Apărarea inamică e aproape impenetrabilă; doar un ţânţar ar putea străpunge acea perdea de foc. Încă două avioane sinucigaşe se reped către cel de-al doilea portavion, iar unul se dezintegrează complet, împroşcând apa cu rămăşiţele sale. Celălalt izbucneşte în flăcări ca o monstruoasă lampă de sudură, face o jumătate de rotaţie şi intră arcuit în ocean cu susul în jos.

Sunt sigur că până acum am scufundat numai o navă şi deja, în numai câteva minute, mai avem doar câteva avioane. E greu de spus unde sunt acum din cauza întunericului care înghite tot mai mult orizontul. Cel puţin două avioane s-au retras temporar acolo; pe neaşteptate, ele se materializează la aproximativ un kilometru şi jumătate în stânga noastră. Ne rotim undeva deasupra lor, urmărindu-le... Două avioane, unul de şcoală şi un Mitsubishi de vânătoare, execută un viraj larg, întorcându-se iute înapoi spre noi. Mijesc ochii şi îmi dau seama că în acel Mitsubishi se află Tatsuno! Da, mai mult ca sigur! Mitsubishi era în ultima grupă — singurul nostru avion aparţinând marinei.

Cele două avioane urcă în plină viteză, apoi îşi încep picajul spre inima convoiului. Avionul-şcoală rămâne însă rapid în urmă şi, după câteva secunde, este sfâşiat de avioanele de

vânătoare inamice. Aripile îi sunt smulse cu sălbăticie, tot avionul e aproape rupt în două şi se prăbuşeşte în spirală, lăsând în urmă o trombă de apă argintiu-aurie.

Tatsuno e singur acum, tot neatins, făcând o cursă perfectă, mai bună decât tot ce ne-au învăţat la şcoala de pilotaj. Tatsuno! Tatsuno! Tunurile scuipă foc de-a lungul cozii lui, dar reuşeşte să-şi păstreze direcţia. Un petrolier se leagănă chiar în faţa lui, ca o uriaşă balenă ursuză. Flăcările portocalii din lungul fuzelajului se extind într-un ritm drăcesc, iar Mitsubishi-ul devine o flacără devoratoare. Tatsuno! Se apropie! A lovit! A LOVIT!

O explozie uriaşă zguduie cerul, scuipând un fum negru şi gros care pe moment pare să înghită chiar flăcările care l-au generat. Apoi urmează o înşiruire sacadată de explozii mai mici, erupţii uluitoare de un portocaliu strălucitor şi, la urmă, o explozie puternică ce pare să agite marea ca pe-o pânză în vânt. Petrolierul se duce la fund, împreună cu cel mai drag prieten al meu.

N-a mai rămas altă urmă decât pata tot mai întinsă de petrol.

Toţi cei doisprezece piloţi kamikaze ai noştri s-au dus acum în altă lume. Avioanele noastre scufundaseră un distrugător şi un petrolier, avariaseră un crucişător şi, lucru pe care l-am aflat mai târziu, deterioraseră grav un cuirasat. Dar nu era momentul atunci să ne gândim la succesul nostru sau să ne jelim morţii. Avionul de vânătoare din stânga mea, aflat la cincizeci de metri înainte, şi-a clătinat aripile în semn de avertizare. Era prietenul meu Nakamura, care îmi arăta cu degetul înspre un grup de Grumman Hellcat-uri ce veneau ca un roi deasupra noastră, în dreapta spate.

Le zărisem în treacăt mai înainte, zbughind-o de pe portavioane ca nişte viespi supărate că le-au fost invadate cuiburile, pentru ca apoi să le pierd urma în toiul încăierării. Acum, în mod incredibil, trei Hellcat-uri veneau în urma mea cu o viteză şi o hotărâre uluitoare, trăgând rafale nemiloase de la doar trei sute de metri. În spatele lor, puţin mai jos şi cam la opt sute de metri la dreapta, alte două avioane virau spre mine, făcând manevre pentru a intra în poziţie de tragere.

Proiectilele au muşcat din stabilizator, mi-au retezat vârful cârmei şi un glonţ cilindric de calibrul cincizeci a străpuns bolta carlingii la doar zece centimetri deasupra capului meu. În acelaşi timp, l-am zărit pe Uno chiar în partea cealaltă, ieşind dintr-un ghem de nori şi luând o curbă strânsă, la dreapta. L-am urmat, executând o jumătate de rotaţie, urmată de o întoarcere bruscă.

În câteva secunde am reuşit să fac schimb de poziţii cu duşmanul meu, ajungând acum în coada lui. Am încercat cu disperare să îmi fixez ţinta pe el. Părea că suntem fiecare într-un capăt al unui balansoar. În cele din urmă, am rămas amândoi la acelaşi nivel şi l-am atacat cu tunul din faţă... însă l-am ratat! Furios, am deschis focul cu mitralierele, dar în nerăbdarea mea n-am ţintit cu precizie.

Acum se mai zăreau doar două Hellcat-uri care goneau nebuneşte în direcţii opuse, prada mea luând-o la dreapta. Celălalt o ţinea tot spre stânga, însă a fost întâmpinat de rafalele unui *Hayabusa* care venea direct spre el. Nakamura! Cele două avioane au trecut vâjâind unul pe lângă celălalt, aproape ciocnindu-se, Hellcat-ul preluând conducerea, iar când m-am uitat scurt peste umăr, l-am văzut scuipând mănunchiuri subţiri de flăcări în timp ce se distanţa în soare.

Între timp, inamicul meu urca în viteză şi m-am luat după el, trăgând o serie de rafale scurte. Dându-şi seama de situaţia lui dificilă, Hellcat-ul a virat la stânga şi a intrat într-un picaj în spirală. Însă îi anticipasem manevra şi l-am urmat cu încăpăţânare, deschizând din nou focul. De data asta au început să iasă trombe de fum de sub apărătoarea motorului, un fum atât de gros, încât abia am văzut carlinga deschizându-se şi pe pilotul care s-a chinuit să se elibereze, rostogolindu-se de pe aripa de lângă fuzelaj. Apoi a picat ca o piatră înainte să tragă de paraşută, iar bolta acesteia s-a deschis ca o floare albă, plutind în derivă pe fundalul albastru-închis al apei.

După doar câteva momente, un avion inamic m-a atacat de la vreo două sute de metri. Am zărit strălucirea mortală a tunurilor lui de calibrul cincizeci pe fundalul unui nor mare de culoarea funinginii. Apoi, de necrezut, Hellcat-ul s-a dezintegrat într-o explozie orbitoare de culoarea soarelui. Unul dintre avioanele noastre *Hayabusa* descria triumfător un arc de cerc peste marginea de sus a norului. Lumina difuză era atât de puternică, încât mă dureau ochii şi abia am reuşit să văd cum acel *Hayabusa* dispărea în întunericul crescând din faţă. Totuşi, am apucat să zăresc profilul pilotului datorită luminii care se reflecta în ochelarii lui de zbor şi să-i observ buzele strânse cu hotărâre.

Uno! Am clătinat din cap, plin de uimire şi admiraţie. Îl lovise direct în rezervorul de combustibil cu tunurile lui de 25 de milimetri. Avea de-acum la activ şase avioane doborâte confirmate şi cel puţin trei sau patru probabile. Eu aveam trei, la fel ca Nakamura.

„Întinde-o!" au pârâit cuvintele lui în căştile mele. „Sunt prea mulţi — ia-o spre casă!" Inamicul apărea acum aproape din toate direcţiile. Cât vedeai cu ochii erau aripi albastre, stele

albe şi boturi boante, ameninţătoare — toate puse pe răzbunare. Prietenii mei nu se zăreau nicăieri. Am luat-o în viteză spre casă şi spre adăpostul oferit de nori. Mai multe Hellcat-uri goneau după mine, venind în picaj. Instinctiv, am lovit manşa în stânga şi toate au trecut pe lângă mine, în afară de unul care zbura mai sus, în spate.

Am cotit brusc în direcţia opusă şi am urcat într-o răsucire de proporţii uriaşe, simţind cum întreaga structură a avionului se cutremură şi cum capul mi se goleşte de sânge sub impactul forţei gravitaţionale. Duşmanul m-a urmat cu o tenacitate drăcească la doar o sută de metri în spate, apropiindu-se cumva din ce în ce mai mult. Am auzit nişte zgomote ca de baros şi inima mi-a tresărit. Fusesem lovit... dar deocamdată nu puteam să sesizez nicio avarie. Era însă timpul să iau măsuri şi mai drastice.

M-am rostogolit iar, intrând într-un picaj vertical... jos, mai jos, tot mai jos... simţind aerul care vuia peste carlingă, spiralând treptat, spiralând în jos, părând că mă rotesc odată cu pământul... Navele creşteau în mijlocul perdelelor întinse de fum, rotindu-se de parcă însuşi oceanul devenise o imensă volbură cosmică. Lungile ore de antrenament în vederea suicidului îmi şlefuiseră talentul pentru astfel de manevre, dar în curând am ajuns iar în bătaia focului antiaerian. Un cuirasat de la marginea convoiului trăgea cu armament greu, iar focul artileriei se strângea în jurul meu.

Am ieşit din picaj printr-o mişcare cumplită, cutremurătoare, foarte solicitantă, undeva la mică distanţă de suprafaţa apei, simţindu-mă de parcă mi-ar fi fost smulsă carnea de pe oase, orbind, leşinând de parcă cineva mi-ar fi îndesat capul adânc între umeri, şi pierzându-mi simţul direcţiei. Însă tenacele Grumman Hellcat a fost mai puţin norocos, fiind spulberat

de navele aliate chiar în punctul cel mai de jos al coborârii. Uitându-mă înnebunit la acul busolei care oscila şi la giroscopul care tremura, am reuşit să mă reorientez şi m-am repezit spre nord, grăbindu-mă să iau altitudine.

Navele americane tot mai trăgeau salve cu bătaie lungă, în timp ce singurul avion de vânătoare rămas în zbor continua să tragă în mine de la o distanţă de câteva sute de metri. Preţ de o clipă am simţit un sentiment de mândrie, de triumf. Totodată, am auzit o serie de şuierături sălbatice, apoi un zăngănit. Inima mi-a bătut nebuneşte şi mi s-a tăiat respiraţia pe când aşteptam apariţia flăcărilor, a fumului... explozia. Motorul a bolborosit câteva clipe, apoi şi-a revenit ca prin minune, în timp ce Hellcat-ul se apropia rapid.

Înainte, spre nord-vest, norii se adunau pe înălţimi uriaşe sub forma unor nicovale gri-negre — nori cumulonimbus. M-am îndreptat spre ei cu toată viteza, devenind unul cu avionul meu, unindu-ne întreaga vigoare rămasă într-o ultimă încercare de a scăpa. Mai repede, Kuwahara, mai repede! Găuri apăreau ca prin minune în aripa mea dreaptă... şuierăturile se înteţeau... Apoi am fost înghiţit de întuneric.

Am rânjit triumfător, convins acum că reuşisem să scap. Inamicul se bătuse cu ferocitate, făcuse tot ce îi stătuse în puteri atât pe ocean, cât şi pe cer. Eşuase. În schimb, forţele noastre îi provocaseră pagube importante.

Puţin mai în faţă, fulgerele trosneau livid, crăpând zidurile întunericului, care se lipeau la loc aproape instantaneu, ciocnindu-se cu un zgomot ameninţător, mai puternic decât cel al tuturor tunurilor de dedesubt la un loc. Aproape, foarte aproape. Măcar elementele naturii sunt impersonale, mi-am spus. Acum, însă, carlinga mi se umplu de un miros de cauciuc ars şi de metal supraîncins şi din nou m-am simţit

neliniştit. Nu aveam cum să ştiu ce avarii suferisem mai devreme şi de-acum mă mai confruntam cu o problemă: ploaia îmi bătea în aripi şi în carlingă, orbindu-mă. Reuşeam să văd doar datorită neîntreruptului şir de fulgere, fiecare însoţit de o trepidaţie buimăcitoare, ca şi când camioane pline cu cherestea se descărcau peste mine din toate direcţiile. Mai cunoscusem furtuni, însă niciodată una ca asta. Norii se adunau în jurul meu ca o turmă de elefanţi mânioşi, luând proporţii monstruoase şi culori de la gri la negru intens... rostogolindu-se, rostogolindu-se neîncetat într-o furtună ameninţătoare. Vântul şi ploaia băteau cu sălbăticie, intrând prin găurile zimţate ale carlingii.

Motorul a tuşit iar şi mi-am ţinut răsuflarea, tremurând de emoţie. A mai tuşit încă o dată şi mirosul de ars s-a mai risipit, probabil datorită potopului de afară. Tâmplele îmi zvâcneau şi mă chinuiam cu ochii mijiţi să văd ceva în faţă, rugându-mă ca norii să se risipească. După-amiaza se afla undeva departe, însă acolo, aproape de ochiul furtunii, părea că se apropie miezul nopţii. Fiecare fulger genera bubuituri de tunet, care reverberau în uluitoare reacţii în lanţ, amorţind atmosfera însăşi. Nu mai aveam simţul orientării şi la fiecare zdruncinătură acul busolei oscila haotic. Indicatorul de cotire şi înclinare era inutil, mort. Indiferent ce mă aştepta înainte, la lumina zilei, trebuia să scap repede de aici.

Dar unde să fug? Departe, în stânga mea, se vedea o pată palidă, galben-cenuşie; instinctiv, m-am îndreptat spre ea ca o molie atrasă de lumina lămpii. Strălucirea devenea tot mai intensă, când, dintr-odată, burta avionului a părut să se prăbuşească. S-a simţit ca o lovitură primită în stern şi am apucat strâns, cu disperare, comenzile, în timp ce *Hayabusa* a căzut

treizeci de metri în următoarea secundă. Motorul zăngănea de parcă avea să se dezmembreze şi tot fuzelajul vibra violent.

Apoi presiunea a scăzut şi am fost aruncat în sus, scuturat şi răsturnat. Ameţit, cu capul învârtindu-mi-se, m-am luptat să-mi recapăt echilibrul. Dacă împingeam manşa în stânga, puteam să fiu foarte uşor aruncat în noapte. Dacă smuceam profundorul în sus, puteam să fiu împins spre ocean.

Aparatura era pe moarte, motorul tuşea din ce în ce mai des, ca un astmatic. Eram extraordinar de obosit, atât trupeşte, cât şi sufleteşte. Cu puţin timp în urmă salutasem furtuna, gata să-i râd în nas. Acum deveneam din ce în ce mai amorţit, cu braţele aproape paralizate. Vedeam chiar şi interiorul avionului învârtindu-se ameţitor şi aveam vederea atât de înceţoşată, încât nici nu-mi mai dădeam seama dacă încă mai ploua. Din nou, timpul încetase să existe. În mod ciudat, vântul s-a domolit la un moment dat şi m-am pomenit plutind în derivă într-un fel de vid, clipind des din cauza străfulgerărilor albastre şi ascultând cu o curiozitate ciudată reverberaţiile din jur. Zburam ca un robot, urmărind un singur scop — să merg tot înainte, până când lumina va renaşte.

Apoi furtuna s-a întors mugind. Fulgerele au luminat un nor enorm în minunate nuanţe de portocaliu şi roz, părând să deseneze un rânjet diabolic atunci când s-a făcut iarăşi întuneric. Elementele naturii nu mai erau impersonale. Fulgerele nu trosneau, ci râdeau maliţios, iar tunetele bubuiau ca şi când ar bate cu pumnii. Vântul, mai ales, mă ura — mă înjura, mă înghiontea, mă răsucea şi începeam să înţeleg acum că fusesem înşelat cu promisiunea de adăpost. Până şi natura era de partea inamicului.

O erupţie vulcanică bruscă de aer şi nori a confirmat acest fapt, prinzându-mi vârful aripii drepte şi aruncându-mă într-o

serie de rotaţii uriaşe, haotice, în timp ce din măruntaiele avionului izbucneau gemete cumplite... Coboram... jos... tot mai jos, într-un con nesfârşit de întuneric, spre moarte. Moartea... moartea... totul devenea foarte iute acum. Neantul.

Însă chiar şi atunci, când săvârşeam această ultimă călătorie, ceva a readus la viaţă acea entitate avariată şi instabilă în care se transformase avionul meu.

În mod uimitor, m-am pomenit zburând orizontal, cu valurile de culoarea melasei încreţindu-se sub burta avionului, fugind înspumate înaintea vântului. Preluasem din nou comanda. Ca venind de departe, zgomotele motorului creşteau şi descreşteau, iar avionul părea că aproape taie crestele valurilor. Mi-am amintit pentru o clipă de concursul de planorism, când am fost remorcat pentru acea emoţionantă primă decolare de pe terenul acoperit cu gazon al liceului din Onomichi.

Atât de jos acum, foarte, foarte jos! O uşoară înclinare a unei aripi, cu doar câteva grade, şi oceanul m-ar fi înghiţit pentru totdeauna. Şi de ce m-aş fi împotrivit? Măreţele ape deja îi luaseră pe prietenii mei, îl luaseră pe Tatsuno, luaseră dintotdeauna orice au vrut. Doar câteva grade... Însă teama îmi dispăruse, făcând loc încăpăţânării.

Da, acum aveam să iau peste picior oceanul, să-l fac să aştepte, să ataţ infinitele valuri hipnotice, să-mi înmoi cu îndrăzneală în ele vârfurile aripilor... dar niciodată îndeajuns de mult... nu până la momentul potrivit. Urmau să mă înghită, fără îndoială, dar în condiţiile stabilite de mine — nu înainte de a fi râs de ele şi de a le fi umilit, aşa cum făcuseră cu mine fulgerele şi tunetele.

Dintr-odată, apa a devenit verzuie. O clipă mai târziu, a luat culoarea zgurii incandescente, orbindu-mă. Mai întâi mă

orbise întunericul, acum lumina. Am strâns din ochi de durere, clipind mărunt, văzând numai forme ciudate, asemănătoare unor amibe, care ieşeau la suprafaţă într-un amestec de maro-închis şi de franjuri de şofran ce păreau a se topi la nesfârşit. Treptat, durerea m-a lăsat. Treptat, mi-am recăpătat vederea. Eram într-o lume de auriu şi verde sclipitor. Cerul era senin, de un albastru divin.

Am urcat treptat şi cu mare grijă la trei sute de metri, în timp ce corpul, mintea şi chiar spiritul meu s-au relaxat. Nicio navă, niciun avion, doar apa nesfârşită şi cerul infinit. Mi-am continuat zborul de parcă rămăsesem singurul suflet viu de pe lume, rătăcit între soare şi mare.

Motorul a bolborosit şi m-am uitat la indicatorul de carburant: rămăseseră doar o sută de litri, care aveau să se ducă repede. Neliniştit, temându-mă că americanii ascultau de undeva de dincolo de orizont, am început să emit semnale. Niciun răspuns. Am aşteptat cu sufletul la gură şi am încercat iar. Tot niciun răspuns. Avionul se avânta tot înainte, în continuare ferm şi loial. Ce creatură minunată! Cât de mult îl iubeam şi îl admiram! Dar acum... după tot ce s-a întâmplat, să rămân fără carburant — să sfârşesc ca un bărbat puternic căruia i-au fost tăiate mâinile — ce situaţie ironică şi caraghioasă!

Eram neajutorat, însă aveam obligaţia să fac tot ce-mi stătea în putere. La fel ca strămoşii mei samurai, puteam să mor dar niciodată nu puteam fi înfrânt. Am potrivit amestecul de combustibil pentru a fi cât mai diluat, am redus la minimum turaţiile elicei — sub 1 500 de rotaţii pe minut. Sub această valoare, motorul s-ar fi oprit.

Am emis iar semnale. Ţinându-mi răsuflarea şi aşteptând... Sunet de fundal... apoi un glas! La început, abia perceptibil şi sec, semănând cu bâzâitul unei viespi închise într-un

borcan — un glas de pe tărâmul celor morţi. Dar era un glas — un răspuns! China! „Aici Nanking"... Intrasem în legătură cu cineva!

La câteva grade în stânga mea şi apoi drept înainte era insula Formosa, căreia i-am desluşit în cele din urmă conturul — semănând cu o geamandură translucidă la început, apăruse ca o linie foarte vagă pe un fundal pastelat de gri şi verde. În scurt timp însă a devenit mai reală, părând să se ridice şi să coboare pe valuri ca o navă uriaşă... un portavion de dimensiuni colosale, diferit de toate celelalte, unul care dădea speranţă. Care oferea protecţie.

Avionul meu şi-a continuat torcând drumul, constant şi fidel. La un moment dat, m-am uitat în urmă. Ceva îmi spunea să nu fac asta, un fel de superstiţie adânc înrădăcinată potrivit căreia şi cea mai neînsemnată privire poate schimba cursul destinului. În ciuda acestor gânduri, am privit în urmă. Undeva departe, în acea după-amiază aurie, se aflau Okinawa şi forţele inamice. Le rămăseseră doar douăzeci şi trei de nave în loc de douăzeci şi cinci. Undeva pluteau rămăşiţele celor doisprezece piloţi kamikaze, rămăşiţele prietenului meu Tatsuno.

Şi acolo — atârnând adormită acum — mult în urmă, furtuna stătea la pândă. Furtuna Divină mă salvase, aşa cum îmi salvase poporul cu multe secole înainte.

Capitolul 25

Locul izolat

Puţin mai târziu am parcurs distanţa rămasă până la Formosa şi am aterizat la Tahoka, baza principală. Apoi, după un foarte scurt moment de odihnă şi o inspectare superficială a avionului avariat, am zburat direct spre o bază mai mică aflată în apropiere de Kiirun. Acolo am rămas aproape două săptămâni, din cauza combustibilului insuficient. Da, atât de disperată era acum situaţia. Bazele din Formosa îşi consumau ultimele raţii. Combustibilul abia ajungea pentru sinucigaşii care plecau în fiecare zi.

Cu toate acestea, în ciuda epuizării, prima mea grijă la aterizare a fost avionul. De-a lungul timpului, şi acum mai mult ca niciodată, prinsesem drag de el. *Hayabusa* devenise o fiinţă vie, un prieten credincios pe care nu doar că-l înţelegeam, ci-l şi iubeam. Cumva, se însufleţise pe parcurs. Mă ajutase să-mi înfrâng duşmanii şi, chiar şi atunci când totul părea pierdut, nu se dăduse bătut, triumfase în lupta cu furtuna.

Părţi din coadă şi din vârful aripii drepte fuseseră spulberate, iar în fuzelaj gloanţele lăsaseră găuri cu diametrul de cinci până la opt centimetri. Motorul oprise gloanţele, dar, în mod uimitor, şovăise numai o dată.

În plus, erau două găuri şi în capota carlingii. Un glonţ spintecase cupola, iar un altul străpunsese geamul la doar trei sau cinci centimetri deasupra capului meu. Cât de aproape! Ce îngust şi şerpuitor este drumul dintre viaţă şi moarte!

În orice caz, avionul meu era încă funcţional, părând aproape indestructibil, şi la aterizarea la baza stabilită m-am odihnit lângă el la umbra unor palmieri de la marginea pistei de aterizare. Niciodată, nici chiar în cele mai istovitoare zile din timpul instruirii de bază, nu fusesem atât de obosit. Aveam să dau raportul la timpul cuvenit, când mă simţeam pregătit, dar acum parcă mă dezintegram.

În depărtare se vedeau doi mecanici care se apropiau, iar pe pistă erau în toi pregătirile pentru misiunea de a doua zi. Se vedea clar că zona fusese bombardată cu puţin timp înainte şi echipajele încă mai umpleau craterele rămase, tasând pământul cu compresoare cu abur antice. Stors de vlagă, aproape amorţit, zăceam pe spate la marginea junglei, cu capul aşezat pe jacheta de zbor împăturită, aşteptându-i pe mecanici.

Aerul era fierbinte şi umed şi eram deja plin de sudoare. Oare cum e să fii mecanic, m-am întrebat vag, doar să repari avioane în loc să le pilotezi? Nu cu mult timp în urmă, gândul ăsta mă umplea de dispreţ. Mai târziu, totuşi, am început să văd altfel situaţia. Ce viaţă simplă şi plăcută să scapi de eternul stres, să uiţi de nelinişte şi de permanenta frică! Să ai şansa să trăieşti! Pentru o clipă, chiar mi-a fost ciudă pe cei doi bărbaţi care se apropiau de mine. Ce lux era să ai dreptul de a trăi!

Am închis ochii şi am văzut chipul lui Toyoko, i-am văzut zâmbetul şi ochii plini de acea inefabilă tandreţe şi de compasiune. I-am auzit vorbele: „Războiul se va sfârşi! Războiul se va sfârşi la timp!"

Era oare doar o speranţă foarte mică sau era ea pe o lungime de undă specială, incredibil de intuitivă? Poate că tot ce îmi trebuia să fiu pe aceeaşi lungime de undă cu Toyoko era credinţa. Oare nu cu doar câteva ore în urmă fusesem în mod miraculos ferit de primejdii? „Toyoko", am murmurat, „aşteaptă-mă, Toyoko."

Am auzit deodată vâjâitul unor avioane care se apropiau cu o viteză fantastică şi, după câteva secunde, sunetul ascuţit al unei alarme de raid aerian. Fără nicio altă avertizare, Hellcat-urile s-au desprins asurzitor de pe acoperişul junglei, tăbărând asupra noastră în valuri de câte cinci. M-am ridicat iute în capul oaselor, uitându-mă cum cei doi mecanici au ţâşnit în direcţia mea, căutând să se adăpostească. Deja primele avioane de vânătoare deschideau focul, pulverizând cu ferocitate zona cu mitralierele lor.

M-am uitat cum gloanţele împroşcau şi brăzdau betonul, stârnind nori mici de praf, prinzând din urmă şase fugari, transformându-i într-o clipită în nişte cadavre sfârâmate. Dându-mi seama brusc de propria-mi vulnerabilitate, m-am ridicat cu greu în picioare şi, clătinându-mă, am intrat orbeşte în junglă. M-am aruncat la pământ şi am rămas acolo, gâfâind. M-am uitat în urmă la timp să-l văd pe unul dintre mecanici plonjând în lăstărişul din apropiere. Al doilea a avut ghinion, căci a fost prins de o grindină de gloanţe, chiar lângă adăpost, apoi răsturnat şi rostogolit violent câţiva zeci de metri, de parcă ar fi fost lovit de un camion.

Patru bărbaţi, printre care cei doi care conduceau compresoarele cu abur, scăpaseră de primele două valuri şi rămăseseră în mijlocul câmpului de luptă, prefăcându-se morţi, dar şiretlicul lor a fost zadarnic. Al treilea val de Hellcat-uri,

zburând jos peste pistă, i-a secerat fără milă. Am văzut trupurile zvârcolindu-se şi rostogolindu-se, unul ridicându-se pe jumătate, apoi răsucindu-se şi căzând cu faţa în jos, cuprins de convulsii.

Avioanele de vânătoare inamice dansau prin preajmă, nestingherite, spulberând tot ce se vedea, distrându-se de minune. Nu exista niciun semn al celui mai mic protest, nici cea mai slabă încercare de a riposta. Un hangar luase foc, revărsând nori de fum cafeniu şi negru. Un şir de avioane kamikaze vechi şi mai multe avioane de vânătoare de escortă erau făcute praf, unele explodând şi arzând.

În cele din urmă, când li s-a terminat muniţia, avioanele inamice au dat un ocol, au descris un arc de cerc deasupra flăcărilor şi a fumului, urcând triumfător spre cerul albastru, cu parbrizele lor reflectând scânteierea soarelui şi semănând cu nişte torţe imense.

M-am strecurat pe furiş din lăstăriş şi m-am dus să-mi inspectez avionul. Acolo, în umbra junglei, scăpase neobservat de inamic. Apoi, obosit peste măsură, atât de obosit încât nici nu prea îmi dădeam seama de distrugerile din ambele tabere, am luat-o peste câmp ca să mă duc să dau raportul. Nu ştiam cui trebuia să raportez sau unde. Poate că nu mai rămăsese nici urmă de comandament.

Probabil că în ziua următoare aveau să mai fie alte atacuri soldate cu morţi şi alte avioane distruse. Dar acum voiam un singur lucru — să dau raportul şi să mi se dea un loc de dormit, oriunde. În cele din urmă am descoperit cancelaria, încă intactă, şi o jumătate de oră mai târziu, frânt de oboseală, m-am prăbuşit pe un pat de campanie murdar lipit de un perete, între două dulapuri ruginite. În apropiere, câţiva militari

jucau cărți la o masă, râzând când și când zgomotos, de parcă n-am fi fost în război. Camera era ticsită de fum de țigară, norii de fum albastru fiind atât de deși, încât abia vedeam fețele oamenilor. Nu conta. Toată baza scotea încă fum. Nimic nu conta.

De când n-o mai văzusem? De câteva zile? De câteva săptămâni? Sigur nu din acea dimineață. Tatsuno? I-am văzut chipul pământiu și gălbejit, zâmbetul enigmatic... Avionul său *Mitsubishi* coborând ca săgeata... nava avariată aruncată dintr-o parte în alta și înghițită de valuri. Uriașii lacomi ai furtunii. Dar unde era Nakamura? Cine știa? Poate dispăruse pentru totdeauna... presimțise asta. Uno și Kimura și restul piloților noștri de escortă muriseră oare? Am oftat, mi-am așezat brațul pe frunte și am adormit. Am avut vise fără noimă, mintea și sufletul meu răsunând de zgomote și violență, învârtindu-se fără încetare de-a lungul nemărginitei și mișcătoarei întinderi a oceanului... orizont după orizont, mereu mai departe, mai departe și mai departe.

Odată eram pe punctul de a găsi o explicație nemaipomenită, gemând și delirând cuvinte fără înțeles, căutând să găsesc răspunsul. Îmi amintesc că mi-am venit în fire, scăldat de umezeala înăbușitoare, trezit de o voce:

— Ușurel, pilotule. Relaxează-te.

Cineva îmi ștergea fața și brațele cu o cârpă umedă.

— Relaxează-te.

Acum îmi făcea vânt cu un prosop și am adormit din nou, cufundându-mă de data asta într-o liniște binecuvântată.

Am rămas în acel loc izolat preț de două săptămâni, pe post de instructor pentru piloții lor kamikaze. Ce sarcină unică și îngrozitoare să-i înveți pe oameni cum să moară! Am lăsat

altora marele şi misteriosul răspuns la întrebarea „de ce?", raţiunea din spatele tuturor acelor lucruri. Nu mai puteam găsi un răspuns decent. Ar fi fost nevoie de minunea minunilor pentru a întoarce sorţii războiului acum, o minune care depăşea şi cea mai bogată imaginaţie. Presimţeam o nenorocire. Noi muream doar de dragul de a muri.

Onoarea? Care onoare? De ce? Îmi reaminteam din ce în ce mai des de prietenul meu Shiro Nomoto, aşezat pe patul alb de spital, fără un picior, vedeam chipul mamei lui şi îi auzeam vorbele: „Ascultaţi-mă, fiii mei... nu e nimic onorabil în a muri pentru o cauză pierdută."

Dar în fiecare zi piloţii condamnaţi plecau să-şi săvârşească propria execuţie. Încă unul... şi încă unul... şi încă unul. Îmi luam rămas-bun de la ei, îi urmăream înălţându-se deasupra betonului încins, deasupra junglei întunecate şi tainice, dând ocol câmpului şi legănându-şi aripile într-un ultim *sayonara*.

La două ore după plecarea lor, transmisioniştii de la bază ascultau bipurile stridente şi îndelungi care le spărgeau timpanul — semnalul că atacul era în plină desfăşurare. Apoi, adesea în mai puţin de un minut, semnalele încetau brusc, precum o foarfecă ce taie o funie bine întinsă. Tăcere... uitare. *Sayonara*, fii neputincioşi şi loiali ai Japoniei. Acum, doar simple amintiri.

Câteva zile nu am aflat ce se alesese de ceilalţi piloţi de escortă ai noştri, tovarăşii mei de la Okinawa. Uno era singurul care se întorsese la Oita. Nakamura şi Kimura dispăruseră, după cum şi eu fusesem raportat la început dispărut în misiune. Uno mă văzuse repezindu-mă spre convoi, cu Hellcat-urile la mică distanţă în urma mea, şi presupusese ce

era mai rău. Nici nu lipsise mult ca presupunerea lui să se adevereasc㠍. Mai exista o slabă şansă ca Nakamura şi Kimura să fi scăpat ca şi mine, poate aterizând pe vreo insulă din lungul şir de insule Ryuku, ce se întindeau la sud-vest, mai jos de Kyushu. Dar era foarte puţin probabil.

Nakamura. Ultima dată când îl zărisem, trăgea de zor în inamic, dar ceva mai mult decât o simplă bănuială îmi spunea că acum era mort, căzut la datorie ca un adevărat samurai. Da, mort de-a binelea. Eram îndurerat? Ce simţeam era o continuă amorţeală. Poate că într-o zi amorţeala avea să se domolească şi să se preschimbe în floarea neagră a durerii.

Aşadar, toţi prietenii mei erau pe lumea cealaltă, iar eu aşteptam singur, în zilele toride de pe insula Formosa, urmărind zilnic plecarea piloţilor noştri kamikaze, unii dintre ei mai tineri ca mine şi cu mai puţin antrenament sau iscusinţă. Moartea plutea în aer, în mirosul de fum, de benzină şi ulei care niciodată nu se împrăştia de tot, în mirosul metalic al sângelui proaspăt vărsat. Sau era doar acolo, în celulele creierului meu? Nu conta, era mereu prezent.

Era întotdeauna acolo, chiar şi în după-amiezile în care rătăceam pe plaja pustie, uneori înotând în ocean, întrebându-mă dacă fluxul m-ar fi putut duce în larg, fără posibilitatea de întoarcere. Pe-atunci, înecul părea o moarte uşoară şi banală, aproape plăcută. Uneori stăteam aşezat pe ţărm, lăsând refluxul să lunece în jurul picioarelor mele, stingându-se în nenumărate bule minuscule şi efervescente, fiecare bulă fiind la fel de trecătoare ca viaţa. Dar întotdeauna, mirosul morţii era prezent.

Mă gândeam necontenit la Toyoko. Era mai mult decât probabil că ea mă credea mort acum, dar poate că se interesase la

bază şi aflase că eram încă în viaţă. Sau poate că hotărâse că eram într-adevăr mult prea tânăr şi că ar fi fost mai bine să pună capăt relaţiei. La urma urmelor, diferenţa de vârstă dintre noi era de opt ani. Poate se întorsese la locotenentul ei din Fukuoka şi rezolvase lucrurile. Ce ciudat când te gândeşti că fuseserăm împreună doar câteva săptămâni, chiar şi că ne cunoscuserăm! Totul făcea parte doar dintr-un vis prostesc, un miraj pierdut departe, în ocean.

În ziua dinaintea plecării mele, opt piloţi sinucigaşi şi-au luat zborul spre cer, şi-au legănat aripile şi au plecat. Apoi, în mod ciudat, unul s-a întors zburând aproape de sol, încât părea că se pregăteşte de aterizare. Pentru o clipă, m-am gândit că avea probleme la motor, dar m-am înşelat.

— Nu va reuşi! a strigat un glas. Vine prea abrupt! Prea repede!

— Se îndreaptă spre hangar! a urlat altcineva. Fă ceva!

— Ce să fac? am strigat mânios.

— Pompele de incendiu! a strigat cineva.

O clipă mai târziu m-am aruncat pe beton, în timp ce avionul a întrat din plin în hangar, într-o explozie asurzitoare ce-ţi amorţea creierul, izbucnind în flăcări de un roşu-portocaliu. În câteva secunde, întregul hangar era o vâlvătaie, scoţând fum negru precum cărbunele şi acoperind soarele. Sirenele urlau. Militarii se târau de-a buşilea, strigând şi înjurând. În doar două sau trei minute, o maşină de pompieri a ajuns la faţa locului şi a început să stropească flăcările cu un şuvoi lung şi arcuit de apă, dar era ca şi cum ar fi încercat să stingă un foc de tabără cu un pistol cu apă. De fapt, întregul efort părea aproape caraghios.

I-am urmărit calm, disprețuindu-le eforturile stângace, însă dintr-odată și hangarul alăturat a izbucnit într-o serie de explozii, iar echipa de pompieri s-a retras împleticit, împiedicându-se unul de altul și de furtunul care, scăpat din mâinile lor, se zbătea ca un piton rănit, stropind tot ce se vedea, dărâmând militarii de pe picioare, tocmai când se chinuiau să se ridice.

De necrezut, dar exploziile au continuat — nenumărate mingi de foc, extraordinare în strălucirea și sălbăticia lor — și deja fumul era atât de gros, încât ziua devenise noapte. Mii de litri, practic tot ce mai aveam din rezervele noastre de carburant, împreună cu avioanele de vânătoare rămase, piereau în flăcări. Nu mai văzusem niciodată așa ceva și nu știam de ce, dar simțeam o mare bucurie, o euforie pură!

Treptat, focul și fumul s-au mai domolit puțin, dar au persistat aproape două ore și când, în cele din urmă, a reapărut soarele, arăta palid și suprarealist, având culoarea argintului fără luciu.

După aceea, s-a găsit un bilet pe care pilotul mort îl lăsase într-un plic sigilat unuia dintre tovarășii săi, spunându-i să-l citească după o oră. Scris în acea dimineață, biletul conținea câteva observații succinte cu privire la situația fără speranță a Japoniei și la zădărnicia războiului. Încheierea suna în felul următor:

„Camarazii mei, când veți citi aceste rânduri eu voi fi mort. Vă rog să nu mă judecați cu asprime sau cu mânie. Am motive întemeiate să fac ce voi face. Poate că într-o bună zi conducătorii și popoarele de pretutindeni vor înțelege nebunia războiului. Deocamdată, sper ca propriile-mi eforturi jalnice să-i ajute pe alții să rămână în viață. Capitularea țării noastre bate la ușă

şi, când veţi citi aceste rânduri, vor fi mai puţine avioane cu care piloţii să-şi piardă viaţa şi mult mai puţin carburant pentru cei care rămân."

Din fericire sau din nefericire (nu voi şti niciodată sigur), avionul meu *Hayabusa* fusese reparat şi alimentat înainte de marele prăpăd şi ascuns cu alte câteva într-o pădurice din apropierea locului în care aterizasem iniţial, pentru a nu fi reperat de către inamic. În dimineaţa următoare mi-am luat zborul peste junglă, părăsind pentru totdeauna acel loc izolat, nenorocit.

PARTEA A ȘASEA

Capitolul 26

Mai uşoară ca un fulg

Era sfârşitul lui iunie 1945 când am aterizat iar la Oita. Mă întorsesem prin China, trecând peste Marea Chinei de Est, pentru a evita avioanele de vânătoare americane.

Disperat s-o văd pe Toyoko, am năvălit în cancelarie să-mi predau raportul. Oare cum avea ea să reacţioneze când mă vedea? Oare aflase că eram încă în viaţă? Poate, însă Oita primise doar o scurtă înştiinţare oficială cu privire la supravieţuirea mea şi probabil că aceasta nu putea fi dezvăluită nimănui din afara bazei. Mai mult, după cum aflasem cu câteva zile în urmă, nicio scrisoare de-a mea către ea sau către familia mea nu părăsise Formosa. Poşta nu mai funcţiona în acea zonă.

Când am intrat, sergentul de la ghişeu a ridicat privirea indiferent, de parcă nici n-aş fi părăsit baza.

— Trebuie să raportezi imediat comandantului detaşamentului tău, Kuwahara, a spus el.

M-am uitat lung la el.

— Imediat?

— Da, imediat!

Nedumerit, am ieşit pe uşă târşâindu-mi picioarele. Emoţia mi se preschimbase în groază, dar n-aveam ce să fac decât să mă schimb cât mai repede.

În cazarmă, o mie de gânduri mi-au năvălit în minte. Am presupus că raportul lui Uno de acum două săptămâni fusese suficient. Ce puteam să-i mai spun în plus căpitanului Tsubaki? Am început să traversez în grabă baza. Oare ce voia, din moment ce nu-mi dăduse timp nici să-mi trag sufletul? Nu știa oare prin ce trecusem? Nu știa că abia mă întorsesem tocmai din Formosa?

Când am intrat în biroul lui Tsubaki, l-am găsit foarte ocupat cu un teanc mare de hârțoage și preț de-o clipă nici nu m-a observat. Cu toate acestea, mi-am asumat poziția de drepți și l-am salutat.

Și-a ridicat privirea după câteva secunde, uitându-se cam ciudat la mine, de parcă nu ne-am fi cunoscut. Apoi mi-a răspuns în doi peri la salut și s-a întors la hârtiile sale.

— Ia loc, Kuwahara, a spus.

În cele din urmă s-a uitat din nou la mine, iar de data asta avea o figură diferită, foarte cercetătoare și descurajantă. Încercam să-mi aduc aminte unde mai văzusem privirea aceea.

— Care e situația în Formosa? a întrebat el.

Inițial am tăcut, neștiind ce voia să audă.

— Onorabile căpitan, vă referiți la..., am îngânat.

— Avioane, muniție, carburant... starea de spirit! Ce se petrece acolo?

Eram tentat să-i răspund evaziv, însă m-am hotărât să fiu direct.

— Nu a mai rămas mare lucru, am spus. Mai nicăieri. Kochi, baza în care am stat ultimele două săptămâni, e pe moarte. Chiar alaltăieri...

Am ezitat.

— Ce? Chiar, ce?

— Unul dintre piloţii noştri kamikaze a făcut cale întoarsă şi a intrat în picaj în hangarul principal. Cel de alături era plin cu carburant şi au explodat simultan, odată cu cele douăzeci de avioane de vânătoare pe care le adăposteau.

— Extraordinar! a rostit gânditor Tsubaki. Dar de ce? A aflat cineva?

— Da, onorabile căpitan, am răspuns. Pilotul a lăsat un mesaj în care spunea că războiul e deja pierdut şi că speră că moartea lui va salva vieţile altora.

— Extraordinar! a repetat Tsubaki. Extraordinar!

Lăsându-se pe spate, cu braţele încrucişate, a studiat cu atenţie marginea de sus a pereţilor şi o parte a tavanului, ca şi cum ar fi căutat acolo un răspuns.

— O situaţie destul de ironică, nu-i aşa?

M-am uitat la el nedumerit şi l-am văzut cum îşi ridică umerii şi îşi întinde braţele pe birou.

— Un pilot kamikaze care îşi atacă propria armată. Nu ţi se pare o situaţie ironică?

— Ba da, onorabile căpitan. Înţeleg ce spuneţi.

— Şi tu ce părere ai despre situaţie? a întrebat el. Despre război?

Întrebarea m-a uimit, lăsându-mă fără glas.

— Nu sunt decât un simplu caporal, onorabile căpitan, am răspuns în cele din urmă.

— Asta nu contează! a spus el apăsat, aproape mânios. Ai fost acolo, în mijlocul lui. Ce crezi cu adevărat despre război?

Mi-am căutat cuvintele.

— Inamicul câştigă teren, onorabile căpitan.

Preţ de-o clipă, m-am temut că o să încep să plâng. Să plâng în prezenţa comandantului meu! O umilinţă mai groaznică decât moartea!

— Câştigă peste tot, am adăugat cu privirea coborâtă, simţind cum ochii încep să mă usture. Okinawa... Formosa... peste tot! În curând, inamicul va fi la ţărmurile noastre, avioanele B-29 ne vor bombarda toate oraşele, aşa cum au făcut la Tokyo şi în alte locuri. Am simţit acelaşi nod din gât, aceeaşi senzaţie de sufocare. Vor rămâne doar muribunzii, am spus gâtuit.

Căpitanul nu mi-a răspuns. Nu se auzea decât bâzâitul îndepărtat al motoarelor — omniprezent şi totuşi din ce în ce mai slab, mai estompat pe zi ce trecea, pierzându-se în văzduh.

— Şi cum e acolo, la Okinawa?

Mi-am ridicat privirea. Tsubaki se uita pe fereastră, spre ocean. Mi-a fost din nou greu să găsesc un răspuns.

— Presupun că de nedescris, a spus el încet.

— Da, onorabile căpitan — de nedescris.

— Ţi-ai pierdut cel mai bun prieten în acel ultim atac, a spus Tsubaki, surprinzându-mă din nou.

Habar n-aveam că ştia de prietenia mea cu Tatsuno.

— Da, onorabile căpitan. Doi dintre prietenii mei cei mai buni — el şi Nakamura.

Yoshiro Tsubaki a dat din cap, şi-a ţuguiat buzele şi a inspirat adânc. Se uita în continuare în zare. Ochii săi reflectau lumina după-amiezii, părând să ardă mocnit.

— Nişte băieţi, a zis el, clătinând din cap. Aruncaţi acolo, pe cer... în mijlocul focului şi al distrugerii.

Am aşteptat, doar am aşteptat. Ce era de spus?

— Şi inamicul? Îl urăşti pe inamic cu o pasiune nestăvilită? Doreşti să fie nimicit?

— Uneori îl urăsc, domnule căpitan, am spus cu prudenţă. Alteori...

— Da?

Figura lui trăda înţelegere.

— Alteori îi urăsc...

— Pe conducătorii noştri de la Tokyo?

Am inspirat adânc, simţind cum îmi tremură tot corpul.

— Da! am încuviinţat, cu glasul frânt. Îi urăsc pentru starea în care au adus această naţiune, pentru minciunile pe care le-au tot spus poporului nostru! *Daihonei*-ul! Chiar şi acoperiţi de bombe, vor spune: „Totul e bine, popor al Japoniei! Nu vă temeţi, credulilor, proştilor! Toate acestea fac parte din gloriosul nostru plan!" Mi-am îngropat faţa în mâini, stăvilindu-mi lacrimile. Al cui plan?

Am realizat atunci că m-am lăsat dus de val, că apucasem să comit o faptă foarte gravă, rostind cuvinte pentru care aş fi putut fi adus în faţa curţii marţiale şi chiar executat. Dar ce mai conta?

În cele din urmă am ridicat privirea, muşcându-mi buza de jos. Îmi simţeam faţa împietrită de mânie neputincioasă. Însă Tsubaki se uita iar pe fereastră; chipul său părea să îmbătrânească de la o clipă la alta.

— Nişte băieţi, doar, a repetat el, în mijlocul acelui foc! Iar eu sunt cel care trebuie să-i trimit!

Am aşteptat inevitabilul.

— Caporal Kuwahara...

— Da, onorabile căpitan.

— Ai văzut îndeaproape războiul anul ăsta. Ai văzut multă durere, multă moarte şi distrugere. Ai trăit mai multe decât un milion de oameni într-un milion de ani.

Aşteptam. Tsubaki a oftat.

— Sigur, am fi putut să te trimitem acum multă vreme, dar ai un dosar excelent. Ai fost foarte folositor acestei ţări.

— Vă mulţumesc, onorabile căpitan, am răspuns, abia auzindu-mi vorbele. E un efort mult prea mic, neînsemnat.

— Ba nu! a rostit apăsat Tsubaki. E mult mai mult decât atât.

Zgomotul motoarelor începuse să crească în intensitate.

— Dar în sfârşit a venit timpul.

Am dat din cap, supus. Zgomotul motoarelor devenea şi mai puternic, ca un zbârnâit de lăcustă care îmi ţiuia brusc în urechi.

— Aş schimba situaţia asta dacă aş putea, caporal Kuwahara. Crede-mă, aş schimba întreaga lume. Dar nu sunt decât comandantul unui detaşament osândit, atât cât a mai rămas din el. Acum, însă, a venit sfârşitul. Pentru toţi cei rămaşi.

Mâinile îmi tremurau, muşchii braţelor şi ai picioarelor îmi zvâcneau, inima îmi bătea neregulat. Am închis ochii, aşteptând să vină cuvintele.

— Eşti pregătit?

Ca şi cum aş fi ascultat o înregistrare, mi-am auzit propriul răspuns prin tot acel vâjâit şi zbârnâit.

— Da, onorabile căpitan. Sunt onorat că am fost socotit demn de misiunea asta. Doresc să plec cât mai repede cu putinţă.

Tsubaki a oftat din nou.

— Lucrul acesta e vrednic de laudă. Te vei întoarce la Hiro într-o oră.

Într-o oră! Incredibil!

— Într-o săptămână sau două îţi va sosi ordinul.

— Hiro?

M-am uitat mirat la el.

— Da. O parte din bază a fost refăcută.

Tsubaki s-a ridicat, evitându-mi privirea; m-am ridicat şi eu. Eram tare ameţit.

— *Sayonara*, caporal Kuwahara!

— *Sayonara*, onorabile căpitan!

Imediat după aceea, m-am îndreptat spre cazarmă pentru a-mi strânge lucrurile. Armata nu permitea ca un militar să rămână prea mult timp în acelaşi loc, pe care să-l poată considera „acasă". Militarii erau mutaţi mereu de colo-colo ca nişte piese de schimb. Am trecut pe lângă cazarma în care stătuse Nakamura, apoi pe lângă cea a lui Tatsuno. Au stat şi totuşi nu au locuit, au trăit şi totuşi nu au dăinuit, au plecat şi totuşi nu au dispărut. Nu puteau să se fi dus de tot, trebuiau să fie pe undeva, ca vântul. Totuşi, nu mai rămăseseră decât lucrurile lor, care cel mai probabil fuseseră deja trimise familiilor.

Apoi m-a străfulgerat un gând tulburător. Ce se întâmplase cu degetul mic al lui Tatsuno? Şi-l lăsase în grija mea, însă în tot acel haos aproape că uitasem de el. Cuprins de panică, m-am îndreptat spre avionul meu. Totodată, mintea mi se umplea pentru a suta oară de imagini cu Toyoko — când luminoase şi vibrante, când ca nişte stafii care se pierdeau în ceaţă. Privirea mi s-a împăienjenit şi mi-am încleştat dinţii. Lacrimile astea tâmpite, zbieretele astea de frică! Nu făceam decât să mă compromit, să dovedesc că nu eram un bărbat adevărat! În sfârşit îmi venise vremea, era doar o chestiune de câteva zile. Pe urmă, gata cu grijile.

Am orbecăit spre avion, cu sufletul sfâşiat. Dar de ce să fi fost eu diferit faţă de ceilalţi? De ce să fi fost Kuwahara cruţat, când mii de alţi militari erau chemaţi să săvârşească sacrificiul suprem? De ce Tatsuno şi Nakamura... Oka şi Yamamoto, dar nu Kuwahara? Viaţa mea valora la fel de puţin ca a tuturor celorlalţi. În definitiv, nu eram cu toţii muritori? Întreaga omenire? Mai devreme sau mai târziu, toţi aveam să sfârşim.

„Ține seama că datoria e mai grea ca un munte, în vreme ce moartea e mai ușoară ca un fulg." Da, mai ușoară ca un fulg — de asta mă mai puteam agăța în acel moment. În față mă aștepta cu stoicism avionul meu *Hayabusa*. Salvarea mea, tovarășul meu în fața morții. Mă aștepta atât de răbdător... atât de credincios. În câteva clipe aveam să urcăm încă o dată spre cer și să ne întoarcem la Hiro. Pentru că acum erau atât de puține avioane disponibile, probabil că aveam să rămânem în continuare împreună. Tovarăși până la capăt. Gândul acesta m-a mai alinat puțin.

Apropiindu-mă de avion, m-am întâlnit cu un pilot de bombardier pe nume Takahashi, pe care îl știam de la Hiro. Tocmai își inspectase avionul împreună cu doi-trei mecanici. I-am făcut cu mâna și mi-a zâmbit larg.

— Îl verifici? i-am strigat.

A dat din umeri foarte expresiv.

— Da! Dar cine știe de ce? Luna trecută n-am aruncat nicio bombă. Apoi s-a uitat la mine cu o figură mai serioasă. Decolezi?

Am dat din cap.

— *Hai!* Zbor cam într-o oră, înapoi la Hiro. M-am oprit o secundă, reflectând, apoi l-am întrebat: Te mai duci la Tokiwaya?

— Sigur! Și-a ridicat degetul mare, rânjind. Bună treabă!

— O mai ții minte pe fata aia cu care umblam? Toyoko Akimoto?

A rânjit și mai mult.

— *Hai!* Cine nu o ține minte?

Am ezitat.

— Ei bine, ea crede că sunt... M-am simţit dintr-odată caraghios, umilit. Probabil că nu ştie că am reuşit să mă întorc de la Okinawa. Crede că...

S-a uitat la mine, aşteptând.

— Vrei să-i spun ceva?

Am şovăit o clipă. Ce putea el să-i spună? Că eram programat să mor? Nu... Odată întors la Hiro, trebuia să mă hotărăsc ce să fac. Poate aveam să-i transmit un mesaj sau poate doar...

Mă urmărea cu interes, aşteptând.

— Spune-i că sunt încă în viaţă... că m-au expediat înapoi la Hiro imediat ce am ajuns aici. Am ezitat din nou. Spune-i că am s-o contactez în scurt timp, dacă mă vor lăsa.

Takahashi a dat din cap şi chipul i-a devenit serios. Mi-a aruncat un salut stângaci.

— În regulă, Yasbei! Baftă!

I-am zâmbit. Îmi spusese „Yasbei" — era probabil singura persoană rămasă în viaţă care încă mă onora în acest fel.

— Mulţumesc, Takahashi, i-am răspuns. La fel şi ţie. Ai grijă să-i spui.

— Sigur — clar! Am grijă.

Adevăratele mele gânduri erau: „Spune-i că îmi este nespus de dor de ea, că o iubesc enorm de mult." Dar aveam să-i spun singur asta mai târziu, dacă mai apucam.

Peste câteva minute, m-am urcat în avionul meu de vânătoare. Spre uşurarea mea, degetul lui Tatsuno era tot acolo, sub tabloul de comandă, înfăşurat într-o batistă, înnegrit şi zbârcit, începând să miroasă a putrezit. Cu toate acestea, mi-am propus să am grijă să ajungă la familia lui cu orice preţ.

Am părăsit încet carlinga, alunecând leneş de pe aripă, punându-mi piciorul pe pista de beton. În aceeaşi clipă, s-a

petrecut un lucru ciudat. Un fulg cenuşiu a zburat săltând şi rostogolindu-se spre mine, provenind probabil de la unul dintre numeroşii porumbei care sălăşluiau în zonă. S-a oprit undeva lângă picioarele mele, tremurând în adierea uşoară a zilei, ca şi cum ar fi fost binecuvântat cu o viaţă proprie.

O vreme m-am uitat la el, întrebându-mă cât de departe putea să ajungă. În ce loc îndepărtat? Sub imboldul momentului, m-am aplecat şi l-am ridicat. Ah, Yasbei, Yasbei! Ce nebun eşti! Într-adevăr nebun, dar tot am pus fulgul în buzunar.

Capitolul 27

Lupta cu uriaşii

Hiro! Din nou la Hiro. Fusesem plecat numai două luni, dar parcă trecuseră doi ani. Ce era timpul? Un lucru pe care nu aveam să-l înţeleg niciodată. Ştiam doar că nimic pe lume nu era mai necruţător. Nimic nu era atât de necruţător ca timpul sau aşa de constant ca schimbarea. Iar Hiro chiar se schimbase în mod dramatic.

În ciuda eforturilor de reconstrucţie, baza era în continuare distrusă. Hangarul principal şi mai multe cazărmi fuseseră transformate în ruine carbonizate. O parte din aerodrom fusese bombardată atât de rău, încât deocamdată nu putea fi reparată — petice de beton răsturnate, cratere de şase până la opt metri adâncime. Chiar şi turnul de apă dispăruse, cel de pe care se aruncase unul dintre recruţi. Nu aveam idee de unde obţinea acum Hiro apă.

Cazărmile din vremea instruirii mele ca pilot de vânătoare fuseseră distruse, mai puţin cea în care stătusem pe durata instruirii de bază. După ce mi-am prezentat raportul la cancelarie, m-am dus s-o văd. Acum era pustie. Plimbându-mă în lungul ei, mi-am dat seama că timpul e relativ, toate prefăcându-se în praf. Praful secular se depusese pe arcurile paturilor goale, pe dulapuri şi pe podea, într-un strat atât de gros, încât puteam să disting urmele palide ale propriilor mei paşi.

Puține lucruri sunt mai pustii și mai deprimante decât o bază militară muribundă. În mod ironic, m-a cuprins nostalgia. Să fi fost oare nostalgic după chinurile îndurate în timpul instruirii de bază? Ce lucru caraghios, însă într-un fel îmi era dor chiar și de Porc și de acolitul lui, Șarpele. Stând singur acolo, m-am întrebat oare ce se întâmplase cu ei. Nu exista niciun indiciu că instruirea de bază încă era făcută, așa că poate fuseseră transferați altundeva. Poate muriseră în bombardament. N-am simțit nici cea mai mică satisfacție la gândul ăsta, ci același vid interior

M-am plimbat foarte încet prin cazarmă, privindu-mi picioarele, fiecare pas lăsându-și urma în praf. De unde se așternuse atâta praf? Uitându-mă în jur, am văzut vreo zece ferestre făcute țăndări. Găsisem răspunsul: de la norii de praf formați în urma atâtor bombardamente. Praful acoperise întreaga bază.

Apropiindu-mă de ușa din spate, am zărit în stânga mea două bâte rezemate în colțul camerei. Am clătinat din cap, schițând un zâmbet. Desigur, desigur! Bâtele acelea minunate! Dând la o parte praful de pe una dintre ele, am strănutat asurzitor. Însă acolo nu era nimeni care să audă, ci doar absența nesfârșită. Cu ochii umezi, am citit inscripția atât de familiară: „*Yamato damashii Seishinbo*" — o bâtă pentru insuflarea spiritului combativ, „Spiritul Yamato".

Prin urmare, nu aveam nimic altceva de făcut decât să aștept, să exist pur și simplu în timp ce aceste ultime zile urmau să se scurgă. Alți câțiva piloți de vânătoare se întorceau și ei la bază. Pe cei mai mulți îi cunoscusem în trecere la Oita, toți așteptând la fel ca mine ultimul cuvânt. În consecință, eram ținuți cu toții în stare de alertă, neavând voie să părăsim baza. Timpul lâncezea în zăpușeala de iulie, iar noi ne înăbușeam în aburii ei.

În toată această nebunie, m-am întors în cazarma părăsită, m-am aşezat pe treptele din spate şi am scris o scrisoare.

„Dragă Toyoko..."

Am stat acolo mult timp cu stiloul în aer, de parcă şi cerneala din el ar fi fost nehotărâtă.

„Sunt încă viu, îmi aştept ordinul — ordinul care poate să vină în orice zi, în orice oră. Chiar şi aşa..." Am ezitat iar, foarte nesigur. „Tot mă mai agăţ de vorbele pe care le-ai spus ultima dată când am fost împreună. Mai ţii minte? Ai spus că războiul se va termina la timp. Ai spus că o să se întâmple ceva ciudat şi neaşteptat. N-am idee ce ar putea fi şi cred că nici tu nu bănuieşti. Poate că nimeni nu ştie... În orice caz, ceva-ul ăsta trebuie să vină curând, altfel am să dispar, împreună cu aproape toţi cei rămaşi aici." Mâna a început să-mi tremure. „Dar să nu uiţi niciodată, Toyoko..." Mi s-a pus un nod mare în gât, de parcă aş fi înghiţit un pumn de ţărână. Ochii mi-au lăcrimat şi un oftat ciudat mi-a zguduit tot corpul.

„...că indiferent ce se întâmplă, te voi iubi mereu. Voi fi mereu aici aproape, ca vântul printre felinare." O vreme am plâns în linişte şi am tremurat de emoţie. Ultimele cuvinte erau ilizibile, iar foaia începea să se umezească.

„Poate că într-o noapte voi veni să mişc încetişor clopoţeii din balconul tău. Sper că-ţi vei aminti de mine atunci când vor suna şi când vei auzi valurile de-a lungul ţărmului. Însă cel mai mult sper să-ţi fie bine şi să fii în siguranţă. Mă rog pentru fericirea ta eternă."

Am pus scrisoarea la poştă în aceeaşi după-amiază, neştiind dacă avea să părăsească vreodată oficiul poştal al bazei. Şi totuşi, mi-a prins bine faptul că am aşternut acele cuvinte pe hârtie.

Zilele acelea din urmă se scurgeau încet, monotonia lor fiind întreruptă din când în când de câte o luptă aeriană.

Acum le aşteptam aproape cu bucurie, căci ne umpleau timpul. Ne luptam cu multă dăruire şi degajare, prea puţin interesaţi dacă aveam să trăim sau să murim. Priveşti viaţa dintr-o cu totul altă perspectivă atunci când nu mai ai nimic de pierdut. În mod ironic, însă, tocmai îndrăzneala noastră părea să ne ferească de moarte. Într-o zi, am doborât împreună cu un coleg un avion de vânătoare american, într-un atac-surpriză în apropiere de Kure, apoi am fugit înainte ca americanii să-şi dea seama ce se petrecuse. În timp ce victima noastră pica precum plumbul spre ocean, am hotărât că singurul meu răspuns era să renunţ la a-mi fi teamă.

Nu-ţi fie teamă — n-ai nimic de pierdut! Vorbe care te îmbărbătează ca prin minune. Loveşte inamicul puternic şi repede înainte să te lovească el. Apoi dispari. Da, din moment ce acum nu mai era nicio speranţă, era uşor să atac fără frică. Ştiam cum să mă folosesc de nori şi de soare; îmi erau prieteni. Inamicul putea să trimită o mie de avioane — nu conta. Aveam să fim cumva acolo, puţini câţi eram, lovindu-le fără milă în cozi şi trimiţându-le în iad.

S-a scurs aşa o săptămână... două săptămâni... aproape o lună. Deja iulie trecea şi eu încă aşteptam să fiu convocat — zi de zi, ceas de ceas, minut de minut. Cum poate trăi un om în asemenea condiţii? Trăieşte pentru că trăieşte. Alternativa e moartea — din voinţă proprie sau altfel. Păstram însă o speranţă infimă că războiul avea să se sfârşească. Era tot mai evident că soarele apunea. Imperiul Nipon nu mai era Ţara Soarelui Răsare. Şi mă agăţam în continuare şi de promisiunea lui Toyoko: „Războiul se va sfârşi! Războiul se va sfârşi la timp!"

Ce cursă bizară, între propriul meu destin şi destinul nefast al ţării mele! Câte sentimente puternice şi contradictorii! Şi cu toate acestea... reflectam tot mai mult la cuvintele mamei lui Namoto: „Ascultaţi-mă, fiii mei... nu e nicio onoare în a muri pentru o cauză pierdută." După cum nu era niciun avantaj. Ce se mai putea realiza acum, în realitate, chiar dacă fiecare dintre noi, printr-o ciudată schimbare a sorţii, scufunda câte o navă inamică? Din ce în ce mai mult, înverşunarea mea faţă de liderii noştri încăpăţânaţi şi imbecili de la Tokyo îmi depăşea ura faţă de inamic.

Cu toate astea, continuam să luptăm.

Către sfârşitul lui iulie, am aflat că un număr mare de avioane B-29 zburau la sud-vest de Osaka, probabil pornite să facă praf acel oraş, ca apoi să se despartă şi să lovească Matsue şi Okayama. Numai patru dintre noi — locotenentul Shoji Matta, un sergent, eu şi încă un caporal — au fost trimişi să le întâmpine deasupra oraşului Okayama. Jalnic de puţini, încă o dovadă grăitoare că Japonia era muribundă. Chiar şi aşa, toţi patru am făcut un legământ, chiar înainte de decolare. Azi aveam să doborâm una dintre acele impunătoare superfortăreţe.

După ce am calculat ora întâlnirii noastre cu avioanele B-29, am plănuit şi alte aspecte. Dacă tot aveam să zburăm peste Onomichi, oraşul meu natal, de ce n-am pune în scenă un scurt spectacol de acrobaţii aviatice pentru elevii liceului, poate chiar şi pentru familia mea şi cunoscuţi? Părea o idee bună, pe care ceilalţi trei tovarăşi au aprobat-o cu entuziasm.

Cu puţin timp înainte de decolare, m-am aşezat să scriu un mesaj — doar câteva cuvinte de dragoste pentru familia mea. Un mesaj scurt, pentru că nu aveam decât câteva secunde la dispoziţie şi oricum nu ştiam ce să spun. Ce puteam să le povestesc? Că aveam să primesc în curând ultimul ordin? Nu, nu

avea niciun rost. Oricum aveau să afle acest lucru foarte curând. Totuşi, trebuia să le las ceva. Din scrisorile lor reieşea clar faptul că majoritatea celor trimise de mine nu ajunseseră la ei, după cum nici eu nu prea mai primisem veşti de la ei de câtva timp.

După ce am zăbovit o vreme asupra acestor lucruri, am scris în grabă câteva cuvinte, spunându-le că eram din nou la Hiro, că eram „bine", că speram şi mă rugam să fie şi ei bine. Totodată, aproape că m-am întrebat dacă familia încă exista, dacă într-adevăr existase vreodată. Irealul devenea tot mai puternic. De fapt, în ultima vreme trăisem momente agitate în care nu mai puteam să îmi amintesc chipurile lor. Efectiv uitam cum arătau.

Am făcut mesajul sul şi l-am vârât într-un tub metalic de care legasem o serpentină de hârtie lungă şi albă. Era foarte important ca tubul să se vadă clar atunci când avea să cadă, ca să-l găsească cineva şi să-l predea familiei mele conform instrucţiunilor ataşate.

La câteva minute de la decolare, mă uitam în jos la ţinutul acela familiar — la şantierele navale, la linia ţărmului unde trăiau pescarii, la principalele clădiri ale oraşului, acelea care încă mai rămăseseră. Multe fuseseră demolate, dar staţia radio era tot în picioare, aşa cum sperasem, împreună cu liceul meu. Şi cartierul meu natal, izolat lângă munţii Senkoji, părea la rândul său a fi intact.

Câţiva elevi aflaţi pe terenul de atletism al şcolii şi-au ridicat privirea când am început să coborâm. Apropiindu-mă tot mai mult de pământ, cu tovarăşii urmându-mă îndeaproape, le-am văzut feţele ridicate. După câteva secunde, însă, uitându-mă în urmă în timp ce începusem să urc abrupt, am privit uluit cum se împrăştie, căutând să se adăpostească.

Clătinând din cap, am zâmbit larg, chiar am râs. Puşti necopţi!

Glasul locotenentului a pârâit în difuzor: „Nici nu-şi cunosc propriile avioane!"

„Se poartă de parcă nu le-ar mai fi văzut niciodată", am răspuns, devenind apoi mai serios. Era foarte probabil să nu fi văzut niciun avion de multă vreme. În scurtă vreme însă au ieşit din ascunzători şi au început să ne salute, fluturându-şi mâinile. Le vedeam foarte bine feţele, chiar le auzeam strigătele. Apropiindu-ne foarte mult de sol, am plonjat spre ei în spirală, stabilizând avioanele la nivelul vârfurilor copacilor, făcând clădirile să se clatine de la vuietul nostru. La a treia şi ultima plonjare ne-am arcuit peste câmp, înclinându-ne mult pentru a evita munţii din jur. Tot mai mulţi elevi au năvălit din şcoală pentru a ne vedea, salutându-ne plini de voioşie. M-am înclinat şi, coborând cât mai jos, mi-am aruncat mesajul şi l-am văzut cum porneşte, fluturând, spre pământ.

Începuseră să-şi facă apariţia şi oameni din casele din apropiere, însă trecând deasupra casei mele, n-am văzut niciun semn de viaţă. Câteva clipe mai târziu, oraşul deja rămăsese în urmă. Ce senzaţie ciudată! Totul, inclusiv casa mea, arătase atât de diferit din aer. Din nou, Onomichi era doar o iluzie dragă. Până la urmă, nu mă întorsesem acasă.

Continuându-ne zborul către punctul nostru de întâlnire special, m-am întrebat ce avea să se aleagă de poporul meu, de fetele acelea tinere şi inocente? Câte dintre femeile noastre aveau să fie la cheremul inamicului? O naţiune înfrântă este o naţiune prădată, supusă cruzimii şi umilirii. Indiferent ce urma, astăzi inamicul avea să ne simtă înţepătura.

Ne-am apropiat de Okayama şi nu după mult timp, exact aşa cum calculaserăm, au apărut avioanele B-29 — doar şase la număr, dar la fel de ameninţătoare. Zburau spre est, la

o înălțime de patru mii cinci sute de metri, flancate de o duzină de Hellcat-uri. Bombardierele B-29 erau cu adevărat uluitoare, vizibil mai mari și mai înfricoșătoare decât bombardierele B-17 cu care ne întâlniserăm în etapele anterioare ale războiului. Erau precum șase monștri mitici care lăsau aburi purpurii pe cer în urma lor.

Locotenentul nostru a dat semnalul și am simțit cum gura mi se strânge. Am urcat și am virat în spatele lor. Deocamdată, inamicul nu ne remarcase prezența. Aviația militară japoneză, cândva o forță mai mult decât demnă de luat în considerare, era acum doar o parodie. Bombardierele B-29 și-au continuat liniștite zborul, fără nicio emoție. Americanii continuau să vină grămadă, din ce în ce mai mulți, în numere și în proporții tot mai mari.

Abia când am plonjat către ele dinspre soare ne-au sesizat prezența. Am început să trag, ochind fortăreața din coada convoiului, însă ea a ripostat iute, la fel de agresiv. Alte bombardiere au deschis și ele focul, iar Hellcat-urile au intrat rapid în acțiune, hotărâte să facă cinste numelui lor.

Coborând în urma locotenentului nostru, am văzut trasoarele gonind spre noi și pe lângă noi, toate ajungând într-o clipă, toate foarte aproape... le-am văzut atingându-și ținta. Avionul locotenentului a părut să se clatine, precum cineva care a primit o lovitură puternică. Scuipând șuvoaie de flăcări și fum, având porțiuni din fuzelaj smulse, și-a continuat zborul în mod miraculos și a intrat direct în coada bombardierului din frunte, explodând.

Grav avariat, bombardierul B-29 a picat în spirală, gemând și descriind curbe monstruoase, din ce în ce mai largi. Coada lui retezată a căzut vertical, urmând rămășițele carbonizate ale lui Shoji Matta.

Aproape concomitent, am tras de manşă şi am ieşit din picaj cu o forţă de cinci ori mai mare decât cea a gravitaţiei, aproape smulgându-mi-se aripile. Preţ de câteva secunde mi s-a scurs tot sângele din cap, iar când mi-am revenit, am observat că bombardierele rămase goneau înainte, împrăştiate în evantai şi zburând pe traiectorii şerpuite pentru a evita soarta conducătorului lor.

Aşadar, atât locotenentul nostru, cât şi bombardierul pieriseră pe neaşteptate. Bănuitor, m-am luat după inamicul care începea să dispară, luând altitudine pe măsură ce mă apropiam. Uriaşele bombardiere erau extraordinar de iuţi şi mi-au trebuit două sau trei minute ca să le ajung. Când m-am apropiat de bombardierul din coadă, acesta a început să zboare haotic, în zigzag, deschizând focul cu tunurile din coadă. Mai mult, Hellcat-urile începuseră să vină înspre mine lacom, din aproape toate direcţiile.

Acum eram la doar două sute de metri deasupra bombardierului şi cam la aceeaşi distanţă în urma lui. Era timpul să atac şi am intrat într-un picaj abrupt, şarjând spre el cu peste şase sute de kilometri pe oră. Tunurile cu bătaie lungă ale bombardierului au deschis focul într-un baraj nimicitor, brăzdând aerul din jurul meu cu aceleaşi linii roşii. Dar eu zburam mai bine ca niciodată şi nimic nu mă putea abate din drum. Mamutul a făcut un viraj foarte strâns, aşteptându-se fără doar şi poate să intru în el. Mi-am văzut trasoarele descriind un arc de cerc şi însăilând cerul spre spate, în lungul aripii şi fuzelajului avionului inamic. Au făcut contact! Monstrul a început să scoată fum şi m-a cuprins un val de mândrie. Victorie! Răzbunare!

Bombardierul pierdea altitudine, dar rămânea la fel de periculos. Când am trecut pe lângă cârma lui masivă, tunurile

din coadă au început să bubuie iar proiectilele mi-au distrus aripile şi fuzelajul. Da, bine cunoscutele şi ameninţătoarele zgomote de baros! În acelaşi timp, un Hellcat trăgea de zor din spatele meu. Alte două se apropiau în viteză din lateral.

Zburând paralel cu solul, am împins manşa şi am călcat pedala cârmei, cotind-o la stânga şi urcând. În acel moment, un singur Grumman mă mai urmărea. Venind în urma celorlalte, îmi anticipase manevra. Mă roteam în cercuri, tot încercând să urc, iar după ce m-am întors la 360 de grade, m-am uitat în spate. Inamicul era tot acolo, puţin deasupra mea, hotărât să-mi taie mişcarea arcuită... înclinându-se atât de aproape de mine, încât chiar am putut să deslueşesc silueta pilotului. Soarele se răsfrângea în ochelarii lui, iar un rânjet triumfător îi dezgolea dinţii albi.

Era un american sigur pe el, o figură pe care nu o voi uita niciodată, pentru că mă făcuse să-mi fie dintr-odată îngrozitor de frică, aşa cum nu-mi mai fusese niciodată, să-mi simt sângele îngheţându-mi în vene. De fapt, mi se făcuse frică nu atât pentru mine, cât dintr-un cu totul alt motiv. Acea figură sintetiza, poate mai bine ca orice altceva de până atunci, situaţia noastră disperată.

Disputa era încheiată şi m-am repezit în jos, rotindu-mă, plonjând vertical sute de metri, aşa cum făcusem în luna precedentă deasupra Okinawei. Două avioane inamice, care păreau să-i urmărească pe tovarăşii mei, şi-au modificat brusc traiectoria când m-am năpustit pe lângă ele; am trecut la doar câţiva metri de unul.

M-am dus în jos ca titirezul, plonjând în cele din urmă pe verticală. Apoi am executat un viraj periculos, ajungând la orizontală undeva aproape de pământ. Scăpasem încă o dată. Am pornit spre casă cu toată viteza. Preţ de o clipă, în ciuda

tuturor celor întâmplate, m-am bucurat de norocul nostru. Pe lângă bombardierul distrus de locotenent, am reuşit să doborâm încă unul. Cât de mult mi-aş fi dorit să revendic eu această reuşită, să-l văd lovind apa! Fără doar şi poate, acela era bombardierul cu care tocmai mă luptasem. Nu văzusem exact momentul în care fusese doborât, însă nici ceilalţi nu se aflaseră în apropiere pentru a cerceta cele întâmplate.

Am aflat mai târziu că un B-29 se prăbuşise în apropiere de Okayama, întregul său echipaj catapultându-se undeva deasupra mării interioare.

Capitolul 28

Hiroshima

Era 1 august 1945 şi mă întorsesem dintr-un zbor de recunoaştere în apropiere de Matsue, când am aflat că cineva mă vizitase.

— A venit să te vadă o femeie, Kuwahara, mi-a spus sergentul de la ghişeu.

Inima a început să-mi bată nebuneşte. Toyoko?

— Era sora ta.

Sora mea. Era bine, căci şi pe ea voiam să o văd.

— Din păcate, n-am putut s-o lăsăm să rămână, a continuat sergentul. După cum ştii, nu avem voie să permitem accesul civililor în bază.

Am dat uşor din cap.

— Ţi-a lăsat astea.

Mulţumindu-i, m-am grăbit spre cazarmă cu ceea ce primisem — un plic şi un pachetel. Aşezându-mă pe pat, am deschis plicul şi am citit biletul dinăuntru.

„Yasuo-*chan*, am primit mesajul tău şi ne-am bucurat nespus de mult să avem veşti de la tine — primele după atâtea săptămâni. Nu ştiam ce s-a întâmplat cu tine. Dar acum, când am aflat că eşti din nou aproape de noi, ne simţim mai bine, chiar dacă nu te vedem.

Ce mândri suntem, Yasuo! Suntem siguri că faci onoare împăratului, ţării tale, familiei tale. Te iubesc pentru asta, frate, pentru curajul tău, dar te voi iubi mereu mai ales pentru ce ai însemnat pentru mine, pentru ce am însemnat unul pentru celălalt. Îţi vorbesc acum în numele întregii noastre familii. Oriunde te vei duce, orice ai face, iubirea noastră te va însoţi.

În fiecare zi mă rog pentru tine în faţa altarului nostru şi mereu în inima mea. Sora ta, Tomika."

Am recitit iar şi iar acele cuvinte, mistuit de emoţie, cuprins de un dor imens. De-aş fi putut să o văd chiar şi numai pentru o secundă! Doar încă o dată! Dar apoi dorul s-a mai domolit. Nu, era mai bine să n-o văd, să nu văd pe niciunul dintre ei. Era mai bine aşa. În cele din urmă am deschis pachetelul. O vreme am stat aşa, aplecat şi uitându-mă lung la darul ei, simţindu-i moliciunea în palmă, privindu-i întunecimea lucioasă. Tomika îmi trimisese o şuviţă din părul ei.

Ziua de 2 august a fost una lungă, de lâncezeală. Trecuse mai bine de o lună de la întrevederea mea cu căpitanul Tsubaki. O lună, iar eu încă aşteptam! De necrezut! De ce nu venea ordinul? De ce? Ce mai aşteptau? Iar acum paradoxul acela ciudat era şi mai prezent: eram pe zi ce trece simultan mai aproape şi mai departe de moarte. Moartea naţiunii noastre se lua la întrecere cu moartea lui Yasuo Kuwahara.

M-am zvârcolit toată noaptea de 3 august, bântuit de coşmaruri interminabile. Moartea încetase să fie cea mai mare teamă a mea. Aşteptarea era mai groaznică. Nu mai exista nicio speranţă. Deşi ţara mea ajunsese într-o situaţie disperată, bănuiam că vor mai trece câteva luni până va capitula. Aşteptarea, aşteptarea, îngrozitoarea aşteptare! Incertitudinea mă sufoca, strângându-mă ca un lanţ.

M-am trezit la un moment dat în toiul nopții mormăind incoerent, leoarcă de sudoare. Dacă ordinul nu venea în curând, mă gândeam serios să aleg calea ușoară de a scăpa de toate. Un cuțit ascuțit, o tăietură rapidă de-a curmezișul jugularei. „Nu e nimic onorabil în a muri pentru o cauză pierdută." Cuvintele acelei femei mi-au răsunat din nou în minte. „Nu e nimic..." Aproape că mă sufocam.

Eram prins în marele năvod din care nu exista scăpare. Într-un fel sau altul, aveam să mor. Dar să aleg calea ușoară pentru a o evita pe cea grea? După atâta chin, să-mi curm viața cu lașitate? În mod rușinos și dezonorant? Da, ar fi fost rușinos și dezonorant pentru mine și pentru familia mea, dacă nu pentru conducătorii politici pentru care îmi pierdusem respectul. Am clătinat din cap oftând, gemând. Nu, nu voi alege calea ușoară — calea lașului!

Așteaptă, Kuwahara. Așteaptă, trăind doar de la o clipă la alta. Strânge din dinți. Încleștează-ți pumnii. Înjură... Roagă-te la Dumnezeu. Blestemă-L dacă simți că așa trebuie, dar așteaptă. Nu aduce dezonoare. Ține-mă, Doamne, sănătos la minte, ține-mă în zbor, lovind în inamic... până vine ordinul! Da, lupta e acum cea mai bună soluție — singura mea salvare.

Am petrecut toată ziua de 4 august rugându-mă, spunând rugăciuni adesea fără sens, de cele mai multe ori contradictorii. Știam unde să găsesc un cuțit ascuțit; mă aștepta răbdător. Doamne, trimite-mi un avion inamic! Nu mă face să aștept! Nu mă lăsa aici!

Pe 5 august, la patru dimineața, m-am ridicat brusc în capul oaselor, smulgându-mă din ghearele altui coșmar. Salteaua era udă de transpirație. M-am sculat tremurând și m-am plimbat agitat prin cameră. Vedeam lucrurile dintr-o cu totul altă perspectivă. Ce conta cum muream? Important era să termin

odată cu toate. Familia mea? N-aveam familie. Tot trecutul meu era un vis. Viaţa însăşi se transformase într-un coşmar continuu, de neocolit, indiferent dacă eram treaz sau dormeam.

Am traversat podeaua de lemn tare şi cam crăpată şi am ieşit pe uşa din spate. Afară era mai răcoare. Baza era tăcută, ca un cadavru, învăluită în întuneric şi în primele licăriri ale zorilor. În câteva minute aveam să mă duc să iau cuţitul şi să îngenunchez acolo, lângă cazarmă, în întuneric şi răcoare. Să pătrund în întuneric şi în răcoare înainte ca ele să dispară, să fug odată cu ele pentru totdeauna. Nu, nu, era caraghios! Nu după un chin atât de îndelungat. Am blestemat pe moment lumea întreagă, dar nimic n-avea să mă facă să mor ca un laş. Voi obţine acea din urmă victorie.

Acum... întoarce-te şi culcă-te la loc pe salteaua ta udă leoarcă de transpiraţie. Culcă-te înainte să te răzgândeşti. Ai să rezişti până la sfârşit, Yasbei... cumva. Gândeşte-te la orice altceva... la Toyoko. Nu, nu, mai bine nu. Toyoko îţi aminteşte de acea ultimă noapte petrecută împreună. Atunci gândeşte-te la Tatsuno... şi la Nakamura. N-ai fost un prieten adevărat, Kuwahara. Da, simte vinovăţia, simte-i gustul acru pe limbă... un singur lucru o poate face să dispară... Gândeşte-te la altcineva. Toyoko. Nu, nu Toyoko, nu... Gândeşte-te la sora ta, la mama ta. Ah, ah, da... le vezi din nou feţele, le auzi glasurile binecuvântate.

Cu o oră înainte de semnalul de deşteptare, m-am cufundat într-un somn febril, aproape ca o comă.

Iar în acea zi... mi-am primit ordinul scris. Pe 8 august, aveam să decolez pentru ultima oară. În sfârşit, în sfârşit ştiam sigur! O mare uşă de plumb se deschisese, dezvăluindu-mi destinul. Okinawa... Okinawa mă aştepta acolo, în mijlocul apelor nesfârşite şi al aburilor învârtejiţi ai timpului. Trei zile.

Cumva, într-un fel sau altul, aveam să mă mai agăţ încă trei zile de marginea fragilă a existenţei.

În dimineaţa următoare avea să mi se acorde o permisie de două zile. Atât de mărinimoasă era armata japoneză cu fiii ei condamnaţi. Hotărâsem iniţial să nu mă folosesc de acea permisie. Reflectasem îndelung la această chestiune, fiind convins că ar fi fost mai bine să nu-mi mai văd niciodată familia sau prietenii şi spunându-mi că în realitate murisem deja. Alungasem din minte această idee.

Aproape în totalitate.

Pe 6 august, dis-de-dimineaţă, am năvălit în cancelarie cu o atitudine schimbată.

— Permisia mea! Îmi poţi da o permisie de două zile?

Sergentul de la ghişeu semăna cu o bufniţă: era uşor grizonant şi purta nişte ochelari de citit cu lentile groase. O clipă s-a uitat ciudat la mine.

— Trebuia să o semnezi de aseară, caporal.

— Aseară n-am putut, am spus, încercând cu greu să mă liniştesc. Dă-mi-o şi o semnez acum.

— Păi... bine, a spus el, tot cu reţinere. Ăăă, să vedem... A căutat prin dosar cu o stângăcie enervantă. Ăăă... să vedem. Ito... Kimura... Da, Kuwahara! Dă-i înainte, dar pune data de 5 august, altfel o încurc! Nu, nu acolo, fir-ar să fie! Chiar aici, sub cea a lui Kimura.

Nu mi-am dat seama pe moment ce trebuie să fac, aproape ca şi cum nu învăţasem niciodată să scriu.

— *Arigato*, sergent — mulţumesc.

M-am semnat cu degete tremurătoare, mâzgălindu-mi destinaţia, ora plecării, ora întoarcerii. Apoi am fugit.

După câteva minute prinsesem un camion de armată ce se îndrepta spre Hiroshima. De acolo nu avea să-mi ia mult să

ajung acasă. Acasă, locul meu de baştină, oamenii lângă care îmi era locul. Ar fi trebuit să-mi dau seama că era prea mare chemarea, inexorabilă, acţionând ca forţa gravitaţională a lunii asupra mareelor. Cât de prost fusesem!

Camionul înainta haotic, hurducăindu-se, săltând şi zăngănind pe drumul plin cu gropi, iar dinţii îmi clănţăneau aproape să-mi iasă din gingii; dar nu-mi păsa. Eram preocupat să admir verdele închis al lanurilor de orez, canalele înguste, vegetaţia verde şi bogată a munţilor, jocul soarelui cu umbrele care se retrăgeau şi albastrul cerului. Totul din jurul meu avea un farmec nemaipomenit — o frumuseţe pe care aproape o uitasem.

Nostalgia răsărea odată cu soarele şi îmi veneau în minte episoade din copilărie: o vizită cu familia la altarele din Kyoto, un lac izolat undeva sus în munţi, la o înălţime miraculoasă, un telescop prin care priveam pe rând cu fraţii mei peisaje foarte îndepărtate... doi pescari într-o barcă la o oarecare distanţă de noi, punând în cârlig momeală şi apucându-se apoi să mănânce, neştiind că sunt priviţi. Amintirile curgeau prin minte ca un râu strălucitor, cu scene fermecătoare la fiecare cotitură.

Pe neaşteptate, devenisem ciudat de fericit. Aveam impresia că următoarele două zile aveau să fie scutite cumva, în mod miraculos, de eroziunea timpului. Vor deveni o insulă aurie care avea să strălucească pe nemărginirile eternităţii. Deşi cele patruzeci şi opt de ore aveau să treacă, insula avea să rămână, iar moartea nu va fi decât o etapă de tranziţie, un proces de purificare în urma căruia aveau să rămână cei buni, cei drepţi, cei cu adevărat fericiţi. Da, analizând astfel lucrurile, moartea avea să fie într-adevăr mai uşoară ca un fulg.

Poate Dumnezeu sau Buddha sau soarta... cineva sau ceva... cine sau ce ne-o fi dat această ciudată condiţie de muritori poate că avea să ducă moartea la împlinire. Aplecat, cu

coatele pe genunchi şi cu capul în mâini, am început să mă rog. „Fă-mă să o accept, rogu-te, fă-mă să o îmbrăţişez." Am repetat iar şi iar aceste cuvinte, le-am simţit răsunând în interiorul fiinţei mele.

În felul acesta simţeam fiecare piatră şi groapă de pe drum, dar chiar funcţiona. Cineva sau ceva mă asculta. Am continuat să repet acele cuvinte, dar mai calm acum, şi am simţit cum sufletul îmi se relaxa ca străbătut de o adiere curată. Am ridicat privirea. Da, era o briză cu adevărat purificatoare. Orezul tălăzuia în valuri verzi, moi. Fericirea încă nu mă părăsise. Două zile de aur — asta era tot.

Am coborât din camion undeva la periferia Hiroshimei pe la ora şapte şi jumătate dimineaţa, apoi m-am urcat într-un tramvai. Hotărâsem, sub imboldul momentului, să-i fac o scurtă vizită unui prieten internat la Spitalul Militar General, înainte de a continua spre Onomichi. Coborând, am urmărit tramvaiul cum se îndepărta pe şine, scoţând un sunet tânguitor. M-am uitat în jur, cuprins de o dorinţă nebună de a absorbi tot ce vedeam. Cerul era tot senin, în afară de câţiva nori undeva la vest, când am luat-o pe strada Shiratori către spital. Aerul devenea deja sufocant la acea oră în care grupuri mici de copii alergau pe străzi, fără să ştie, din fericire, că lumea lor se năruia. „*Ohayo gozaimasu!*" Pe lângă mine a trecut un bărbat care ducea o servietă şi i-am răspuns la salut. Băcanii şi vânzătorii de reviste îşi deschiseseră deja obloanele barăcilor şubrede, însă nu vindeau mare lucru.

Cu toate acestea, m-am oprit să cumpăr o portocală. Mergând în continuare pe stradă, i-am observat rotunjimea, i-am simţit textura cojii în podul palmei, chiar i-am pipăit porii. Ce creaţie minunată, ce formă atent gândită! Să fi fost făcută doar la întâmplare? Dacă aşa era, atunci de ce toate portocalele de

pe lume arată la fel, cresc la fel? De ce au toate acea coajă maleabilă, cauciucată, atât de uşor de dat jos şi în acelaşi timp atât de rezistentă? De ce au acele felii atât de bine delimitate şi de dulci, anume făcute pentru a ne desfăta gustul şi a ne întări sănătatea? Coaja acelui fruct strălucea fermecător, iar gura mi s-a făcut pungă. Aveam să aştept momentul potrivit. Era ca o răsplată, ca un dar pe care urma să mi-l fac. Nu ştiam care era ocazia. Poate pentru că pur şi simplu am supravieţuit în mod miraculos atâtor încercări.

Undeva pe drum, m-a strigat o bătrână. Faţa ei era un mozaic de zbârcituri şi riduri, de parcă fusese îngheţată şi zdrobită. M-am întors plin de curiozitate, iar ea a întins spre mine o mână tremurătoare. O clipă m-am uitat la faţa ei veştejită, în ochii ei încă luminoşi şi vioi.

— Vreau să ştiu adevărul, tinere, a spus ea răguşit. Ce s-a ales de avioanele noastre? De ce nu mai sunt acolo sus?

Stătea cocoşată înaintea mea, împuţinată la trup, clipind mărunt, stoică, probabil anticipând sau chiar aşteptând să audă ce era mai rău. I-am pus cu blândeţe mâna pe umăr şi mi-am coborât privirea spre trotuar. Tare aş fi vrut să pot să mă duc undeva cu acea venerabilă *obaasan*. N-ar fi fost nevoie să stăm de vorbă, ci doar să mă bucur de prezenţa ei. De asta şi poate şi de o ceaşcă de ceai.

— Măicuţă, am spus, au mai rămas puţine avioane. În scurtă vreme totul se va sfârşi şi nu va mai trebui să ne ascundem de bombe.

Şi-a înfipt unghiile în mâna mea aproape dureros şi am dat să plec. Însă m-am întors preţ de-o clipă.

— Uite, ia asta, i-am spus, întinzându-i portocala.

Câteva minute mai târziu am auzit sirenele de raid aerian — nu era cine ştie ce motiv de îngrijorare, întrucât două avioane

americane deja trecuseră pe deasupra în timp ce mă aflam în tramvai. Un B-29[1] văzut de jos nu părea deosebit de amenințător. Dacă aș fi zburat acum în avionul meu *Hayabusa*, aș fi plonjat direct spre el din soare, trăgând ca nebunul cu toate tunurile. Însă bătrâna avea dreptate. Nu se zărea niciun avion japonez. Cerul era pustiu, cu excepția acelui monstru solitar care străbătea cerurile nepăsător.

Am continuat să mă uit din când în când la el și mi-am văzut în continuare de drum. Calmul cu care zbura, bâzâitul acela îngâmfat aveau totuși ceva tulburător. Era atât de nepăsător, atât de încrezut! Curând, un bob micuț și alb s-a desprins din burta lui argintie, apoi avionul s-a îndepărtat, prinzând viteză. Nu mai mare decât o biluță la început, obiectul a crescut, ajungând cât o minge de baschet, apoi a părut să-și schimbe forma, devenind o ciupercă de mari dimensiuni. Am deslușit o parașută care căra un obiect ciudat, de culoare închisă, îngustat spre un capăt precum corpul unui rechin, dar bont la celălalt, ca și cum capul i-ar fi fost retezat. Am auzit speculațiile celor din jur.

— Acum ce mai pun la cale?

— Iar aruncă cu broșurile lor de propagandă idioate?

— Da, iarăși propagandă — aceeași veche poveste. Nu-i da...

Într-o clipă, toate vocile — toate celelalte lucruri — au fost anihilate. Deodată, o lumină orbitoare, monstruoasă și multicoloră s-a aprins exact în fața mea. Am simțit cum mă sugrumă ceva care semăna cu un fulger, scoțându-mi tot aerul

---

[1] Este vorba despre bombardamentul de la Hiroshima din 6 august 1945, când asupra orașului a fost aruncată, la ora 8,15 ora locală, bomba atomică de 15 kilotone cunoscută sub numele de „Little Boy". În primele patru luni, numărul victimelor s-a ridicat la peste 160 000 de oameni (n.c.).

din plămâni. Totul s-a petrecut atât de rapid, încât aş fi putut zice că era doar un rod al imaginaţiei.

Mi-am ridicat mâinile, încercând în zadar să-mi apăr faţa de acea fierbinţeală feroce. Un furnal enorm tocmai înghiţise lumea.

În clipa următoare s-a produs un cataclism pe care nimeni nu-l va putea vreodată descrie în mod autentic. N-a fost nici vuiet, nici bubuit, nici explozie. A fost mai degrabă o combinaţie a acestora, la care s-a adăugat puterea fantastică a cutremurelor, a avalanşelor şi a erupţiilor vulcanice. Într-o singură clipă ireală, copleşitoare, mânia naturii s-a dezlănţuit, iar lumea a fost zguduită din temelii cu o forţă incredibilă.

Toate acestea s-au petrecut în doar câteva clipe, apoi am fost trântit la pământ ca şi cum aş fi fost lovit de un rinocer care gonea. S-a întunecat brusc, de parcă lumina a fost oprită de la un comutator... simţeam că sunt strivit, mă sufocam... corpul îmi ardea de durere. Apoi a venit uşurarea, vidul total. Nu existam. Nu existasem niciodată.

Minute... ore... zile? Imposibil de spus, dar de undeva, din adâncurile neantului, s-a auzit ceva. Un huruit care, sfidând legile naturii, mi-a readus spiritul din adâncurile vidului. În acele momente, însă, nu-mi dădeam seama de nimic — eram ca o râmă care se ascunde iarna în pământ sau ca o larvă în propria-mi crisalidă.

Încă un huruit... şi încă unul. Deveneam tot mai conştient. Căruţe... era un huruit de căruţe! Dar de ce? Ce se întâmplase? Unde mă aflam? Treptat, mintea mi s-a limpezit şi mi-am recăpătat conştiinţa. Eram Yasuo Kuwahara, caporalul Yasuo Kuwahara... în drum spre undeva. Da, cumva în drum spre casă?

Mă duceam acasă să-mi iau adio.

Da, îmi reveneam încet-încet. Dar ce se întâmplase? Fusese un cutremur? Nu, o explozie ciudată, imposibilă. O bombă, poate, dar o bombă cu o forţă colosală, dincolo de puterea umană de înţelegere. Acolo, în întuneric, am revăzut pe ecranul memoriei ciuperca albă care se umfla, transformându-se într-o meduză uriaşă — cu o apariţie întunecată şi sumbră, nespus de grotescă, atârnându-i de volane.

Dar eu eram Yasuo — Yasuo Kuwahara, încă în viaţă, deşi neajutorat, abia putând să mă mişc. Îngropat de viu! Această constatare m-a umplut de groază şi de o frică aşa cum nu mai cunoscusem până atunci, dar am reuşit în cele din urmă să-mi eliberez un braţ dintre dărâmături, simţind cum pielea mâinii mi-e sfâşiată de ceva zimţat. Ochii, nasul, urechile, până şi gura îmi erau pline de pământ şi preţ de mai multe minute m-am înecat şi am scuipat, clipind înnebunit. Apoi m-am oprit brusc, nemaiputând suporta molozul care îmi zgâria ochii.

Pur şi simplu am zăcut acolo multă vreme, gâfâind şi gemând. Ochii îmi lăcrimau abundent, dar până la urmă s-au limpezit destul încât să zăresc deasupra capului o dungă subţirică de lumină. Mi se părea că auzeam şi mai multe zgomote venind de deasupra, oameni care umblau de colo-colo — apoi încă un huruit.

S-a făcut linişte din nou şi m-a apucat iarăşi groaza. Îngropat de viu. Am început să mă zvârcolesc, bâjbâind în jur cu mâna liberă şi dând peste acelaşi obiect zimţat în care mă zgâriasem mai devreme.

— Ajutor! Ajutaţi-mă!

M-am chinuit să strig cu toată puterea, însă cuvintele mele au sunat ca orăcăitul unei broaşte. Am strigat iar şi iar, tot mai tare, dar gâtul şi pieptul mă dureau din ce în ce mai mult. Presiunea pe care o simţeam de la brâu în jos creştea şi ea,

devenind insuportabilă. Simţeam cum amorţeala se furişa în sus, pătrunzându-mi în trunchi. Orele se scurgeau şi din când în când se auzeau iarăşi zgomote deasupra. La răstimpuri strigam, apoi leşinam. Cădeam iar în acel vârtej pe care îl descoperisem cu câteva luni în urmă, în timpul bătăilor primite de la Călugăriţa.

La un moment dat am ieşit din el cu mintea lucidă. O bombă mare şi îngrozitoare, da. Americanii aruncaseră un nou tip de bombă, aşa cum lumea nu mai cunoscuse niciodată. Da, asta trebuia să fi fost.

În timpul zborurilor mele spre Okinawa în urmă cu câteva săptămâni, auzisem câteva mesaje radio de la inamicul staţionat în Saipan, în care eram somaţi să ne predăm, altfel vom suferi consecinţe catastrofale. Oare aceasta era concretizarea celor spuse?

Era, în orice caz, o situaţie ironică. Un pilot sinucigaş, un nobil şi glorios pilot kamikaze, murind îngropat în pământ la mică distanţă de casa lui! Aproape că mi-a venit să râd. Ce modalitate umilitoare de a muri! Pe de altă parte... ce mai conta? Poate că toată Japonia dispăruse. Oare fiecare oraş important fusese survolat de câte un B-29 care lansase o bombă cu paraşută? Ce gând! Gata cu Japonia! Totul distrus, în ruine. Nu, nu, era imposibil.

Alte zgomote de sus, făcându-mă să tresar. Prin dunga de lumină de deasupra capului se cernuse praf. O clipă ea s-a lărgit, apoi s-a micşorat, ajungând să fie doar cât un ochi de pasăre. Praf şi iar praf. Ochiul s-a închis, iar eu am urlat. Simţind că mi se desfac plămânii, am ţipat iar şi iar. Niciun răspuns. Suspinând după aer şi gemând, am făcut o ultimă încercare de a găsi ajutor.

Câteva secunde mai târziu, ochiul a clipit încă o dată şi s-a preschimbat într-o gură ce părea să caşte. „Te-am auzit", a spus un glas. „Ai răbdare — înlăturăm molozul." Minunate cuvinte, însă în neajutorarea mea m-am întrebat din nou dacă nu cumva rămăsesem complet paralizat. Senzaţia de amorţeală devenea tot mai puternică. Oare de când eram acolo? De câteva zile? Aveam sa fiu eliberat doar ca să mor după câteva clipe? Sau aveam să fiu imobilizat la pat pentru tot restul vieţii?

Zgomotele de deasupra s-au înteţit. În cele din urmă, incredibil, greutatea începea să se ridice, întunericul se preschimba într-o lumină orbitoare.

— Eşti teafăr? a întrebat un glas. Uşor, uşor — mai bine nu te mişca. Mai bine nu...

Dar mă mişcam, mă ridicam în patru labe. Mă mişcam! M-am chinuit să mă ridic în picioare. Eram însă atât de ameţit, îngrozitor de ameţit.

Lumea s-a zdruncinat, pierzându-se în ceaţă. Ce spectacol ciudat, învârtejit! Glasuri insistente, prevenitoare, reconfortante, fără logică; m-am rostogolit pe spate şi sângele mi s-a scurs din cap, de parcă aş fi încheiat un picaj în forţă cu avionul meu de vânătoare. Picioarele m-au lăsat.

— Uşor — uşor!

Câteva mâini şi braţe m-au prins, oprindu-mi căderea.

— Te-am prins... e-n regulă. Întinde-te pe spate o clipă.

M-am uitat cu o uimire amorţită la binefăcătorii mei. Toţi erau înveşmântaţi în alb!

— Ai să fii bine, a spus un glas. Stai aici până îţi revii. Noi acum trebuie să plecăm.

Am intrat în panică.

— Nu, staţi! Nu plecaţi!

— Trebuie, a spus glasul, îndepărtându-se. Hiroshima e în ruine — toţi au murit sau sunt pe moarte.

Siluetele se topeau precum nişte stafii.

— Nu, nu mă lăsaţi aici! m-am rugat de ei şi am izbucnit într-un plâns ciudat, fără lacrimi; însă mă durea atât de tare să plâng, încât m-am oprit şi am încercat să-mi recapăt luciditatea.

În cele din urmă m-am ridicat în patru labe şi m-am chinuit să stau în poziţie verticală, însă eram atât de ameţit, încât mi-am pus problema dacă mi se spărseseră timpanele.

După câteva zile am aflat că binefăcătorii mei, siluetele în alb, erau pacienţi ai spitalului militar, care plonjaseră sub paturi în momentul în care s-a produs explozia, abia reuşind ei înşişi să scape. Am mai aflat şi că stătusem îngropat aproximativ şase ore.

Treptat, vederea mi s-a limpezit, dezvăluind un spectacol care-mi depăşea cele mai îngrozitoare coşmaruri — atât de hidos, încât stomacul meu, deja chinuit de greaţă, n-a mai putut rezista. Am căzut în genunchi, vomitând. Am mai rămas în patru labe câteva minute, sperând că fusesem doar victima unei enorme halucinaţii. Dar nu, totul era o realitate mult mai mare şi mai hidoasă decât îmi dădusem seama iniţial.

Mulţi au încercat să descrie Hiroshima de după holocaustul nuclear din fatidica zi de 6 august 1945 — o rană imensă în inima istoriei care nu s-a vindecat pe deplin nici până astăzi, devenind în schimb doar o cicatrice zvâcnitoare. Nimeni nu a reuşit şi nici nu va reuşi să facă această descriere, căci ceea ce s-a întâmplat a depăşit puterea de înţelegere umană.

Anumite imagini panoramice mi-au rămas imprimate totuşi în minte... imaginile unui mare oraş transformat într-o groapă cu moloz în care au murit 80 000 de oameni şi în care

tot atâţia au fost răniţi. Unii au fost pur şi simplu raşi de pe faţa pământului în doar câteva secunde.

M-am ridicat în picioare, legănându-mă, holbându-mă în jur ca un dement, simţind umezeală. O ploaie neagră cădea din cerul de aceeaşi culoare. Din nou, goluri de memorie. Din nou, pentru o vreme n-am putut să-mi amintesc când sau de ce venisem în locul acela. În jurul meu, pe o rază de câţiva kilometri, totul fusese distrus. Cu toate acestea, acel peisaj fremăta între viaţă şi moarte precum agitaţia amorfă dintr-o mlaştină, devenind tot mai înspăimântător pe măsură ce vederea mi se limpezea.

Mi-am dat seama treptat că strada Shiratori fusese îngropată sub case şi clădiri, împăturită şi strivită precum nişte cutii călcate în picioare. Era în mare parte carbonizată şi înnegrită, pe alocuri încă mocnind, în alte părţi arzând cu sălbăticie. Peste tot erau împrăştiate trupuri, unele carbonizate şi inerte, altele abia mişcându-se. În depărtare, câteva clădiri mai rezistente erau încă în picioare, aparţii cenuşii-negre şi scheletice, unele înclinate periculos de mult, gata să se prăbuşească. Focul şi fumul erau peste tot, extinzându-se cu repeziciune, orbindu-mă şi sufocându-mă.

Buimăcit, m-am uitat spre cer. Până şi soarele fusese anihilat, alături de tot restul. Deşi era devreme, se apropia noaptea. M-am uitat la dărâmăturile din apropiere şi mi-am dat seama că soarta era de partea mea. Casa sub care fusesem îngropat mă apărase şi ea de suflul exploziei. Mai mult, părea că fusesem proiectat la baza unei adăpătoare mari care era lipită de zidul din spate al casei. La rândul ei, adăpătoarea mă apărase de dărâmăturile care căzuseră.

Adăpătoarea era aproape plină cu nisip, mortar şi gunoaie, iar apa rămasă se evaporase complet. Îngrozitoarele valuri de

căldură prefăcuseră în scrum iarba şi tot restul vegetaţiei, chiar topind o mare parte din ea.

Privindu-mă mai atent, am descoperit că aveam o rană mare în spatele capului şi numeroase zgârieturi adânci pe o parte a feţei şi pe gât. Aveam ochii foarte umflaţi, înlăcrimaţi; nu conteneau să mă usture. Îmbrăcămintea îmi era sfâşiată şi murdară şi aveam o despicătură mare în dreptul genunchiului. Acesta îmi zvâcnea neîncetat, năclăit de sânge şi mizerie.

În cele din urmă am plecat şontâcăind, fără ţintă, clătinându-mă când şi când ca un om beat, şi am dat în scurtă vreme de un adevărat morman de zece sau douăsprezece trupuri. Câteva erau încă în viaţă, făcând eforturi slabe să se desprindă din acea învălmăşeală. O formă înnegrită s-a răsucit din morman şi a apărut un cap. Avea faţa arsă şi singurul lui ochi, injectat, mă urmărea clipind. Nasul îi dispăruse, iar gura îi arăta ca o gaură strâmbă.

— Stai să te ajut, am spus şi am început să dau la o parte câteva cadavre.

Trăgând de un braţ carbonizat, am căzut în spate. Carnea de la cot în jos se desprinsese în mâinile mele precum carnea de pe o gâscă friptă. Mi-a venit să vărs, dar mi-am continuat treaba, scoţând la suprafaţă un bărbat mai mult mort decât viu. M-au ajutat şi câţiva oameni, iar alţii doar s-au holbat stupefiaţi.

Întreaga zonă părea să fie plină de gemete şi vaiete, care din când în când semănau cu un fel de balamuc. Am plecat mai departe şchiopătând, tot fără o direcţie precisă, iar câteva secunde mai târziu am dat de un bărbat prins sub o grindă. Mai mulţi gemeau şi se luptau să-l scoată, folosind nişte lemne drept pârghii. Apoi, când l-au eliberat, el a scos un ţipăt cumplit şi a murit, cu sângele şiroindu-i din abdomen. Fusese

secţionat de la şold la gleznă, dar presiunea grinzii împiedicase sângele să iasă.

Tulburat, am plecat mai departe. Peste tot în jurul meu erau oameni care mureau, mişcându-se ca nişte insecte pe jumătate îngheţate, unii ţinându-se de cap, alţii de celelalte părţi ale corpului. Mulţi erau goi, iar câţiva — majoritatea femei — încercau în zadar să se acopere. Alţii păreau să nu realizeze că sunt goi. De fapt, şi hainele mele erau mai zdrenţuite decât crezusem la început: îmi lipsea o mânecă de la jachetă, iar un crac de la pantaloni, transformat într-o crustă scorojită, s-a făcut fărâme când m-am atins în treacăt de un morman de scânduri.

Am mers în continuare, clătinându-mă, holbându-mă în jur ca un animal sălbatic lipsit de raţiune. Totuşi, în mod ciudat, o altă personalitate de-a mea, un fel de alter ego, părea să-mi monitorizeze reacţiile, oarecum detaşată, dintr-o cu totul altă perspectivă. Uneori, aproape că puteam să mă distanţez complet de această creatură sălbatică şi ciudată în care mă transformasem şi să o analizez obiectiv. Puteam să mă văd aşa cum o făceau cei din jur, deşi mulţi dintre ei erau într-o stare mult mai proastă decât mine.

Puţin mai în faţă, cineva striga cu glas scăzut. Era o femeie întinsă pe trotuar cu mâinile şi picioarele desfăcute, de parcă ar fi fost aruncată dintr-o clădire înaltă sau din cer. Trupul ei, de nerecunoscut, era ars, înnegrit şi plin de băşici. Părul îi era carbonizat şi i se desprindeau bucăţi din carne şi din piele. Avea o rană mare şi deschisă într-o parte a gâtului, care fusese cumva cauterizată de explozie. Prin rană i-am văzut vasele de sânge care pulsau slab viaţă în acel corp mutilat. Buzele i s-au mişcat, chinuindu-se să articuleze câteva cuvinte, însă corzile ei vocale erau şi ele muribunde. Îngenunchind lângă ea, m-am

aplecat să ascult, auzind doar şuieratul uscat al respiraţiei ei. Apoi am deslușit cuvintele. „Omoară-mă. Te rog, omoară-mă."

M-am uitat la ea încremenit de groază, cu gura căscată. Vedea cum i se stinge lumina din ochi şi dintr-odată tot corpul mi s-a zguduit într-un geamăt asurzitor. Punându-mi mâinile la ochi, m-am ridicat şi am plecat împleticindu-mă. În jurul meu zăceau o mulţime de forme, unele zvârcolindu-se în chinurile morţii, multe cu pielea la fel de hidoasă, care se descompuneau ca nişte leproşi tumefiaţi. Alţii oameni rătăceau pur şi simplu aiuriţi.

Am mers înainte încet, ca un bătrân lipsit de vlagă, timp de mai bine de o oră prin groapa de moloz care fusese odată Hiroshima, încercând adesea zadarnic să ajut răniţii şi muribunzii. În cele din urmă m-am pomenit în faţa ruinelor Liceului de Fete Yamanaka. În acea dimineaţă, înainte de ore, aproximativ patru sute de fete se adunaseră în şiruri pe terenul de sport pentru a asculta anunţurile zilnice. Explozia le secerase pe toate întocmai ca o coasă uriaşă, lăsându-le doar curelele intacte. Căldura îngrozitoare le înfipsese în carne ceasuri, inele şi catarame. Pandantivele care făceau parte din uniforma lor şcolară şi pe care le purtau la gât li se imprimaseră în stern, între sâni.

Trupurile erau cercetate de părinţi şi de rude. Mame şi surori se jeleau şi boceau aşa cum nu mai auzisem niciodată. Unii reuşiseră să le identifice, dar în general eforturile lor erau zadarnice deoarece chipurile carbonizate ale fetelor erau de nerecunoscut. Peste tot vedeam dinţi dezgoliţi în rânjete macabre, iar mirosul trupurilor îmi întorcea nasul, semănând cu duhoarea bălegarului şi a peştelui împuţit. M-am aplecat din nou, ţinându-mă de stomac şi pregătindu-mă să vomit, dar nu

am scos decât câteva şuviţe de mucus şi salivă care mi-au curs din nări şi de pe buze, prelingându-mi-se pe bărbie.

Când am dat să plec, am văzut un bărbat şi o femeie ghemuiţi în faţa unui cadavru, privindu-i chipul mutilat cu o încordare îngrozitoare. Mulţi se agăţau unul de altul şi plângeau de parcă nu mai aveau pentru ce să trăiască.

În cele din urmă am zărit în faţă un camion militar ce îşi croia drum printre dărâmăturile care ardeau mocnit.

— Stai! am strigat. Stai!

Însă glasul meu era precum cârâitul unei ciori.

Camionul înainta cu greu şi doi sau trei bărbaţi din spate au căscat gura la mine prosteşte.

— Stai!

Acel ultim strigăt aproape că mi-a sfâşiat plămânii, m-am împiedicat şi am căzut la pământ. Era clar că n-au putut să mă deosebească de un civil. Am rămas întins acolo, cu braţele şi picioarele azvârlite în lături, cu faţa în pământ şi în cenuşă.

În scurt timp, un alt camion a venit scrâşnit înspre mine şi pe moment am crezut că o să mă calce. Nu conta — era chiar o binecuvântare. Cu toate acestea, când a trecut huruind pe lângă mine, am ridicat instinctiv şi fără vlagă o mână. S-a oprit puţin mai departe de mine şi a început să dea cu spatele. Pentru a treia oară în acea zi m-am ridicat de la pământ şi, uimit de propria-mi tărie, am început să alerg. Am rezistat până la oblonul din spate al maşinii şi am fost tras înăuntru, precum un naufragiat.

Complet anesteziat, m-am uitat absent la priveliştea care rămânea în urmă. Focurile tot mai făceau ravagii în multe locuri, fumul înecând încă întreaga zonă şi înnegrind cerul. Am trecut râul Ota pe un pod care rămăsese în picioare ca prin minune, deşi fusese foarte şubrezit. Malurile sale erau pline de

mii de oameni care zăceau cu braţele şi picioarele desfăcute, zvârcolindu-se ca nişte lemingi otrăviţi — un covor uman zvâcnitor.

Nenumăraţi alţii se tăvăleau în vaduri, încercând să se răcorească. Mulţi şi-au găsit sfârşitul astfel, unii din cauza rănilor, alţii înecându-se — cadavre plutitoare cărate de curenţi în josul râului. Mame, taţi, vârstnici şi prunci... bomba îi ucisese de-a valma, fără să-i deosebească.

Încetul cu încetul, oraşul a rămas în urmă într-o ceaţă roşiatică şi densă, care îţi ustura şi zgâria ochii şi nările întocmai precum gazul lacrimogen. În cele din urmă am început să trecem pe lângă lanuri rămase neschimbate, tot verzi, doar că umbrele se alungeau acum de la vest, nu de la est.

Capitolul 29

Glasul împăratului

În următoarele două zile am stat în cazarmă, epuizat şi ţintuit la pat. Însă, în ciuda suferinţei şi a epuizării, nu m-am putut odihni. Corpul îmi ardea, ochii mă usturau şi îmi lăcrimau încontinuu. Pe 8 august, după ce nu mâncasem şi nici nu dormisem mai deloc, am fost trimis să survolez Hiroshima şi zona înconjurătoare într-un *Shinshitei*, un avion de recunoaştere rapid.

M-am uitat cu binoclul în jos de la o altitudine de 2 000 de metri, la inima distrusă a oraşului. Încă mai ardea, iar fumul plutea în straturi groase, întunecând o mare parte a acelei zone. Peticele de pământ care se zăreau erau distruse, fiind imposibil de reperat chiar şi cele mai cunoscute clădiri. Din loc în loc am văzut hoituri de vaci, cai şi câini alături de grămezile de oameni răpuşi. Tramvaiele şi trenurile fuseseră azvârlite de pe şine ca nişte jucării.

Oamenii blocau drumurile în coloane murdare, fugind spre munţi şi spre oraşele periferice Kaitaichi, Miyajima şi Ujina. Când şi când apăreau şi coloane de vehicule militare — camioane pline cu soldaţi care şerpuiau încet înainte şi înapoi, evacuând personalul militar şi stingând incendiile. Totul părea un demers atât de absurd! Bomba cea mare demolase complet

Al Doilea Cartier General al Armatei, împreună cu clădirile de aprovizionare a armatei. Trupele noastre aveau să le simtă lipsa în scurtă vreme.

Zgomotul de fundal, voci şi câteva cuvinte articulate ieşeau periodic din aparatul radio, iar la un moment dat s-au auzit clar vorbele: „...până acum, autorităţile n-au stabilit cu exactitate natura armei care... un nou tip de bombă... medicii studiază efectele acesteia, dar nu se pot pronunţa încă."

Apoi s-a auzit un zgomot de fond asurzitor şi am mutat pe un alt post. Am auzit acorduri din „Lumina Licuriciului" (melodia „Auld Lang Syne"), fiind întrerupte apoi de un glas familiar. „Dragii şi stimaţii mei piloţi japonezi", a rostit el tărăgănat, „aici e Saipan, iar eu sunt la fel de japonez ca şi voi. În această clipă, sunt la adăpost de ororile războiului — mă simt bine şi sunt bine îngrijit. Voi sunteţi la fel?" A urmat o pauză lungă, atât de lungă încât am presupus că mesajul se terminase.

Apoi a continuat brusc: „...şi de ce, prieteni, trebuie să rămâneţi pionii neajutoraţi ai unui război fără sens? Voi, nobili şi viteji kamikaze, care vă sacrificaţi zilnic viaţa, acum fără niciun folos? De ce trebuie să fiţi jertfiţi? De ce trebuie să muriţi acum când moartea voastră e zadarnică, când războiul e ca şi terminat?"

„America", a continuat vocea, „oferă doar o alternativă — capitularea sau anihilarea". Sunteţi conştienţi că mamele, soţiile, surorile şi fraţii voştri, copiii voştri mor pe capete? Că aceia care supravieţuiesc vor muri în curând de foame? Mulţi sunt deja în pragul inaniţiei. Şi de ce? Din cauza inamicului — bineînţeles. Dar şi din cauza aroganţei şi egoismului conducătorilor voştri de la Tokyo, puţini la număr, care susţin că aşa-zisa lor onoare sacră e mai preţioasă decât suferinţa şi moartea a

mii şi mii de oameni. Poate şi decât a milioanelor de oameni care le alcătuiesc poporul. Poporul din care faceţi parte şi voi!"

Glasul a continuat în aceeaşi manieră logică, dureroasă şi necruţătoare ca o operaţie fără anestezic. El ne-a asigurat că pentru piloţii noştri care au mai rămas, predarea se va face foarte uşor. Trebuia doar să ne fluturăm aripile când ne apropiam de un câmp de aterizare american, iar tunurile lor nu aveau să tragă. Avea să ni se ofere adăpost sigur şi un tratament decent.

„Voi fi din nou în emisie peste două ore", a încheiat glasul. „Singura mea grijă şi a multor altora care s-au alăturat deja cauzei noastre este binele şi fericirea voastră. Binele şi fericirea ţării noastre." Apoi s-a făcut linişte, zgomot de fundal şi din nou muzică. De data asta s-a auzit cumva ironic melodia „My Old Kentucky Home", care, deşi descria viaţa de la începuturile Sudului american, era foarte populară în Japonia la acea vreme.

Ascultând-o, m-a cuprins un val uriaş de nostalgie — mi s-a făcut dor de casa mea, de zilele fericite din copilărie. Şi am simţit mai puternic ca niciodată lupta dintre speranţă şi teamă. Era cum nu se poate mai clar că Japonia trebuia să aleagă între capitulare şi distrugere. Capitularea putea veni în câteva zile, poate chiar în câteva ore. Pe de altă parte, puteam să mă aştept să zbor în continuare, din moment ce ordinul meu încă era în vigoare.

Survolând ruinele Hiroshimei, m-am gândit la propunerea inamicului de a oferi adăpost. Mai mult ca niciodată, mă gândeam la pace. Preferam o pace în orice condiţii sorţii mele la Okinawa. De fapt, de curând chiar mă gândisem să dezertez şi să mă îndrept spre Saipan, dar printre principalele probleme se număra lipsa de carburant. O variantă la care mă gândisem

presupunea să mă furişez până la santinelă şi să îl lovesc în cap cu o bâtă, lăsându-l inconştient, ştiind că nu ar fi fost prima oară când ar fi păţit acest lucru. Urma apoi să mut benzina din canistre în rezervorul avionului meu cu ajutorul unor găleţi. Dacă în tot acest timp m-ar fi prins cineva, aş fi explicat că se spărsese o canistră şi că mi se ordonase să transfer o parte din carburant în avionul meu *Hayabusa*. Odată ce aş fi avut rezervorul plin şi aş fi fost în drum spre Saipan, nimeni nu m-ar mai fi putut opri. Eram sigur de asta.

Dar acum... uitându-mă la aglomerarea de ruine care fusese Hiroshima... am simţit o ură puternică faţă de trădătorul din Saipan. Deşi spusese adevărul, îmi venea să-l strâng de gât. Îl uram şi pe inamic. Dacă în acel moment ar fi apărut un avion american, aş fi făcut tot ce-mi stătea în putinţă să intru în el. În acel moment, viaţa mea nu mai conta.

După două ore de zbor, deja vederea îmi slăbise, la fel ca toate celelalte simţuri, iar somnul mă cuprindea fără să mă pot împotrivi. Îmi era greaţă, pielea începea să mi se cojească, iar mâinile şi picioarele îmi erau inflamate. Eram copleşit; oboseala avea să mă doboare. Am luat legătura cu baza şi am primit permisiunea să mă întorc.

După ce am aterizat, mi-am predat raportul şi m-am târât spre cazarmă, simţindu-mă de parcă tocmai aş fi pierdut un litru de sânge. Înăuntru, mai mulţi aviatori *Kichigai* radicali se contraziceau cu *Sukebei*-ii cu privire la situaţia războiului. Decizia surprinzătoare a Rusiei de a intra în război împotriva noastră îi uimea pe unii. După părerea mea, acest lucru nu prea mai conta. Rusia îşi asumase un rol viclean şi hrăpăreţ, asemănător vulturului care soseşte să se ghiftuiască odată ce uliul şi-a omorât prada. Rusia putea acum să împartă prada de război fără să fi depus vreun efort şi fără să fie urâtă aşa cum

erau americanii. Peste ani şi ani, puţini japonezi aveau să-şi amintească de faptul că şi cizmele sovietice ne zdrobiseră când ne dădeam duhul.

Prea slăbit ca să particip la ceartă, m-am prăbuşit pe pat, uitând de toate timp de aproape cincisprezece ore.

În zilele următoare, starea pielii mele s-a înrăutăţit tot mai mult. Mi se desprindea epiderma de pe toate zonele expuse, în timp ce stratul rămas începea să putrezească, emanând un miros atât de urât, încât oamenii au început să mă evite. Faţa îmi era spuzită şi acoperită de bube — începutul unei boli cronice din cauza căreia am rămas chel timp de multe luni şi al efectelor iradierii cu care urma să trăiesc până la sfârşitul zilelor.

Medicii de la dispensar se uitau la mine agitaţi, de parcă aş fi avut ciumă bubonică, şi nu erau de mare ajutor. Unul dintre ei a tras concluzia că pielea îmi ajunsese în starea aceasta datorită căldurii extreme la care fusesem supus şi că febra de care sufeream era cauzată de o răceală.

— Înmoaie-ţi faţa în apă din oră în oră, m-a sfătuit el. Te vei însănătoşi în curând.

Toate misiunile sinucigaşe fuseseră pe moment suspendate de către *Daihonei* şi, deşi acel medic bun era optimist cu privire la şansele mele de recuperare, starea mea era acum destul de gravă ca să nu mai iau parte nici măcar la zborurile de recunoaştere. Nu-mi rămânea decât să aştept şi să-mi pun întrebări. Starea generală din bază era din ce în ce mai tensionată. Combinaţia dintre speranţă şi teamă producea un nou tip de stres. Aveam cu toţii nervii întinşi la maximum, iar acţiunile şi mişcările noastre deveniseră spastice. Corpul mă furnica zi şi noapte. Ori de câte ori mă întindeam pe pat, muşchii

mi se contractau spasmodic şi mă trezeam uneori tremurând incontrolabil.

Pe 14 august, un prieten tocmai întors dintr-un zbor de recunoaştere a năvălit în cazarmă.

— Kuwahara! a strigat el. Se spune că vom capitula mâine! Împăratul va anunţa capitularea Japoniei! Toată lumea vorbeşte despre asta!

M-am uitat absent la el şi nu am răspuns. Vestea era năucitoare, imposibil de înţeles pe moment.

Zvonul s-a răspândit repede, ca o invazie de lăcuste. Starea de tensiune creştea odată cu sentimentele de bucurie şi tristeţe, de deprimare şi euforie, de scepticism şi inevitabilitate.

A doua zi la amiază ne-am adunat cu toţii, ofiţeri şi soldaţi deopotrivă, în popota principală, în faţa unui aparat de radio vechi şi impunător din apropierea zonei de servire. Un ofiţer căuta frecvenţa potrivită rotind de butoane. La început s-au auzit numai cârâituri, apoi unele sunete nearticulate şi zgomot de fundal, pe urmă un zumzet persistent, iar în final a răsunat un glas pe care niciunul dintre noi, nimeni în fapt, nu-l mai auzise vreodată. Strident, nazal, tremurat... oarecum straniu... aproape de neînţeles. Ascultam de parcă stăteam cu toţii prost cu auzul, aruncându-ne din când în când priviri uimite unul altuia, uitându-ne încremeniţi la aparatul de radio.

Împăratul, într-adevăr! Cine altcineva putea să fie? Dar el vorbea în limbajul formal al Curţii japoneze, iar un ofiţer aflat în apropiere a sărit imediat în picioare şi ne-a tradus parţial mesajul care continua tremurat.

Cuvintele începeau de-acum să capete înţeles — incredibila certitudine că Japonia acceptase ultimatumul Aliaţilor de a capitula necondiţionat.

Gata. S-a terminat. S-a sfârşit.

Am stat cu toţii acolo în linişte câteva momente. Declaraţia, la fel de explozivă ca bomba atomică, ne uluise pe toţi. Deşi încercaserăm să ne pregătim din punct de vedere psihic, emoţional eram încă nepregătiţi. Uitându-mă încet în jur, am văzut chipuri perplexe, uluite, unele trădând uşurare, altele mânie. Apoi, unul dintre *Kichigai* a sărit în picioare dintr-odată şi a strigat gâtuit:

— Nenorociţii ăia de americani! Fie ca Dumnezeu să-i distrugă! Răzbunare! Răzbunare! Suntem doar nişte muieri nevolnice? Să lovim acum, chiar în clipa asta, înainte să fie prea târziu! Viaţa noastră nu contează!

— Viaţa noastră nu contează! s-a înălţat strigătul.

Vreo douăzeci de piloţi s-au ridicat în picioare şi s-ar fi repezit la avioanele lor dacă n-ar fi intervenit comandantul.

— Întoarceţi-vă imediat la locurile voastre, altfel vă aşteaptă curtea marţială! a tunat el.

Scund, dar lat în umeri şi viguros, cu o faţă severă şi nobilă, comandantul nu era de mult timp la Hiro, dar era evident un om cu care nu trebuia să te pui.

— Vă veţi supune întru totul împăratului vostru!

Avea o mustaţă ţepoasă şi ochii îi licăreau impunător.

Cu toate acestea, după ce ne-am întors în cazarmă, două avioane au decolat pe neaşteptate şi au survolat la înălţime mică baza, trecând pe deasupra ei cu un vâjâit lung, sfidător. Năpustindu-ne la ferestre şi către ieşiri, ne-am uitat cum urcau abrupt, îndreptându-se spre sud. S-au întors câteva minute mai târziu, zburând la o altitudine de aproximativ şase sute de metri şi, uluiţi, le-am urmărit cum au intrat într-un picaj vertical, gonind cu toată viteza la o depărtare de doar o sută de metri unul faţă de celălalt. Au lovit simultan pista, provocând două explozii uriaşe, asurzitoare, iar fumul a început

să se ridice. Sergenţii Hashimoto şi Kinoshita se furişaseră cu prima ocazie la avioanele lor şi decolaseră, devenind unii dintre primii japonezi care au preferat moartea capitulării.

Gestul lor a iscat alte certuri şi mai înverşunate. Cei care îmi împărtăşeau punctul de vedere susţineau că era nu numai o prostie, ci şi o dovadă de trădare, ba chiar un sacrilegiu să continui să lupţi sfidând Declaraţia împăratului. Extremiştii din grupul *Kichigai*-lor, pe de altă parte, susţineau că viaţa avea să fie un iad sub americani şi că aceştia oricum aveau să-i torturheze şi să-i ucidă pe cei mai mulţi dintre noi. Mai mult, ei argumentau cu patos că aveam obligaţia morală să răzbunăm oribilul masacru de la Hiroshima şi mai nou de la Nagasaki.

Un caporal pe nume Yoshida, pe care îl cunoscusem doar cu o zi sau două în urmă, se număra printre cei mai înverşunaţi şi mai fermi în această privinţă. După o ceartă aprinsă cu alţi câţiva, a ieşit valvârtej din cazarmă, plângând şi înjurând.

— Jigodii laşe şi mizerabile! ne-a strigat.

O rafală de gloanţe a străpuns pereţii cazărmii şi ne-am aruncat imediat la pământ. Apoi s-a făcut linişte, după care ne-am uitat pe furiş pe fereastră şi l-am văzut întins pe beton cu faţa în jos, într-o baltă de sânge care tot creştea. Pistolul îi căzuse la doar câţiva centimetri de mâna cu care trăsese. Folosise ultimul glonţ pentru a se răpune.

Au urmat apoi alte valuri de sinucideri. La fel ca Yoshida, mai mulţi ofiţeri au sfârşit împuşcându-se în gură. Câţiva piloţi şi-au făcut harachiri, retezându-şi limba cu dinţii şi murind datorită hemoragiei, o metodă pe care era cât pe ce să o aplic şi eu în acele vremuri sumbre cu Călugăriţa. Alţii şi-au tăiat beregata sau s-au spânzurat.

Tot atunci, amiralul Matome Ugaki, comandantul Flotei a Cincea Aeriene a Marinei Militare, şi alţi câţiva din eşalonul lui

au devenit unii dintre ultimii piloți kamikaze din război. Calmi, detașați, s-au suit în bombardierele lor *Suisei* și au rulat pe pista de la Oita, iar ultima dată au fost văzuți undeva deasupra norilor, îndreptându-se spre Okinawa. Viceamiralul Takijirō Ōnishi, „Tatăl *Tokkōtai*-lor", simțindu-se extraordinar de vinovat, și-a făcut harachiri. Și alți ofițeri de rang înalt i-au urmat exemplul.

În dimineața zilei de 18 august, comandantul bazei de la Hiro a anunțat că elicele erau demontate de pe avioanele noastre. Toate armele și muniția, în afară de cele necesare santinelelor, fuseseră puse sub lacăt. Avea o față obosită, ridurile care îi conturau gura erau mai adânci, iar ochii mai puțin scânteietori.

— Deja știți cu toții că ni s-a ordonat să oprim atacurile, a spus el. Cu toate acestea, spre marea noastră întristare și rușine, unii au ales să nu țină seamă de acest ordin, aducând astfel o mare dezonoare lor înșiși, familiilor lor, țării noastre și onoratului împărat. Aceia dintre voi care i-au acceptat vorbele vor fi răsplătiți pentru credința și loialitatea lor... pentru curajul lor. Așa cum odată v-a ordonat să luptați, acum v-a ordonat să încetați lupta. Așa cum odată v-a ordonat să muriți, acum v-a ordonat să trăiți. V-ați supus tuturor acestor lucruri și veți fi cinstiți cu onoare.

A urmat o pauză lungă, timp în care figura lui a devenit aprigă și foarte îndurerată.

— Indiferent de sentimentele noastre personale, a venit timpul să înfruntăm realitatea. Războiul s-a terminat.

Îi tremura toată fața și și-a mușcat buzele, încercând să se controleze.

— Conducătorii noștri de la Tokyo au acceptat inevitabilul și și-au făcut cunoscută decizia. Așa a hotărât împăratul.

Lacrimile îi curgeau pe obraji. Într-o clipă, au început să plângă toți cei două sute de piloți amărâți.

Au urmat unele dintre cele mai ciudate zile de până atunci. Inegalitatea care existase de atâta vreme între ofiţeri şi soldaţi s-a evaporat. Ofiţerii care se purtaseră nedrept cu subalternii lor au fugit şi nu s-a mai auzit de ei. Alţii au fost ucişi, prinşi în timp ce încercau să fugă. Anarhia era în floare şi mulţi soldaţi au dezertat, sperând să se piardă în anonimat printre civili înainte să vină americanii. Înregistrări, documente, nume ale personalului aviaţiei militare — toate au fost distruse pentru a împiedica identificarea de către inamic.

Depozitele de armament şi alte instalaţii au fost puse sub pază strictă pentru a nu fi prădate de personalul militar şi nici de civilii care îşi făceau loc noaptea printre gardurile de sârmă ghimpată. Şi violenţa era în floare, *Kichigai*-ii şi *Sukebei*-ii ciondănindu-se şi ducând un adevărat război între bande. M-am abţinut să mă implic în astfel de conflicte, izolându-mă ore la rând într-o cazarmă pustie şi avariată, aşteptând, punându-mi întrebări. Fusesem martor la atât de multă violenţă, încât mi-ar fi ajuns şi pentru eternitate.

Pe 21 august, aşa cum mă obişnuisem să fac zilnic de la capitulare, am citit rapoartele de la avizierul de lângă cartierul general al bazei. Chiar în mijlocul lui era o listă lungă cu nume. Inima mi-a sărit. Pe moment, n-am înţeles mesajul. Apoi am început să-l desluşesc, de parcă mi se lua un văl de pe ochi.

„Următorii soldaţi urmează să fie scutiţi de restul serviciului militar, începând cu 23 august."

Gâfâind, mai-mai să intru în fibrilaţie, am parcurs lista cu nume. Şi iată că m-am găsit! „Caporal Kuwahara Yasuo"!

M-au podidit lacrimile şi m-am chinuit să-mi recapăt răsuflarea. Era ca şi cum un vârtej imens mi-ar fi aspirat tot aerul din plămâni.

M-am întors în cazarma pustie, încă uluit, dar simţindu-mă uşor ca pluta. Mi-am petrecut o oră sau două în capătul îndepărtat al clădirii, pe treptele din spate, respirând adânc, continuând să mă minunez, temându-mă că ar putea fi o greşeală, că de fapt totul era o greşeală. Oare nu era adevărat că la Kochi şi Oita elicele încă nu fuseseră înlăturate de pe avioane? Şi că nişte militari fanatici încă mai făceau eforturi să continue războiul? Se zvonea că anumite facţiuni răspândeau informaţia potrivit căreia Japonia nu capitulase în realitate, ci doar încheiase un acord de încetare provizorie a ostilităţilor cu Aliaţii. Nişte idioţi, nişte cretini, nişte orbi răuvoitori! Fără doar şi poate că asemenea indivizi nu fuseseră martori la ororile de la Hiroshima şi Nagasaki. Spre deosebire de mine, ei nu fuseseră cufundaţi în acea duhoare pe care nici timpul şi nici spaţiul nu aveau să o şteargă pe deplin. O parte din mine încă mai aştepta ordinul de plecare la moarte.

După mai bine de zece ani am aflat că pe 8 august 1945 trebuia să iau parte la un ultim atac disperat, care implica mii de piloţi şi de avioane — toate forţele care mai rămăseseră. Mă salvase acel eveniment distrugător care a spulberat atâţia compatrioţi de-ai mei la Hiroshima.

Capitolul 30

Ceaşca de sake de rămas-bun

Treptat, paranoia m-a mai lăsat. Sentimentul de neîncredere şi starea de şoc au zăbovit, însă zilele rămase s-au scurs mai liniştite decât îndrăznisem să sper.

La primele ore ale dimineţii zilei de 23 august am îmbrăcat o uniformă nouă. Apoi, m-am privit mult timp în oglinda de la duş — m-am uitat la epoleţii cu vulturul auriu de pe umerii mei, care luceau slab în lumina ce intra pe uşa deschisă. M-am uitat la o faţă necunoscută, încă inflamată şi umflată. Nu mai aveam o sprânceană şi părul devenea din ce în ce mai rar. Mă uitam la o fiinţă necunoscută, la o persoană pe care de-abia o cunoşteam. Cineva de doar şaptesprezece ani, totuşi mai bătrână ca vremea.

Acum, după lungile şi deznădăjduitele luni, am privit gânditor imaginea din faţa mea, uimit peste măsură, mâna care se mişca trecând cu vârful degetelor peste obrazul uscat ce se descuama, peste o cicatrice din colţul buzelor. „Yasuo Kuwahara", a şoptit imaginea, „cine eşti? Ce s-a ales de tine?"

Apoi am privit în oglindă prin mine, în trecut, şi am văzut oraşe arzând, oameni morţi, avioane, nori, cer... nave şi marea infinită. Glasuri mă strigau slab, dar tot mai insistent. Mi-am lipit fruntea de suprafaţa tare şi rece a oglinzii, de fruntea celuilalt eu, şi amândoi am închis ochii.

Cu o ciudată senzaţie de furnicături, am ieşit din cazarmă şi, ca şi cum aş fi fost silit de o altă raţiune, m-am dus pe câmpul de aterizare pustiu şi abandonat. De undeva de aproape şi totuşi de departe, se auzea o muzică veche — o muzică plină de jale dar şi de urme de speranţă.

Cândva aprige, avioanele de vânătoare de la Hiro erau îngrămădite într-un colţ izolat al aerodromului, neputincioase acum fără elicele lor. Instinctiv, m-am îndreptat spre ele, cu capul în jos, cumpănindu-mi paşii, uitându-mă cum un picior îl urma încet pe celălalt, ca trecerea zilelor.

Muzica nostalgică se auzea în continuare, scurgându-se odată cu copilăria, obiceiurile, vremurile, datinile şi pământul meu de baştină. Atât de încet se auzea, încât nu-mi dădeam seama de unde vine. Păreau doar nişte ecouri pe coridoarele memoriei. Ajungând la avioane, m-am plimbat încet printre ele, evaluându-le din ochi, ca un om care văzuse astfel de lucruri numai de la distanţă. Aşezat aproape în mijloc era *Hayabusa* al meu, un bătrân şi viteaz războinic, acum încredinţat istoriei.

O vreme am stat acolo uitându-mă la el, refuzând să-i spun adio. Apoi, sub impulsul momentului, am pus mâna pe aripa lui peticită şi, uitându-mă în jur să mă asigur că nu mă vede nimeni, am urcat în carlingă. Am stat un timp acolo, poate zece minute, şi, la un moment dat, am pus mâinile pe comenzi. Erau reci şi tari, ţepene ca membrele unui cadavru în *rigor mortis*. Închizând ochii, am ascultat. Muzica se auzea mai tare, apoi treptat mai încet, plină de bâzâitul stins al unor motoare, ce venea de undeva din direcţia orizontului roşu... un vâjâit înăbuşit, pe urmă puternic, care apoi s-a diminuat, auzindu-se din ce în ce mai slab, pentru ca în final să se stingă de tot. Doar o urmă abia perceptibilă se mai amesteca înăuntrul cotloanelor

memoriei mele cu ţiuitul slab şi neîncetat din urechi. M-am uitat în jur, uimit. Toate zgomotele dispăreau, ca ultimul dangăt înfundat al unui clopot vechi. Rămăsese doar ziua care se însenina. La zece dimineaţa mi-am spus ultimul *sayonara* şi am salutat drapelul ce flutura în vânt — acelaşi drapel alb cu soarele roşu. Apoi m-am suit în autobuz alături de alţi câţiva şi am ieşit pentru totdeauna pe porţile bazei de la Hiro.

Ne întorceam acasă. Viaţa părea mai mult ca niciodată un vis. Am trecut prin mulţimi mari de oameni, fiind din nou absorbiţi de tumultumul vieţii civile. Ne-am continuat drumul, oprindu-ne în centrul unei adunături pestriţe de maşini şi biciclete, în mijlocul claxoanelor, în vreme ce şoferul nostru se chinuia din răsputeri să evite pe rând gropile, craterele rezultate în urma bombardamentelor şi alte blocaje. Am trecut pe lângă cartiere în ruină şi echipe de muncitori care lucrau printre dărâmături. Sarcina lor părea imposibilă, totuşi îi vedeam lucrând, alergând de colo-colo cu hotărâre, ca nişte furnici.

Mă mişcam printre compatrioţii mei, un popor ciudat şi totuşi familiar. Se părea că până acum inamicul nu profitase de capitularea noastră. Iar spre surprinderea americanilor, Japonia se obişnuise deja cu noua organizare. În ciuda aşa-zisului nostru fanatism de pe câmpul de luptă, ştiam să fim şi resemnaţi atunci când era necesar. Eram precum cele trei tulpini de bambus legendare care se puteau îndoi odată cu vântul. Împăratul nostru îşi exprimase voinţa.

Poporul în mijlocul căruia eu şi cu tovarăşii mei ne mişcam era unul care se bucura de eliberarea noastră, unul care plângea din cauza înfrângerii noastre şi a imensului nostru sacrificiu... unul înverşunat din cauza faptului că mulţi dintre noi fuseserăm persecutaţi de către conducătorii noştri de nădejde... un popor care zâmbea datorită bucuriei noastre de a

ne revedea... un popor care jelea din cauză că foarte mulţi nu aveau să se mai întoarcă niciodată. Mulţi aşteptau marea invazie cu îngrijorare, alţii mai mult curioşi. Unii erau doar apatici, căci întreaga lor paletă de emoţii, frică, durere şi suferinţă amorţise.

Orice urma să se întâmple, războiul se sfârşise.

Autobuzul înainta huruind şi am oftat adânc. Pielea încă mi se cojea, ochii tot mă usturau, febra instalată pe 6 august stăruia, cu episoade intermitente de frisoane. Treceam acum pe lângă câmpurile cultivate, a căror verdeaţă vindecătoare se amesteca cu albastrul tot mai intens al cerului.

Familia mea era în siguranţă şi în viaţă, aşteptându-mă. Şi Toyoko? Cu voia Domnului, aveam să fiu curând cu ea. Oare ce avea să se întâmple atunci? Nu ştiam ce îmi putea rezerva viitorul. Cine ştie cu certitudine ce se poate întâmpla de la o oră la alta? Speram însă să mă aştepte încă şi să mă întâmpine cu bucurie. Asta era tot ce puteam să cer pe moment.

Mi-am trecut leneş degetele peste o mică tăietură de la mână, rememorând adunarea de rămas-bun la care participasem în seara precedentă. Ne-am strâns vreo doisprezece camarazi la o cină *sukiyaki*, în casa unui anume locotenent Kurotsuka.

Acolo am băut mult sake şi fiecare dintre noi şi-a crestat mâna şi a băut sângele camaradului său în semn de înfrăţire. Fusese un gest ciudat şi caraghios — cu toţii aveam buzele pătate de sânge şi zâmbeam —, totuşi extraordinar de real şi de semnificativ.

Kurotsuka, un comandant adjunct al Escadrilei a doua, fusese un om plin de compasiune, care tânjise după pace şi armonie în lume. Fusese şi un conducător viteaz şi exemplar, foarte admirat de subalternii şi compatrioţii săi deopotrivă.

I-am văzut acum clar figura frumoasă, bronzată, foarte bine conturată, cu muşchi faciali care ieşeau în relief. Am văzut sclipirea din ochii săi negri, prinsă în incandescenţa vagă a unui bec. Am văzut şi urma roşie de pe buzele sale. Cel mai bine însă mi-am amintit cuvintele lui de despărţire:

— E adevărat, prieteni — da, e de netăgăduit. Nu există cale de întoarcere. Am pierdut un mare război, l-am pierdut la nivel fizic şi material. A făcut o pauză lungă, apoi a continuat: Dar, spiritual... nu trebuie să ne lăsăm învinşi. Să ne făgăduim, aşadar, că nu ne vom pierde niciodată credinţa, spiritul frăţesc, iubirea faţă de ţară şi de datini. Suntem nişte oameni bătrâni, am putea spune. Am luptat cu vitejie, am văzut multe şi am suferit la fel de mult. Cu toate acestea, suntem foarte tineri. Viitorul se întinde înaintea ochilor noştri şi, la vremea cuvenită, poate că inimile noastre vor întineri din nou, cândva, într-o zi hotărâtă de o forţă dincolo de puterea noastră de cunoaştere. Între timp... să ne consacrăm vieţii şi nu morţii! În cinstea vieţii! Şi a reclădirii Japoniei, pentru ca într-o bună zi să-şi recapete puterea şi măreţia de odinioară şi să fie apreciată pentru totdeauna de fiecare naţiune.

M-am uitat către ceilalţi, la intensitatea privirii lor, la licărirea din ochii lor. Lacrimi le curgeau pe obraji şi la fel şi mie.

— Fiindcă cine pe lumea asta va cunoaşte vreodată războiul, fraţilor, aşa cum l-am cunoscut noi? Şi cine va preţui pacea aşa cum o vom preţui noi?

Ceştile de sake s-au ridicat în aer.

Cuprins

Prefață 5
O explicație necesară 11
Nota editorului american 19
Prolog 23

PARTEA ÎNTÂI
Capitolul 1 — *Campionul național la planorism* 28
Capitolul 2 — *O decizie predestinată* 34
Capitolul 3 — *Iarna și zilele micșorate* 50

PARTEA A DOUA
Capitolul 4 — *Insuflarea entuziasmului* 64
Capitolul 5 — Taiko binta — *un joc splendid* 72
Capitolul 6 — *Măreața Cale a Cerului și a Pământului* 81
Capitolul 7 — *Vremea plânsului* 93
Capitolul 8 — *Prețul pentru* sushi 103
Capitolul 9 — *Despărțirea de Miyagame* 114
Capitolul 10 — *O scurtă reuniune* 127

PARTEA A TREIA
Capitolul 11 — *Călugărița* 144
Capitolul 12 — *O revanșă completă* 159
Capitolul 13 — *Pilotul de vânătoare* 185

PARTEA A PATRA
Capitolul 14 — *Primele bombe umane* 194
Capitolul 15 — *Rendez-vous la înălțime* 201
Capitolul 16 — *Onoarea și cauza pierdută* 213
Capitolul 17 — *Moartea salută Anul Nou* 220

PARTEA A CINCEA

Capitolul 18 — *Vânt printre felinare* 232
Capitolul 19 — *Miracolul vieții* 243
Capitolul 20 — *Femeile din umbră* 249
Capitolul 21— *Toyoko* 253
Capitolul 22 — *Clopoței în noapte* 269
Capitolul 23 — *Cenușă pentru altarul familiei* 282
Capitolul 24 — *Furtuna divină* 293
Capitolul 25 — *Locul izolat* 311

PARTEA A ȘASEA

Capitolul 26 — *Mai ușoară ca un fulg* 322
Capitolul 27 — *Lupta cu uriașii* 332
Capitolul 28 — *Hiroshima* 343
Capitolul 29 — *Glasul împăratului* 363
Capitolul 30 — *Ceașca de sake de rămas-bun* 374

Piloţi din Escadrila 71 Kokutai.

Fete de la liceul din Chiran salutând cu crenguţe de cireş înflorite decolarea unui pilot kamikaze într-un avion *Hayabusa*.

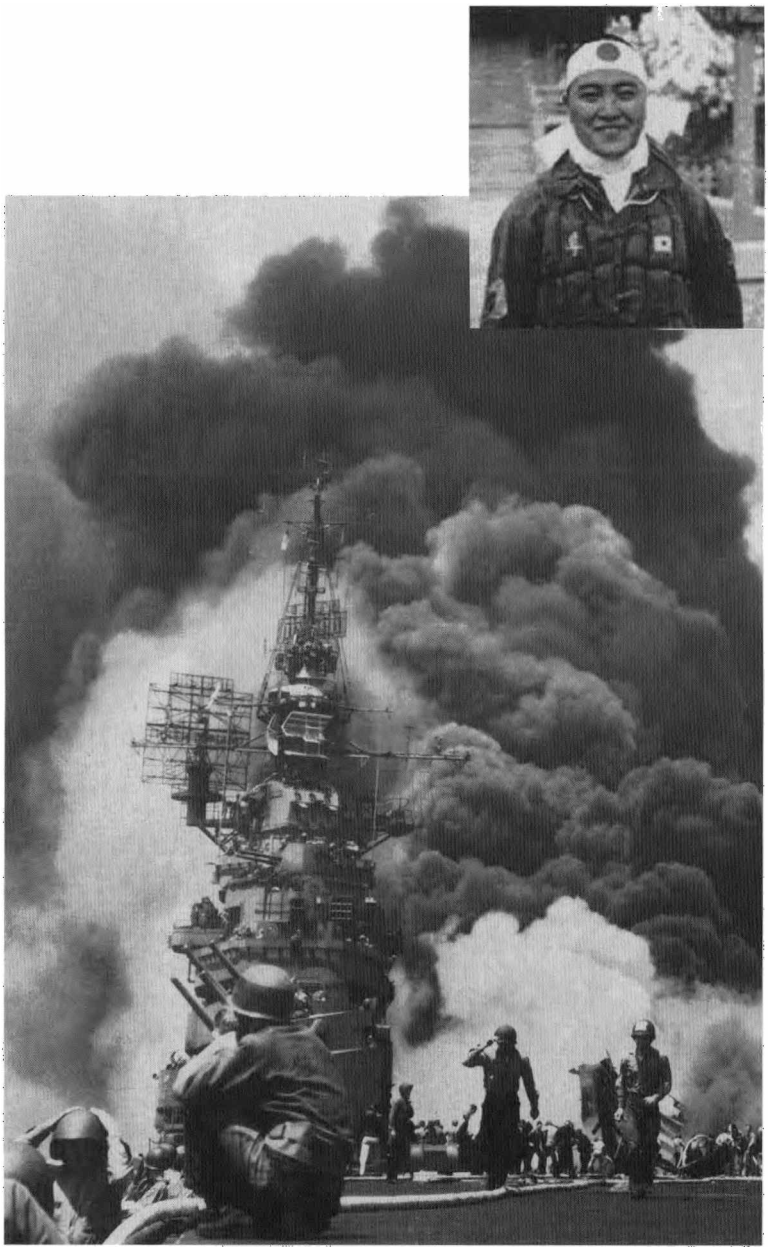

Portavionul *USS Bunker Hill* lovit de un avion kamikaze pilotat de Kiyoshi Ogawa (fotografia dreapta sus), 11 mai 1945.

Mitsubishi K1-67.

USS Missouri la puțin timp înainte să fie lovit de un Mitsubishi A6M Zero, 11 aprilie 1945.

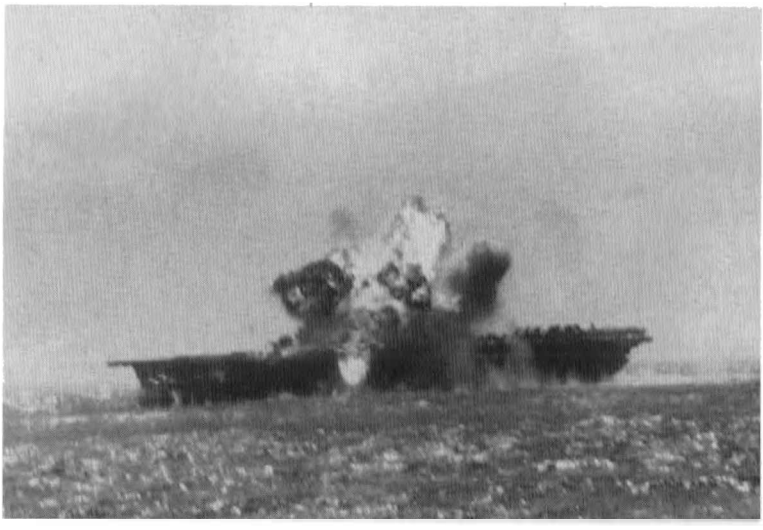

Un avion kamikaze explodează după ce se lovește de puntea unui portavion american de tip Essex, 25 noiembrie 1944.

Planor Ohka pe care l-au capturat forțele americane.

Marinari pe puntea portavionului *USS Saratoga* după ce a fost lovit de avioane kamikaze în largul insulei Iwo Jima.

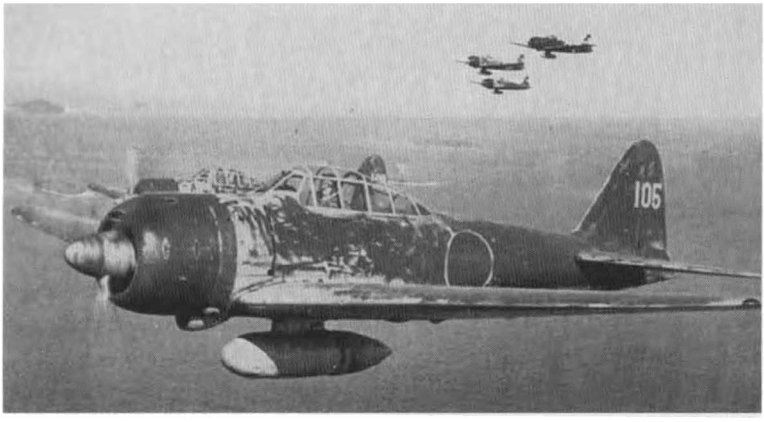

Mitsubishi A6M Zero.

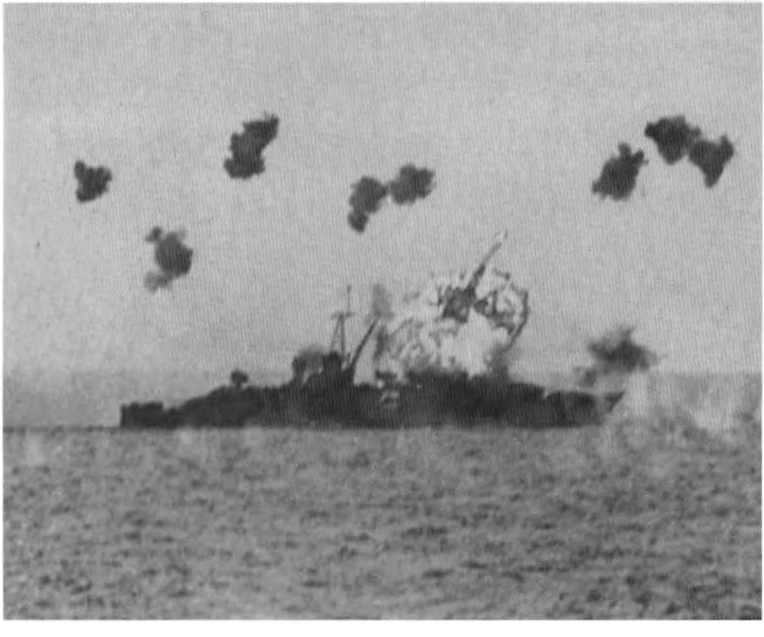

USS Louisville este lovit de un avion kamikaze în Bătălia din Golful Lingayen, 6 ianuarie 1945.

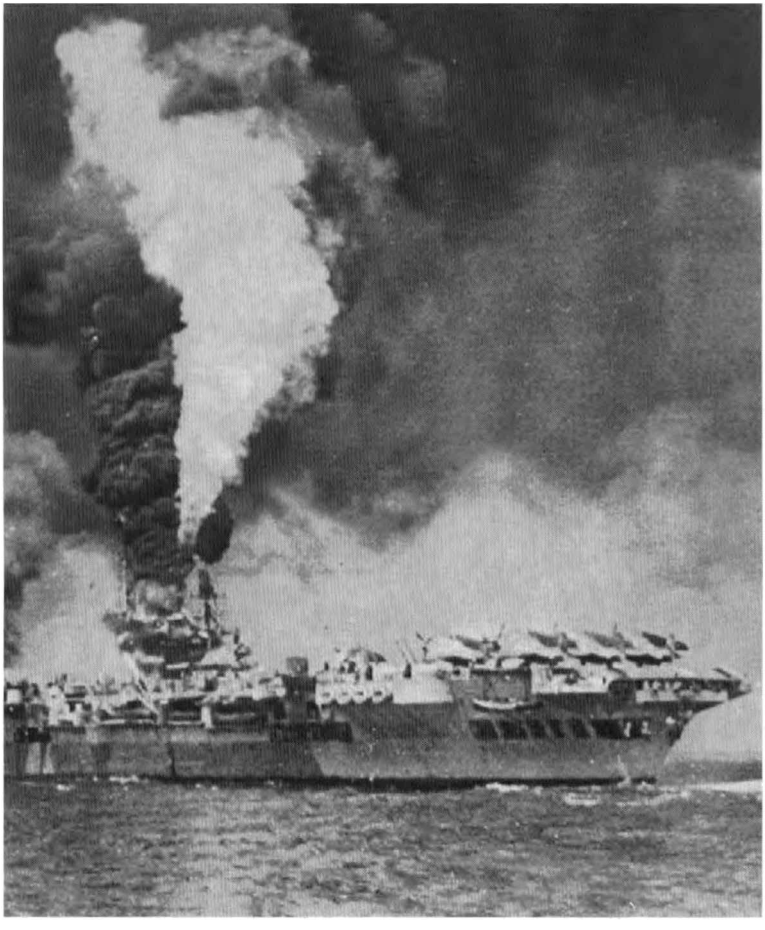

Portavionul Marinei regale *HMS Formidable*, după trei lovituri kamikaze succesive, soldate cu pagube superficiale.

Piloți din Escadrila 72 Shinbu, la baza aeriană Bansei, 26 mai 1945.

Pentru comenzi şi informaţii contactaţi:
GRUPUL EDITORIAL CORINT
Departamentul de Vânzări
Str. Mihai Eminescu nr. 54A, sector 1, Bucureşti, cod poştal 010517
Tel./Fax: 021.319.47.97; 021.319.48.20
Depozit
Calea Plevnei nr. 145, sector 6, Bucureşti, cod poştal 060012,
Tel.: 021.310.15.30
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazin virtual: www.grupulcorint.ro

Format: 16/54x84;
Coli tipo: 24

Tiparul executat la:
ELIT ADVERTISING

O POVESTE SPECTACULOASĂ DESPRE ONOARE, LOIALITATE ȘI MOARTE

Escadrilele de piloți kamikaze au recrutat băieți aflați la vârsta adolescenței și i-au transformat în bombe umane. Ei au devenit piloți sinucigași al căror unic țel era să moară pentru împăratul lor. În cursul celui de Al Doilea Război Mondial, piloții kamikaze au provocat cele mai mari pierderi din istoria Marinei Statelor Unite.

Yasuo Kuwahara, la vârsta de cincisprezece ani, a intrat în serviciul militar, unde a îndurat o pregătire brutală și inumană, a participat la luptele aeriene împotriva Aliaților, ca în final să scape ca prin minune din misiunea lui sinucigașă atunci când a fost lansată bomba atomică asupra Hiroshimei.

„O autobiografie clasică despre cel de Al Doilea Război Mondial, o lectură absolut terifiantă. Kuwahara descrie ororile războiului într-un mod accesibil și fascinant."

School Library Journal

ISBN: 978-606-8623-51-1

9 786068 623511

www.grupulcorint.ro